

ยุทธศาสตร์การบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษา

สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

นางสาวสุรรัตน์ จินพงษ์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2556

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)

เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR) are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

MANAGEMENT STRATEGIES FOR DEVELOPING THAI CULTURAL LEADERSHIP
OF STUDENTS AT BUNDITPATANASILPA INSTITUTE

Miss Sureerat Chenpong

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy Program in Educational Administration
Department of Educational Policy, Management, and Leadership

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2013

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ยุทธศาสตร์การบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรม ไทยของนักศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
โดย	นางสาวสุรียรัตน์ จินพงษ์
สาขาวิชา	บริหารการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	อาจารย์ ดร. ปิยพงษ์ สุเมตติกุล
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปองสิน วิเศษศิริ

คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาคุษฎีบัณฑิต

.....คณบดีคณะครุศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร. ชนิตา รักษ์พลเมือง)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(ศาสตราจารย์ ดร. พงษ์ศักดิ์ ศิริบรรณพิทักษ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(อาจารย์ ดร. ปิยพงษ์ สุเมตติกุล)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปองสิน วิเศษศิริ)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชญาพิมพ์ อุสาโห)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร. วลัยพร ศิริภิรมย์)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย

(ดร. สิริชัยชาญ พักจำรูญ)

สุริรัตน์ จินพงษ์ : ยุทธศาสตร์การบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์. (MANAGEMENT STRATEGIES FOR DEVELOPING THAI CULTURAL LEADERSHIP OF STUDENTS AT BUNIDPATANASILPA INSTITUTE) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: อ. ดร. ปิยพงษ์ สุเมตติกุล,อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม: ผศ. ดร.ปองสิน วิเศษศิริ, 346 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนามีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาคุณลักษณะของภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย 2) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ และ 3) พัฒนายุทธศาสตร์การบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยทำการศึกษาจากคณะศิลปศึกษา และเครือข่ายร่วมผลิตรวม 13 แห่งผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยคณบดีและผู้อำนวยการ 7 คน รองผู้อำนวยการ 22 คน หัวหน้าหมวด 15 คน อาจารย์ 104 คน และนักศึกษา 85 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถาม และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนี PNIModified การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย มี 7 ด้าน คือ 1) ด้านบุคลิกภาพเชิงวัฒนธรรมไทย 2) ด้านความรู้เชิงวัฒนธรรมไทย 3) ด้านทักษะเชิงวัฒนธรรมไทย 4) ด้านทัศนคติเชิงวัฒนธรรมไทย 5) ด้านสื่อสารเชิงวัฒนธรรมไทย 6) ด้านสัมพันธ์ภาพเชิงวัฒนธรรมไทย และ 7) ด้านคุณธรรมและจริยธรรมเชิงวัฒนธรรมไทย สภาพปัจจุบันของการบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับดังนี้ 1) การทำนุบำรุงสืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ 2) การจัดการศึกษาเพื่อผลิตครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ ให้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ 3) การบริการทางวิชาการศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ 4) การวิจัยและสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ในการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ ส่วนยุทธศาสตร์การบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยที่มีความเหมาะสม และมีความเป็นไปได้ประกอบด้วย 4 ประเด็นยุทธศาสตร์ 21 ยุทธศาสตร์ 37 โครงการ โดยมี 4 ยุทธศาสตร์หลักดังนี้ 1) ยุทธศาสตร์คุณภาพการวิจัย และงานสร้างสรรค์ ให้เป็นศูนย์กลางความเป็นเลิศทางด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ให้เป็นที่ยอมรับในระดับชาติและระดับนานาชาติ 2) ยุทธศาสตร์คุณภาพการบริการวิชาการศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์อย่างมีส่วนร่วม และคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน และสังคม 3) ยุทธศาสตร์คุณภาพการจัดการศึกษาทั้งระบบเพื่อผลิตครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 4) ยุทธศาสตร์คุณภาพการทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์เพื่อเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้อย่างยั่งยืนและพัฒนาภาพลักษณ์การแสดงของไทย

ภาควิชา	นโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา	ลายมือชื่อนิสิต .....
สาขาวิชา	บริหารการศึกษา	ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก .....
ปีการศึกษา	2556	ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม .....

5284491927 : MAJOR EDUCATIONAL ADMINISTRATION

KEYWORDS: MANAGEMENT STRATEGIES / THAI CULTURAL LEADERSHIP

SUREERAT CHENPONG: MANAGEMENT STRATEGIES FOR DEVELOPING THAI CULTURAL LEADERSHIP OF STUDENTS AT BUNDITPATANASILPA INSTITUTE. ADVISOR: PIYAPONG SUMETTIKOON, Ph.D., CO-ADVISOR: ASST. PROF. PONGSIN VISESHSIRI, Ph.D., 346 pp.

This study is a descriptive research. The objectives are 1) to investigate the characteristics of Thai leadership in cultural aspect, 2) to investigate the current situations and expected situations of management for developing Thai leadership in cultural aspect of Bunditpatanasilpa Institute's students and 3) to propose management strategies for developing Thai leadership in cultural aspect of Bunditpatanasilpa Institute's students, the Faculty of Arts and 13 collaborative networks. The population and samples consist of 7 deans/directors, 22 deputy directors, 15 heads of department, 104 instructors, and 85 students. The research instrument is a questionnaire. The statistical analysis for this study are means, standard deviation, and calculated in PNIModified index, and content analysis.

The findings revealed as followings; 1) There are 7 components of Thai leadership in cultural aspect : which are 1) Thai-cultural personality 2) Thai-cultural knowledge 3) Thai-cultural skill 4) Thai-cultural attitude 5) Thai-cultural communication 6) Thai-cultural relationship and 7) Thai-cultural moral and ethic. The current situation on the development of Thai leadership in cultural aspect of students in the overview and each component are evaluated at high level. The high components mentioned are 1) conservational and inheritance for traditional Thai music and performing arts 2) the education management mission for producing qualified traditional Thai music and performing arts teacher 3) the academic provided on traditional Thai music and performing arts for the interested people and 4) research and develop the knowledge concerning on traditional Thai music and performing arts. The appropriate and possible management strategies on developing Thai Leadership in cultural aspect consists of 4 strategic issues, 21 strategies, and 37 projects. The 4 strategic issues are 1) improving the research quality and creative tasks concerning traditional Thai music and performing arts to achieve the high level and get the International acceptance 2) improving the collaborative academic service in traditional Thai music and performing arts and improving community's life quality 3) improving the quality of the whole system of education management for producing the traditional Thai music and performing arts teachers 4) improving the conservation inheritance and creation of traditional Thai music and performing arts.

Department: Educational Policy
Management and Leadership

Student's Signature .....

Field of Study: Educational Administration

Advisor's Signature .....

Academic Year: 2013

Co-Advisor's Signature .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดีจากความกรุณาอย่างสูงของ อาจารย์ ดร.ปิยพงษ์ สุขเมตติกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปองสิน วิเศษศิริ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมที่ถ่ายทอดความรู้ ให้คำปรึกษา และเสนอแนะข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ตลอดระยะเวลาในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้

ขอขอบคุณ ศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชญาพิมพ์ อูสาโท อาจารย์ ดร.วลัยพร ศิริภิรมย์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.สิริชัยชาญ พักจำรูญ กรรมการภายนอก ที่ตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงวิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณาตรวจเครื่องมือวิจัยในการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของยุทธศาสตร์ เข้าร่วมสนทนากลุ่มตลอดจนให้ข้อคิดเห็นอันประประโยชน์ต่อการทำงานวิจัย

ขอขอบคุณคณาจารย์ผู้สอนประจำหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหาร การศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ให้ความรู้ ประสบการณ์อันมีคุณค่ายิ่งแก่ผู้วิจัย

ขอขอบคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ตั้งแต่เป็นเด็กน้อยจนเติบโต มีทุกวันนี้

ขอขอบพระคุณผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาคณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิต วิทยาลัยพัฒนศิลป์ที่ให้ข้อมูล อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อวิทยานิพนธ์ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณ คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิไล และเพื่อน ร่วมงานทุกท่านที่เป็นกัลยาณมิตรที่เข้าใจ และให้ความช่วยเหลือตลอดระยะเวลาของการศึกษา

คุณค่าและคุณประโยชน์ของงานวิจัยนี้ ขอมอบแด่คุณพ่อที่ล่วงลับ คุณแม่ พี่สาวและผู้มี พระคุณทุกท่าน ที่ให้ความรู้ กำลังใจในการศึกษาพัฒนาตนเองอย่างมุ่งมั่นให้พากเพียรจนมีวันนี้

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญภาพ.....	๗
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามในการวิจัย.....	6
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
ขอบเขตการวิจัย.....	6
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	7
ระเบียบวิธีวิจัย.....	8
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	9
กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	12
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	13
ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับยุทธศาสตร์.....	13
ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำ.....	22
ตอนที่ 3 แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย.....	48
ตอนที่ 4 การบริหารงานในสถาบันอุดมศึกษา.....	62
ตอนที่ 5 การบริหารของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์.....	90
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	110
วิธีดำเนินการวิจัย.....	110
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันของผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาริชาชีพครู คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนย่อย ดังนี้.....	112

ขั้นตอนที่ 2	การศึกษาภาคปฏิบัติ เป็นการลงเก็บข้อมูลวิจัยภาคสนาม เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย.....	112
ขั้นตอนที่ 3	สังเคราะห์ข้อมูลจากข้อ 1 และข้อ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานเพื่อพัฒนาผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาวิชาชีพครู.....	114
ขั้นตอนที่ 4	การเก็บรวบรวมข้อมูลการบริหารงานเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาวิชาชีพครู คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์.....	115
ขั้นตอนที่ 5	พัฒนายุทธศาสตร์การบริหารงานเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาวิชาชีพครู คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์.....	115
ขั้นตอนที่ 6	นำเสนอยุทธศาสตร์ โดยนำผลจากการศึกษาที่ได้นำมาปรับปรุงและนำเสนอยุทธศาสตร์ในรายงานวิจัยที่สมบูรณ์.....	116
บทที่ 4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	119
ตอนที่ 1	(ผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1) ผลการศึกษาองค์ประกอบของคุณลักษณะภาวะเชิงวัฒนธรรมไทย.....	119
ตอนที่ 2	(ผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2) ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารเพื่อพัฒนาผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์.....	121
ตอนที่ 3	(ผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2) ผลการวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามของกาบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย.....	136
ตอนที่ 4	ผลการร่างยุทธศาสตร์การบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์.....	182
บทที่ 5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	220
	สรุปผลการวิจัย.....	220
	อภิปรายผลการวิจัย.....	237
	ข้อเสนอแนะ.....	245
	รายการอ้างอิง.....	248
	ภาคผนวก.....	256
	ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	344

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1	38
ตารางที่ 2	56
ตารางที่ 3	113
ตารางที่ 4	122
ตารางที่ 5	123
ตารางที่ 6	124
ตารางที่ 7	125
ตารางที่ 8	126
ตารางที่ 9	128
ตารางที่ 10	129
ตารางที่ 11	131
ตารางที่ 12	132
ตารางที่ 13	133
ตารางที่ 14	134

ตารางที่ 15	สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำ เชิงวัฒนธรรมไทย พันธกิจการทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรม ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์.....	135
ตารางที่ 16	การจัดลำดับความต้องการจำเป็นของสภาพแวดล้อมภายนอกที่ส่งผลต่อการบริหาร งานของคณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิง วัฒนธรรมไทยโดยภาพรวม.....	136
ตารางที่ 17	การจัดลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารงานของคณะศิลปศึกษา สถาบัน บัณฑิตพัฒนศิลป์ เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยโดยภาพรวม	137
ตารางที่ 18	การจัดลำดับความต้องการจำเป็นของสภาพแวดล้อมภายนอกพันธกิจการจัดการ ศึกษาเพื่อผลิตครู ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ที่มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์	138
ตารางที่ 19	การจัดลำดับความจำเป็นของสภาพแวดล้อมภายนอกในพันธกิจการวิจัย เพื่อ สร้างองค์ความรู้ นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และ คีตศิลป์.....	139
ตารางที่ 20	การจัดลำดับความจำเป็นของสภาพแวดล้อมภายนอกพันธกิจการบริการทาง วิชาการศิลปวัฒนธรรม ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์แก่ชุมชน.....	140
ตารางที่ 21	การจัดลำดับความต้องการจำเป็นของสภาพแวดล้อมภายนอกในพันธกิจการทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์	141
ตารางที่ 22	การจัดลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารงานของคณะศิลปศึกษา สถาบัน บัณฑิตพัฒนศิลป์ เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยโดยภาพรวม	142
ตารางที่ 23	การจัดลำดับความต้องการจำเป็นของการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครู ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ที่มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์.....	143
ตารางที่ 24	การจัดลำดับความต้องการจำเป็นของพันธกิจการวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ นำไปสู่ การพัฒนาการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์.....	144
ตารางที่ 25	การจัดลำดับความต้องการจำเป็นของพันธกิจการบริการทางวิชาการศิลปวัฒนธรรม ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์แก่ชุมชน วิเคราะห์ตามรายด้าน.....	145
ตารางที่ 26	การจัดลำดับความต้องการจำเป็นของพันธกิจการทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์.....	146
ตารางที่ 27	ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารงานพันธกิจ การจัดการศึกษาเพื่อผลิตครู ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ที่มีคุณสมบัติที่ พึงประสงค์ (รายชื่อ).....	147

ตารางที่ 28 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารงานพันธกิจและการ จัดลำดับความสำคัญของความต้องการการวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ นำไปสู่การ พัฒนาการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ เป็นรายชื่อ	153
ตารางที่ 29 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารงานพันธกิจและ ลำดับความสำคัญของความต้องการการบริการทางวิชาการศิลปวัฒนธรรม ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และ	159
ตารางที่ 30 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารงานพันธกิจและการ จัดลำดับความสำคัญของความต้องการการทำงานบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์.....	165
ตารางที่ 31 ผลการจัดกลุ่มความต้องการจำเป็นและการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกที่ส่งผลต่อ การบริหารงานของคณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิง วัฒนธรรมไทยโดยภาพรวม.....	172
ตารางที่ 32 ผลการจัดกลุ่มความต้องการจำเป็นและการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกพันธกิจการ จัดการศึกษาเพื่อผลิตครู ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ที่มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์	173
ตารางที่ 33 ผลการจัดกลุ่มความต้องการจำเป็นและการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกในพันธ กิจการวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์.....	174
ตารางที่ 34 ผลการจัดกลุ่มความต้องการจำเป็นและการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกพันธกิจการ บริการทางวิชาการศิลปวัฒนธรรม ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์แก่ชุมชน.....	175
ตารางที่ 35 ผลการจัดกลุ่มความต้องการจำเป็นและการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกในพันธ กิจการงานบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีต ศิลป์.....	176
ตารางที่ 36 ผลการจัดกลุ่มความต้องการจำเป็นและการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของการบริหารงาน ของคณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยโดย ภาพรวม	177
ตารางที่ 37 ผลการจัดกลุ่มความต้องการจำเป็นและการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมพันธกิจการวิจัย เพื่อ สร้างองค์ความรู้ นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์	178

ตารางที่ 38 ผลการจัดกลุ่มความต้องการจำเป็นและการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมพันธกิจการ บริการทางวิชาการศิลปวัฒนธรรม ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์แก่ชุมชน วิเคราะห์ตามรายด้าน.....	179
ตารางที่ 39 ผลการจัดกลุ่มความต้องการจำเป็นและการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมการจัดการศึกษา เพื่อผลิตครู ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ที่มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์	180
ตารางที่ 40 ผลการจัดกลุ่มความต้องการจำเป็นและการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมพันธกิจการทำ บำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์.....	181
ตารางที่ 41 ข้อเสนอผลการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และภาวะคุกคาม ของการบริหาร พันธกิจ เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษา ในภาพรวม	182
ตารางที่ 42 ข้อเสนอผลการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และภาวะคุกคาม พันธกิจ การวิจัย เพื่อผลิตครูด้านนาฏศิลป์ ดนตรีและคีตศิลป์ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์	183
ตารางที่ 43 ข้อเสนอผลการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และภาวะคุกคาม พันธกิจ การบริการวิชาการศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์.....	184
ตารางที่ 44 ข้อเสนอผลการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และภาวะคุกคาม พันธกิจ การจัด การศึกษาเพื่อผลิตครูด้านนาฏศิลป์ ดนตรีและคีตศิลป์ให้มีคุณลักษณะที่ พึงประสงค์	185
ตารางที่ 45 ข้อเสนอผลการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และภาวะคุกคาม พันธกิจ การทำ บำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรีและคีตศิลป์.....	186
ตารางที่ 46 วิเคราะห์ SWOT MATRIX การกำหนดร่างยุทธศาสตร์การบริหารเพื่อพัฒนา ภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์.....	188
ตารางที่ 47 วิเคราะห์ SWOT MATRIX พันธกิจ การวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้นำไปสู่การ พัฒนาการเรียนการสอนครูด้านนาฏศิลป์ ดนตรีและคีตศิลป์.....	191
ตารางที่ 48 วิเคราะห์ SWOT MATRIX พันธกิจ การบริการวิชาการศิลปวัฒนธรรมสอนด้าน นาฏศิลป์ ดนตรีและคีตศิลป์.....	192
ตารางที่ 49 วิเคราะห์ SWOT MATRIX พันธกิจ การจัดการศึกษาเพื่อผลิตครูด้านนาฏศิลป์ ดนตรีและคีตศิลป์.....	193
ตารางที่ 50 วิเคราะห์ Swot Matrix พันธกิจ การทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรม ด้านนาฏศิลป์ ดนตรีและคีตศิลป์.....	194
ตารางที่ 51 ร่างยุทธศาสตร์การบริหารงานตามพันธกิจเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของ คณะศิลปศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์	195

ตารางที่ 52 การนำเสนอยุทธศาสตร์การบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของ
 นักศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์.....206

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สารบัญภาพ

	หน้า
แผนภาพที่ 1 ปัจจัยสภาพแวดล้อมขององค์กร	19
แผนภาพที่ 2 ปัจจัยสภาพแวดล้อมขององค์กร	20
แผนภาพที่ 3 การประเมินสภาพแวดล้อมภายในองค์กร	21
แผนภาพที่ 4 รูปแบบคำถามในเทคนิค SWOT (Scherverhorn .1999)	21

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วัฒนธรรมของชาติเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเอกลักษณ์ทางอารยธรรมที่เป็นความเจริญของแต่ละชาติที่สั่งสมสืบ ทอดกันมาช้านาน จนเกิดเป็นแบบแผน ค่านิยมและวิถีชีวิตอันดีงามที่เป็นรากฐานสำคัญต่อความมั่นคงของชาติ วัฒนธรรมจึงเป็นมรดกล้ำค่าที่ควรสืบสาน อนุรักษ์ และพัฒนาให้คงอยู่สืบไป พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช (อ้างถึงใน สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ, 2545: ก) ทรงให้พระบรมราโชวาทไว้ว่า “งานด้านการศึกษา ศิลปะและวัฒนธรรมนั้น คือ งานสร้างสรรค์ความเจริญทางปัญญาและจิตใจ ซึ่งเป็นทั้งต้นเหตุ และองค์ประกอบที่ขาดไม่ได้ของความเจริญด้านอื่นๆทั้งหมดเป็นปัจจัยที่จะช่วยให้เรารักษาและธำรงความเป็นไทยไว้ได้สืบไป” วัฒนธรรมจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่สังคมนั้นยอมรับ และเกิดความภาคภูมิใจ ร่วมกันจนเกิดความเป็นเอกภาพของตนเอง และการที่จะเป็นเช่นนี้ได้ย่อมแสดงว่า คนในสังคมมีสามัคยสัมพันธ์ร่วมกัน มีความมั่นคงเป็นปึกแผ่น ทั้งรู้จักรักษาให้เจริญรุ่งเรืองมาด้วยดี รวมทั้งเป็นสิ่งที่เข้ากับความรู้สึกนึกคิดและการปฏิบัติด้วย (ทรงวิทย์ แก้วศรี, 2534:1)

ในทศวรรษที่ผ่านมาประเทศไทยมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้สังคมเกิดการปรับเปลี่ยนวิถีการดำรงชีวิต เกิดอำนาจนิยมและวัตถุนิยมขึ้นในสังคมไทยบางกลุ่ม นำไปสู่ความสับสนในเรื่องมโนทัศน์และค่านิยม มีความขัดแย้งระหว่างบทบาทและหน้าที่ของบุคคล และสถาบันต่างๆมากขึ้น ระบบโครงสร้างและแบบแผนประเพณีดั้งเดิมถูกแปรเปลี่ยนไปอย่างมาก (ทิพย์อนงค์ เลื่อนพุกวัฒน์, 2546:3) อีกประการที่สำคัญประเทศไทยกำลังตกอยู่ในสภาวะสังคมผู้บริโภคนิยมและผู้ตามซึ่งเป็นจุดอ่อนของสังคมไทยที่กำลังเผชิญกับค่านิยมการลอกเลียนแบบวัฒนธรรมของนานาชาติมากกว่าที่จะคิดหรือสร้างสรรค์ขึ้นเอง เนื่องจากสังคมโลกปัจจุบันเป็นยุคแห่งข่าวสารและเทคโนโลยีที่มีการติดต่อสื่อสารอย่างรวดเร็ว การถ่ายทอดทางวัฒนธรรมของต่างประเทศจึงเป็นเรื่องง่ายและเผยแพร่ได้อย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะกลุ่มที่เป็นเยาวชนที่เป็นกำลังสำคัญของประเทศในอนาคต ส่งผลให้เยาวชนไทยเกิดการยอมรับวัฒนธรรมของชาติอื่นมากขึ้นจนละเลยแบบแผน ค่านิยม และวิถีชีวิตที่ดีงามของสังคมเดิม จัดเป็นการหลงใหลถ่ายทอดทางวัฒนธรรมที่เป็นการรับวัฒนธรรมของชาติอื่นเพียงอย่างเดียวโดยไม่ได้ปรับปรุงให้เข้ากับวัฒนธรรมของชาติไทย เป็นการรับเอาวัฒนธรรมใหม่ที่เกินพอดีซึ่งอาจจะถอนรากวัฒนธรรมเดิมของตนเองได้ อันเป็นส่วนสำคัญที่ค้ำกันอันตรายและเป็นความเจริญของชาติให้กร่อนและค่อยๆหมดไป และในที่สุดก็จะทำให้หมดบุคลิกลักษณะไม่มีรากฐานแห่งชาติของตน จนทำให้ขาดความภาคภูมิใจในความเป็นไทย ขาดความผูกพันกับท้องถิ่น ไม่ให้ความสำคัญต่อคุณค่าของวัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น และขาดการรักษาธำรงความเป็นไทยมากขึ้น ดังที่สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ(2550: ออนไลน์) ได้สรุปปัญหาเกี่ยวกับการส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรมไว้ ดังนี้

1. ปัญหาการขาดความรู้ ความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกครอบครัวในและ

ชุมชนไทย เป็นผลให้การเรียนรู้และการถ่ายทอดวัฒนธรรมในวิถีชีวิต ครอบครัว และชุมชนถูกละเลย

2. ปัญหาการไม่เข้าใจความหมายและเนื้อหาของขนบธรรมเนียมประเพณีไทยอย่างถ่องแท้ จึงไม่สามารถเข้าถึงคุณค่าของแบบแผนขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิมของไทย หรือบางครั้งถูกมองว่าเป็นเรื่องล้าสมัย จึงส่งผลกระทบต่อค่านิยมและวิถีชีวิตของคนไทยอย่างผิดๆ เช่น ประเพณีสาดน้ำสงกรานต์ ประเพณีการโยนบัว โดยมุ่งความสนุกสนานจากการเล่นมากกว่าคุณค่าของประเพณี

3. ปัญหาการใช้ภาษาไทยไม่ถูกต้อง เพราะความนิยมในภาษาต่างประเทศมากเกินไป ประกอบกับขาดความไม่เข้าใจและขาดความซาบซึ้งในอรรถรสทางภาษาเป็นเหตุให้มีการใช้ภาษาไทยอย่างขาดความระมัดระวังจนสูญเสียสุนทรียะทางภาษาและเอกลักษณ์ที่สำคัญของชาติ

4. ปัญหาค่านิยมของคุณธรรมและจริยธรรมในสังคมไทย ที่ทำให้เกิดความสูญเสียต่อคุณภาพชีวิตและสังคม รวมทั้งการไม่เคารพในกฎ ระเบียบ วินัย และเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น การแสวงหาปัจจัยทางวัตถุและการตอบสนองความต้องการอย่างไม่มีที่สิ้นสุดของคนในสังคมทำให้เกิดกิเลส ความเห็นแก่ตัว ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ทำให้สูญเสียความสมดุลทั้งในระดับบุคคลและสังคม ชุมชนอ่อนแอและแตกสลาย ไม่สามารถดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างสงบสุขจึงทำให้เกิดวิกฤตอย่างรุนแรง

5. ปัญหาการไม่เห็นคุณค่าของภูมิปัญญาไทย ทำให้เกิดการดูหมิ่นมองข้ามภูมิปัญญาไทย และชื่นชมในวัฒนธรรมและเทคโนโลยีของต่างประเทศที่เปลี่ยนแปลงและรุดหน้าอย่างรวดเร็ว

6. ปัญหาการแต่งกายตามแบบตะวันตก ถือเป็น การแต่งกายแบบสมัยใหม่ ไม่นิยมการแต่งกายแบบไทยที่มีความอ่อนหวานและสง่างามเหมาะสมกับคนไทย

7. ปัญหาการไม่เข้าถึงคุณค่าทางศิลปะไทยทั้งวรรณคดีและศิลปะไทยหลายสาขา เช่น การเขียน การอ่าน การฟัง การเล่นต่างๆ เพลงไทยเดิม การดนตรี ฯลฯ

8. ปัญหาทางมลภาวะทางศิลปวัฒนธรรมหลายอย่างที่เกิดขึ้นจากการดำเนินธุรกิจท่องเที่ยว เช่น ปัญหาอาชญากรรม สิ่งเสพติด โสเภณี และโรคเอดส์ ฯลฯ เป็นผลให้วิถีชีวิตของชุมชนไทยพลิกผันจนปรับตัวไม่ทัน

สอดคล้องกับภทริยา งามมุข (2544:3) ได้สรุปสาเหตุที่ทำให้เกิดสภาพปัญหาด้านวัฒนธรรมไทย

จากความเจริญทางวิทยาศาสตร์ ตลอดจนมาตรฐานการครองชีพแบบตะวันตก ส่งผลให้คนไทยส่วนหนึ่งเห็นว่าวัฒนธรรมตะวันตกดีและทันสมัยกว่าวัฒนธรรมไทย จึงเลียนแบบและรับเข้าไว้เป็นแบบแผนของการดำรงชีวิตโดยไม่รู้ว่าเป็นสาเหตุที่ส่งผลกระทบต่อวัฒนธรรมไทย โดยเฉพาะการยอมรับวัฒนธรรมต่างชาติเข้ามาผสมผสานในการดำรงชีวิต ในขณะที่วัฒนธรรมต่างชาติเข้ามามีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิต คนส่วนหนึ่งก็รับเอาวัฒนธรรมนั้นโดยไม่เจตนา ไม่รู้สึกรู้สีกว่า เช่น ภาษาพูด การบริโภค การเข้าสังคม การแต่งกาย เป็นต้น จนกลายเป็นวัฒนธรรมผสมผสานที่แยกไม่ออกว่าเป็นวัฒนธรรมของชาติใด เหล่านี้เป็นสาเหตุที่ส่งผลกระทบต่อวัฒนธรรมไทย และท้ายที่สุดเกิดการทอดทิ้งวัฒนธรรม วัฒนธรรมไทยบางประการถูกทอดทิ้งไม่ได้รับความสนใจ โดยไม่มีใครศึกษาให้รู้ถึงสาเหตุที่แน่ชัด จนเป็นเหตุให้วัฒนธรรมไทยส่วนหนึ่งได้หายสาบสูญไป ไม่ว่าจะเป็นด้านศิลปะ วรรณคดี ขนบธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่น เหล่านี้เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ลายวัฒนธรรมดั้งเดิมอัน

ติงามของไทย ปัจจุบันคนไทยจำนวนมากไม่ได้สนใจที่จะศึกษาหาความรู้ให้เกิดความเข้าใจลึกซึ้งในวัฒนธรรมไทย แต่กลับมองวัฒนธรรมในทัศนะของชาตินิยม คือต้องการรักษาถ่ายทอดและเสริมสร้างวัฒนธรรมด้วยความรู้สึกว่าเป็นของไทยเท่านั้น โดยไม่ได้พิจารณาถึงความเหมาะสมลึกซึ้ง ความปรารถนา ความงดงามของวัฒนธรรมไทยแต่อย่างใด ในที่สุดก็รับเอาวัฒนธรรมนั้นไว้ไม่ได้เพราะไม่เห็นคุณค่าเฉพาะของวัฒนธรรมนั้น

จากสภาพปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นสะท้อนให้เห็นว่า วัฒนธรรมไทยกำลังเผชิญกับปัญหาจนเกิดการสูญเสียความเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทย หากไม่เร่งรีบแก้ไขในอนาคตอาจเกิดการล่มสลายทางวัฒนธรรม และถ้าไม่ได้รับการปลูกฝังด้วยวิธีการที่เหมาะสมให้กับเยาวชน ท้ายที่สุดวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของชาติคงเกิดขึ้นได้ยากในอนาคต

สถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่หลักในการจัดการศึกษาเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ ให้ตอบสนองกับความต้องการของสังคม การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนามนุษย์ให้มีคุณภาพ และความสามารถเต็มศักยภาพที่สมดุลทั้งสติปัญญา จิตใจ ร่างกาย และสังคม เพื่อเสริมสร้างบุคลากรที่เป็นผู้นำในสาขาวิชาชีพต่างๆเพื่อการพัฒนาและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ (ศูนย์การศึกษาทางไกลไทยคม, 2542 :1) โดยเป็นกระบวนการถ่ายทอดการเรียนรู้ที่จะสร้างสรรค์และพัฒนาคนทั้งในแง่ความรู้ ความคิด ตลอดจนคุณธรรมและจริยธรรมเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ (2545:1) ได้กำหนดความสำคัญของการศึกษามีดังนี้ คือ

1. การศึกษาเป็นคุณประโยชน์ให้แก่บุคคลและสังคมส่วนรวมโดยเฉพาะประเทศชาติ ซึ่งถือว่าเป็นจุดหมายสูงสุดของการศึกษา
2. การศึกษาเป็นเครื่องมือพัฒนาองค์ความรู้ให้ก้าวสูงขึ้นเพื่อจะช่วยให้พัฒนาขีดความสามารถของคนและศักยภาพของประเทศให้สูงขึ้น
3. การศึกษามุ่งพัฒนาศักยภาพของแต่ละบุคคลที่มีให้ปรากฏออกมาเป็นความสามารถที่จะก่อประโยชน์ให้แก่ตนเอง และสังคมส่วนรวม

ที่สำคัญการศึกษายังเป็นการสืบทอดวัฒนธรรม (education is cultural transmission) ซึ่งหมายถึง การส่งมอบจากรุ่นพ่อแม่สู่รุ่นลูก แต่ขณะเดียวกันวัฒนธรรมก็มีพลวัต เคลื่อนไหวไม่หยุดนิ่งมีของใหม่เกิดขึ้น สถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่หลักในการจัดการศึกษาและให้ความสำคัญกับการถ่ายทอดวัฒนธรรมของประเทศชาติด้วย เห็นได้ชัดเจนจากการที่มีข้อกำหนดให้สถาบันการศึกษาทุกแห่งมีภารกิจหลักดำเนินงานใน 4 ด้าน คือ การจัดการเรียนการสอน การวิจัย การบริการวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม โดยภารกิจในด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมเป็นหนึ่งในภารกิจที่สำคัญอีกประการ มีลักษณะในการดำเนินงานในหลายเรื่องเช่นการพัฒนา การถ่ายทอด การแลกเปลี่ยนการวิจัย และการเฝ้าระวังทางวัฒนธรรมในชุมชน สอดคล้องกับการประชุมระดับโลกเกี่ยวกับอุดมศึกษาที่กรุงปารีส ในปี 2541 ที่ประชุมได้กำหนดทิศทางที่จำเป็นสำหรับอุดมศึกษาเพื่อภารกิจในศตวรรษที่ 21 เพื่อช่วยให้ประชากรของโลกมีอนาคตที่ดีขึ้น มีมนุษยธรรม มีความเอื้ออาทร และมีสันติภาพมากขึ้นที่ประชุมกล่าวถึงความสำคัญของการส่งเสริมภารกิจด้านทำความเข้าใจในวัฒนธรรมและความสัมพันธ์กับต่างชาติ (มานิตย์ บุญประเสริฐ, 2549:2) เพื่อให้เด็กศึกษาเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ และความเป็นมาของตนเอง สังคมไทย ประเทศชาติและ

ระหว่างประเทศ มีความเข้าใจถึง เหตุผลของการมีวัฒนธรรม ประเพณี ค่านิยมต่าง ๆ ที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของคนในสังคมให้มีความสามัคคีจะได้มีสำนึกรักชาติและ เห็นคุณค่าวัฒนธรรมของชาติ ตลอดจนรู้จักคัดสรรและเลือกรับวัฒนธรรมอื่นๆ ได้อย่างเหมาะสมท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในโลกที่เกิดขึ้น ประเทศชาติจะอยู่ได้อย่างมีศักดิ์ศรีและมีคุณภาพที่ยั่งยืน

วัฒนธรรมเป็นเรื่องที่นโยบายระดับประเทศ อันจะนำไปสู่นโยบายการจัดการวัฒนธรรมของไทย เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมให้มั่นคง เป็นพื้นฐานของการดำเนินชีวิตของประชาชน รวมทั้งเพื่อให้เห็นคุณค่าของวัฒนธรรมที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศอย่างแท้จริงสอดคล้องกันในภาพรวมอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยมีสถาบันอุดมศึกษาเป็นเครื่องมือหลักในการสร้างทรัพยากรที่สำคัญโดยเฉพาะการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยที่เป็นผลผลิตจากระบบสถาบันอุดมศึกษาให้บัณฑิตมีวิสัยทัศน์ และความสามารถที่เป็นผู้นำด้านวัฒนธรรมไทยที่เป็นแกนนำในการผดุงรักษา ถ่ายทอด เรียนรู้ และสร้างความเข้มแข็งของวัฒนธรรมไทยให้สืบไป

สถาบันอุดมศึกษาต้องมีการบริหารจัดการศึกษาให้ได้ผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยที่มีคุณภาพเป็นผู้นำจึงมีความสามารถออกไปต้องรับใช้สังคมและอยู่ร่วมในสังคมได้ คือ เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ชำนาญในสิ่งที่ปฏิบัติเพื่อสร้างประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศชาติ ที่สำคัญต้องมีความเป็นผู้นำที่มีอิทธิพลในการนำพา โน้มน้าวให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม การจัดการศึกษาจึงต้องมีการสร้างระบบการบริหารให้แก่การปฏิบัติงาน โดยมีแผนการดำเนินงานที่ชัดเจนเพื่อความเป็นผู้นำทางวิชาการด้านวัฒนธรรม สถาบันจึงต้องมีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ขององค์กรขึ้น เพื่อสร้างวิสัยทัศน์ความโดดเด่น และการบริหารงานในเชิงรุก รวมทั้งการบริหารจัดการในหน่วยงานขององค์กรในแต่ละกลุ่ม แต่ละคณะ และสาขาวิชาต้องมีความร่วมมือกันในการทำงาน ที่สำคัญต้องมีการสร้างยุทธศาสตร์ของแต่ละหน่วยงานขึ้น เพื่อเป็นกลไกในการขับเคลื่อนการปฏิบัติงานให้มีมาตรฐานมากยิ่งขึ้น การที่จะผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพนั้นส่วนสำคัญคือ นโยบายการบริหารงานให้มีคุณภาพ เพราะงานบริหารจัดการเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา เนื่องจากการบริหารงานเป็นกรอบในการบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งเกี่ยวข้องกับการจัดมวลประสบการณ์เรียนรู้ให้กับนักศึกษาตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผน การจัดสรรงบประมาณ และการลงสู่การปฏิบัติเป็นต้น เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีคุณภาพและบรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษาตามที่ได้ตั้งไว้ นับเป็นการเพิ่มคุณภาพของการจัดการศึกษาในการผลิตบัณฑิตบรรลุไปตามเป้าหมายที่วางไว้

ดังนั้น ยุทธศาสตร์การบริหารจึงเป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญ เพื่อเป็นการกำหนดการบริหารจัดการการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ อีกทั้งให้บุคลากรมีแนวปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน โดยเฉพาะยุทธศาสตร์การบริหารเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยจำเป็นต้องมีนโยบายการจัดการวัฒนธรรมมาเป็นแนวทางในการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมของประเทศ เพื่อให้มีผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยเป็นผู้นำในการรักษาและการส่งเสริมวัฒนธรรมอย่างมีเป้าหมายร่วมกันและประสานสอดคล้องกัน รวมทั้งเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ เห็นตระหนักถึงความสำคัญของวัฒนธรรมที่มีต่อเอกลักษณ์ ศักดิ์ศรี ความสามัคคีและความมั่นคงของชาติ ตลอดจนเพื่อให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกันทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ หรือเป็นแบบอย่างที่ดีในสังคมได้อย่างถูกต้อง

คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์เป็นสถาบันการศึกษาที่จัดการเรียนการสอนด้านศิลปวัฒนธรรมทั้งด้านนาฏดุริยางค์ เป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีภารกิจหลักในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู สืบ ทอด สร้างสรรค์ และพัฒนาศิลปวัฒนธรรม มีหน่วยงานเครือข่ายร่วมผลิตในสังกัดได้แก่ วิทยาลัย นาฏศิลป์ ทั่วประเทศรวมทั้งสิ้น 12 แห่ง ส่งผลให้ คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์เป็น หน่วยงานหลักในการจัดการศึกษาด้านศิลปวัฒนธรรม รวมทั้งเป็นสถาบันการศึกษาด้านศิลปะที่มุ่ง สร้างสรรค์ศาสตร์แห่งศิลป์ผลิตบัณฑิตให้มีความเป็นเลิศทางวิชาชีพครูด้านศิลปวัฒนธรรม เพื่อผดุง รักษาและสืบสานศิลปวัฒนธรรมของชาติ โดยมีจุดเน้นในการผลิตให้เป็นบัณฑิตที่มีความรอบรู้ทาง วิชาการด้านนาฏศิลป์และนาฏดุริยางค์คีตศิลป์ สร้างสรรค์การพัฒนาองค์ความรู้สู่การประยุกต์ได้ อย่างสัมฤทธิ์ผลเป็นรูปธรรม และยึดมั่นในจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพครู มีคุณธรรมจริยธรรมและ จิตสำนึกของความเป็นไทย ตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนในสังคม กล้าคิด กล้าทำ และเสียสละ เพื่อส่วนรวม สามารถครองตนด้วยเกียรติ ศักดิ์ศรีของครูอย่างมีความสุขท่ามกลางความเปลี่ยนแปลง ของกระแสโลก

ปัจจุบันคณะศิลปศึกษาผลิตบัณฑิตออกมารับใช้สังคมอย่างต่อเนื่องจนเป็นที่ยอมรับในสังคม ว่าเป็นองค์กรที่มีคุณภาพในการผลิตครูด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ ส่งผลให้บัณฑิตวิชาชีพครู ของคณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์จึงเป็นที่คาดหวังของสังคมในการเป็นครูผู้นำด้าน วัฒนธรรมที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องวัฒนธรรมไทยอย่างลึกซึ้ง มีความสามารถในการนำความรู้ และประสบการณ์ที่มีนำมาใช้ในการปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี เป็นผู้ที่มีแบบอย่างที่ถูกต้องนำพาผู้อื่น ให้ปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ รวมทั้งมีทักษะในการเป็นผู้นำได้เป็นอย่างดี แต่จากสภาวะทาง สังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากมาย รวดเร็ว และมีการหลั่งไหลทางความรู้อย่างไม่หยุดนิ่งจึงมี ผลกระทบต่อคณะศิลปศึกษาให้มีการปรับกระบวนการทัศน์ขององค์กรให้มีความเข้มแข็งในสังคมฐาน เรียนรู้ มุ่งเน้นการพัฒนาองค์กรไปสู่การเป็นองค์กรต้นแบบในการผลิตครูด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และ คีตศิลป์ให้เป็นที่ยอมรับทั้งในประเทศและต่างประเทศ เป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าข้อมูลทางวัฒนธรรม ที่มีมาตรฐานส่งผลไปยังนักศึกษาให้ได้รับกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพนำไปสู่การเป็นผลผลิตที่ เป็นประสิทธิผลให้เป็นครูที่เป็นต้นแบบทางวัฒนธรรมของไทยให้มีความมั่นคงในฐานหลักของ วัฒนธรรมไปสู่การบูรณาการให้เหมาะสมกับสังคมปัจจุบันอย่างมีคุณภาพ

ยุทธศาสตร์การสร้างผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยจึงเป็นการสร้างความเป็นเอกภาพทาง วัฒนธรรมให้แก่ประเทศชาติ โดยการผดุงรักษาวัฒนธรรมไทยให้คงอยู่ท่ามกลางกระแสวัฒนธรรมโลก ที่มีการ โดยดำรงความเป็นไทยด้วยความภาคภูมิใจ ดังที่พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระ เจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัส บัณฑิตเป็นผู้ที่ประชาชนและสังคมคาดหวังในเรื่องความรู้ ความสามารถ ความดีเป็นผู้สร้างสรรค์ อำนาจ ความเจริญ ความก้าวหน้า ความผาสุก และความ มั่นคงแก่ส่วนรวม รวมทั้งแก้ไขปัญหาที่ปวงให้บรรลุผลอันพึงประสงค์ได้ (กระทรวงศึกษาธิการ ,2548:ออนไลน์) มีความเป็นผู้นำ มีสติปัญญา และวิจารณ์ญาณ เข้าใจความเป็นจริงของ สังคมไทยและสังคมโลก รู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง การแข่งขันในระดับสากล

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะ ศึกษาวิจัยเรื่อง การนำเสนอยุทธศาสตร์การบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของ นักศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เพื่อผลิตบัณฑิตให้เป็นผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยที่มีความ

เชี่ยวชาญเรื่องวัฒนธรรมไทยในทุกด้านอย่างรู้รอบ มีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งซึ่งสามารถถ่ายทอดและเป็นแบบอย่างได้เป็นอย่างดี ที่สำคัญความสอดคล้องกับความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ในการบูรณาการวัฒนธรรมการแสดงให้มีความมั่นคง และพัฒนาอย่างสร้างสรรค์ให้คงอยู่คู่ชาติสืบไปอย่างยั่งยืน

คำถามในการวิจัย

1. ภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยควรประกอบด้วยองค์ประกอบอะไรบ้าง
2. การบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ปัจจุบันเป็นอย่างไร
3. ยุทธศาสตร์การบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ควรเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคูณลักษณะของภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและที่พึงประสงค์การบริหารเพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
3. พัฒนายุทธศาสตร์การบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา
การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำของนักศึกษา คณะศิลปศึกษาและเครือข่ายร่วมผลิตวิทยาลัษยานาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่ พึงประสงค์ของการบริหารตามพันธกิจของคณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ แต่จากการศึกษาพบพันธกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยมี 4 พันธกิจคือ 1) การสอน 2) การวิจัย 3) การบริการวิชาการ และ 4) การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ดังนั้นในการศึกษาของวิจัยเล่มนี้จะยึดตามหลักวิชาการของพันธกิจหลัก 4 พันธกิจของสถาบันอุดมศึกษาทั่วไป โดยศึกษาพันธกิจของคณะศิลปศึกษาใน 4 พันธกิจ ได้แก่ 1) การจัดการศึกษาเพื่อผลิตครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ให้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ 2) การวิจัยและสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ในการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ 3) บริการทางวิชาการศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ 4) ทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ เพื่อนำมาพัฒนาเป็นยุทธศาสตร์การบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษา
2. ขอบเขตด้านประชากร
ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา คณะศิลปศึกษา

และเครือข่ายร่วมผลิตวิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. ยุทธศาสตร์การบริหาร หมายถึง วิธีการและแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการบริหารงาน โดยการวางแผน กำหนดเป้าหมาย วิธีการปฏิบัติในการพัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุนการบริหาร เพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษา ใน 4 พันธกิจ ได้แก่ 1) พันธกิจการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ให้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ 2) พันธกิจการวิจัยและสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ในการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ 3) พันธกิจบริการทางวิชาการศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ และ 4) พันธกิจทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์

2. ภาวะผู้นำ หมายถึง ความสามารถของบุคคลด้านอิทธิพลในการชักนำ จูงใจ โน้มน้าวให้บุคคล หรือ กลุ่มปฏิบัติตามความคิดเห็น และความต้องการของตนด้วยความเต็มใจ โดยให้ความร่วมมือเพื่อนำไปสู่การบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย

3. วัฒนธรรมไทย หมายถึง มรดกทางสังคมที่ได้รับการสืบทอด พัฒนาและสร้างสรรค์ให้อยู่ในวิถีชีวิตของมนุษย์ทั้งที่เป็นแบบแผนการดำเนินชีวิต การสร้างสรรค์ผลงาน ตลอดจนจนความคิด ค่านิยม และความรู้ต่างๆ ในงานวิจัยนี้แบ่งประเภทของวัฒนธรรม ดังนี้

3.1 ศิลปกรรม ได้แก่ ภาษาและวรรณคดี การละครและนาฏศิลป์ ดนตรี

3.2 มนุษยศาสตร์ ได้แก่ ปรัชญา คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ขนบธรรมเนียม ประเพณี อนุสรมงคล ประวัติศาสตร์

3.3 กีฬาและนันทนาการ ได้แก่ การละเล่น ศิลปะการต่อสู้ของไทย

3.4 คหกรรมศาสตร์ ได้แก่ อาหาร เสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย มารยาทไทย ความรู้ในการอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัว

3.5 การควบคุมทางสังคม ได้แก่ การปกครอง กฎหมาย กฎเกณฑ์ ระเบียบวินัย

4. ภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย หมายถึง ผู้ที่มีการแสดงออกที่บ่งบอกความเป็นผู้นำทางวัฒนธรรมไทยในด้านบุคลิกภาพเชิงวัฒนธรรมไทย ด้านความรู้เชิงวัฒนธรรมไทย ด้านทักษะเชิงวัฒนธรรมไทย ด้านเจตคติเชิงวัฒนธรรมไทย ด้านการสื่อสารเชิงวัฒนธรรมไทย ด้านสัมพันธภาพเชิงวัฒนธรรมไทย และด้านคุณธรรมจริยธรรมเชิงวัฒนธรรมไทย ที่ถูกต้องและเหมาะสมของวัฒนธรรมไทย อันจะส่งผลต่อการชักจูง ชี้นำบุคคลให้มีความเข้าใจในวัฒนธรรมของไทยอย่างยั่งยืน

5. คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ หมายถึง สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาสังกัดกระทรวงวัฒนธรรม เปิดหลักสูตรการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีทางวิชาชีพครู ด้านนาฏศิลป์ และดุริยางคศิลป์ โดยมีเครือข่ายร่วมผลิตในสังกัดทั้งหมด 12 แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยนาฏศิลป์ วิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์ วิทยาลัยนาฏศิลปจันทบุรี วิทยาลัยนาฏศิลปเชียงใหม่ วิทยาลัยนาฏศิลปนครราชสีมา วิทยาลัยนาฏศิลปนครศรีธรรมราช วิทยาลัยนาฏศิลปพัทลุง วิทยาลัยนาฏศิลปร้อยเอ็ด วิทยาลัยนาฏศิลปลพบุรี วิทยาลัยนาฏศิลปสุโขทัย วิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณ วิทยาลัยนาฏศิลปอ่างทอง

6. นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรีหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต ในสาขาวิชานาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ในคณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

ระเบียบวิธีวิจัย

แบบแผนของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงพรรณนา โดยใช้เทคนิคการวิจัยทั้งเชิงคุณภาพและปริมาณ ประกอบกัน ทั้งนี้เพื่อให้การทำวิจัยมีความสมบูรณ์ โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดกรอบแนวความคิดในการวิจัย โดยการศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์ เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 1.1 แนวคิดเกี่ยวกับผู้นำทางการศึกษา
- 1.2 แนวคิดวัฒนธรรมไทย
- 1.3 แนวคิดเกี่ยวกับยุทธศาสตร์
- 1.4 การบริหารตามพันธกิจของคณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

เพื่อกำหนดกรอบแนวความคิดของการวิจัย และรวบรวมข้อมูลงานวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาภาวะผู้นำ และวัฒนธรรมไทยในด้านต่างๆ เพื่อวิเคราะห์คุณลักษณะ ของผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาสภาพการบริหารงานตามพันธกิจของคณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

3.1 ศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์ระบบการบริหารงานของคณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการศึกษา ด้านการวิจัย ด้านบริการทาง วิชาการแก่สังคม ด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

3.2 สัมภาษณ์ผู้บริหาร อาจารย์ นักศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานของ คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เพื่อเก็บข้อมูลสภาพปัจจุบันของคณะ

3.2 สอบถามบุคลากรของคณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เพื่อ ศึกษาสภาพปัจจุบันและที่พึงประสงค์ รวมทั้งสภาพแวดล้อมการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย สำหรับนักศึกษา

ขั้นตอนที่ 4 นำข้อมูลที่ได้จากข้อ 2 และ ข้อ 3 นำมาสร้างเป็นเครื่องมือเพื่อหาสภาพ ปัจจุบัน และที่พึงประสงค์ของการบริหารงานเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย คณะ ศิลปศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

4.1 นำแบบสอบถามเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อแก้ไข ข้อบกพร่องในด้านสำนวนและความครอบคลุมในด้านเนื้อหา

4.2 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงและผ่านการตรวจจากคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์นำเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity)

4.3 ปรับปรุงแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิและนำเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

4.4 นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาไปทดลองใช้ (Try Out) เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 1.71 ขึ้นไป และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ

4.5 ปรับปรุงแบบสอบถามนำเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ จากนั้นนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 5 พัฒนาร่างยุทธศาสตร์การบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาวิชาชีพครู คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ และนำเสนอต่อคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความเป็นไปได้ของยุทธศาสตร์

ขั้นตอนที่ 6 ปรับปรุงและนำเสนอยุทธศาสตร์ โดยนำผลจากการศึกษาที่ได้นำมาปรับปรุงและนำเสนอยุทธศาสตร์ในรายงานวิจัยที่สมบูรณ์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือเชิงปริมาณแบบสอบถามผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาของคณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ส่วนแรกเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ส่วนที่สองเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการบริหารงานตามพันธกิจเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย

2. เครื่องมือเชิงคุณภาพแบบสอบถามผู้บริหาร อาจารย์ และ นักศึกษาของคณะศิลปศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์จากแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องแล้วนำมาสรุปเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัยดังนี้

1. กรอบแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำประกอบด้วย อำนวนย คงสุขมี (2535) , ศิริพร วงศ์ศรีโรจน์ (2538), นพพงษ์ บุญจิตรดลย์(2535), John C Maxwell (2002) , Scott Campbell (2003), วิชัย อุตสาหกิจ(2546), สภาการศึกษา (2550)

2. กรอบแนวความคิดยุทธศาสตร์ประกอบด้วย Certo and Peter (1991) ,พันธ์ศักดิ์ พลสารัมย์ (2540), สุกัญญา โฉมิไถกุล (2547), Wheelen and Hunger (2012)

3. กรอบแนวความคิดการบริหารงานประกอบด้วย ได้แก่ ด้านการจัดการศึกษา ด้านการ

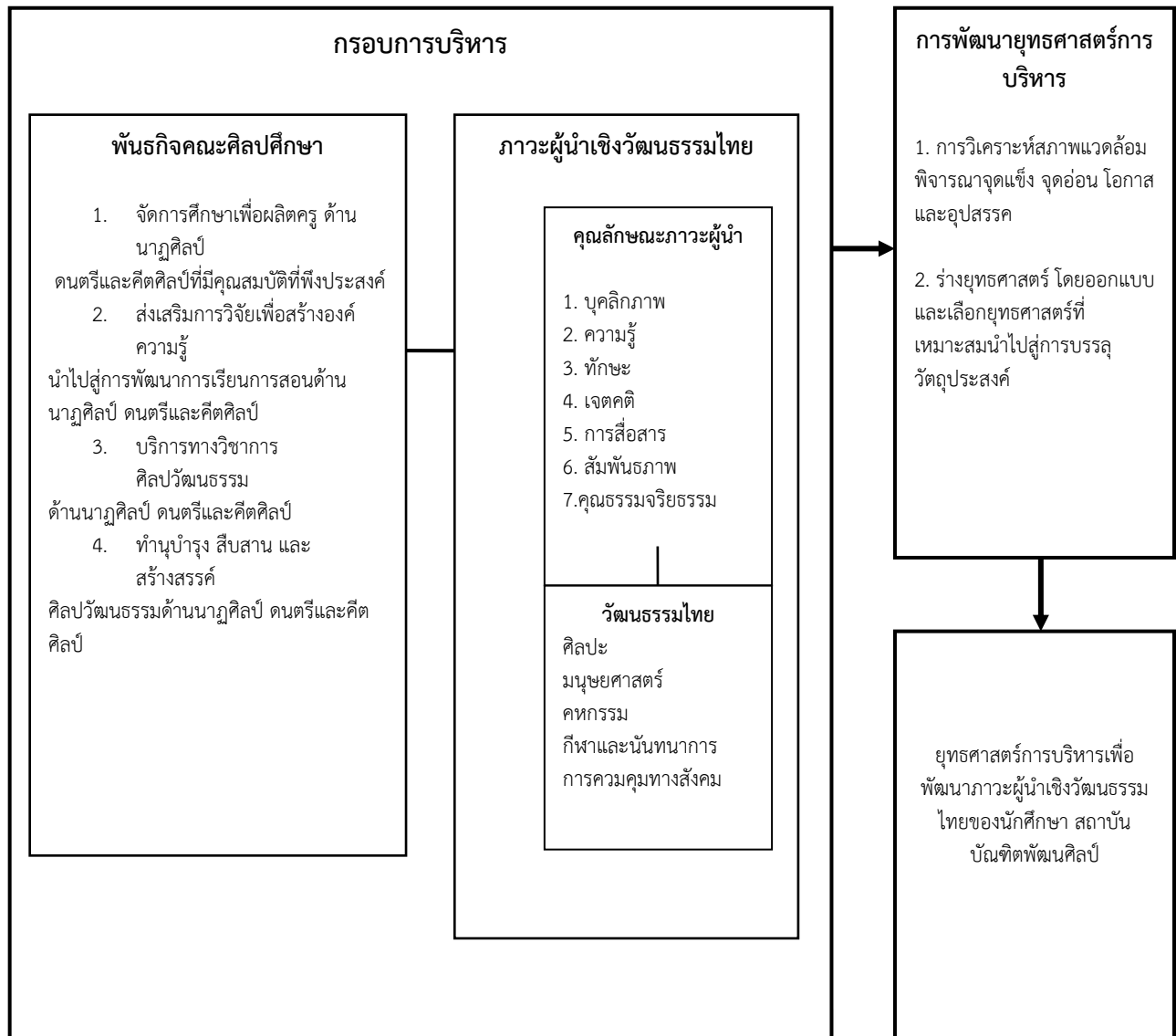
วิจัย ด้านบริการทางวิชาการแก่สังคม ด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และด้านการบริหารจัดการ
ของคณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

4. กรอบแนวคิดวัฒนธรรมไทย 5 ด้าน ประกอบด้วยยูเนสโก (1972), สาโรช บัวศรี
(2537) สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2537), กระทรวงวัฒนธรรม (2542), ยิ่งยศ
เรืองทอง (2543)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. ในทางวิชาการ เป็นการค้นหาแนวทางการบริหารแก่คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาวิชาชีพครูที่เหมาะสม นำไปสู่การเป็นสถาบันต้นแบบของการผลิตวิชาชีพครูทางศิลปวัฒนธรรมให้เป็นที่ยอมรับในสังคม
2. ในทางปฏิบัติ ได้นำองค์ความรู้ที่ได้มาพัฒนายุทธศาสตร์การบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ให้เป็นผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยเพื่อสืบสานวัฒนธรรมของชาติและบูรณาการอย่างเหมาะสมไปสู่ความยั่งยืนในอนาคต

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนายุทธศาสตร์การบริหารงานเพื่อพัฒนาผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ผู้วิจัยได้ศึกษาจากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยได้ศึกษาสาระสำคัญแบ่งออกเป็น 5 ตอนดังนี้

- ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับยุทธศาสตร์
- ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำ
- ตอนที่ 3 แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย
- ตอนที่ 4 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานในสถาบันอุดมศึกษา
- ตอนที่ 5 การบริหารงานคณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับยุทธศาสตร์

1. แนวคิดและทฤษฎีของยุทธศาสตร์

1.1 ความหมายของยุทธศาสตร์

อุทัย บุญประเสริฐ (2537:42) ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง วิธีการหรือวิธีการในการปฏิบัติเป็นวิธีอันแยกขาดในการดำเนินงานไปสู่จุดหมายที่ต้องการ เป็นกลวิธีกึ่งกลยุทธ์ในการทำงาน เป็นวิธีการปฏิบัติที่ผ่านการคัดเลือกอย่างเหมาะสม ผ่านการคิดและการไตร่ตรองอย่างรอบคอบ เป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพสูงในการปฏิบัติ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2543:10) ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง การกำหนดแนวทางรูปธรรมที่ดีที่สุดทางการศึกษาของทุกระดับทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยการสรรหาแนวทางในการระดมและการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการปฏิรูปการศึกษาเพื่อการสร้างคนได้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ศุภลักษณ์ สุวรรณชะฎา (2541:22) ให้ความหมายไว้ว่า ยุทธศาสตร์เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์เป็นศาสตร์หลายสาขาวิชา มีองค์ประกอบหลัก 3 ประการได้แก่ วัตถุประสงค์ วิธีการปฏิบัติ และทรัพยากร(เครื่องมือ)ถ้าขาดองค์ประกอบใดไปจะทำให้การประเมินยุทธศาสตร์ขาดความสมบูรณ์

สุจิต บุญบงการ (2545:12) ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง แบบแผน (pattern) ที่รวมเอาจุดหมายหลักๆ แนวทางและนโยบายการดำเนินงานไว้ด้วยกัน เพื่อช่วยจัดสรรทรัพยากรขององค์กรไปในทิศทางที่มีเอกลักษณ์และความเป็นไปได้ โดยคำนึงถึงความเข้มแข็งและจุดอ่อนขององค์กร และการคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงในภาพแวดล้อมและการเคลื่อนไหวของคู่แข่ง

อมรเทพ ฌ บางช้าง (2545:53) ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง ทิศทางหรือวิธีการที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ เป็นทิศทางหรือวิธีการที่ต้องพิจารณาด้วยความรอบคอบ โดยการศึกษาปัจจัยต่างๆในปัจจุบันและการคาดหวังในอนาคต

ประสิทธิ์ สารธรรม (2549:57) ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง แนวทางการดำเนินงานให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ยุทธศาสตร์ที่ดีต้องมีแนวทางที่ชัดเจน และมีเงื่อนไข

ของเวลาว่าจะสำเร็จเมื่อใด สามารถวัดผลงานโดยมีตัวชี้วัดที่เป็นรูปธรรม มุ่งเน้นความคิดที่สร้างสรรค์ ยกระดับความสำเร็จ และการเจริญเติบโต ความก้าวหน้าแบบก้าวกระโดด

จากการศึกษาสรุปได้ว่า ยุทธศาสตร์ หมายถึง กระบวนการหรือวิธีการในการดำเนินงานให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กร ที่ดำเนินการทำงานด้วยวิธีการที่เหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน และสามารถเชื่อมโยงไปสู่อนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 กระบวนการเชิงยุทธศาสตร์

พินส์คักดี พลสารัมย์ (2540:27) ได้กำหนดกระบวนการวางแผนยุทธศาสตร์ไว้ 6 ขั้นตอนดังนี้

1. การพิจารณาโอกาสและภาวะคุกคาม (Opportunities and treats) หมายถึง การตรวจสอบให้ทราบถึงโอกาสและภาวะคุกคามที่องค์กรประสบอยู่ โดยการตรวจสอบสภาพแวดล้อมตั้งแต่นโยบายขององค์กร สภาพขององค์กร มีการประมาณการขนาดการเสี่ยงของสิ่งที่เป็นสภาวะโอกาสและเป็นสภาวะคุกคามพร้อมกัน โดยจะต้องคาดการณ์ถึงความเป็นไปได้ของโอกาสที่จะเกิดขึ้น พร้อมทั้งประเมินถึงผลที่จะกระทบของผลที่จะเกิดขึ้นด้วย ถ้าเหตุการณ์ใดคาดหมายได้แน่ชัดว่าจะเกิดขึ้นได้มาก แต่จะกระทบองค์กรเพียงเล็กน้อยก็จะมีผลทำให้การเสี่ยงหรือ สภาวะการเสี่ยงขององค์กรมีไม่มากนัก ในทางตรงกันข้าม ถ้าเหตุการณ์ใดมีโอกาสเกิดขึ้นได้มากพอประมาณ แต่มีผลกระทบต่อองค์กรมากจะทำให้ระดับการเสี่ยง หรือ สภาวะคุกคามองค์กรอยู่ในระดับสูงไปด้วย

2. การประเมินทรัพยากรที่มีอยู่ หมายถึง การประเมินความเข้มแข็ง (จุดแข็ง Strength) และความอ่อนแอ (จุดอ่อน : Weakness) ขององค์กร โดยต้องดูว่าจุดแข็งขององค์กรที่มีอยู่คืออะไร บุคคลากรที่มีอยู่และทรัพยากรที่มีอยู่มากน้อยและมีคุณภาพอย่างไร กลยุทธ์ที่ดีต้องสร้างขึ้นจากการใช้ประโยชน์จากจุดแข็งที่องค์กรมีอยู่และสามารถลดขนาดของปัญหาที่เป็นจุดอ่อนให้เหลือน้อย

3. การพัฒนาทางเลือกกลยุทธ์ คือ การรวมเอาข้อมูลเกี่ยวกับโอกาสและภาวะคุกคามของสภาพแวดล้อมขององค์กรมาพิจารณาร่วมกับข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรที่มีอยู่ โดยการจับคู่เงื่อนไขระหว่างโอกาสและความสามารถหรือจุดแข็งที่มีอยู่ เพื่อให้มีการใช้ประโยชน์ข้อดีหรือผลดีต่อการทำงานขององค์กรมากที่สุด ซึ่งจะช่วยให้การทำงานสามารถบรรลุผลวัตถุประสงค์ได้โดยมีระดับการเสี่ยงน้อยที่สุด กระบวนการการพัฒนากลยุทธ์ในขั้นตอนนี้ เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารจำเป็นต้องมีความคิดสร้างสรรค์ คือต้องอาศัยการมีวิสัยทัศน์ที่กว้าง มีการมองการณ์ไกลที่สามารถมองเห็นสิ่งที่ต้องการเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับองค์กรด้วย

4. การกำหนดกลยุทธ์หลัก เป็นกระบวนการวางแผนกลยุทธ์ในขั้นที่ทำได้ยาก และต้องใช้ดุลพินิจอย่างสูง

5. การดำเนินตามกลยุทธ์ คือ ขั้นตอนการนำเอากลยุทธ์ที่ได้พัฒนาแล้วมาดำเนินการโดยใช้ดุลพินิจอย่างสูง

6. การประเมินกลยุทธ์ เป็นสิ่งจำเป็นต้องกระทำตลอดเวลาเพื่อป้องกันมิให้

กลยุทธ์ที่ใช้อยู่ล้าสมัย ไม่ทันกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นใหม่ นอกจากนี้การจัดให้มีการพิจารณาทบทวนกลยุทธ์ที่ใช้อยู่เสมอจะยอมทำให้สามารถพินิจเห็นจุดอ่อนที่ต้องแก้ไขได้ตลอดเวลาและสามารถปรับกลยุทธ์ได้แต่เนิ่นๆ เครื่องมือที่สำคัญในการใช้ประเมินกลยุทธ์คือ เป้าหมาย

ประชุม รอดประเสริฐ (อ้างถึงในหทัยรัตน์ ทับพร 2543:100) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของกระบวนการวางแผนยุทธศาสตร์ ดังนี้

1. การกำหนดภารกิจของหน่วยงาน (Mission Determination) ซึ่งเป็นองค์ประกอบเป็นแนวคิดแรกในการสร้างแผนยุทธศาสตร์ที่จะกำหนดว่า อะไรคือสิ่งที่ต้องทำให้สำเร็จ และทำขึ้นเพื่อใคร และทำแล้วจะเกิดประโยชน์กับองค์กรมากน้อยเพียงใด การกำหนดภารกิจของหน่วยงานจะต้องคำนึงถึงขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม และความเชื่อขององค์กรด้วย

2. การประมาณการสภาพแวดล้อมของหน่วยงาน (Environmental Assessment) หมายถึงพิจารณาสิ่งที่มีอยู่ภายนอกแต่อาจมีผลหรืออิทธิพลต่อหน่วยงาน เช่น การแข่งขันจากหน่วยงานอื่น เศรษฐกิจ สังคม การเมือง ค่านิยม ทัศนคติและ ปัจจัยอื่นๆ เป็นต้น

3. การประมาณการความสามารถของหน่วยงาน (Organizational Assessment) หมายถึงพิจารณาสิ่งที่มีอยู่ภายในของหน่วยงาน เช่น ความสามารถของบุคคล ข้อได้เปรียบ และจุดอ่อนของหน่วยงาน เป็นต้น

4. การกำหนดวัตถุประสงค์ (Objective Setting) เมื่อประมาณการต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์กรได้แล้ว ผู้บริหารต้องตัดสินใจว่าจะทำอะไรหรือไม่ ถ้าจะทำอย่างไร ซึ่งต้องกำหนดเป็นแนวทางหรือทิศทางดำเนินงานให้ชัดเจนและมีความเป็นไปได้

Certo และ Peter (1991: 125) ได้นำเสนอกระบวนการวางแผนยุทธศาสตร์ไว้ 5 ขั้นตอนดังนี้

1. การพิจารณาโอกาส สภาวะคุกคาม และทรัพยากรที่มีอยู่ (สภาพแวดล้อมภายนอกและสภาพแวดล้อมภายใน)

2. การพัฒนาทางเลือกของยุทธศาสตร์

3. การกำหนดยุทธศาสตร์หลัก

4. การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์

5. การประเมินยุทธศาสตร์

Hugh Townsend (2001: 34) กล่าวว่า กระบวนการของยุทธศาสตร์ในการบริหารเชิงยุทธศาสตร์มี 4 ระยะ คือ

ระยะที่หนึ่ง การเตรียมการการวางแผนจัดคนที่เหมาะสม การรวบรวมข้อมูลและสิ่งที่จำเป็น และการตกลงนำขบวนการไปใช้

ระยะที่สอง การวางแผนในระยะการวางแผนยุทธศาสตร์จะถูกกำหนดโดยผู้นำและสมาชิกนำข้อมูลเกี่ยวกับการวางแผนการปฏิบัติงาน เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์

ระยะที่สาม การพัฒนาทรัพยากร เมื่อแผนเสร็จสมบูรณ์ ทรัพยากร อุปกรณ์ในการปฏิบัติงานจะต้องพุดถึงในขั้นนี้ รวมทั้งทรัพยากรที่มีอยู่และที่จะต้องจัดหาใหม่

ระยะที่สี่ การปฏิบัติการ การนำวิสัยทัศน์ ภารกิจไปสู่การดำเนินงาน ซึ่งเป็นขั้นตอนที่จะนำไปสู่การให้เห็นถึงประสิทธิภาพของยุทธศาสตร์ว่านำไปสู่การปฏิบัติได้หรือไม่

ชวลิต ทิษยากร (2545:139) กล่าวถึงการจัดการยุทธศาสตร์ไว้ว่า การจัดการยุทธศาสตร์ประกอบด้วยการทำงานใน 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. การจัดการวางแผน คือ ขั้นตอนการตัดสินใจ เพื่ออนาคตขององค์กรซึ่งต้องคำนึงถึงคำถามที่สำคัญ 3 ประการ คือ คำถามแรก การดำเนินงานในปัจจุบันเป็นเช่นไร ได้แก่ การประเมินสถานะสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก การวิเคราะห์สถานะแข่งขันและการประเมินผลการดำเนินงาน คำถามที่ 2 เราต้องการไปถึงจุดใดในอนาคต ได้แก่ การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ ญุณแจแห่งความสำเร็จ และเป้าหมาย คำถามที่ 3 ทำอย่างไรถึงจะไปถึงจุดนั้นได้ ได้แก่ การจัดวางกลยุทธ์ 3 ระดับ คือ กลยุทธ์ในระดับองค์กร ระดับธุรกิจและระดับปฏิบัติ

2. การนำแผนไปปฏิบัติ โดยเริ่มต้นด้วยการกำหนดตัวผู้ปฏิบัติว่าจะต้องดำเนินการตรวจสอบความเหมาะสมของกลยุทธ์กับโครงสร้างขององค์กร และระบบงานต่างๆภายในองค์กรในส่วนใดได้อย่างไร ก่อนนำแผนไปปฏิบัติต่อไป

3. การติดตาม การประเมินผล และการควบคุมในการติดตามผลการปฏิบัติ ซึ่งจะมีการตั้งมาตรฐานของการทำงานและมีการกำหนดว่าจะควบคุมและวัดผลการดำเนินงานอย่างไร

Peterson (อ้างถึงในทวิชัย บุญเต็ม, 2540:38) กล่าวว่า การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ของสถาบันอุดมศึกษาประกอบด้วย

1. การประเมินหรือการสำรวจสถานะแวดล้อม (environment assessment) เพื่อกำหนดแนวโน้มหรือสภาพการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับสถาบัน

2. การประเมินภายในสถาบัน (institution assessment) เพื่อศึกษาจุดแข็ง จุดอ่อน ปัญหา และความสามารถของสถาบัน

3. การประเมินค่านิยม (value assessment) เพื่อพิจารณา ค่านิยม แนวคิดของบุคคลภายในสถาบัน และความรับผิดชอบของสถาบันที่มีต่อชุมชน

4. การสร้างแผนหลัก (master plan creation) เพื่อกำหนดรูปแบบของยุทธศาสตร์ จากปัจจัย ข้อดังกล่าว

सनานจิตร सुकनठरुथी (ไม่ปรากฏปีพิมพ์: 43-49) กล่าวถึงการบริหารเชิงกลยุทธ์ (Strategic Mnaagement) ว่าเป็นการใช้ศาสตร์และศิลป์ในการตัดสินใจ และปฏิบัติการด้านการบริหารเพื่อกำหนดผลงานขององค์กรในระยะยาว และกลยุทธ์เป็นภาพรวมที่ทำให้องค์กรสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามวิสัยทัศน์ที่ได้กำหนดไว้ร่วมกัน โดยรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์มีกระบวนการที่สำคัญ 3 ขั้นตอนได้แก่

1. การกำหนดกลยุทธ์
2. การดำเนินงานตามกลยุทธ์ที่กำหนด
3. การควบคุม หรือ การประเมิน

จากรูปแบบการบริหารมีองค์ประกอบความสำคัญ 3 ส่วน ดังนี้

1. การวางแผนกลยุทธ์ ประกอบด้วยกิจกรรมหลักดังนี้

- 1.1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก และสภาพแวดล้อมภายใน

จุดมุ่งหมายเพื่อหาปัจจัยเชิงกลยุทธ์ ได้แก่ องค์ประกอบของสภาพแวดล้อมภายนอกและภายในที่จะเป็นตัวกำหนดอนาคตขององค์การ วิธีการที่ใช้เป็นการวิเคราะห์ SWOT คือ การวิเคราะห์จุดแข็ง (Strength) และจุดอ่อน (Weakness) ภายในองค์กร รวมทั้งโอกาส (Opportunity) และข้อจำกัดหรือภัยคุกคาม (Threat) จากภายนอกขององค์กร โดยสภาพแวดล้อมภายนอกประกอบด้วยสภาพแวดล้อมในระดับมหภาค อันได้แก่ สภาพเศรษฐกิจสังคม การเมืองและเทคโนโลยี และสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้อกับองค์กร เช่น ระบบการศึกษา ทรัพยากรขององค์กร วัฒนธรรมองค์กร

1.2 การกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) ผลจากการวิเคราะห์ SWOT จะนำไปสู่การกำหนดวิสัยทัศน์ คือ ภาพอนาคตขององค์การที่จะไปให้ถึง และเมื่อมีการกำหนดวิสัยทัศน์ก็ต้องมีการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ เพื่อความชัดเจนและให้ทุกคนรับทราบเข้าใจและจะยอมรับเป็นทิศทางที่จะยึดถือและใช้เป็นทิศทางร่วมกัน ดดยมีแผนปฏิบัติการรองรับ

1.3 การกำหนดพันธกิจ (Mission) เป็นการกล่าวถึงสิ่งที่องค์การจะทำพันธกิจต้องเชื่อมโยงกับจุดมุ่งหมายหรือเหตุผลของการจัดตั้งองค์การนั้น พันธกิจอาจตั้งให้กว้างเพื่อความยืดหยุ่นแต่ต้องมีความชัดเจน และต้องกำหนดโดยการคำนึงถึงสภาพแวดล้อมด้วย

1.4 การกำหนดจุดมุ่งหมาย (Goals) เป็นผลที่ต้องการให้เกิดขึ้นในระยะยาว

1.5 การกำหนดวัตถุประสงค์ (Objectives) เป็นผลที่ต้องการให้เกิดขึ้นในลักษณะเฉพาะ เจาะจง จะระบุว่าต้องการทำอะไรให้สำเร็จเมื่อไหร่ และควรจะทำได้ วัตถุประสงค์ในทุกระดับขององค์การต้องสอดคล้องกัน

1.6 การกำหนดกลยุทธ์ (Strategies) กลยุทธ์เป็นวิธีการที่จะก่อให้เกิดความสำเร็จตามที่ตั้งเป้าหมาย ซึ่งการกำหนดวัตถุประสงค์ และกลยุทธ์จะต้องมีการจัดลำดับความสำคัญ เพื่อเลือกปฏิบัติเรื่องที่มีความสำคัญสูง ในการกำหนดกลยุทธ์ต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกเพื่อเลือกวิธีการที่ได้ใช้โอกาสจากภายนอกและจุดแข็งที่มีอยู่ แปลงข้อจำกัดและภัยคุกคามจากภายนอกเป็นโอกาสจำกัด หรือ ขจัดจุดด้อยขององค์การให้เกิดประโยชน์มากที่สุด กลยุทธ์ที่กำหนดขึ้นจะต้องให้สอดคล้องกันไปในทิศทางเดียวกันกับทุกระดับขององค์การ และทุกหน่วยย่อยในระดับเดียวกัน เช่น กลยุทธ์ของสถานศึกษา ฝ่ายและงานเป็นต้น

1.7 การกำหนดนโยบาย (Policies) เป็นแนวทางการดำเนินงานอย่างกว้างๆ ซึ่งจะเชื่อมโยงการกำหนดกลยุทธ์กับการนำไปปฏิบัติ นโยบายจะเป็นสิ่งที่ช่วยให้ทุกจุดในองค์การตัดสินใจและปฏิบัติการไปในทิศทางที่สนับสนุน การบรรลุผลสำเร็จตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ จุดหมาย วัตถุประสงค์ และกลยุทธ์ที่วางไว้

2. การดำเนินงาน เป็นการนำแผนกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ ซึ่งมีกิจกรรมที่ต้องทำใน 2 ระดับ คือ ระดับบริหาร และระดับปฏิบัติงาน เมื่อองค์การได้กำหนดนโยบายแล้วก็เป็นที่ของหน่วยปฏิบัติที่จะไปจัดทำแผนปฏิบัติการ ซึ่งประกอบด้วยแผนงาน (Program) งบประมาณ (Budget) และวิธีดำเนินการ (Procedure) แผนปฏิบัติงานนี้จะใช้วิสัยทัศน์เป็นเครื่องนำทางให้แนวทางในการทำงานของแต่ละคนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

จากการศึกษาสรุปได้ว่า กระบวนการของยุทธศาสตร์มี 3 ขั้นตอน คือ การวางแผนเป็นการตัดสินใจการรวบรวมข้อมูลขององค์กรที่มีอยู่ทั้งสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก รวมถึงเป้าหมายในอนาคตที่ต้องการ ที่สำคัญการจัดวางคนในการทำงานต้องเลือกคนให้เหมาะสมสอดคล้องกับงานที่

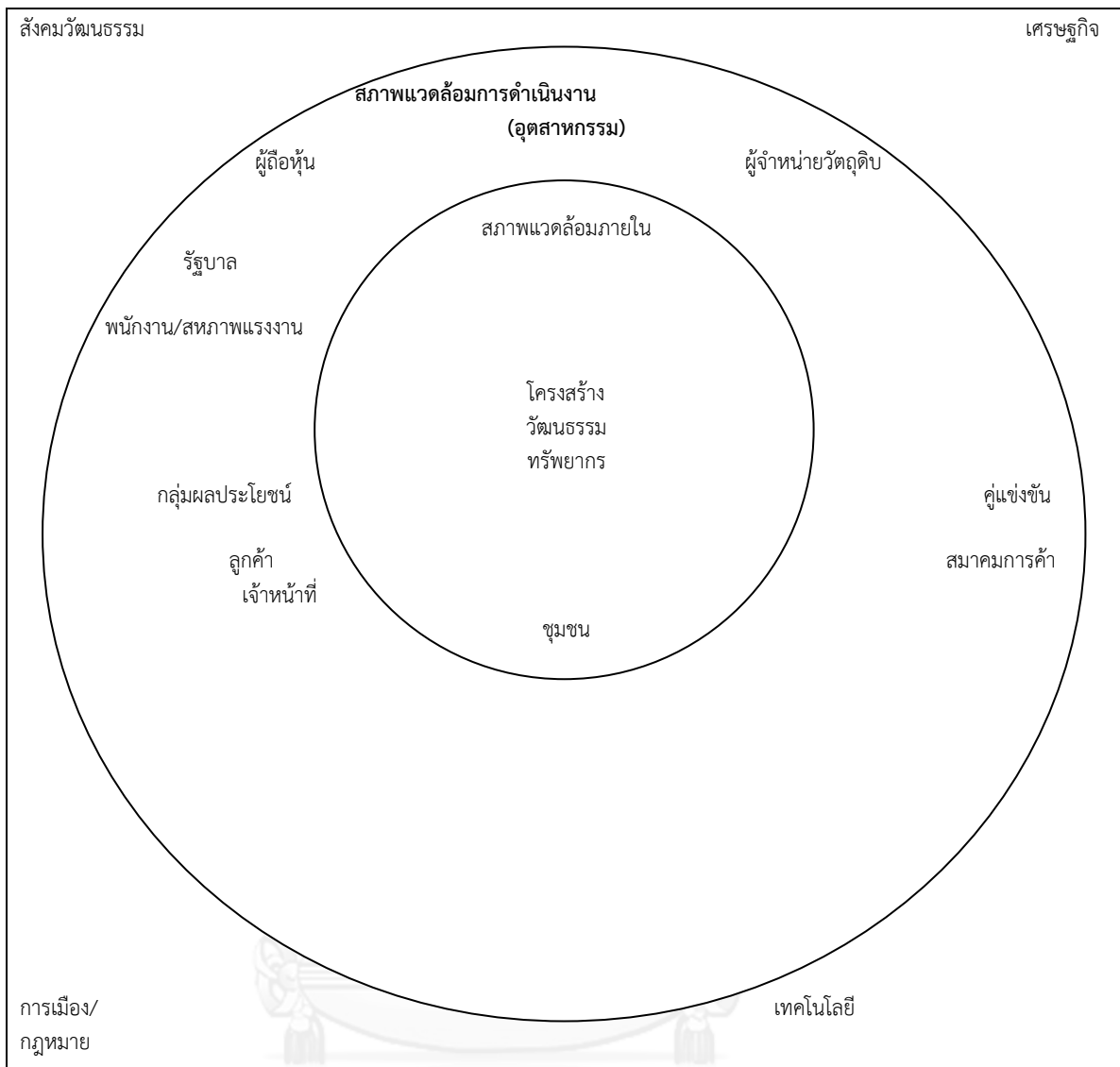
ทำเพื่อให้ได้ยุทธศาสตร์ที่ตรงกับความต้องการขององค์กร ขั้นที่ 2 คือ การนำยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติ และขั้นที่ 3 คือ การติดตามและประเมินผลซึ่งเป็นการติดตามตรวจสอบการทำงานว่าเป็นอย่างไร และมีความสอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กรที่ตั้งไว้เพียงใด

1.3 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมขององค์กร (SWOT Analysis)

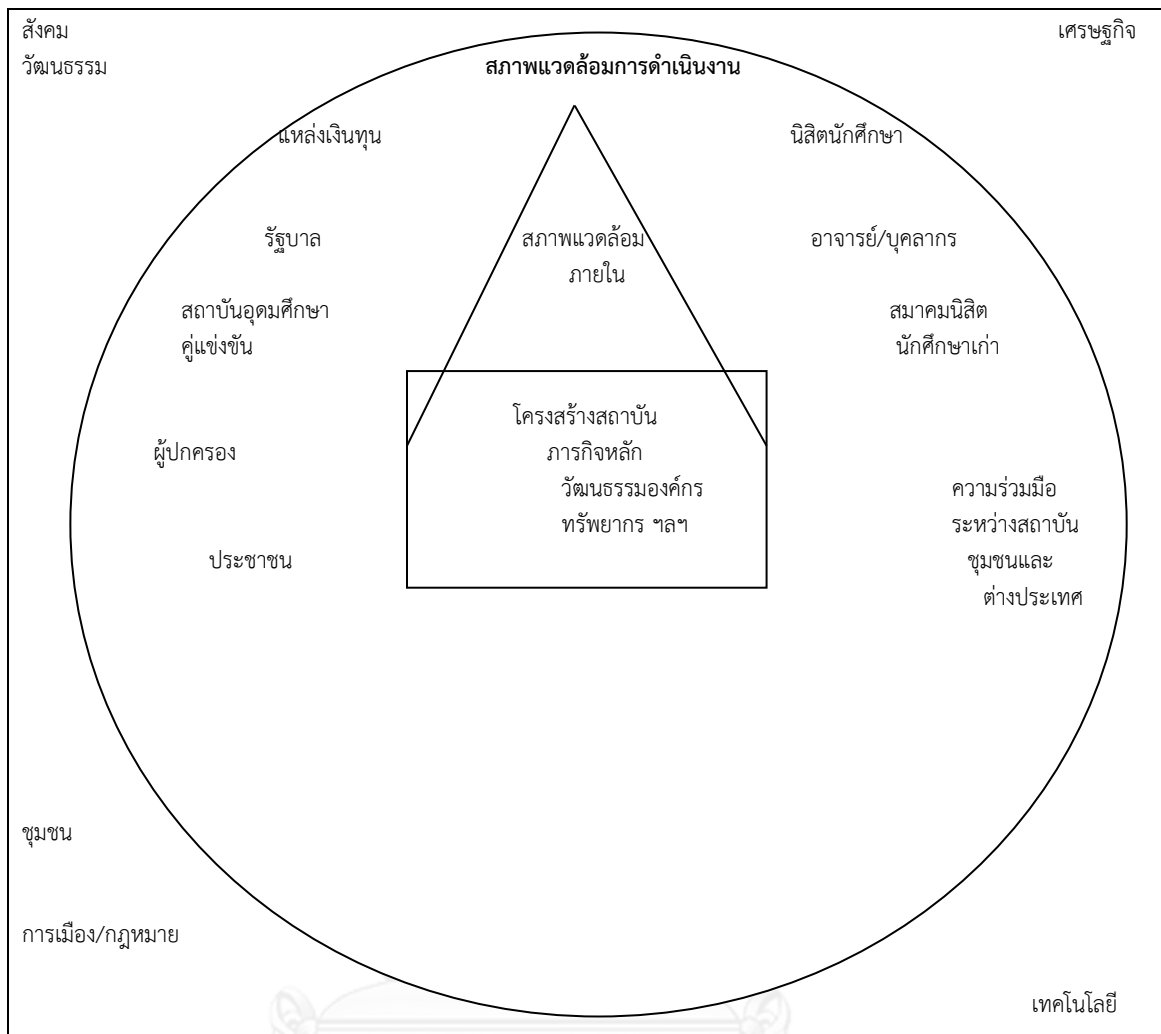
การวิเคราะห์ SWOT มาจากคำว่า Strength Weakness Opportunity Threat Analysis เป็นเทคนิควิธีวิเคราะห์สภาพแวดล้อมขององค์กรเพื่อประเมินจุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส (Opportunity) และอุปสรรค (Threat) ขององค์กร ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ด้วยวิธีนี้ ใช้แสดงสถานะปัจจุบันขององค์กรและเป็นพื้นฐานสำหรับการกำหนดกลยุทธ์ นโยบายเพื่อให้บรรลุภารกิจและวัตถุประสงค์ขององค์กร หรือเป็นข้อมูลที่น่าไปสู่การเสนอแนะขององค์กรให้ปรับเปลี่ยนภารกิจตามวัตถุประสงค์ก็ได้

สภาพแวดล้อมขององค์กรแตกต่างกันตามลักษณะปณิธาน และพันธกิจขององค์กร เช่น สภาพแวดล้อมขององค์กรธุรกิจมีบางปัจจัยที่แตกต่างกับสภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษา ผู้ใช้เทคนิควิเคราะห์นี้ต้องศึกษาปัจจัยเหล่านี้ ตามธรรมชาติขององค์กร (สุกัญญา โขะชีวีโลกุล, 2547)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
แผนภาพที่ 1 ปัจจัยสภาพแวดล้อมขององค์กร
CHULALONGKORN UNIVERSITY

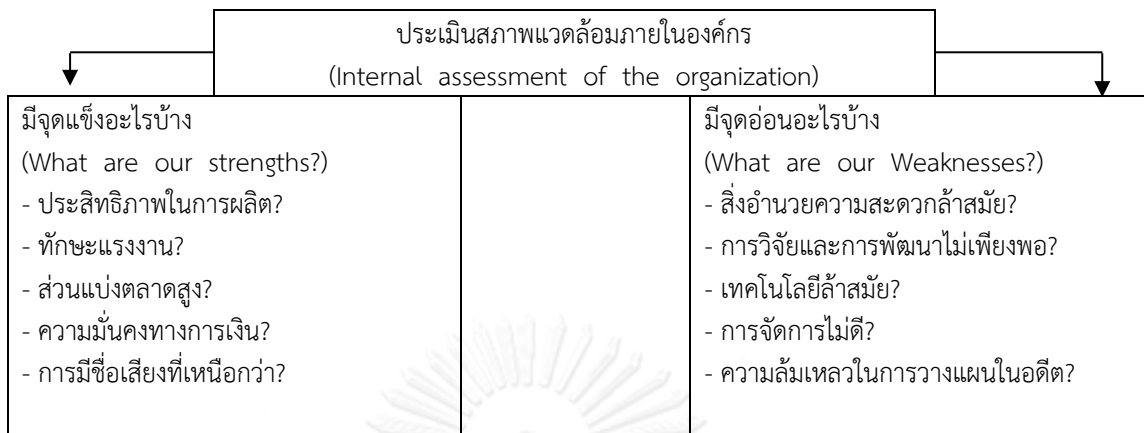
แผนภาพที่ 2 ปัจจัยสภาพแวดล้อมขององค์กร

สภาพแวดล้อมแบ่งออกเป็น

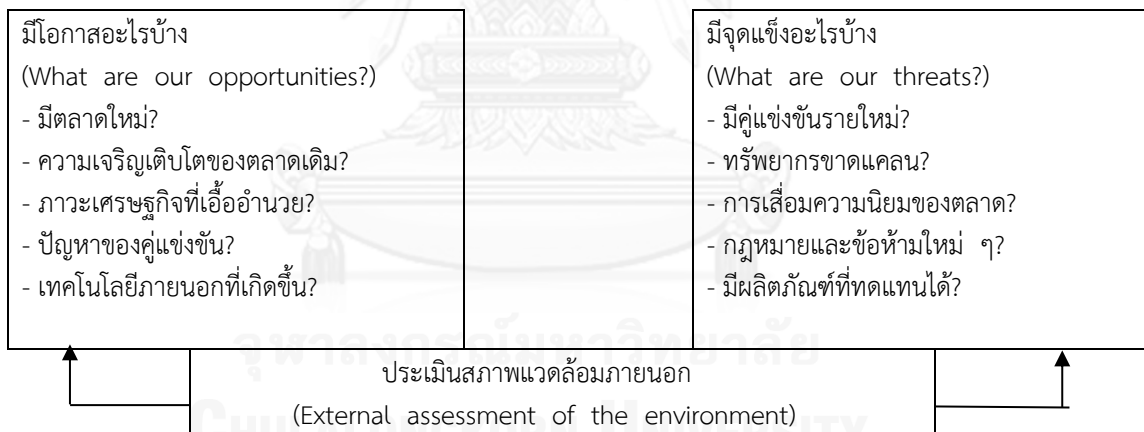
สภาพแวดล้อมภายใน หมายถึง สภาพภายในขององค์กร การวิเคราะห์ซึ่งกำหนดให้ศึกษาจุดแข็ง Strength และจุดอ่อน Weakness ในการดำเนินงานขององค์กร

สภาพแวดล้อมภายนอก หมายถึง สภาพแวดล้อมภายนอกองค์กรที่มีผลกระทบต่อกรดำเนินงานขององค์กร ในการศึกษาปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอก โดยวิเคราะห์โอกาส (Opportunity) ที่องค์กรได้เปรียบโดยได้รับจากสภาพแวดล้อมภายนอกและอุปสรรค (Threat) ที่องค์กรจะต้องเผชิญจากสภาพแวดล้อมภายนอก

ในการประเมินสภาพแวดล้อมภายนอกและภายในเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจน สามารถนำไปวิเคราะห์และกำหนดเป็นจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคได้นั้น มักจะใช้คำถามนำ ดังที่ Schervertorn ได้ กำหนดเป็นแนวทาง

แผนภาพที่ 3 การประเมินสภาพแวดล้อมภายในองค์กร
การวิเคราะห์ SWOT (SWOT Analysis)

แผนภาพที่ 4 รูปแบบคำถามในเทคนิค SWOT (Scherverhorn .1999)

1.3.1 วิธีการวิเคราะห์ SWOT

เนื่องจากการวิเคราะห์ SWOT เป็นเทคนิควิธีที่จะทำให้องค์กรต่าง ๆ รู้เขารู้เราอย่างลึกซึ้ง เพื่อจักได้พร้อมสำหรับการกำหนดกลยุทธ์ในการดำเนินการต่อไปภายหน้าโดยผู้ใช้วิธีการนี้จำเป็นต้องวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง ภายในองค์กรพร้อมทั้งศึกษาโอกาสและอุปสรรคขององค์กรที่มีผลมาจากสภาพแวดล้อมภายนอก ข้อมูลที่ได้จากการประเมินองค์ประกอบทั้งหมดนี้มักจะมีมาจาก

1) การประชุมกลุ่มผู้ปฏิบัติการ ผู้ทรงคุณวุฒินำความคิดเห็นมาวิเคราะห์ประเมิน และจัดประเภทตามองค์ประกอบ

2) จากระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารขององค์กร (MIS หรือ Management Information System) ซึ่งครอบคลุมหน้าที่งาน เช่น การเงิน การตลาด การปฏิบัติ นอกจากนี้ยังมีข้อมูลเกี่ยวกับลูกค้า กิจกรรม การขาย รายละเอียดเกี่ยวกับผู้บริหารพนักงานขององค์กรกล่าวได้ง่าย ๆ คือ การประเมินทรัพยากรในองค์กร ความสามารถหลักขององค์กร และการศึกษาเปรียบเทียบสมรรถนะขององค์กร (Benchmarking)

3) แหล่งข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมภายนอก ได้แก่ สื่อ สิ่งพิมพ์ ธุรกิจ สมาคมการค้า ผู้ขายปัจจัยการผลิต ส่วนราชการ รายงานประจำปี ซึ่งพนักงานขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับฝ่ายขาย ฝ่ายบริหาร และฝ่ายวิจัยจะเป็นผู้วิเคราะห์รวบรวมข้อมูลด้านนี้ บางองค์กรมีแผนวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก เพราะเห็นว่า จำเป็นสำหรับผู้บริหารในการที่จะทราบโอกาสและอุปสรรคขององค์กร เพื่อใช้สำหรับการกำหนดกลยุทธ์ขององค์กรต่อไป

ข้อมูลที่ได้จากการประเมินทั้งหมด สามารถวิเคราะห์และจัดกลุ่มตามองค์ประกอบของ และ SWOT แสดงไว้ดังนี้

	ผลทางบวก +	ผลทาง -
สภาพแวดล้อมภายใน	จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
สภาพแวดล้อมภายนอก	โอกาส (Opportunity)	ภาวะคุกคาม (Threat)

จากข้อมูลที่ได้ผู้บริหารจะใช้ข้อมูลเพื่อกำหนดแผนกลยุทธ์ในการดำเนินงาน โดยมีหลักการให้เพิ่มผลทางบวกให้มากที่สุดและลดผลทางลบให้เหลือน้อยที่สุด นั่นคือ คงจุดแข็งและใช้โอกาสให้มากที่สุดขณะเดียวกันพยายามกำจัดจุดอ่อนและระวังอุปสรรคที่เกิดขึ้นให้เหลือน้อยที่สุด เพื่อที่จะนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จตามที่ได้ตั้งไว้

ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำ

2. แนวคิดและทฤษฎีเรื่องผู้นำแบบทั่วไป

2.1 ความหมายของผู้นำ

ลิปปนนท์ เกตุทัต (2540 : 43 – 45) ให้คำจำกัดความว่า ผู้นำคือ ผู้ที่ต้องมีศักยภาพพื้นฐาน 9 ประการ ได้แก่ เป็นคนเก่ง เป็นคนดี ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีความกล้าหาญทาง

จริยธรรม อดทน บริหารจัดการเป็น ตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณ มีสำนึกรับผิดชอบต่อสังคมและ
เคยประสบความสำเร็จมาพอสมควร

อานันท์ ปันยารชุน (2540 : 37 – 39) ให้คำจำกัดความว่า ผู้นำคือ ผู้นำไม่ใช่ผู้นำคน
อื่น แต่ผู้นำที่ดี คือ ผู้ที่สามารถทำให้ผู้อื่นคล้อยตามเพราะศรัทธาต่อผู้นำ อิทธิพลที่มีต่อการกระทำ
พฤติกรรม ความเชื่อ และความรู้สึกของบุคคลหนึ่งในระบบสังคมที่มีต่ออีกบุคคลหนึ่งโดยผู้ที่ถูก
กระทำเต็มใจร่วมมือยอมรับอิทธิพลนั้น ๆ

ประเวศ วะสี (2543:43) ให้คำจำกัดความว่า ผู้นำคือ เป็นผู้ที่มีความสามารถก่อให้เกิดสังคมมี
จุดหมายร่วมกัน และรวมพลังกันปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จตามจุดหมาย และ ภาวะผู้นำ
หากมีในบุคคลใดแล้วจะทำให้ผู้อื่นอยากทำตามโดยสมัครใจ ไม่จำเป็นต้องสั่งการ เพราะความเป็น
ผู้นำไม่ได้มาจากการอุปโลกน์หรือแต่งตั้งตนเองแต่ต้องเกิดจากการที่มีคนอื่นที่เราารู้สึกว่าเป็นผู้นำ
ดังนั้น คุณสมบัติของภาวะผู้นำที่ยั่งยืนจึงได้แก่ ความรู้สึกที่รับผิดชอบ รู้ควรไม่ควร โดยมีคุณธรรม
จริยธรรมเป็นเครื่องควบคุมผู้นำ ความสามารถทำให้คนอื่นคล้อยตาม ความสามารถในการสื่อสารให้
คนอื่นเข้าใจได้แต่ต้องพูดในสิ่งที่เป็นจริง ความเป็นผู้ยึดมั่นในหลักการ มีระบบการคิดและการบริหาร
ที่มีวิสัยทัศน์ จะต้องคิดแบบที่ละก้าวแต่ต้องคิดครบทั้งกระบวนการและรู้จักคาดคะเน ความเป็น
นักวิชาการรู้จักหาความรู้และพึ่งพาความรู้ทางวิชาการอย่างแท้จริง

Normand L. Frigon (1996: 8) ให้คำจำกัดความว่า “ผู้นำ คือ บุคคลที่มีความสามารถในการ
การบังคับบัญชาผู้อื่น และประสานงานให้ผู้อื่นทำกิจการให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ด้วยความ
เต็มใจ”

DuBrin (1998 : 431) กล่าวว่า ผู้นำเป็นบุคคลที่ทำให้องค์การประสบความสำเร็จก้าวหน้าและ
บรรลุผลสำเร็จโดยเป็นผู้ที่มีบทบาทแสดงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่เป็นผู้ใต้บังคับบัญชา

Daft (2001 : 478) ให้คำจำกัดความว่า ผู้นำ คือ บุคคลที่มีความสามารถในการใช้
อิทธิพลหรือโน้มน้าวบุคคลอื่นเพื่อนำไปสู่การบรรลุถึงเป้าหมายขององค์การ

จากการศึกษาสามารถสรุปได้ว่า ผู้นำ คือ บุคคลที่มีความสามารถ และบทบาทสำคัญใน
การนำพาและเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ที่เป็นประโยชน์ส่วนรวมทั้งในปัจจุบันและอนาคต อีกทั้ง
เป็นสัญลักษณ์ของความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในสังคม ขจัดปัญหา ขจัดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นใน
กลุ่ม และฟันฝ่าอุปสรรคต่าง ๆ จนสามารถบรรลุตามเป้าหมายของสังคมที่วางไว้ได้อย่างมี
ประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

2.2 ความหมายของภาวะผู้นำ

เย็นใจ ศรีวรรณบุรณ์ (2541 : 61-62) ยังกล่าวไว้ว่า ภาวะผู้นำคือการที่ผู้นำนั้นมีอิทธิพลหรือ
ใช้อิทธิพลให้ผู้อื่นหรือผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติตามที่ต้องการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ
ที่ตั้งไว้

จุมพล หนิมพานิช (2543 : 1-2) ที่กล่าวไว้ว่า ภาวะผู้นำหมายถึงกระบวนการทางสังคมที่ผู้
ตามเมื่อได้รับอิทธิพลจากผู้นำจะเข้าไปผูกพันด้วยความเต็มใจในการกระทำหรือในพฤติกรรมที่ผู้ตาม
มีความรู้สึกว่ามี ความชอบธรรมสำหรับผู้นำที่จะใช้อิทธิพล หรือหมายถึงความสามารถที่จะชักจูง
หัวหน้าล่อมให้ผู้อื่นแสวงหาเป้าหมายและเทคนิคที่จะทำให้บุคคลเหล่านั้นไปถึงเป้าหมาย

ชาญชัย อาจินสมาจาร (2543 : 9) อธิบายว่า ภาวะผู้นำคือการสร้างโอกาสให้พนักงานและบุคคลอื่น ๆ ได้ทำประโยชน์อย่างสำคัญเป็นรายบุคคลหรือเป็นทีมต่อภารกิจขององค์การ ภาวะผู้นำเป็นตัวแทนของความตั้งใจและความพยายามของผู้นำในการมองหาแนวทางเพื่อขยายสมรรถนะของพนักงานให้ทำคุณประโยชน์แก่เป้าหมายและจุดมุ่งหมายของหน่วยงาน

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2543 : 433) ได้กล่าวถึงภาวะผู้นำว่า เป็นศิลปะที่จำเป็นและสำคัญยิ่งต่อนักบริหารที่จะนำองค์การไปสู่ความสำเร็จ ผู้นำเป็นผู้ตัดสินใจ กำหนดเป้าหมาย วางแผนและรับผิดชอบต่อความอยู่รอดหรือการพัฒนาขององค์การ หรือหมายถึงความสามารถของบุคคลในการใช้อำนาจและจูงใจให้ผู้อื่นปฏิบัติตามจรรยาบรรณเป้าหมายขององค์การ(Organizational Goals) หรือหมายถึงศิลปะหรือกระบวนการในการใช้อิทธิพลให้ผู้อื่นทำตามจนประสบความสำเร็จตามเป้าหมายของกลุ่ม

พรนพ พุกกะพันธุ์ (2544 : 2) กล่าวว่า ภาวะผู้นำคือคุณสมบัติ เช่น สติปัญญา ความดีงาม ความรู้ความสามารถของบุคคลที่ชักนำให้คนทั้งหลายมาประสานกันและพาไปสู่จุดมุ่งหมายที่ดียิ่ง

นอกจากนี้ รังสรรค์ ประเสริฐศรี (2544 : 11-12)ยังให้ความหมายของภาวะผู้นำไว้ดังนี้

1. เป็นความสามารถที่จะมีอิทธิพลเหนือผู้อื่นในด้านการกระทำตามที่ผู้นำต้องการและสามารถจูงใจบุคคลอื่นให้กระทำกิจกรรมที่ช่วยให้บรรลุเป้าหมายขององค์การได้
2. เป็นกระบวนการความเป็นผู้นำจากการใช้อิทธิพลที่จะควบคุมดูแลและประสานงานกิจกรรมของสมาชิกกลุ่มให้บรรลุเป้าหมาย
3. เป็นลักษณะความสัมพันธ์ทางอำนาจอย่างหนึ่งของผู้นำจนได้รับการยอมรับนับถือในพฤติกรรมของเขาจากสมาชิกกลุ่มและกลุ่มอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
4. อิทธิพลในตัวของผู้ผู้นำที่นำมาใช้ให้เข้ากับสถานการณ์โดยการชี้แนะผ่านกระบวนการสื่อสารเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้
5. การกระทำร่วมกันระหว่างบุคคลคนหนึ่งทำหน้าที่ให้การชี้แนะการกระทำดังกล่าว ทำให้บุคคลอื่นๆ เชื่อมั่นในผลงานของเขาซึ่งสามารถพิสูจน์ได้จากลักษณะทางการแสดงออกในการชี้แนะตามที่เขาได้แนะนำไว้
6. ความศรัทธาเริ่มและการรักษาสภาพของความเชื่อถือในการปฏิบัติกรร่วมกันกับบุคคลมีอิทธิพลมากและทำให้เกิดการยอมรับเกี่ยวกับการบริหารงานประจำในองค์การ
7. เป็นกระบวนการในการใช้อิทธิพลที่มีต่อการดำเนินงานของกลุ่มให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ และมีการจูงใจให้เกิดพฤติกรรมในการทำงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตลอดจนใช้อิทธิพลให้กลุ่มธำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมของตน

ประเวศ วะสี (2543 : 5) กล่าวถึงความหมายของภาวะผู้นำไว้ว่า คือภาวะที่ก่อให้เกิดศรัทธา เป็นที่ยอมรับและเกิดจุดมุ่งหมายร่วมกันในสังคมนั้น ๆ ภาวะผู้นำอาจมีในบิดามารดา ครู ผู้นำชุมชน ผู้นำทางศาสนา ผู้นำทางวิชาการ ผู้นำทางการเมืองหรือบุคคลอื่น ๆ และภาวะผู้นำอาจจะมีในบุคคลที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้าหรือไม่ใช่ก็ได้

มัลลิกา ต้นสอน (2545 : 165) ที่กล่าวว่า ภาวะผู้นำเป็นความสามารถของบุคคลหรือกลุ่มที่มีอิทธิพลที่จะโน้มน้าว ชักจูงบุคคลอื่นให้ปฏิบัติตามเพื่อการบรรลุเป้าหมายขององค์การ

สุรัชย์ คุ่มสิน (2546 : 15) ที่กล่าวไว้ว่า ภาวะผู้นำคือกระบวนการและสถานการณ์ที่บุคคลหนึ่งได้เป็นที่ยอมรับให้เป็นผู้นำในกลุ่มและมีอิทธิพลเหนือพฤติกรรมของสมาชิกในกลุ่มบุคคลนี้

พันธ์ศักดิ์ พลสารมัย (2548 : 176) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเป็นศิลปะอย่างหนึ่งในการบริหารงาน เป็นความสามารถของบุคคลในการโน้มน้าวใจสมาชิกในกลุ่มหรือสถาบันอุดมศึกษาให้ยอมรับและทำตามได้ ซึ่งมีองค์ประกอบหลัก 3 ปัจจัย คือ ผู้นำ (Leader) ผู้ตาม (Followers) และสถานการณ์ (Situation)

จากการศึกษาสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำ คือ อิทธิพลของผู้นำและความสามารถในการโน้มน้าวใจผู้อื่นให้ค้นหาวิธีการดำเนินการที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดขึ้นอย่างกระตือรือร้น และสามารถหลอมรวมกลุ่มเข้าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน โดยการใช้อิทธิพลของบุคคลหรือของตำแหน่งโดยการจูงใจให้บุคคลหรือกลุ่มปฏิบัติตามความคิดเห็น ความต้องการของตนด้วยความเต็มใจ ยินดีที่จะให้ความร่วมมือเพื่อจะนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่มตามที่กำหนดไว้

2.3 คุณสมบัติของผู้นำ

ผู้นำเป็นแกนหลักสำคัญที่จะทำให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ความสามารถและลักษณะต่าง ๆ ของผู้นำที่จะสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น มีนักวิชาการและผู้บริหารหลายท่านกล่าวไว้ได้แก่

Dessler (1991: 256-258) กล่าวถึงคุณสมบัติที่ดีของผู้นำว่ามี 6 ประการ ดังนี้

1. เป็นผู้นำที่มีแรงจูงใจ หมายถึง เป็นผู้ที่มีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะประสบความสำเร็จ มีพลังอย่างมาก และมีความมุ่งมั่นที่จะเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ
2. มีความต้องการที่จะเป็นผู้นำ ชอบที่จะเป็นผู้นำมากกว่าผู้ตาม และจะเป็นผู้ที่มีอิทธิพลเหนือผู้อื่น
3. มีความซื่อสัตย์และมีคุณธรรม
4. เป็นผู้มีความมั่นใจ ซึ่งความมั่นใจจะมีบทบาทสำคัญต่อการตัดสินใจ และทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความเชื่อมั่นในผู้นำ
5. มีความสามารถในการรับรู้และมีความฉลาด
6. ต้องเป็นผู้ที่รู้จักองค์การเป็นอย่างดี เพราะจะเป็นข้อมูลที่จะช่วยในการตัดสินใจที่ถูกต้องและเหมาะสม

ถูกต้องและเหมาะสม

Gomez-Mejia and Balkin (2002: 287) กล่าวถึงคุณสมบัติและทักษะสำหรับผู้นำที่ดีว่า ได้แก่

1. เป็นผู้ที่มีทักษะของการใช้อิทธิพล (Influence skills) โดยสามารถใช้ความเป็นผู้นำในการทำให้ผู้ปฏิบัติงานเต็มใจที่จะทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ
2. เป็นผู้ที่มีทักษะในการมอบหมายงาน (Delegation skills) พร้อมทั้งสามารถทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายนั้นด้วย
3. เป็นผู้ที่มีความยืดหยุ่น (Flexibility skills) และสามารถแก้ไขปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่
4. เป็นผู้ที่มีทักษะในการจูงใจ (Motivational skills) โดยเป็นผู้สนับสนุนและจัดสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานทุ่มเทและอุทิศตนเองให้กับงาน

Timm and Peterson (2000: 147-150) กล่าวถึงคุณสมบัติของผู้นำที่ดีในมุมมองของผู้ปฏิบัติงาน พบว่าคุณสมบัติของผู้นำที่ดีที่ผู้ปฏิบัติงานต้องการมี 11 ประการเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่

1. เป็นผู้ที่มีความสามารถในการสื่อสาร (Effectively Communicate) รวมถึงมีความสามารถในการรับฟังด้วย
2. เป็นผู้ที่มีคุณธรรม (Exhibit Integrity) มีความซื่อสัตย์ (Honesty) และน่าไว้วางใจ (Trustworthy)
3. เป็นผู้ที่มีความสนุกสนานกับการทำงานเป็นทีม (Enjoy Team Work) ผู้ปฏิบัติงานต้องการผู้นำที่เป็นส่วนหนึ่งของพวกเขา และสามารถทำงานร่วมกับพวกเขาได้เป็นอย่างดี
4. เป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ (Be Visionary) และบอกกล่าววิสัยทัศน์นั้นต่อผู้ปฏิบัติงาน มีความคิดสร้างสรรค์ และร่วมทำงานกับผู้ปฏิบัติงานเพื่อจะนำทีมงานไปสู่วิสัยทัศน์นั้น
5. เป็นผู้ที่กำลังตัดสินใจ (Make Decisions) มีความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นนักวางแผน และเป็นผู้มีความสามารถในการจัดระบบการทำงานที่ดี
6. เป็นผู้ใส่ใจต่อความรู้สึกของผู้ปฏิบัติงาน (Demonstrate Caring) รวมทั้งมีความห่วงใย เห็นอกเห็นใจ และให้การสนับสนุนผู้ปฏิบัติงานด้วย
7. เป็นแบบอย่างที่ดีได้ (Be a Model) ซึ่งมีความสำคัญคือจะส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติงาน
8. เป็นผู้ที่มีอุทิศตนเองให้กับงาน (Be Dedicated) และทำงานหนักเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมาย
9. เป็นผู้ที่สามารถจูงใจผู้อื่นได้ (Be a Motivator)
10. เป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ (Be Expert) มีความรู้ มีความสามารถ และมีความเฉลียวฉลาด
11. เป็นผู้ที่มีความกล้าหาญ (Be Courageous) และกล้าที่จะยืนหยัดในหลักการที่ถูกต้อง

จากการศึกษาสรุปได้ว่า คุณสมบัติของผู้นำที่ดีนั้นควรเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการทำงาน และมีทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์การนั้น ๆ

2.4 คุณลักษณะผู้นำ

จากการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาผู้นำ พบว่า ผลการวิจัยมีการศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะของภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โดยสมบุรณ์ ศิริสรธริทธิ (2547: 60-61) ที่ประมวลแนวคิดทฤษฎีงานวิจัยที่เกี่ยวกับคุณลักษณะภาวะผู้นำสรุปได้ว่า คุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นลักษณะบางประการที่ผู้นำมี โดยมีลักษณะเฉพาะที่บุคคลที่มีชื่อผู้นำอาจไม่มี ลักษณะดังกล่าวจะเป็นลักษณะพิเศษ ผู้นำที่มีประสิทธิภาพอาจมีเหมือนกันในบางลักษณะ บางประการแตกต่างจากบุคคลธรรมดา อย่างไรก็ตามก็ตีคุณลักษณะภาวะผู้นำ

ย่อมมีในผู้นำที่มีประสิทธิภาพ คุณลักษณะภาวะผู้นำเบื้องต้นในด้านต่างๆ จะนำมาซึ่งผู้นำที่มีประสิทธิภาพ สามารถนำพาองค์กรไปสู่การบรรลุเป้าหมายประกอบได้ด้วยคุณลักษณะดังนี้

3.4.1 คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ ประกอบด้วยคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพทั่วไป และคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพที่สัมพันธ์กับงาน ด้านทั่วไป เช่น บุคลิกภาพด้านร่างกายและจิตใจโดยมีร่างกายที่สมบูรณ์ แข็งแรง บุคลิกดี มีชีวิตชีวา แต่งกายและวางท่าเหมาะสม ส่วนด้านจิตใจเป็นผู้มีจิตใจที่ดีงาม สุขภาพจิตดี สามารถควบคุมอารมณ์ได้ มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความตื่นตัวอยู่เสมอ อดทนต่อปัญหาและอุปสรรค ส่วนด้านที่สัมพันธ์กับงาน เช่น มีความคิดริเริ่ม ยืดหยุ่น ปรับตัวได้ มุ่งมั่นต่อความสำเร็จ

3.4.2 คุณลักษณะด้านสติปัญญา มีสติปัญญาฉลาด มีปฏิภาณไหวพริบ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ มองการณ์ไกล มีการตัดสินใจดี เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงและ เป็นต้น

3.4.3 คุณลักษณะด้านสังคม มีความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น เข้าสังคมได้ดี เป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพการณ์ต่างๆ ได้ดี ช่วยเหลือสังคม มุ่งประโยชน์ส่วนรวมเหนือประโยชน์ตน มีความสามารถในการปกป้องคุ้มครองและมีอำนาจบารมีทางสังคม

3.4.4 คุณลักษณะด้านการบริหาร มีวิสัยทัศน์กว้างไกล ตัดสินใจแก้ไขปัญหาได้ดี มีความคิดเป็นนักพัฒนา มีความสามารถในการวางแผน กำหนดนโยบายการบริหาร แผนงานขององค์กร ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทำงานเป็นทีมและพัฒนาตนเอง อำนวยความสะดวกทางการปฏิบัติงานและช่วยเหลือให้คำปรึกษาแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา และมีความเป็นประชาธิปไตยในการบริหารงาน

3.4.5 คุณลักษณะด้านคุณธรรม มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีความรับผิดชอบ มีความเสียสละ ความยุติธรรม มีความเอื้ออาทร เป็นบุคคลที่เชื่อถือได้ และมีเมตตาจิต

กิตติ ตยัคคานนท์ (2532:70) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้นำดังนี้ คือ

1. คุณลักษณะทางกาย มีสุขภาพทางกายและใจที่สมบูรณ์และแข็งแรง มีท่าทางและบุคลิกภาพดี

2. ลักษณะทางวาจา พูดเป็นและพูดดี

3. คุณลักษณะทางจิตใจ และความคิด

3.1 มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น

3.2 มีความรู้ดีเกี่ยวกับงานในหน้าที่และความรู้ทั่วไป

3.3 มีความริเริ่มสร้างสรรค์และความกระตือรือร้น

3.4 มีความฉลาดรอบรู้ และนำความรอบรู้ที่มีอยู่มาประยุกต์ใช้กับการทำงาน

ให้มีความเจริญก้าวหน้า

3.5 มีความศรัทธา เชื่อมั่นในงานที่ทำ

3.6 มีความรู้ รักหน่วยงาน รักงาน รักการทำงาน รักความก้าวหน้า รักที่จะเห็นผลสำเร็จของงาน และรักที่จะร่วมงานทุกระดับทุกคน

- 3.7 ความออมชอมทำให้กลุ่มต่างๆประสานกันได้ด้วยดี
- 3.8 ความเป็นธรรม วางตน หรือดำเนินการต่างๆด้วยความยุติธรรม มีศีลธรรม
- 3.9 รู้จักที่จะจูงใจคนอื่น เพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือในการปฏิบัติงาน
- 3.10 รู้จักควบคุมตนเอง ไม่หวั่นไหวง่าย
- 3.11 มีการตัดสินใจที่ใช้ดุลยพินิจที่ดีและรอบคอบ
- 3.12 มีความกล้าหาญ เด็ดขาด จริงใจ และไม่โลเล
- 3.13 มีความอดทน มีสมาธิในการทำงาน ใจคอหนักแน่น และไม่มีการบังคับใจตนเอง
- 3.14 มีความตื่นตัว ทันทต่อเหตุการณ์ และทันสมัย
- 3.15 มีความเห็นอกเห็นใจ
- 3.16 ไม่เห็นแก่ตัว เสียสละ และไม่ใช้อิทธิพลหรือสิทธิพิเศษในทางที่ผิด
- 3.17 ยกย่องให้เกียรติและไว้วางใจผู้ใต้บังคับบัญชา
- 3.18 มีความสงบเสงี่ยมและถ่อมตน
- 3.19 มีความจงรักภักดีต่อหน่วยงาน
4. คุณลักษณะทางการงาน
- 4.1 การมีแผนงาน และการดำเนินงานตามแผนงาน
- 4.2 มีความแนบเนียน และมีเทคนิคในการทำงาน
- 4.3 มีการสื่อความหมายที่ดี คำสั่งไม่คลุมเครือ
- ทองอินทร วงศ์โสธร (2535 : 88-89) แบ่งคุณลักษณะผู้นำออกเป็น 2 ประเภทคือ
1. คุณลักษณะเชิงกายภาพ หมายถึง คุณลักษณะภายนอกที่สามารถมองเห็นได้ ได้แก่ รูปร่างหน้าตา ความสูง ความเข้มแข็งของร่างกาย เสียง ฐานะทางการเงิน
  2. คุณลักษณะเชิงคุณภาพ หมายถึง คุณลักษณะอื่นที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ ทักษะทางสังคมและความสามารถในการบริหาร ได้แก่ ความทะเยอทะยาน ความเชื่อมั่นในตนเอง ความซื่อสัตย์ ความกล้าได้กล้าเสีย ความสามารถในการใช้อำนาจเหนือผู้อื่น ความทนต่อความคับข้องใจ ความสามารถในการพูด ความเป็นผู้รอบรู้ ความสามารถในการตัดสินใจ ความสามารถในการแก้ปัญหา ความเห็นอกเห็นใจ ความมีมนุษยสัมพันธ์ ความฉลาด และความรับผิดชอบ
- สุพัตรา สุภาพ (2536:51) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้นำไว้ดังนี้
1. มีความเชื่อมั่นในตัวเอง
  2. สามารถเข้าสังคมกับคนอื่นได้
  3. มีความสามารถในการประนีประนอม ประสานประโยชน์
  4. รู้จักผู้ร่วมงานดีในทุกแง่ทุกมุม รู้ขีดความสามารถและขีดจำกัด เพื่อจะได้แบ่งงานให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเหมาะสม และทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ
  5. มีศิลปะในการบังคับบัญชา รู้จักผ่อนหนักผ่อนเบา ห้ามในสิ่งที่ควรห้าม ปล่อยในสิ่งที่ควรปล่อย และมีความเด็ดขาดหากผู้ใดทำผิด ผิดระเบียบแบบแผนจนก่อให้เกิดความเสียหายแก่ส่วนรวม

6. ตัดสินใจได้ และกล้าตัดสินใจ เมื่อได้พิจารณาอย่างรอบคอบ ผู้นำที่ไม่ยอมตัดสินใจ ผู้ใต้บังคับบัญชาจะขาดความเชื่อถือ

7. รู้จักการเสียสละความพอใจของตนเพื่อส่วนรวม

8. รู้จักเลือกคนดีมาใช้งาน

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2538:20-21) ได้อธิบายถึงคุณลักษณะที่สำคัญ 7 ประการของผู้นำ ที่ต้องมีได้แก่

1. เป็นผู้มีความคิดรวบยอด (Conceptual) สามารถมองงานที่ทำได้อย่างครอบคลุม
2. เป็นผู้มีความคิดสร้างสรรค์ (Creative) มีความคิดริเริ่มในการทำงานด้วยวิธีการและรูปแบบใหม่ๆ ไม่ยึดติดกับการทำงานที่เคยชิน

3. เป็นผู้มีความกล้าหาญ (Courage) มีความกล้าในการเสนอความคิด การตัดสินใจ และทำกิจกรรมที่ถูกต้องสมเหตุสมผล

4. เป็นผู้มีความสามารถในการสื่อสาร (Communicative) สามารถติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นอย่างได้ผล

5. เป็นผู้มีความกระตือรือร้น (Curiosity) ต้องการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ อยู่เสมอ เพื่อพัฒนาตนเองและพัฒนาวิธีการทำงานอย่างต่อเนื่อง

Peter Drucker(อ้างในกี วงศ์พุด, 2539:106) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำดังนี้

1. มีความพร้อมทั้งกาย ใจ สมอง (wealthy)
2. มีทักษะความชำนาญพิเศษ (skills)
3. มีอำนาจในตัวเอง (power)
4. รอบรู้ทุกอย่างที่สามารถทำได้ (enlightenment)
5. แสวงหาสิ่งที่ดี (well belong)
6. ตรงต่อระเบียบ (rectitude)
7. มีสัมมาคารวะ รู้จักที่ต่ำที่สูง (respect)
8. มีการแสดงท่าทางไม่ซัดตา (affection)

Koontz and donnel (1968:122) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้นำไว้ว่า การเป็นผู้นำที่ดี นั้นต้องสร้างความเข้าใจและเรียนรู้สิ่งที่สำคัญอยู่ 3 ประการ

1. ความสามารถในการเข้าถึงสภาพและความแตกต่างของมนุษย์ มนุษย์ทุกคนย่อมมีความสามารถและความแตกต่างกันทั้งทางด้านบุคลิกภาพ สติปัญญา ฐานะความเป็นอยู่ เป็นต้น ซึ่งความแตกต่างดังกล่าว เกิดจากหลากหลายสาเหตุ โดยปกติแล้วความต้องการและความพึงพอใจของมนุษย์จะมีความสัมพันธ์กับสภาพและความเป็นอยู่ของบุคคลนั้น จึงเป็นหน้าที่อันสำคัญของผู้นำที่ต้องพยายามสนองความต้องการหรือความพึงพอใจขั้นต่ำสุดของบุคคลเหล่านั้น ทั้งนี้เพื่อการอยู่ร่วมกันเป็นไปด้วยความสงบสุข และมีการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ความสามารถในการชักจูงและให้กำลังใจในการปฏิบัติงาน หมายถึง กระตุ้นให้ผู้ร่วมงานได้ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ เพื่อกำลังใจของผู้ร่วมงานจะได้ดีขึ้น นอกจากนี้จะขึ้นอยู่กับ การชักจูงของหัวหน้าและผู้นำแล้ว ยังขึ้นอยู่กับประพฤติกรรมของผู้นำด้วย ความซื่อสัตย์ ความขยันหมั่นเพียรของผู้นำทำให้ผู้ร่วมงานมีความเชื่อถือและปฏิบัติตาม

3. ความสามารถในการแสดงพฤติกรรมทางการบริหาร หมายถึง ลักษณะการบริหารงานในรูปแบบต่างๆที่ผู้นำต้องเลือกใช้ให้เหมาะกับสถานการณ์ เวลา และสภาพของบุคคลในหน่วยงานมีพฤติกรรมการบริหารที่เหมาะสม ย่อมเข้าใจการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา และทำให้บรรยากาศของการทำงานเป็นไปในลักษณะที่ดี

สตูเมธ แสงนิมมวอล (2540: 46- 52) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของนักบริหารยุคใหม่ ว่าจะต้องมีทักษะอยู่ 3 ด้าน ที่สำคัญ คือ

1. ทักษะด้านความคิด (conceptual Skill)
2. ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (human Skill)
3. ทักษะด้านเทคนิค (technical Skill)

นอกจากทักษะทั้ง 3 ด้านนี้แล้ว การเป็นนักบริหารยุคใหม่ ยังต้องมีคุณลักษณะอีก 4 ประการ คือ

1. คิดกว้าง หมายถึง ต้องรู้จักคิดพิจารณา ตัดสินใจงาน วางแผนงาน มอบหมายงาน ประสานงาน อย่างเป็นระบบ เรียกว่า ระบบความคิด ส่วนการจัดระบบความคิด คือให้คิดอย่างมีจินตนาการ เพราะพลังจินตนาการ คือ พลังความคิดอันยิ่งใหญ่

2. มองไกล คือ การเป็นนักบริหารผู้มีวิสัยทัศน์(vision) สำหรับการสร้างวิสัยทัศน์สามารถทำดังนี้คือ

2.1 ไม่ยึดติดกรอบความเชื่อเก่า ไม่ไปกังวลใจว่าจะไม่ถูกต้องตามแนวคิดเดิม แต่พยายามให้หลุดพ้นจากกรอบความเชื่อนั้นให้ได้

2.2 ต้องหมั่นคิดและมองว่า ข้างหน้า จะเป็นอะไร จะเกิดอะไรขึ้น

2.3 หมั่นคิดปรับปรุงทุกสิ่งและตั้งมาตรฐานให้สูงไว้ ต้องพยายามคิดปรับปรุงอยู่เสมอ ต้องมีการตั้งมาตรฐานให้สูง จะเป็นกำลังใจ ให้ก้าวไปได้สูงที่สุด

2.4 ผลักดันตัวเองเข้าไปในสภาพแวดล้อมเอื้ออำนวย คิดใหญ่ มองการณ์ไกล คือ เราต้องพยายามนำตัวเองไปอยู่ในหมู่ผู้รู้ หมู่ผู้มองการณ์ไกล หรือมีวิสัยทัศน์

2.5 หากู้คิด มิตรแท้ ร่วมพลังทุกด้าน โดยช่วยกันคิด แบบร่วมพลัง ยิ่งทำมาก ทำบ่อย จะมองเห็นจุดดี จุดเสีย วิสัยทัศน์ก็จะมาเยือนไม่รู้ตัว

Stogdill (อ้างถึงในสมัยศ นาวีการ.2540:162-164) ได้จำแนกคุณลักษณะของผู้นำไว้ 6 ประการ ดังนี้

1. คุณลักษณะทางร่างกาย เช่นอายุ ส่วนสูง รูปร่างและน้ำหนัก ที่เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความมีป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพ

2. ภูมิหลังทางสังคม เช่น การศึกษา สภาพทางเศรษฐกิจที่สูง เป็นข้อได้เปรียบต่อการบรรลุสถานภาพของความเป็ผู้นำ

3. สติปัญญา การศึกษาหลายอย่างที่ตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างสติปัญญาและสถานภาพของความเป็ผู้นำ คือ การใช้ดุลยพินิจ ความเด็ดขาดขาด ความรู้ที่เหนือกว่า ความคล่องแคล่ว

4. บุคลิกภาพ ผู้นำที่มีประสิทธิภาพจะมีบุคลิกภาพ เช่น ความตื่นตัว กระตือรือร้น เอาใจจริงเอาใจในการทำงาน มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความซื่อสัตย์ตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความสุจริต

5. คุณลักษณะที่เกี่ยวกับงาน ผู้นำต้องมีความต้องการความสำเร็จและความรับผิดชอบสูง มีความคิดริเริ่ม และมุ่งมั่นสูง

6. คุณลักษณะทางสังคม ผู้นำต้องเป็นผู้มีส่วนร่วมที่กระตือรือร้นภายใต้กิจกรรมที่หลากหลาย มีการเกี่ยวพันระหว่างบุคคลจำนวนมาก และมีการร่วมมือกับผู้อื่น ทักษะทางความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเหล่านี้จะถูกให้คุณค่าโดยกลุ่มที่มีส่วนช่วยต่อการสร้างความสามัคคี ความไว้วางใจและความยึดเหนี่ยวของกลุ่ม

7. คุณลักษณะในการสื่อสาร ผู้นำต้องเป็นผู้ที่มีการสื่อสารติดต่อกับสังคมบุคคลทั่วไป ทั้งด้านการพูด หรือการเขียน ไม่ว่าจะเป็นผู้โต้แย้งข้อบัญญัติหรือเพื่อนร่วมงานในระดับเดียวกันก็ตาม ความถูกต้องในการติดต่อสื่อสารหรือการส่งข้อความหรือข้อมูล นับว่ามีความเกี่ยวข้องอย่างยิ่งกับการปฏิบัติงาน

Clark (1979:28-29) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้นำไว้ว่า ต้องครอบคลุมถึงความคิด เจตคติ ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ และการแสดงพฤติกรรมเป็นต้น ซึ่งคุณลักษณะของผู้นำมีดังนี้

1. เป็นผู้มีความอดทน
2. ให้การยอมรับในความสามารถศักยภาพและลักษณะที่ดีของผู้ตาม
3. เปิดโอกาสให้ให้ผู้ตามและเพื่อนร่วมงานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำงาน การกำหนด
4. เป้าหมาย การวางแผนและการมีส่วนร่วมในงาน
5. จัดให้มีการพัฒนาศักยภาพของผู้ตามให้เพิ่มสูงขึ้น
6. จัดกิจกรรมให้ผู้ตามมีความภาคภูมิใจของการมีส่วนร่วมในงานที่ทำ
7. ทำการพัฒนาสัมพันธ์ภาพระหว่างผู้นำ ผู้ตาม และเพื่อนร่วมงาน
8. รู้จักการสร้างบรรยากาศในการทำงานเพื่อจูงใจผู้ตามและเพื่อนร่วมงานให้มีความกระตือรือร้นในการทำงาน และการร่วมตัดสินใจในงาน
9. มอบหมายงานให้แก่ผู้ตาม เพื่อนร่วมงานให้ตรงตามความรู้ ความสามารถ ความถนัด และความชอบของแต่ละคน

Hodgetts (1991:256-258) กล่าวว่าคุณลักษณะของผู้นำมักมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับผู้ตามและเพื่อนร่วมงานเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งสรุปสาระไว้ดังนี้

1. ผู้นำต้องมีสติปัญญาเหนือผู้อื่น
2. ผู้นำต้องมีความมั่นคงทางอารมณ์
3. ผู้นำต้องรู้จักใช้แรงจูงใจ
4. ผู้นำต้องมีทักษะในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น
5. ผู้นำต้องมีทักษะในการบริหาร โดยทักษะการบริหารที่สำคัญมี 3 ด้าน คือ

5.1 ทักษะด้านเทคนิค

5.2 ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์

5.3 ทักษะด้านความคิดรวบยอด

สรุปได้ว่าคุณลักษณะของภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพ ที่สามารถนำพาองค์กรไปสู่การบรรลุเป้าหมายประกอบด้วยคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ สติปัญญา สังคม การบริหาร และด้านคุณธรรม รวมทั้งยังต้องมีเทคนิคการบริหารที่สร้างแรงจูงใจและบรรยากาศที่ดีในการทำงาน ที่สำคัญยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่จะนำพาองค์กรไปในทิศทางที่ประสบความสำเร็จ

2.5 บทบาทและหน้าที่ของผู้นำ

ผู้นำ เป็นบุคคลที่มีความสำคัญในองค์กรที่นำพาไปสู่ความสำเร็จ บทบาทของผู้นำจึงเป็นหลักที่ผู้นำใช้ในการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพภาพขององค์กร มีนักวิชาการให้คำจำกัดความของคำว่า “บทบาท” (Role) ไว้มากมายหลายความหมาย ดังนี้

ภิญโญ สาร (2517 : 304) กล่าวว่าไว้ว่าคือ พฤติกรรมที่พึงปรารถนาจากตำแหน่งที่ดำรงอยู่ มีความมุ่งหวัง (Expectation) ที่บุคคลอื่นคาดหวังบุคคลในตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งควรจะทำหรือแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งออกมาในสถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง บทบาทจะควบคู่กับตำแหน่งที่บุคคลนั้นดำรงตำแหน่งอยู่เสมอ การกำหนดบทบาทจะช่วยให้บุคคลมีพฤติกรรม อย่างมีประสิทธิภาพเพราะบทบาทกำหนดความรับผิดชอบของงานต่าง ๆ ที่ปฏิบัติ

สุพัตรา สุภาพ (2522 : 58) กล่าวว่า บทบาทเป็นความคาดหวังของการแสดงออกโดยมีตำแหน่งหรือสถานภาพที่ดำรงอยู่เป็นเครื่องชี้ทางการกระทำและทางวาจาของบุคคลเพื่อการแสดงออกให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เผชิญในขณะนั้น ๆ (Sarbin and Turner 1968 : 546) รวมทั้งบทบาทเป็นแบบแผนพฤติกรรมคล้ายกันในบุคคลที่ดำรงตำแหน่งเดียวกัน และขึ้นอยู่กับความคาดหวังของคนในสังคม บุคคล และคนอื่น ๆ ที่เป็นสมาชิกในสังคมเดียวกันต่างมีความคาดหวังในบทบาทซึ่งกันและกัน

Hoyle (1969 : 36) นอกจากนี้บทบาทเป็นการแสดงพฤติกรรมของบุคคลตามความคาดหวังของผู้อื่นซึ่งแตกต่างกันไปตามความคาดหวัง และความคิดที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับความรู้ของบุคคลผู้แสดงพฤติกรรมนั้น

Owens (1970 : 54) บทบาทเป็นสิ่งที่บุคคลผู้ดำรงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งจะต้องปฏิบัติ เพื่อให้สอดคล้องกับตำแหน่งที่ได้รับบทบาทนั้นจะต้องเป็นที่รับรู้และเข้าใจกันระหว่างผู้ดำรงตำแหน่งและบุคคลอื่น บทบาทจะมีลักษณะเป็นพลวัตแปรเปลี่ยนไปตามบรรทัดฐานทางสังคม สถานภาพของบุคคลจะเป็นตัวกำหนดบทบาทที่ต้องปฏิบัติ ในขณะเดียวกันบทบาทก็จะมีส่วนในการกำหนดสถานภาพเช่นกัน สรุปได้ว่า บทบาท หมายถึง การกระทำของบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่แสดงออกมาตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายหรือตามหน้าที่ที่รับผิดชอบอยู่ ซึ่งการแสดงออกของบทบาทนั้นจะขึ้นอยู่กับตำแหน่ง ทั้งนี้จะต้องเป็นสิ่งที่สังคมยอมรับด้วย

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2522:9) ได้สรุปบทบาทและหน้าที่ของผู้นำไว้ 3 ประการ ดังนี้

1. ผู้รักษาหรือผู้ประสานให้สมาชิกอยู่ร่วมกัน หมายถึงจะต้องใกล้ชิดกับกลุ่มมีความสัมพันธ์กับกลุ่ม และเป็นที่ยอมรับของคนในกลุ่ม ทำให้คนในกลุ่มมีความสามัคคีกลมเกลียวกัน

2. ผู้ปฏิบัติภารกิจของกลุ่มให้บรรลุวัตถุประสงค์ หมายถึง จะต้องมีความรับผิดชอบในกระบวนการทำงานด้วยความมั่นคง และต้องทำงานของกลุ่มให้บรรลุเป้าหมาย

3. ผู้อำนวยการให้มีปฏิสัมพันธ์กันในกลุ่ม

Good (1973 : 502) อธิบายความหมายของบทบาทไว้ใน 2 ลักษณะด้วยกัน คือ

1. ลักษณะที่แสดงออกของบุคคลภายในกลุ่ม

2. รูปแบบของพฤติกรรมที่คาดหวัง ตามตำแหน่งหน้าที่หรือการแสดงออกของแต่ละบุคคลตามความมุ่งหวังของสังคม

Allport (1973 : 181 – 184) ให้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการแสดงบทบาทของบุคคลว่าขึ้นอยู่กับปัจจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. บทบาทที่สังคมคาดหวัง (Role Expectation) คือ บทบาทที่สังคมคาดหวังให้บุคคลปฏิบัติตามความคาดหวังที่กำหนดโดยกลุ่มสังคมและโดยสภาพที่บุคคลนั้นครองอยู่

2. การรับรู้บทบาท (Role Conception) คือ การที่บุคคลรับรู้ในบทบาทของตนเองว่าควรมีบทบาทอย่างไร และสามารถมองเห็นบทบาทของตนเองได้ตามการรับรู้ซึ่งเกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพกับความต้องการของบุคคลนั้นเอง โดยการรับรู้ในบทบาทและความต้องการของบุคคลย่อมขึ้นอยู่กับลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล ตลอดจนเป้าหมายในชีวิตและค่านิยมของบุคคลที่สวมบทบาทนั้น

3. การยอมรับบทบาทของบุคคล (Role Acceptance) จะเกิดขึ้นเมื่อมีความสอดคล้องของบทบาทตามความคาดหวังของสังคมและบทบาทที่ตนเองรับรู้อยู่ การยอมรับบทบาทเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจในบทบาท และการสื่อสารระหว่างสังคมและบุคคลนั้น ทั้งนี้เพราะบุคคลไม่ได้ยินดียอมรับบทบาททุกบทบาทเสมอไป แม้ว่าจะได้รับการคัดเลือกหรือถูกแรงผลักดันจากสังคมให้รับตำแหน่งและมีบทบาทหน้าที่ปฏิบัติก็ตาม เพราะถ้าหากบทบาทที่ได้รับนั้นทำให้ได้รับผลเสียหายหรือเสียประโยชน์โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าขัดแย้งกับความต้องการ (Role Conflict) หรือค่านิยมของบุคคลนั้น ผู้ครองตำแหน่งอยู่ก็พยายามหลีกเลี่ยงไม่ยอมรับในบทบาทนั้น ๆ

4. การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของบุคคล (Role Performance) เป็นบทบาทที่เจ้าของสภาพแสดงจริง (Actual Role) ซึ่งอาจจะเป็นการแสดงบทบาทตามที่สังคมคาดหวังหรือเป็นการแสดงบทบาทตามการรับรู้และตามความคาดหวังของตนเอง การที่บุคคลจะปฏิบัติตามบทบาทที่ได้ดีเพียงใดนั้นก็ขึ้นอยู่กับระดับการยอมรับบทบาทนั้น ๆ ของบุคคลที่ครองตำแหน่งอยู่ซึ่งเนื่องมาจากความสอดคล้องกันของบทบาทตามความคาดหวังของสังคมและการรับรู้บทบาทของตนเอง

Mintzberg (1980:3) ได้สังเกตการปฏิบัติงานของผู้บริหารและสรุปว่า ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญ 3 ประการ คือ

1. บทบาทระหว่างบุคคล ได้แก่ การเป็นหัวหน้า ผู้นำและผู้ประสาน

2. บทบาทด้านข่าวสาร ได้แก่ การเป็นแหล่งข่าวสาร เผยแพร่ข่าวสาร และเป็นโฆษก

3. บทบาทด้านการตัดสินใจ ได้แก่ เป็นเจ้าของกิจการ เป็นผู้ยั้งการตัดสินใจ ใช้ทรัพยากร เป็นผู้จัดสรรและเป็นผู้เจรจาในการตัดสินใจ

รังสรรค์ ประเสริฐศรี (2544:16-17) ได้กล่าวถึงบทบาทภาวะผู้นำไว้ดังนี้

1. เป็นตัวแทนในทุกสถานการณ์
2. เป็นนักพูดที่ดี
3. เป็นนักเจรจาต่อรอง
4. การสอนงาน
5. เป็นผู้สามารถสร้างทีมงานได้
6. แสดงบทบาททำงานเป็นทีม
7. สามารถแก้ปัญหาทางเทคนิคได้
8. การประกอบการ

จากการศึกษาสรุปได้ว่าบทบาทเป็นหน้าที่ของผู้นำนั้นมีความสำคัญต่อการบริหารงานและมีความสำคัญต่อการดำเนินงานไปสู่ความสำเร็จเป็นอย่างมาก บทบาทที่ผู้นำแสดงออกมานั้นมีส่วนทำให้งานนั้นประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวได้ บทบาทผู้นำจึงเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้มีความเข้าใจการใช้ภาวะผู้นำ ได้เป็นอย่างดี เพราะเมื่อบุคคลดำรงตำแหน่งใดแล้วย่อมจะต้องปฏิบัติตามบทบาทให้สอดคล้องกับตำแหน่งที่ได้รับ หากสามารถแสดงบทบาทได้อย่างเหมาะสมกับตำแหน่งที่มีอยู่ย่อมจะสร้างความพึงพอใจกับผู้ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนสามารถนำพาให้การปฏิบัติภารกิจไปสู่เป้าหมายที่ต้องการได้เป็นอย่างดี และเกิดประโยชน์สูงสุด

2.6 หลักการพัฒนาภาวะผู้นำ

มนุษย์ทุกคนมีความเป็นผู้นำอยู่ในตัวเองทุกคน เพียงแต่มีวิธีการแสดงออกที่แตกต่างกันออกไป รวมถึงความสามารถในการนำออกมาใช้ การเป็นผู้นำจึงต้องมีการเรียนรู้และพัฒนาความสามารถของตนเองที่มีอยู่และเพิ่มพูนความรู้ให้มากยิ่งขึ้นเพื่อให้เป็นผู้นำที่ดีมีคุณสมบัติที่เหมาะสมกับการเป็นผู้นำ

อำนาจ คงสุขมี (2535:7-9) ได้กล่าวถึงการพัฒนาภาวะผู้นำไว้ว่า การพัฒนาภาวะผู้นำของบุคคล ต้องพัฒนาใน 4 ด้าน ดังนี้

1. การพัฒนาบุคลิกภาพ (personality)
2. การพัฒนาความรู้ (knowledge)
3. การพัฒนาเจตคติ (attitude)
4. การพัฒนาทักษะ (skill)

ศิริพร วงศ์ศรีโรจน์ (2538:180) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้นำที่ดีไว้ดังนี้

1. คุณลักษณะด้านวิชาการ
  - 1.1 มีความรู้ด้านวิชาชีพเป็นอย่างดี
  - 1.2 มีความรู้ทั่วไป
  - 1.3 มีประสบการณ์ในการบริหาร
2. คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ
  - 2.1 บุคลิกด้านร่างกาย
  - 2.2 บุคลิกการแต่งกาย มีชีวิตชีวา การวางตัวเหมาะสม

2.3 บุคลิกภาพด้านจิตใจ มีความเชื่อมั่น ศรัทธาผู้อื่น มีความอดทนกล้าหาญ มีวินัย ใจเป็นธรรม

2.4 บุคลิกภาพด้านสังคม มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ช่วยเหลือสังคม เห็นประโยชน์ส่วนรวมเหนือประโยชน์ส่วนตน

3. คุณลักษณะด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน มีสติปัญญาฉลาด รู้บทบาทตน รับผิดชอบ มีความกล้าเด็ดขาด กระตือรือร้น บังคับตัวเองได้ มีความสามารถในการตัดสินใจ การจูงใจ การประสานงาน และมีผลงานที่ประสบความสำเร็จ

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2535:4) ได้จำแนกคุณลักษณะของผู้บริหารไว้ 3 ด้าน คือ

1. คุณลักษณะด้านวิชาการ

1.1 ด้านการศึกษาทางวิชาชีพ

1.2 ด้านความรู้ทั่วไป

1.3 ด้านประสบการณ์

2. คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ

2.1 บุคลิกภาพทางด้านร่างกาย ประกอบด้วย รูปร่างหน้าตา ความเป็นชีวิตชีวา วาจา การแต่งกาย การวางตน การวางตนและสุขภาพ

2.2 บุคลิกภาพทางด้านร่างกาย และอารมณ์ ประกอบด้วย อุดมการณ์ ความเชื่อมั่นของตนเอง เสียสละ ศรัทธา ความไว อดทน ขยัน กล้าหาญกล้าพูด กล้าทำ มีเมตตาจิต ยุติธรรม อารมณ์มั่นคง มีอารมณ์ขัน และมีวินัย

2.3 บุคลิกภาพด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย ใจกว้าง บริการช่วยเหลือกว้างขวาง ฐานะเศรษฐกิจดีพอควร เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน

3. คุณลักษณะด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย สติปัญญาฉลาด และมีไหวพริบ ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ การมีส่วนร่วม ความสามารถในการจูงใจคน ความสามารถในการตัดสินใจ ความสามารถในการประสานงานและคน และเคยประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานมาก่อน

วิชัย อุตสาหจิต (2546:12) การพัฒนาภาวะผู้นำต้องมีกระบวนการอย่างต่อเนื่อง และมีแบบแผนเพื่อสร้างผู้นำ คือ

1. การพัฒนาในเชิงความรู้
2. การพัฒนาในเชิงทัศนคติ
3. การพัฒนาด้านความสามารถ
4. การพัฒนาทักษะและวิธีการทำงาน
5. การพัฒนาด้านการปฏิบัติงาน

Campbell และคณะ (2005:34) ในการพัฒนาภาวะผู้นำควรพิจารณาใน 5 มิติดังนี้

1. การสั่งการ การมอบหมายงานและพัฒนาวิธีการทำงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. การสร้างวิสัยทัศน์ การสร้างสรรค์และสื่อให้เห็นถึงภาพทิศทางการให้ชัดเจน และมีวิธีการจูงใจให้คนในองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ

3. สร้างการทำงานมีส่วนร่วม สามารถให้บุคคลอื่นเห็นด้วยและมีความทุ่มเท โดยการขอความเห็นชอบ หรือ กระบวนการกลุ่มในการตัดสินใจที่เป็นแบบประชาธิปไตย

4. การสร้างสัมพันธ์ภาพ การสร้างและสร้างสัมพันธ์ภาพให้มีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างหัวหน้ากับลูกน้อง และในกลุ่มลูกน้องด้วยกันเอง

5. การสอนงาน พัฒนาศักยภาพและความสามารถในการปฏิบัติงานของลูกน้อง รวมทั้งมีการเชื่อมโยงเป้าหมาย และค่านิยมของบุคลากรให้ไปกับองค์กร

Maxwell (2002:8) กล่าวว่า สิ่งที่น่าไปสู่การเป็นผู้นำที่ดีควรมีปฏิบัติ 7 ข้อ ดังนี้

1. การเรียนรู้งานกับผู้อื่น
2. การเป็นผู้ตามที่ดีก่อน
3. การสร้างสัมพันธ์ภาพกับผู้ร่วมงาน
4. การทำงานเต็มศักยภาพ
5. การทำงานตามกฎระเบียบไม่ใช่ตามอารมณ์
6. การให้โอกาสผู้ร่วมงาน
7. กระจายอำนาจ

สภาการศึกษา (2550:16-17) ได้ให้หลักการของภาวะผู้นำที่สำคัญคือ ผู้นำต้องรู้จักและพัฒนาตนเองโดยการศึกษาจากตัวเองและผู้อื่น ดังนี้

1. ทักษะความรู้ในงานของตนเอง และของผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างดี
2. มีความรับผิดชอบในการกระทำของตน ในการนำองค์กรไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น ไม่โทษคนอื่น จะวิเคราะห์สถานการณ์ แก้ไข และเดินต่อไป
3. การตัดสินใจที่ดีและถูกจังหวะเวลา ใช้เครื่องมือในการวางแผน แก้ปัญหา และตัดสินใจ
4. ลงมือทำเป็นตัวอย่าง เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้ร่วมงานเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ต้องการจะเห็น
5. เข้าใจเพื่อนร่วมงานและทุกข์สุขของเขา เข้าใจมนุษย์ ความจริงและการเอื้ออาทรผู้อื่น
6. การแจ้งข่าวสารแก่ผู้ร่วมงานตลอดเวลา ต้องรู้จักวิธีการสื่อสารกับผู้อื่น ผู้บังคับบัญชา และบุคคลสำคัญในองค์กร
7. พัฒนาจิตสำนึกและความรับผิดชอบของผู้ร่วมงาน ช่วยสร้างบุคลิกภาพที่ดีที่จะช่วยให้บุคลากรปฏิบัติหน้าที่ของวิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ
8. ต้องมั่นใจว่าผู้ร่วมงานมีความเข้าใจในงาน ได้รับคำแนะนำและสามารถทำงานได้สำเร็จ ซึ่งการสื่อสารเป็นกุญแจสำคัญของความรับผิดชอบนี้
9. การทำงานเป็นทีม
10. ใช้ความสามารถทั้งหมดขององค์กร

ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ (2551:192-193) ได้กล่าวถึงกลยุทธ์ 7 ประการที่ผู้นำยุคใหม่ควรมี ดังนี้

1. มีวิสัยทัศน์กว้างไกล (Vision) มีความหยั่งรู้สถานการณ์ โดยอาศัยข้อมูลความรู้ และประสบการณ์ เพื่อกำหนดทิศทางเป้าหมายเหนือสุดขององค์กร และกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อให้องค์กรไปสู่เป้าหมายขององค์กรที่ได้ตั้งไว้
2. การสร้างนวัตกรรม (Inovation) ผู้นำต้องคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ และให้ความสนใจให้ให้บุคลากรยอมรับการเปลี่ยนแปลงเพื่อรับสิ่งใหม่ๆ ทั้งเทคโนโลยีและเทคนิคในการทำงาน สมัยใหม่นำมาปรับปรุงการดำเนินงานให้ทันสมัย
3. ทำงานอย่างประหยัด (Cost Benefit Analysis) ทำงานทุกครั้งต้องมีการวางแผน แผนคนและแผนเงินให้สอดคล้องกัน โดยเน้นการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและบรรลุผลสัมฤทธิ์
4. วัดความพอใจของลูกค้า (Customer Satisfaction) ความสำเร็จของลูกค้า คือ ความพอใจในการบริการ
5. พัฒนาคนและระบบ (People Ware Development) พัฒนาคนเพื่อรองรับการปฏิบัติงาน โดยการนำเทคโนโลยีมาใช้ รวมทั้งการปรับเปลี่ยน ลดขั้นตอน หรือ สร้าง ปรับกฎระเบียบที่ล้าสมัย ไม่สอดคล้องกับงานปัจจุบัน
6. จบที่ชุมชน (Community Based Management) ผู้นำต้องออกไปสัมผัส ชุมชนและประชาชน เพื่อขอความร่วมมือในการนำทรัพยากรต่างๆ มาใช้ในโรงเรียน ขณะเดียวกัน โรงเรียนได้รับทราบปัญหาและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของชุมชน
7. วนสู่ความเป็นเลิศ (Quality Measurement) ปรับปรุงงานและบริการของโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศดั่งนั้น การปรับเปลี่ยนให้ทันสมัย รอบรู้เทคโนโลยี เทคนิคการบริหารยุคใหม่ เพื่อสร้างภาพลักษณ์ในการทำงาน

จากการศึกษาสรุปได้ว่า การพัฒนาภาวะผู้นำเป็นกระบวนการต่อเนื่องในการปรับเปลี่ยนบูรณาการให้เป็นผู้ที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้การดำเนินงานของบรรลุตามเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ จากการศึกษาจากนักวิชาการหลายท่านได้มีการให้รายละเอียดของการพัฒนาภาวะผู้นำไว้อย่างหลากหลายดังตารางที่ 1

ได้สรุปมิติ ของการ	อำนวยการ ค่งขุมมี	ศิริพร วงศ์ศรีโรจน์	นพพงษ์ บุญจิตราคุตย์	JOHN C. MAXWELL	SCOTT CAMPBELL	วิจัย อุตสาหกรรม	สภากา ศึกษา
บุคลิกภาพ	✓	✓	✓				
ความรู้	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ทักษะ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
เจตคติ	✓	✓	✓			✓	
การสื่อสาร			✓		✓	✓	✓
สัมพันธภาพ			✓	✓	✓		✓
คุณธรรม			✓				

ตารางที่ 1 สรุปคุณลักษณะภาวะผู้นำ

การจากศึกษาการพัฒนาภาวะผู้นำซึ่งมีนักวิชาการได้แสดงทัศนะไว้หลากหลายประการ เพราะการพัฒนาภาวะผู้นำต้องเป็นกระบวนการเพื่อสร้างผู้ที่มีความเพียบพร้อมในการเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพ ในการพัฒนาจึงต้องครอบคลุมหลายด้านซึ่งสรุปได้ ดังนี้

1. ด้านบุคลิกภาพ

บุคลิกภาพเป็นลักษณะส่วนรวมของพฤติกรรมบุคคลในทุกด้านซึ่งมีความหมายรวมไม่เฉพาะเจาะจงเกี่ยวกับรูปร่าง นิสัย จิตใจ การแสดงออก เป็นต้น แต่เป็นลักษณะเด่นของบุคคลที่แสดงออกมาโดยกิริยาอาการทำให้มีความแตกต่างจากคนอื่น ๆ และมีรูปแบบการตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมที่เป็นเอกลักษณ์เด่นเฉพาะตัว ดังที่ Robbins (2001:94) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อบุคลิกภาพมีอยู่ 3 ประการ คือ 1) พันธุกรรม (Heredity) เป็นปัจจัยต่างๆที่กำหนดขึ้นในกรรมมารดา เช่น ลักษณะรูปร่างหน้าตา เพศ อารมณ์ ส่วนประกอบของกล้ามเนื้อสิ่งต่างๆเหล่านี้ได้รับการถ่ายทอดจากบิดา มารดา 2) สิ่งแวดล้อม (Environment) เป็นสิ่งที่อยู่รอบตัวเราที่มีอิทธิพลผลักดันในการกำหนดรูปแบบบุคลิกภาพของบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัฒนธรรม (Culture) จัดว่ามีอิทธิพลอย่างยิ่งในการหล่อหลอมบุคลิกภาพของคน วัฒนธรรมในที่นี้ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูตั้งแต่วัยเยาว์จนเจริญเติบโต ครอบครัว กลุ่มเพื่อนกลุ่มทางสังคม รวมทั้งอิทธิพลจากสิ่งอื่นๆมากมาย สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญมีบทบาทในการกำหนดรูปแบบบุคลิกภาพของบุคคลทั้งสิ้น และ 3) สถานการณ์ (Situation) สิ่งต่างๆ หรือ เหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นรอบตัวเราในวัน เวล และสถานที่ต่างๆที่มักกระทบอารมณ์และความรู้สึกเกิดความดีใจ เสียใจ มีความสุข ไม่สบายใจ ทุกข์ใจ เสียใจ โศกเศร้า สิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลต่อพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม ที่สำคัญมีผลต่อบุคลิกภาพของคนด้วย การที่บุคคลจะมีการเจริญเติบโตอย่างไรเป็นแบบไหน หรือมีทิศทางอย่างไรขึ้นอยู่กับพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมที่ได้รับ สอดคล้องกับ สถิต วงศ์สุวรรณ (2539:6-13) ได้กล่าวว่าบุคลิกภาพของบุคคลได้รับอิทธิพลมาจาก 1) พันธุกรรม เป็นสิ่งที่ติดตัวมาตั้งแต่เกิดและมีอิทธิพลให้บุคคลมีความแตกต่างกันเช่นรูปร่างหน้าตา ผิวพรรณ สุขภาพ ท่าทาง 2) สิ่งแวดล้อม เป็นสิ่งที่อยู่รอบตัวบุคคล ทุกสิ่งทุกอย่างที่เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องอาจเป็นสภาวะการณ์ หรือ สิ่งที่บุคคลสัมผัสเกี่ยวข้องทั้งที่มีชีวิต และไม่มีชีวิต

ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆ เช่น วัฒนธรรม การอบรมเลี้ยงดู ที่อยู่อาศัย อาหาร ญาติพี่น้อง สถาบัน การศึกษา สิ่งแวดล้อมจึงเป็นตัวกำหนดขอบเขตของการพัฒนางานของบุคคลให้ต่างกันเช่นเดียวกับ บุคลิกภาพเป็นลักษณะเด่นของบุคคลที่ทำให้มีความแตกต่างจากคนอื่น ๆ

ดังนั้นสิ่งที่สำคัญในการสร้างบุคลิกภาพของบุคคลมีสองส่วนที่สำคัญได้แก่ ลักษณะทางพันธุกรรมที่ติดตัวมาตั้งแต่กำเนิด และสภาพแวดล้อมทั่วไปมีอิทธิพลต่อการกำหนดบุคลิกภาพที่เป็นเอกลักษณ์ หรือ ลักษณะเฉพาะของบุคคล

ฉันทนิช อัศวนนท์ (2548:2-6) ได้แบ่งบุคลิกภาพออกเป็น 2 ประเภทได้แก่ บุคลิกภาพภายนอก และบุคลิกภาพภายใน ดังนี้ บุคลิกภาพภายนอก เป็นเป็นสิ่งที่มองเห็น และจับต้องได้ เช่น รูปร่าง หน้าตา ผิวพรรณ น้ำเสียงในการพูด กิริยา และบุคลิกภาพภายในเป็นสิ่งที่มองไม่เห็นด้วยตาเปล่า เป็นสิ่งที่เกิดจากภายใน เช่น ความคิด ความรู้สึกและความจริงใจ

สกลิต วงษ์สุวรรณ (2540:184) ได้กล่าวถึงบุคลิกภาพที่ดีต้องมาจากสุขภาพร่างกายที่สมบูรณ์ เช่นสุขภาพดีร่างกายแข็งแรง หน้าหน้าแจ่มใส สุขภาพจิตดี ร่างกายสง่างาม กิริยาและอิริยาบถ ความสะอาดของร่างกาย

จากการศึกษาสรุปได้ว่าบุคลิกภาพประกอบด้วย 2 ส่วนได้แก่ ส่วนแรกบุคลิกภาพภายนอก เช่น รูปร่าง หน้าตา ผิวพรรณ น้ำเสียงพูด กิริยา ความสะอาด และการแต่งกายเป็นต้น ส่วนที่สองบุคลิกภาพภายใน เช่น ความรู้สึก ความเชื่อมั่น ความจริงใจ เป็นต้น ทั้งสองส่วนเป็นสิ่งที่ผสมผสานกันให้บุคคลมีความโดดเด่นไปสู่ความเป็นผู้นำที่น่าเชื่อถือ ให้เป็นที่ยอมรับของคนทั่วไปได้

ในการพัฒนาบุคลิกภาพภายนอกที่สำคัญได้แก่ 1) การแต่งกาย เนื่องจากการแต่งกายมีส่วนสำคัญในการช่วยส่งเสริมให้บุคลิกภาพของคนให้ดูดียิ่งขึ้น เพราะการแต่งกายสามารถบ่งบอกได้ถึงอุปนิสัย ฐานะความเป็นอยู่ วัฒนธรรม รสนิยม และการแต่งกายอย่างเหมาะสมที่จะช่วยเสริมสร้างความให้ภูมิฐานยิ่งขึ้นการพัฒนาการแต่งกายจึงต้องแต่งให้เหมาะสมงาน เวลาโอกาส และการติดต่อประสานงานกับบุคคลทุกเพศ ทุกระดับ 2) การพัฒนารูปร่างหน้าตา ในที่นี้เป็นการดูแลรูปร่างหน้าตา อวัยวะในร่างกายให้สะอาด เพราะรูปร่างหน้าตาเป็นสิ่งแรกที่บุคคลภายนอกจะมอง การดูแลดังกล่าวจึงมีส่วนสำคัญในการเสริมสร้างความกลมกลืน ความศรัทธาในเบื้องต้นได้ และจะนำไปสู่ความร่วมมือในการทำงาน 3) การพัฒนาการพูด เพราะเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยสื่อสารให้เกิดความเข้าใจ การเป็นผู้นำการพูดจึงเป็นเรื่องสำคัญเช่น พูดด้วยความเชื่อมั่น ความมั่นใจในการพูด หรือการพูดในที่ชุมชนเป็นต้น เพื่อให้เกิดความชำนาญในการพูดที่ชักนำให้ผู้อื่นเชื่อปฏิบัติตามได้ 4) กิริยาท่าทาง การมีกิริยาท่าทางที่สง่างามในบุคลิกภาพที่โดดเด่น และมีลักษณะเฉพาะบุคคลไม่ว่าจะเป็นการเดิน การนั่ง กิริยามารยาท และท่วงท่าที่ปรากฏในอิริยาบถต่างๆ ที่แสดงออกมาให้มีความสง่างามที่เหมาะสมกับวัฒนธรรมของไทย

การพัฒนาบุคลิกภาพภายในเป็นสิ่งที่ผู้นำต้องมีแล้วแสดงออกมาเพื่อเสริมสร้างความเป็นผู้นำ 1) การพัฒนาความเชื่อมั่นเป็นสิ่งที่ผู้นำต้องมีความเชื่อมั่นในการคิด การตัดสินใจที่ดี การรับข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ โดยเฉพาะความเชื่อมั่นในตนเองที่ผู้นำทุกคนต้องมีซึ่งจะเป็นแรงผลักดันสำคัญจะสร้างความมุ่งมั่นให้เกิดขึ้น ส่งผลให้งานที่ทำบรรลุผลตามเป้าหมาย 2) ความสามารถในการปรับตัว เป็นการปรับในเรื่องของความคิดและการกระทำเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง การรับสิ่งใหม่ๆให้สอดคล้องไปกับบุคคล งาน ขนบธรรมเนียม ความเชื่อ หรือ

เทคโนโลยีทั้งในปัจจุบัน และอนาคต 3) การมีจิตใจและอารมณ์ที่มั่นคง หรือมีความกล้าในระดับหนึ่ง เพื่อนำไปสู่การทำงานที่ประสบความสำเร็จ

ดังนั้นการพัฒนาบุคลิกภาพของผู้บังคับบัญชาจึงแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ บุคลิกภาพภายนอกเช่น รูปร่าง หน้าตา ผิวพรรณ น้ำเสียงในการพูด กิริยาท่าทาง มารยาท การแต่งกาย และบุคลิกภาพ ภายใน เช่น ความคิด ความรู้สึก อารมณ์ ความมั่นใจ ความมุ่งมั่นและความจริงใจ เพราะบุคลิกภาพ เป็นพฤติกรรมที่สะท้อนออกจากตัวบุคคลให้ผู้อื่นได้เห็นแล้วพิจารณาเป็นสิ่งแรกในการพบเจอกันที่ สร้างความรู้สึกดีในเชิงบวก หรือ เชิงลบ รวมทั้งบุคลิกภาพนำไปสู่ประโยชน์ในการดำเนินชีวิตที่ สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

2. ด้านความรู้

เป็นการพัฒนาเพื่อให้ผู้นำมีความรู้สำคัญที่จำเป็นในเรื่องวิชาการและวิชาชีพที่นำไปสู่ การทำงาน การดำเนินชีวิตในสังคม การอยู่ร่วมกับผู้อื่น เพื่อเป็นการวางรากฐานของความรู้ความจำ ความเข้าใจ และการนำไปใช้ประโยชน์ ความรู้จะช่วยให้นำมีความเชี่ยวชาญในงานของตน สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ แยกแยะสิ่งต่างๆโดยใช้การพิจารณาอย่างรอบคอบถี่ถ้วน การพัฒนา ความรู้จึงต้องทำอย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มพูนความรู้อย่างสม่ำเสมอ การเป็นผู้รู้ของบุคคลจึงมีสาเหตุมา จาก 1. การอบรมสั่งสอน การได้รับการถ่ายทอดความรู้อย่างใกล้ชิด หรือได้รับการอบรมสั่งสอน มากกว่าคนอื่น 2. การศึกษาความรู้ เกิดจากตัวบุคคลที่ชอบการค้นคว้า ศึกษาเพิ่มเติมด้วยตัวเอง หรือจากสถาบันการศึกษาโดยการอ่าน ฟัง ทดลอง ซักถามทำให้มีความรู้ การศึกษาจึงต้องเรียนรู้อยู่ เพิ่มเติมเสมอ 3. เกิดจากประสบการณ์ เกิดจากการทำงานมานานมีการเรียนรู้จนเกิดความเคยชิน ส่งผลให้มีความชำนาญในการทำงานหรือนำไปสู่ทักษะของการทำงานนั่นเอง ดังที่ภาวิตา ธาราศรี สุทธิ (2551:67) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะผู้นำต้องมีภูมิวุฒิ หมายถึงความเป็นผู้มีความรู้ในการ ปฏิบัติงาน ต้องมีความรู้เฉพาะในงานวิชาการที่แตกฉาน และมีความรู้ในวิชาการแขนงอื่นๆทั่วไป เป็นอย่างดี เพื่อสร้างความสัมพันธ์บูรณาการความรู้ซึ่งกันและกัน ผู้นำจึงต้องเรียนรู้ให้มากที่สุดจาก หนังสือ ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจากประสบการณ์ และผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ทันกับโลกที่มีการ เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา การที่ผู้นำขาดภูมิรู้ย่อมขาดความน่าเชื่อถือในด้านความรู้ หรือลดความ เชื่อมั่นในตัวผู้นำจากบุคคลรอบข้าง ดังที่พระธรรมปิฎก (2540:29-31) กล่าวว่า ความรู้จะสร้าง ผู้นำที่รู้งาน รู้หน้าที่ รู้กฎระเบียบ รู้ตน รู้ประมาณ และรู้การลำดับความสำคัญ เป็นต้น ฉะนั้นการที่ ผู้นำมีความรอบรู้มากเพียงใด ยิ่งส่งเสริมความเป็นผู้นำให้มีความมั่นคงมากขึ้น

ภาวิตา ธาราศรีสุทธิ (2551:79) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้มีความเป็นผู้รู้ มีดังนี้

1. ความรู้แตกฉาน มีความสามารถในหน้าที่ความรับผิดชอบ
2. มีความรู้ ความสามารถ และความเป็นเลิศเฉพาะทาง
3. มีความรอบรู้ในกระบวนการคิดการทำงานในเทคโนโลยี นวัตกรรม ทันต่อ

เหตุการณ์และทันสมัย

4. มีความรู้ และวิธีการได้มาซึ่งความรู้
5. มีความรู้ในประวัติศาสตร์ ประวัติความเป็นมา ความเป็นเหตุเป็นผลของบุคคล

เหตุการณ์ และสิ่งต่างๆที่มีสาระสำคัญ

5. มีความรอบรู้ในเรื่องบุคคล และสภาพแวดล้อม ปัญหา ความต้องการของชุมชน บ้านเมืองและชาติ

6. เป็นผู้ตื่นตัวรู้ในสถานการณ์รอบด้านตลอดเวลา

.ในการพัฒนาความรู้ให้แก่บุคคล สามารถดำเนินการได้หลายแบบ คือ การศึกษาในระบบ ซึ่งมีหลักสูตรให้เรียนอย่างชัดเจน มีการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ และมีการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ตั้งแต่อนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษาเป็นต้น เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานและที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต สามารถอยู่กับบุคคลอื่นได้ รวมไปถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองได้อย่างมีคุณภาพ

3.การพัฒนาทักษะ

ทักษะเป็นการปฏิบัติที่เกิดจากการเรียนรู้เป็นส่วนสำคัญ รวมทั้งการปฏิบัติ ซึ่งกฤษฎาศักดิ์ศรี (2530:313) ได้อธิบายถึงกระบวนการเรียนรู้ทักษะ ซึ่งประกอบไปด้วย 3 ขั้นตอน คือ ขั้นที่หนึ่งเป็นขั้นการสร้างความรู้ความเข้าใจ (cognitive phase) เพื่อให้เกิดความรู้และเข้าใจถึงขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติอย่างถูกต้องชัดเจน ขั้นที่สองเป็นการเชื่อมโยงระหว่างการปฏิบัติกับผลงานที่ได้รับ (associative phase) เป็นการนำผลที่ได้จากการทำงานหรือปฏิบัติงานนำไปเปรียบเทียบกับผลการทำงานในครั้งก่อนว่าเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร ต้องแก้ไข ปรับปรุงข้อตรงไหนบ้างในการปฏิบัติงานครั้งต่อไปในอนาคตและขั้นที่สามเป็นขั้นอัตโนมัติ (autonomous phase) เป็นขั้นของการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องอย่างรวดเร็วไม่มีข้อผิดพลาดเกิดขึ้นเลย ซึ่งเกิดจากการได้ลงมือปฏิบัติงานซ้ำๆกันหลายครั้ง จนเกิดเป็นความชำนาญและเกิดความเชี่ยวชาญในที่สุด ซึ่งผู้นำต้องมีจำเป็นต้องมีทักษะที่สูงเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานในด้านต่างๆให้มีประสิทธิภาพ

4. การพัฒนาเจตคติ

เป็นความรู้สึกของบุคคลที่เกิดมาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ และสิ่งแรงจูงใจของบุคคลที่จะตอบสนองต่อวัตถุ อารมณ์ และสถานการณ์ที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้อยู่ตลอดเวลา สอดคล้องกับราชบัณฑิตยสถาน ให้ความหมายเจตคติไว้ว่า (2530:238) หมายถึงแนวโน้มที่บุคคลได้รับรู้มาหรือเรียนรู้มาและกลายเป็นแบบอย่างในการแสดงปฏิกิริยาสนับสนุนหรือเป็นปรปักษ์กับบางสิ่งบางอย่าง ซึ่งอาจเป็นแบบเข้าสู่(Approach) หรือถอนตัวออก(Withdrawal) ก็ได้ และด้วยเหตุนี้วัตถุที่เป็นเป้าหมายของปฏิกิริยาจึงอาจมีคุณค่าในทางบวกและทางลบก็ได้ในแง่ของและบุคคล เช่นเดียวกับ Hilgard (1962:54) กล่าวว่าเจตคติเป็นเรื่องของพฤติกรรม หรือความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แต่แนวความคิดสภาพการณ์ในการเข้าหาหรือออกห่างเป็นความพร้อมที่จะตอบสนองสิ่งต่างๆ ส่วน Anastasi (1986:541) เจตคติ เป็นการแสดงออกของบุคคลว่าชอบ หรือ ไม่ชอบที่มีต่อสิ่งใดสิ่งนั้นๆ เช่น ขนบธรรมเนียม ประเพณี เชื้อชาติ และสถาบันต่างๆเป็นต้น ดังนั้นกล่าวได้ว่าเจตคติ เป็นการแสดงออกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในลักษณะของความรู้สึก ความคิดเห็น เช่นการพอใจ ไม่พอใจ เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ยอมรับ ไม่ยอมรับ หรือบางครั้งมีการแสดงออกแบบกลางๆรู้สึกเฉยๆ เจตคติจึงเป็นความคิดเห็น ความรู้สึกที่อยู่ในบุคคลมีองค์ประกอบหลายด้านมารวมกันดังที่ ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2530:3) ได้แบ่งองค์ประกอบของเจตคติไว้ 3 ประการคือ

1. องค์ประกอบด้านพุทธิปัญญา หรือด้านความคิด ความเข้าใจ ได้แก่ ความคิดเป็นองค์ประกอบของมนุษย์ในการคิด ความคิดอาจอยู่ในรูปแบบใดแบบหนึ่งตามความแตกต่างของบุคคล

2. องค์ประกอบด้านท่าที ความรู้สึก เป็นส่วนประกอบทางด้านอารมณ์ ความรู้สึกซึ่งจะเป็นตัวเร้าความคิดอีกต่อหนึ่ง ซึ่งแล้วแต่ว่าบุคคลจะมีความคิดในทางบวก หรือในทางลบ ในที่สำคัญ เจตคติเป็นผลมาจากประสบการณ์ที่ได้เรียนรู้

3. องค์ประกอบด้านทางปฏิบัติแนวโน้มของการปฏิบัติขึ้นอยู่กับสิ่งเร้าที่เหมาะสมจะส่งผลต่อการเกิดปฏิกิริยาหรือการปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนั้นเจตคติเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ของบุคคลจากสภาพแวดล้อมต่างๆ ที่เหมาะสมกับสภาพการณ์ของสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง

Allport (1969:272) ได้แบ่งเจตคติเป็น 5 ลักษณะดังนี้

1. ภาวะทางจิตและประสาท (Mental and Nneural Stale) ซึ่งแสดงให้เห็นทางพฤติกรรมเช่น โกรธ เกลียด รัก ชอบ ไม่ชอบ เป็นต้น

2. ความพร้อมที่จะตอบสนอง (Readiness to respond) คือ เมื่อมีเจตคติที่ไม่ดีต่อสิ่งใดก็พร้อมที่จะตอบสนองสิ่งนั้นตามเจตคติที่เกิดขึ้น เช่น การชอบเรียนศิลปะ ก็พร้อมที่จะเรียนหรือมีความสนใจวิชานี้เสมอ

3. เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นระบบ (Organizes) เกิดขึ้นเป็นกลุ่มและจัดระบบไว้แล้วในตนเอง คือ เมื่อเกิดเจตคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้วจะเกิดขึ้นต่อเนื่องกันและเกิดพฤติกรรมที่มีความสัมพันธ์ เช่น เมื่อโกรธจะหน้าบึ้ง ชอบก็จะทำหน้ายิ้ม เป็นต้น

4. เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์ (Through Experience) หมายถึง ประสบการณ์มีส่วนช่วยส่งเสริมเจตคติที่ดีได้

5. เป็นพลังสำคัญที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมที่แสดงออก (Exerting a Directive and for Dynamtc Influence on Behavior) การแสดงออกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งขึ้นอยู่กับเจตคติเป็นสำคัญ

การศึกษาการเรียนรู้จึงมีส่วนสำคัญในการสร้างเจตคติของบุคคลอย่างต่อเนื่อง เพราะการเรียนรู้ ประสบการณ์จะเกิดขึ้นตามสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ไม่มีการหยุดนิ่ง ส่งผลกระทบต่อเจตคติของบุคคลสามารถสร้างหรือเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลาเช่นกัน ดังที่ Edwards (1975:200) ได้กล่าวไว้ว่า การเปลี่ยนแปลงเจตคติมี 4 ประการ คือ

1. เจตคติจะเปลี่ยนแปลงได้เมื่อได้รับแรงจูงใจใหม่
2. เจตคติเปลี่ยนแปลงได้เมื่อเกิดการเรียนรู้และได้รับประสบการณ์โดยตรง
3. เจตคติเปลี่ยนแปลงได้เมื่อบุคคลได้รับความรู้ใหม่เพิ่มเติม และยอมรับในคุณสมบัติหรือ สถานการณ์ของสิ่งนั้นๆ

4.เจตคติเปลี่ยนแปลงได้เมื่อมีการกระทำและมีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริงกล่าวคือ เมื่อบุคคลเกิดการเรียนรู้เกิดความรู้สึกและเกิดอารมณ์ต่อสิ่งนั้นไปด้วย

สอดคล้อง Kalman (อ้างอิงจากณัฐริ ศรีทอง.2550:298) กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงเจตคติของบุคคลนั้น ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่สำคัญใน 3 ประการ คือ 1) การลอกเลียนแบบ (Idenfication) เกิดขึ้นเมื่อบุคคลต้องการมีพฤติกรรมของตนให้เหมือนกับบุคคลอื่นๆที่ตนเองมีความ

ชื่นชม หรือ ชื่นชอบ เพื่อจะมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น 2) การยินยอม (Compliance) เกิดขึ้นเมื่อบุคคลได้รับอิทธิพลมาจากบุคคลอื่นทั้งในด้านของความคิดและการกระทำ จึงยอมรับที่จำนำทั้งความคิดและการกระทำมาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันด้วยความเต็มใจ 3) การเปลี่ยนแปลงตนเอง (Internalization) เป็นเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคล

กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (2528:232) ได้กล่าวถึงการสร้างเจตคติให้แก่บุคคล ไว้ว่า การเปลี่ยนแปลงเจตคติต้องมีการแนะนำ อธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างมีเหตุ และ ผล มีแนวทางปฏิบัติในการเรียนการสอนอย่างเหมาะสมที่นำไปสู่การเห็นคุณค่าและโทษของสิ่งนั้นอย่างแท้จริง รวมทั้งพยายามเสริมแรงที่ตรงกับความถนัด ความสามารถ และความต้องการของผู้เรียน เพื่อให้มีกำลังใจในการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังต้องมีกาให้ได้ลงมือทำเองและมีส่วนในการรับผิดชอบต่อสิ่งนั้นให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ มีความภูมิใจในสิ่งที่ทำ ดังนั้นการสร้างภาวะผู้นำจึงต้องสร้างประสบการณ์เรียนรู้ให้ลงมือปฏิบัติปรับเปลี่ยนเจตคติที่จะต้องแสดงภาวะผู้นำให้ถูกต้องมีความเหมาะสม

ดังนั้นการสร้างเจตคติให้แก่ผู้เรียน จึงต้องจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจในสิ่งนั้นอย่างลึกซึ้ง และมีโอกาสได้ลงมือปฏิบัติให้เกิดความรู้ลึกซึ้งเข้าถึงอย่างเชี่ยวชาญ มีความภาคภูมิใจในงานที่ทำ เห็นคุณค่าของสิ่งนั้น เพื่อสร้างเจตคติในเชิงบวกที่ดีให้กับผู้เรียน

5. การพัฒนาการสื่อสาร

การสื่อสารเป็นเครื่องมือสื่อสารที่สำคัญของมนุษย์ที่ต้องการให้บุคคลอื่นรับรู้ความรู้สึกนึกคิดของตนที่แสดงพฤติกรรมการสื่อความหมายโดยอาศัย น้ำเสียง ภาษา กริยาท่าทางที่เชื่อมโยงไปสู่การสะท้อนถึงพื้นฐานของสติปัญญา ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์หรือสิ่งอื่นๆของผู้พูด ดังที่ฐานสจันท์ วงศ์สุวรรณ (2547:2) ได้กล่าวไว้ว่า การพูดเป็นศาสตร์และศิลป์ที่จัดเป็นศาสตร์เพราะการพูดได้ดีที่สามารถสื่อความให้ผู้อื่นรับทราบจนเกิดการตอบสนองตามที่ต้องการนั้น ผู้พูดต้องมีความรู้ทางด้านทฤษฎี ต้องรู้จักหลักการ กฎเกณฑ์และวิธีการพูดที่ดี ส่วนการพูดเป็นศิลปะเพราะเมื่อมีความรู้เรื่องกฎเกณฑ์ของการพูดต่างๆแล้วต้องมีการนำมาปฏิบัติ โดยอาศัยเทคนิค และกลวิธีต่างๆที่ผู้พูดต้องเลือกใช้เช่น การเลือกถ้อยคำ น้ำเสียง กริยาประกอบารพูดที่เหมาะสมสอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการพูด ตลอดจนการใช้ความสามารถเฉพาะตัว ช่วยให้การพูดนั้นมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผลได้ โดยองค์ประกอบของการสื่อสารที่สำคัญมีดังนี้

1. ผู้พูด หรือ ผู้ส่งสาร คือ ทำหน้าที่ส่งสารที่แสดงออกทางวาจา กริยาท่าทางให้ผู้ฟังได้รับทราบความรู้สึกนึกคิด หรือ ความต้องการของผู้พูด ผู้พูดจึงต้องมีความสามารถทั้งศาสตร์และศิลป์ในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ

2. สาร คือ เนื้อหาที่พูดตามความคิดเห็นของผู้ส่งสาร โดยทั่วไปแบ่งออกเป็น 2 ประเภทได้แก่ สารประเภทข้อเท็จจริงและสารประเภทข้อคิดเห็น ลักษณะของสารที่พูดจึงต้องมีความถูกต้อง ชัดเจน มีคุณค่าตรงตามจุดประสงค์ที่ได้ตั้งไว้

3. ผู้รับสาร หรือ ผู้ฟัง คือผู้ที่รับฟังเรื่องราวจากผู้พูด และอาจมีโอกาสดำซักถาม ผู้ฟังจะรับสารได้ตรงตามเจตนารมณ์ของผู้พูดได้หรือไม่ขึ้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้พูด ระดับของสาร ความสนใจของผู้ฟัง ความพร้อม พื้นฐานความรู้เดิม และประสบการณ์ ตลอดจนทักษะของผู้ฟังเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้การสื่อสารครั้งนั้นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

4. เครื่องมือสื่อความหมาย คือ คำพูด ภาษาเป็นเครื่องมือที่เชื่อมโยงไปสู่ความรู้สึกนึกคิดสีหน้า ท่าทาง เป็นอีกสิ่งที่จะช่วยให้การสื่อสารประสบความสำเร็จ

5. ผลที่เกิดจากการพูด คือ ผลตอบสนองที่เกิดจากการพูด หรือ ปฏิกริยาของผู้ฟัง ที่รับจากการฟังจะมีทั้งด้านบวกและด้านลบ ปฏิกริยาในด้านบวกจะเกิดขึ้นเมื่อผู้ฟังเกิดความพึงพอใจหรือถูกใจ เช่น การยิ้ม การพยักหน้า การปรบมือ เป็นต้น ส่วนปฏิกริยาในด้านลบนั้นผู้ฟังจะแสดงออกเมื่อรู้สึกไม่เข้าใจ หรือไม่พอใจ เช่น คอยกั้น ไม่สนใจฟัง ขมวดคิ้ว ชักสีหน้า เป็นต้น

การพูดจึงมีองค์ประกอบในหลายส่วนที่มีความสัมพันธ์กัน และเชื่อมโยงไปสู่การพูดสื่อสารให้มีประสิทธิภาพ การพูดสื่อสารจึงมีความสำคัญที่ผู้นำต้องพัฒนาความสามารถหรือทักษะในการสื่อสารให้มีความเชี่ยวชาญ ได้แก่ การพูด การอ่าน การเขียน การฟัง ซึ่งความเชี่ยวชาญนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับ การเรียนรู้ และฝึกฝน ซึ่งการสื่อสารมีหลายระดับ ดังที่กนกพร ปิมแปง (2552:1) หลายรูปแบบและหลายประเภทขึ้นอยู่กับบริบทที่นำมาจัดแบ่ง เช่น การนำจำนวนการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายมาเป็นเกณฑ์จะสามารถแบ่งได้เป็น การสื่อสารในบุคคล เช่น การพูดกับตนเอง การสื่อสารระหว่างบุคคล เช่น การพูดคุยกับเพื่อนกับอาจารย์ และการสื่อสารสาธารณะ เช่น การพูดในห้องประชุมซึ่งมีผู้ฟังมากมาย การสื่อสารมวลชน เป็นการสื่อสารถึงคนพร้อมๆกันในจำนวนมาก ดังนั้นผู้นำควรฝึกพูดและสื่อสารให้เหมาะสมกับสถานการณ์ สามารถเลือกใช้ทั้งวัจนภาษาและอวัจนภาษาในการสื่อความหมายให้ชัดเจน เหมาะสมและมีประสิทธิภาพเพื่อให้เกิดการยอมรับในสังคมยิ่งขึ้น ดังที่ธนูสัจจันทร์ วงศ์สุวรรณ (2547:11) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของนักพูดที่ดี ดังนี้

1. มีความรู้ในเรื่องที่พูดเป็นอย่างดี
2. ใช้ภาษาได้เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล
3. รู้จักการเรียงลำดับความสำคัญของเนื้อหาและการสรุปความได้
4. มีวัตถุประสงค์ในการพูดชัดเจน
5. มีการใช้อวัจนภาษาและลีลาท่าทางประกอบการพูดที่เหมาะสม
6. รู้จักวิเคราะห์ปัญหา ก่อนพูด ระหว่างพูด และหลังพูด
7. รู้จักสร้างบรรยากาศที่ดีในการพูด
8. ใช้น้ำเสียงเหมาะสมกับการพูด

ดังนั้นหลักการพูดที่ดีมีความสำคัญที่ผู้นำต้องศึกษา ทำความเข้าใจและปฏิบัติจนเกิดทักษะที่ถูกต้องในการพูดตามสถานการณ์ต่างๆ หรือมีกลวิธีในการพูด เช่น ภาษา การใช้อวัจนภาษาท่าทางประกอบการพูด การวิเคราะห์เนื้อหาที่จะพูด บุคคล สถานที่ และโอกาสที่จะพูด เพื่อให้การพูดประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้

6. การพัฒนาสัมพันธภาพ

การมีความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่นเป็นสิ่งจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำ เพื่อการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เพราะในองค์กรและการทำงานผู้นำต้องร่วมงาน พบปะกับบุคคลมากมาย จึงต้องอาศัยความเข้าใจในการสร้างสัมพันธภาพที่มีระหว่างกัน เพื่อบุคคลทั้งสองฝ่าย จะประสบความสำเร็จในการสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ดังที่ เอมอร์ กฤษณะรังสรรค์ (2551:1) ได้กล่าวว่า คุณค่าของสัมพันธภาพระหว่างบุคคล บุคคลเรียนรู้จักตนเองได้จากการมีความสัมพันธ์กับผู้อื่น จากสัมพันธภาพนี้ บุคคลจะได้รู้จักจุดเด่น และจุดด้อยของตนเอง รู้และเข้าใจถึง ความแตกต่าง

ระหว่างบุคคล รวมทั้งเรียนรู้ความเป็นจริงของโลก โดยสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างบุคคล จะช่วยให้การเรียนรู้ เป็นไปโดยไม่บิดเบือน มีการยอมรับและเข้าใจสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างที่เป็นจริง ดังนั้นสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างบุคคล จึงเป็น กุญแจสำคัญที่จะนำบุคคลไปสู่ การพัฒนาเอกลักษณ์ของตนเอง การมีความรู้สึกว่าชีวิตมีความหมายและมีคุณค่า และการมีสุขภาพจิตที่ดีและสามารถพัฒนาตนให้ไปถึงศักยภาพสูงสุดของตนได้ แต่บุคคลที่ไม่สามารถสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่นได้ จะรู้สึกอ้างว้างโดดเดี่ยว เกิดความรู้สึกว่าชีวิตไร้ความหมาย และนำไปสู่ความรู้สึกซึมเศร้า และท้อแท้ในชีวิต และการมีพฤติกรรม ที่เป็นปัญหาได้ เช่น พฤติกรรมแยกตัวจากสังคม การติดยาเสพติด เป็นต้น การสร้างและคงไว้ซึ่งสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่นจะเกิดบรรลุมผลได้ ต้องอาศัยคุณลักษณะที่สำคัญของบุคคลในการยอมรับ และส่งเสริมซึ่งกันและกัน และนอกจากนี้ ปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ ทักษะการสร้างสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่น อันได้แก่ การเปิดเผยตนเอง การไว้วางใจซึ่งกันและกัน และการสื่อสารความเข้าใจคุณลักษณะสำคัญของบุคคลในการสร้างสัมพันธ์ภาพ (Relationship or Rapport) ต้องอาศัยคุณลักษณะภายในหรือทัศนคติของบุคคลที่สำคัญบางประการ ได้แก่

1. การยอมรับและให้เกียรติ หมายถึง การยอมรับลักษณะส่วนตัวหรือลักษณะเฉพาะของบุคคลตามที่เขาเป็น ให้เกียรติและเคารพ ในคุณค่าของบุคคล ความเป็นมิตร และความอบอุ่นใจแก่ผู้อื่น
2. การเข้าใจสาระและความรู้สึก หมายถึง การเข้าใจในเนื้อหาสาระของสิ่งที่สื่อสารระหว่างกัน และเข้าใจใน ความรู้สึกของผู้อื่นเสมือนเรา เป็นตัวเขา ซึ่งในสัมพันธ์ภาพที่ขาดความเข้าใจความรู้สึกซึ่งกันและกัน สัมพันธ์ภาพนั้น ไม่สามารถดำเนินไป ถึงขั้นที่ลึกซึ้งได้
3. การจริงใจ หมายถึง การไม่เสแสร้งในการแสดงออกถึงความคิด ความรู้สึก และทัศนคติของตนเอง คุณลักษณะของบุคคล 3 ประการนี้ จะส่งผลต่อสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลได้มากน้อยเพียงใดนั้น ไม่ใช่เพียงแต่มีคุณลักษณะเช่นนี้ อยู่ภายในเท่านั้น สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ ความสามารถในการสื่อ หรือแสดงออกถึงคุณลักษณะเหล่านี้ออกมาให้ผู้อื่นรับรู้ด้วย ซึ่งความสามารถในการแสดงออก หรือการสื่อสารให้ผู้อื่นทราบถึงคุณลักษณะสำคัญเหล่านี้ เรียกว่า ทักษะการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างบุคคล

เช่นเดียวกับบยงยุทธ เกษสาคร (2547:57) ได้กล่าวถึงหลักการสร้างสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่นไว้ดังนี้

1. ความเชื่อในคุณค่าของตน หมายถึง การสร้างทัศนคติที่ดีต่อกัน เห็นความสำคัญของการเป็นมนุษย์ของแต่ละคนที่มีความแตกต่างกัน ไม่ว่าจะปีนเพศ อายุ การศึกษา ตลอดจนจนประสบการณ์สิ่งเหล่านี้มีส่วนในการเสริมสร้างให้บุคคลมีความคิดที่แตกต่างกัน ผู้นำจึงต้องรู้จักวิธีผสมผสานความคิดที่ต่างกันให้เกิดเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์ให้มากที่สุด
2. การเอาใจเขามาใส่ใจเรา เป็นการแสดงออกถึงความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น มีความเข้าใจซึ่งกันและกัน
3. แสดงความหวังใย บุคคลจะเกิดความรู้สึกว่าตัวเองมีคุณค่าและมีความหมายต่อกลุ่มมากขึ้นถ้ามีคนสนใจ หรือแสดงความหวังใยต่อเขา
4. ชัดแย้งภายใต้เหตุผลที่เหมาะสม ความขัดแย้งที่บุคคลเกิดความรู้สึกคับข้องใจ

หรือ ไม่พอใจกับสิ่งที่เกิดขึ้น ซึ่งต่างจากสิ่งที่เราคิด ผู้นำต้องลดความขัดแย้ง ความคิดและจิตใจได้ ด้วยการทบทวนความคิดด้วยเหตุผลต่างๆให้มากที่สุดโดยปราศจากอคติ ให้มองความขัดแย้งในเชิงสร้างสรรค์ซึ่งจะส่งผลดีต่อความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มและสังคม

5. การกระทำเท่ากับกิริยาตอบสนอง การพดจา หรือ พฤติกรรมที่มีต่อผู้อื่น ย่อมมีส่วนให้ได้รับผลสะท้อนกลับมาจากผู้อื่น ถ้าเราอยากได้รับสิ่งที่ดีต้องปฏิบัติดีกับผู้อื่นเช่นเดียวกัน

สอดคล้องกับ George (186:65) ได้กล่าวว่าการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีของบุคคลมี 6 ประการ คือ

1. การควบคุมตนเอง
2. ใจที่เปิดกว้าง
3. ความซื่อสัตย์ ความจริงใจต่อเพื่อนพ้อง
4. ความถ่อมตน
5. การร่วมมือ
6. การถนอมน้ำใจ

ดังนั้นการสร้างสัมพันธภาพในสังคมเป็นเรื่องจำเป็นที่ผู้นำต้องมี เพราะการทำงานไม่สามารถสำเร็จได้จากคนเดียวแต่ต้องมีพลังขับเคลื่อนจากบุคคลอื่นมาเป็นแรงสนับสนุนในการดำเนินงานบรรลุตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ การปฏิสัมพันธ์กับบุคคลให้เกิดความเข้าใจที่ดีต่อกัน เป็นการสร้างความร่วมมือในการปฏิบัติภารกิจ หรือการอยู่ร่วมกันทางสังคม ผู้นำจึงต้องมีศิลปะในการสร้างมนุษยสัมพันธ์ทำความเข้าใจกับธรรมชาติของบุคคล ดังที่พรนพ พุกกะพันธ์ (2544:203) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของสัมพันธภาพไว้ ดังนี้

1. ทำให้เกิดความคุ้นเคยการยอมรับในหมู่สมาชิก ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของพลังกลุ่ม และช่วยให้การคบหาสมาคมเป็นไปด้วยความราบรื่น
2. ทำให้เกิดความเข้าใจกันดี และอยู่ร่วมกันได้ด้วยความสามัคคี
3. ทำให้บรรยากาศในการทำงานราบรื่น สามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. ทำให้ติดต่อสื่อสารถึงกันได้ง่าย และเป็นผลดี
5. ทำให้เกิดความรู้สึกเป็นพวกเดียวกัน และให้ความร่วมมือในการทำงาน
6. ทำให้ปัญหาความขัดแย้งลดน้อยลง บริหารงานได้ง่ายขึ้น

สรุปได้ว่า ผู้นำต้องมีความรู้ ทักษะในเรื่องสัมพันธภาพเพื่อให้เกิดความเข้าใจ และฝึกฝนตนเองให้เป็นผู้นำที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี นั่นคือ การรู้จักตนเอง รู้จักเพื่อนร่วมงาน รู้จักผู้อื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อบุคคลรู้สึกพึงพอใจมีความรู้สึกร่วมเป็นหนึ่งเดียวกันก่อให้เกิดความรัก นับถือ ศรัทธาในตัวผู้นำ รวมทั้งนำไปสู่การที่ผู้นำจะชักจูง โน้มน้าวให้กลุ่มบุคคลปฏิบัติตามด้วยความยินดี หรือร่วมมือให้งานประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

7. การพัฒนาจริยธรรม

จริยธรรม เป็นความประพฤติที่มีธรรมะเป็นตัวกำกับนั่นคือ การประพฤติปฏิบัติในศีลธรรม กฎศีลธรรม (พระเทวิน เทวินโท.2548) เพื่อใช้เป็นหลักในการดำเนินชีวิต หรือ หลักการครองชีวิต เป็นหลักคำสอนเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตที่ดีงาม นำไปสู่ความสิ้นสุดปัญหาอยู่อย่างอิสระไร้ทุกข์

(ปรัชญา กล้ากล้าผจญ.2544:242) ที่เป็นแนวทางให้บุคคลเป็นคนดี เพื่อประโยชน์สุขของตัวเองและส่วนรวม การพัฒนาผู้นำในด้านจริยธรรมจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ถูกปลูกฝังไว้ในจิตสำนึกของบุคคล และนำไปสู่การปฏิบัติที่ดี ปฏิบัติชอบ ดังที่ภาวิตา ธาราศรีสุทธิ (2551:103) การจะเป็นผู้นำที่ดีนั้นควรมีคุณธรรมใน 3 เรื่อง คือ 1) คุณธรรมและจริยธรรมต่อตนเอง ดำเนินชีวิตด้วยหลักการตามหลักธรรมของศาสนา รู้ว่าอะไรดี อะไรชั่ว ไมโลภ ไม่หลงทำให้ใจให้บริสุทธิ์ ดำเนินชีวิตด้วยทางสายกลางตามครรลองของวัฒนธรรม 2) คุณธรรมและจริยธรรมต่อผู้อื่นและสังคม เป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตและการทำงานที่ซื่อตรง มีความกล้าหาญทางจริยธรรม ยุติธรรม ช่วยเหลือเกื้อกูลบุคคลและสังคม ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ของส่วนรวม รวมทั้งต้องรู้ความต้องการของบุคคล เพราะผู้นำต้องตอบสนองความต้องการของบุคคลเพื่อให้เกิดความทำงานดี และคุณประโยชน์ต่อองค์กร 3) คุณธรรมและจริยธรรมในการครองงาน การพัฒนาความมุ่งมั่นในการทำงานทำงานเพื่องานที่มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่อย่างเต็มศักยภาพ ที่ทำงานด้วยคุณธรรม ความเสียสละ ความรับผิดชอบ และด้วยความขยันหมั่นเพียร เพื่อเป็นที่พึ่งให้กับองค์กรในการประสานงาน และช่วยเหลืองานต่างๆของหน่วยงาน

ภาวิตา ธาราศรีสุทธิ (2551:80-81) ได้กำหนดคุณลักษณะของผู้นำที่มีภูมิธรรมไว้ดังนี้

1. ความซื่อสัตย์ ความมั่นคง ผู้ที่ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานนั้นต้องมีความซื่อสัตย์ มั่นคง อันเป็นคุณลักษณะที่สำคัญ ความสำเร็จในการดูแลปกครองตนเอง และนำไปสู่การแพร่กระจายไปสู่ลูกน้อง หรือ คนระดับอื่นๆให้ปฏิบัติตาม
2. มีความยุติธรรม ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง ให้ความเที่ยงธรรมแก่ทุกคน ภายใต้อารมณ์ของเหตุผลและนโยบาย วางตนให้เป็นกลางอันจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและส่วนรวม
3. มีเป็นผู้มีความปรารถนาในการทำความดี มีความปรารถนาดีกับเพื่อนร่วมงานและทุกคน
4. เป็นผู้เสียสละกำลังกาย กำลังใจ และกำลังทรัพย์ เพื่อประโยชน์ส่วนรวม เป็นเป็นผู้อุทิศตนให้กับงานอย่างไม่เห็นแก่เหน็ดเหนื่อย ทุ่ทุกาย ใจ และเงินทองเพื่อผลของงานให้มีคุณภาพ คือความภาคภูมิใจของผู้นำ
5. เป็นผู้มีพรหมวิหารสี่ ได้แก่ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา อันเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวให้ปฏิบัติ โดยเมตตา คือ การให้ความรัก ความเอ็นดู ปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข กรุณา คือ ความสงสารคิดช่วยให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ มุทิตา คือ การยินดีที่เห็นคนอื่นได้ดี อุเบกขา คือ ความเที่ยงธรรม การวางตัวเป็นกลางกับทุกคน
6. เป็นผู้ไม่เห็นแก่ตัว ขจัดเสียซึ่งความสุขส่วนตัว สามารถข่มหรือบังคับ ความโลภ ความหลง ความอยากได้
7. เป็นผู้เห็นใจผู้อื่น ไม่ดูถูกเหยียดหยามผู้อื่น เห็นคุณค่าหรือเห็นความดีของผู้อื่นเสมอ และพร้อมที่จะยกย่องผู้ทำความดี เพื่อก่อให้เกิดกำลังใจแก่ผู้ทำความดี และพยายามให้โอกาสกับทุกคน

สอดคล้องกับ สุเมธ เตียววิเศษ (ม.ป.ป.:119) ได้กล่าวถึงหลักทางจริยธรรมที่ผู้นำควรยึดหลักปฏิบัติ ดังนี้

1. หลักเบญจศีล หรือ ศีลห้า เป็นข้อประพฤติให้บุคคลควบคุมสติตนเอง และมีให้

เบียดเบียนผู้อื่น หลักเบญจศีลประกอบด้วย ให้พึงละเว้นการฆ่าสัตว์ ละเว้นจากการลักทรัพย์ การพูดเท็จหรือพูดใส่ร้าย ละเว้นการล่วงเกินภรรยาผู้อื่น ละเว้นจากการดื่มของมึนเมา

2. หลักพรหมวิหารสี่ ซึ่งนำมาใช้ให้เกิดความเป็นธรรมในการปกครอง ประกอบด้วย เมตตา คือความปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุข กรุณา คือ ความปรารถนาให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ มุทิตา คือ ความยินดีเมื่อผู้อื่นเป็นสุข อุเบกขา คือ การวางตัวเป็นกลาง มีจิตเที่ยงธรรมไม่เอนเอียงด้วยรักและชัง

3. หลักอิทธิบาทสี่ เป็นข้อประพจน์ในการปฏิบัติงาน ให้การดำเนินงานบรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย ฉันทะ คือ ความพอใจในกิจการงานที่ตนทำ วิริยะ คือ ความเพียรพยายามในงานของตน จิตตะ คือ ความเอาใจใส่ไม่ทอดทิ้งกิจการงานของตน วิมังสา คือ ความหมั่นไตร่ตรองพิจารณาหาเหตุผลในงานกิจการที่ทำ

4. หลักสังคหวัตถุสี่ เป็นข้อประพจน์ในการสร้างมนุษยสัมพันธ์ ประกอบด้วย ทาน คือ การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ จักการเสียสละ ปิยะวาจา คือ การพูดจาไพเราะอ่อนหวาน อตถะจริยา คือ การประพฤติตนให้เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น สมานัตตา คือ รู้จักวางตนเป็นคนสม่ำเสมอ

สรุปได้ว่า จริยธรรม เป็นหลักสำคัญให้ผู้นำนำปฏิบัติในการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องสำหรับตนเองในการทำงาน ปฏิบัติกับบุคคลอื่น และการดำเนินชีวิตที่เป็นแบบอย่างที่ดีแก่สังคม เช่น ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความกตัญญู ความเสียสละ ไม่เห็นแก่ตัว ไม่โอ้อวดริษยาผู้อื่น ความเมตตา กรุณา มีความยุติธรรม มีความกล้าหาญทางจริยธรรม เป็นต้น เพราะถ้าผู้นำนำมีจริยธรรมที่ดี ผลที่ได้รับก็คือ ความเชื่อถือ ความศรัทธา และการยอมรับจากบุคคลและสังคม นำไปสู่การเป็นแบบอย่างที่ดีให้บุคคลปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ

ดังนั้นจากการศึกษาทำให้สรุปได้ว่า พัฒนาการของผู้นำควรนึกถึงการพัฒนาให้มีคุณลักษณะจำเป็นที่ผู้นำต้องมี ความจริงมนุษยทุกคนมีความเป็นผู้นำอยู่ในตัวเองทุกคน เพียงแต่วิธีการแสดงออกที่แตกต่างกันออกไป รวมถึงความสามารถในการนำออกมาใช้ การเป็นผู้นำจึงต้องมีการเรียนรู้และพัฒนาความสามารถของตนเองที่มีอยู่และเพิ่มพูนความรู้ให้มากยิ่งขึ้นเพื่อให้เป็นผู้นำที่ดีมีคุณสมบัติที่เหมาะสมกับการเป็นผู้นำที่เป็นแบบอย่างที่ดีในอนาคต

ตอนที่ 3 แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย

3.1 ความหมายของวัฒนธรรม

สำนักนายกรัฐมนตรี (2531:12) ได้วัฒนธรรมเป็นวิถีชีวิตของสังคม เป็นแบบแผนการประพฤติปฏิบัติและการแสดงออกซึ่งความรู้สึกลึกซึ้งในสถานการณ์ต่างๆ ทั้งหมดในสังคมเดียวกันสามารถเข้าใจและซาบซึ้งร่วมกัน ดังนั้นวัฒนธรรมไทย คือ วิถีชีวิตที่คนไทยได้สั่งสม เลือกรสรปรับปรุง แก้ไข จนถือกันว่าเป็นสิ่งดำรงเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม และได้ใช้เป็นเครื่องมือหรือแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาในสังคม

พระเทพเวที (ประยูร ปยุตโต.2536:1) ได้ให้ความหมายไว้ว่า วัฒนธรรมเป็นผลรวมของการสั่งสมสิ่งสร้างสรรค์ และภูมิธรรม ภูมิปัญญาที่ถ่ายทอดสืบต่อกันมาของสังคมนั้นๆรวมถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ทั้งหมดของสังคมตั้งแต่ภายในจิตใจของคน ค่านิยม คุณค่าทางใจ คุณธรรม ลักษณะนิสัย แนวความคิด สติปัญญา วิธีการปฏิบัติของมนุษย์ต่อร่างกายและจิตใจของคน วัฒนธรรมจึงเป็นประสบการณ์ที่ช่วยให้มนุษย์ในสังคมนั้นอยู่รอดและเจริญสืบต่อมาได้

ศรีศักร วัลลิโภดม (2536:12) ได้ให้ความหมายไว้ว่า วัฒนธรรม เป็นสิ่งที่ดีงามและมีคุณค่าซึ่งคนในสังคมยึดถือปฏิบัติ หรือ แสดงออกมาซ้ำนาน ในลักษณะที่เป็นขนบธรรมเนียม ประเพณี และศิลปกรรม อันทั้งที่เป็นทั้งรูปธรรมและนามธรรมที่ควรแก่การอนุรักษ์ วัฒนธรรมจึงหมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อดำรงชีวิตอยู่ภายในสังคมที่เป็นระเบียบแบบแผน ที่มีรูปแบบเป็นที่ยอมรับในสังคมนั้นๆและมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะสังคม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2537:3) ได้ให้ความหมายไว้ว่า วัฒนธรรม เป็นสิ่งที่มีคุณค่าและเป็นกุญแจสำคัญในการแสดงออก ซึ่งเอกลักษณ์ ศักดิ์ศรีและมรดกที่มีคุณค่าของชาติในการก้าวสู่ศตวรรษใหม่

งามพิศ สัตย์สงวน (2543:32) ได้อธิบายว่า วัฒนธรรมหมายถึงผลผลิตโดยรวมของแต่ละบุคคล กลุ่ม หรือ สังคม รวมทั้งเทคโนโลยี ศิลปะ วิทยาศาสตร์ และระบบคุณธรรม รวมทั้งพฤติกรรมที่สะท้อนสติปัญญาโดยบ่งบอกถึงความแตกต่างของพฤติกรรมมนุษย์ วัฒนธรรมยังหมายรวมถึง กระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นท่ามกลางความสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (2540:5) ทรงให้ความหมายไว้ว่า วัฒนธรรมเป็นวิถีการดำเนินชีวิตของหมู่คณะหรือกลุ่มชนกลุ่มหนึ่ง เป็นแบบอย่างมาตรฐานเดียวกัน ที่สมาชิกในกลุ่มสังคมนั้นรู้ เข้าใจ และยอมรับร่วมกัน เป็นลักษณะการดำรงชีวิตที่ทำให้กลุ่มสังคมนั้นแตกต่างจากกลุ่มสังคมอื่นๆ วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นย่อมมีการเปลี่ยนแปลงไม่คงที่ การเปลี่ยนแปลงของส่ววัฒนธรรมคือภาพสะท้อนการเปลี่ยนแปลงในสังคมที่เป็นผู้สร้างวัฒนธรรมนั้นๆ

เกษม วัฒนชัย (2545:7) ได้ให้ความหมายไว้ว่า วัฒนธรรมนั้นมี 2 สองความหมาย ความหมายที่หนึ่งเป็นความหมายที่เข้าใจกันทั่วไป คือ วัฒนธรรมเป็นรูปแบบหนึ่งของอารยธรรมที่เกี่ยวกับความเชื่อ ศิลปะ ประเพณีนิยม และธรรมเนียมต่างๆที่สะท้อนถึงวิถีชีวิต วิถีการคิด ความเชื่อแล้วประดิษฐ์เป็นผลผลิตที่เป็นทั้งนามธรรมและรูปธรรม ซึ่งมีความแตกต่างกันไปในแต่ละชุมชน ส่วนอีกความหมาย หมายถึง การพัฒนาสติปัญญาด้วยกระบวนการของการศึกษา

หทัยรัตน์ ทับพร (2549:28) ได้ให้ความหมายไว้ว่า วัฒนธรรมเป็นวิถีการดำเนินชีวิตของคนในสังคม เป็นแบบแผนในการประพฤติปฏิบัติ และการแสดงออกซึ่งความรู้สึกนึกคิด ซึ่งคนในสังคมเดียวกันเข้าใจและซาบซึ้งร่วมกัน อันได้แก่ ภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณี พิธีกรรม ความเชื่อ ฯลฯ

จากการศึกษาสรุปได้ว่าวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่มนุษย์ได้สร้างสรรค์ สืบทอดจนเป็นสิ่งที่ปฏิบัติร่วมกันในสังคม สะท้อนถึงวิถีการดำรงชีวิตของสังคมนั้นๆ ที่แสดงถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ประเพณี ภาษา นาฏศิลป์ ดนตรี ความเป็นอยู่ ค่านิยม ฯลฯ อันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตนที่แสดงถึงภูมิปัญญาอันเป็นมรดกทางวัฒนธรรมต้องต้องสืบสานให้คงอยู่เพื่อดำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ของตนเอง

จะเห็นว่า ความหมายของคำว่า “วัฒนธรรม” รวมไปถึงความเข้าใจในเรื่องต่างๆ การเข้าใจตนเอง ค่านิยม และความเชื่อ ฯลฯ ซึ่งจะเป็นผลกระทบและจะเป็นสิ่งที่มีบทบาทในการวางนโยบาย และการวางแผนและพัฒนาสังคมไทยต่อไป วัฒนธรรมนั้นเป็นสิ่งที่สังคมทุกสังคมได้ช่วยกันสืบทอดเป็นทุนจากเดิมและยังคงดำรงอยู่แล้ว โดยมีกลไกการเปลี่ยนแปลงในตัวของตัวเองอยู่ตลอดเวลา และ

พร้อมที่จะดำเนินต่อเนื่องไปในอนาคต การดำเนินต่อไปนั้นต้องมีการตัดแต่ง เพิ่มขยายให้เจริญออก
งามมากขึ้น โดยต้องอาศัยคำว่า “พัฒนา” เป็นตัวสนับสนุนและเชื่อมโยงไปสู่อนาคต

3.2 ความสำคัญของวัฒนธรรม

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดชฯ (2543:51) ได้ทรงพระราชทานพระบรม
ราโชวาทไว้ว่า งานด้านการศึกษาศิลปวัฒนธรรมนั้น เป็นการสร้างสรรค์ความเจริญทางปัญญาและ
จิตใจ ซึ่งเป็นทั้งต้นเหตุและองค์ประกอบที่ขาดกันไม่ได้ของความเจริญด้านอื่นทั้งหมด และเป็น
ปัจจัยที่ช่วยให้เรารักษาและดำรงความเป็นไทยไว้ได้สืบไป

ประเวศ วะสี (2538:13-14) ได้กล่าวถึงความสำคัญของวัฒนธรรมไว้ ดังนี้

1. ช่วยส่งเสริมการปกครองในระบบประชาธิปไตย
2. ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ
3. ช่วยส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนในท้องถิ่น
4. สร้างความบรรณสานสอดคล้องและความสมดุยังยืนในชุมชน
5. สร้างความเข้มแข็งของสังคม
6. พัฒนาจิตใจและจิตวิญญาณอันลึกซึ้ง
7. ช่วยผดุงศีลธรรมของสังคม
8. เป็นหลักทางสังคมของภูมิปัญญาในการพัฒนาเศรษฐกิจสังคม การเมือง

สภาพแวดล้อม และจิตใจของคนในชุมชนให้เข้มแข็งขึ้น

วาสนา บุญสม (2548:19-20) ได้กล่าวถึงความสำคัญของวัฒนธรรมไว้ ดังนี้

1. ทำให้เกิดความมั่นคง ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของคนในชาติ ความรู้สึก
เป็นพวกเดียวกันการยึดมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณีเดียวกันก่อให้เกิดความรัก ความสามัคคี และ
ความภาคภูมิใจศักดิ์ศรีความเป็นไปที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว

2. เป็นสิ่งที่ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์ ให้ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนวินัย
และยึดมั่นคุณธรรมความดี ย่อมสร้างสรรค์ให้สังคมเจริญก้าวหน้าเพราะเป็นการสร้างคุณภาพชีวิต
อันนำไปสู่การพัฒนาประเทศชาติ

3. เสริมสร้างวิทยาการด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นสถาปัตยกรรม ปะติมากรรม
จิตรกรรม ดุริยางคศิลป์ ภาษาและวรรณคดี เพื่อสืบทอดความรู้ความคิด ความเพ็ดเพลินเจริญใจ
ในฐานะมรดกทางสังคม

4. ช่วยให้ดำรงชีวิตร่วมกันอย่างมีความสุข ต่างช่วยเหลือเกื้อกูลไม่เบียดเบียนกัน
เคารพซึ่งกันและกัน อันเป็นแนวคิดที่ศิลปะหล่อหลอมและกลมเกลียวจิตใจของคนในสังคมให้อยู่ด้วย
ด้วยกันอย่างสงบร่มเย็น

สหประชาชาติได้มีมติเห็นชอบตามข้อเสนอขององค์การศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรม
แห่งสหประชาชาติ หรือ UNESCO (อ้างอิงจากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ:2537)
ประกาศกำหนดให้ปี พ.ศ. 2531 เป็นปีเริ่มต้นทศวรรษโลกเพื่อการพัฒนาวัฒนธรรม ซึ่งทศวรรษนี้จะ
จบลงในปี พ.ศ. 2540 การประกาศเช่นนี้เป็นเครื่องแสดงว่าโลกได้มองเห็นความสำคัญของวัฒนธรรม
โดยวางวัตถุประสงค์ดังนี้

1. ให้เป็นความสำคัญของมิติด้านวัฒนธรรมในการพัฒนาเพราะองค์การสหประชาชาติได้ตระหนักถึงความผิดพลาดและผลร้ายของการพัฒนาที่เน้นหนักด้านเศรษฐกิจว่าถึงแม้จะประสบความสำเร็จและมีคุณค่าเป็นประโยชน์

2. การแก้ปัญหาให้แก่มนุษย์ได้มากมายก็จริง แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นมาใหม่จากการพัฒนานั้นมีความร้ายแรงเป็นอันมากจนกระทั่งทำให้รู้สึกว่ ความเจริญนั้นได้มาถึงขีดสุด ถ้ายังดำเนินไปในทิศทางนี้อย่างไม่หยุดยั้ง มนุษยชาติอาจจะถึงกับประสบความพินาศสูญสิ้นไปก็ได้

ดังนั้นรัฐบาลจึงได้ตั้งกรอบและทิศทางแผนวัฒนธรรมแห่งชาติ (พ.ศ. 2535-2539) ในเรื่องของการดำเนินงานวัฒนธรรม (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. 2532: 11-12) ซึ่งมีหลักการสำคัญ 2 ประการ คือ

1. จะต้องทำให้เกิดภาวะสมดุล ระหว่างองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา กล่าวคือ การพัฒนาใดๆ ก็ตามจะต้องคำนึงถึงมิติทางวัฒนธรรมเป็นกรอบและความคิดแม่บทในการพัฒนาให้ประสานสอดคล้องสัมพันธ์กันอย่างเหมาะสม ทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม เน้นความเจริญงอกงามทางจิตใจและคุณค่าแห่งความเป็นมนุษย์ให้มนุษย์สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมท่ามกลางสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติได้อย่างมีความสุข ความเป็นอยู่สะดวกสบายอย่างพอเหมาะพอดี การใช้วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีควรเลือกเฟ้นให้เกื้อกูลมนุษย์และสังคม โดยไม่สูญเสียดุลยภาพของสิ่งแวดล้อม

2. จะต้องให้ประชากรมีการเรียนรู้รกรากวัฒนธรรมดั้งเดิม เข้าใจพัฒนาการตามยุคสมัยและเข้าใจสภาพปัจจุบัน ตลอดจนแนวโน้มในอนาคตของโลกทันกับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เพื่อปรับวิถีชีวิตให้เข้ากับสภาพแวดล้อมอย่างเหมาะสม และสามารถตัดสินใจในการจะเก็บหรือจะทิ้งวัฒนธรรมดั้งเดิมของสังคมด้วยตัวของเขาเอง

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2539:5) ได้กล่าวถึงความสำคัญของวัฒนธรรมไว้ 3 ลักษณะ ดังนี้

1. วัฒนธรรมเป็นพื้นฐานและเครื่องมือสำหรับการเสริมสร้างความสามัคคีกลมเกลียวและความเป็นปึกแผ่นในหมู่ประชาชน วัฒนธรรมจะช่วยทำให้คนประพฤติดี ปฏิบัติธรรมและพร้อมที่จะเผชิญชีวิตร่วมกันบนผืนแผ่นดินเดียวกันในยามทุกข์และยามสุข

2. วัฒนธรรมเป็นกรอบและเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมจึงถือได้ว่าวัฒนธรรมเป็นหลักในการประพฤติปฏิบัติของสมาชิกของสังคม ซึ่งอาจจะช่วยป้องกันและแก้ไข้ปัญหา

3. วัฒนธรรมเป็นเอกลักษณ์ เป็นลักษณะเด่นประจำชาติ หรือ ประจำหมู่คณะ ซึ่งช่วยให้คนในชาติมีความรู้สึกเป็นพวกเดียวกัน อันจะทำให้เกิดความรักความสามัคคีกัน และจะส่งผลต่อการรวมพลังของหมู่คณะและดำรงไว้ซึ่งความมั่นคงของชาติ

กระทรวงวัฒนธรรม (2542:4) ได้ให้ความสำคัญของวัฒนธรรมไว้ว่า เป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์ ช่วยให้มีมนุษย์รู้จักทำมาหากิน ร่วมกัน อยู่ร่วมกัน และมีความเจริญเหนือสัตว์ประเภทอื่น วัฒนธรรมช่วยให้มีมนุษย์และสังคมพัฒนาขึ้นโดยลำดับ วัฒนธรรมจะแสดงออกในรูปของค่านิยม (value) โดยมีบรรทัดฐาน (norms) เป็นกลไกในการควบคุมการประพฤติการปฏิบัติ ผลของ

การประพฤติปฏิบัติที่ไม่สอดคล้องกับบรรทัดฐานของสังคมจะก่อให้เกิดกลไกประการหนึ่งซึ่งเรียกว่า การแข่งขันของสังคม (social sanction) เพื่อรักษาบรรทัดฐานทางสังคมไว้ ซึ่งการแข่งขันจะผันแปรตามบรรทัดฐานของสังคม บรรทัดฐานที่สามารถรักษาสังคมได้อย่างชัดเจนคือ กฎระเบียบ (laws) ภายใต้ระบบสถาบันที่เป็นโครงสร้างของสังคม อย่างไรก็ตามการเปลี่ยนแปลงทางสังคมมีผลทำให้ค่านิยม บรรทัดฐานเปลี่ยนไป

กระทรวงวัฒนธรรม (อ้างถึงในหทัยรัตน์ ทับพร.2549:30) ได้ให้ความสำคัญกับแนวปรัชญาของวัฒนธรรมเพื่อเป็นหลักของทิศทางการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมในช่วงปี พ.ศ. 2546-2554 ไว้ดังนี้

1. วัฒนธรรมเป็นยุทธศาสตร์ของการสร้างความเข้มแข็งของคนในชาติ สร้างจิตสำนึก จิตวิญญาณ คุณธรรมและจริยธรรมที่งดงาม
2. วัฒนธรรมเป็นทุนและวัฒนธรรมขับเคลื่อนในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
3. วัฒนธรรมเป็นเครื่องมือในการพัฒนาความมั่นคงทางสังคมและคุณภาพชีวิตของคน และเป็นผลผลิตเชิงคุณภาพของการพัฒนา
3. วัฒนธรรมส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพ การเรียนรู้ การสร้างสรรค์ การผลิตใหม่ และการปรับตัวของคนและชุมชน
4. มรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติเป็นภูมิปัญญาของคนไทยที่สร้างและสะสมมาในอดีตเป็นเอกลักษณ์และมรดกอันล้ำค่าของชาติ ซึ่งคนไทยในปัจจุบันและอนาคตควรอนุรักษ์ สืบทอด และสร้างสรรค์

จากการศึกษาสรุปได้ว่า วัฒนธรรมมีความสำคัญกับมนุษย์ในการสร้างความเป็นปึกแผ่นและความสามัคคีของแผ่นดิน ที่เป็นรากฐานของความเข้มแข็งของสังคมที่มีค่านิยมร่วมกันในวิถีการดำรงชีวิตและพัฒนาสังคม จนเกิดเป็นเอกลักษณ์และมรดกอันล้ำค่าของชาติ ที่ควรอนุรักษ์ สืบสาน และสร้างสรรค์ให้ดำรงอยู่อย่างยั่งยืน

3.3 ประเภทของวัฒนธรรม

ยูเนสโก (1997:6) ที่ได้มีการประชุมระหว่างชาติเรื่องนโยบายวัฒนธรรมของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ จัดโดยองค์การยูเนสโก ณ กรุงเวนิส ได้มีการแบ่งประเภทวัฒนธรรม ไว้ดังนี้

1. สาขามนุษยศาสตร์ ได้แก่ วัฒนธรรมที่ว่าด้วยขนบธรรมเนียมประเพณี คุณธรรม ศีลธรรม จริยธรรม ค่านิยม ศาสนา ปรัชญา ประวัติศาสตร์ โบราณคดี มารยาทในสังคม การปกครอง กฎหมาย ฯลฯ
2. สาขาศิลปะ ได้แก่วัฒนธรรมในเรื่องภาษา วรรณคดี ดนตรี วรรณกรรม ปฐมกรรม สถาปัตยกรรม ฯลฯ
3. สาขาการช่างฝีมือ ได้แก่ วัฒนธรรมในเรื่องการเย็บปักถักร้อย การแกะสลัก การ

ทอผ้า การจักสาน การทำเครื่องเงิน เครื่องเงิน เครื่องทอง เครื่องถม การจัดดอกไม้ การทำตุ๊กตา การทอเสื่อ การประดิษฐ์ การทอเครื่องปั้นดินเผา ฯลฯ

4. สาขาคหกรรมศิลป์ ได้แก่วัฒนธรรมในเรื่องอาหาร เสื้อผ้า การแต่งงาน บ้าน ยา การดูแลเด็ก ครอบครัว การรู้จักประกอบอาชีพช่วยเศรษฐกิจในครอบครัว ฯลฯ

5. สาขากีฬาและนันทนาการ ได้แก่วัฒนธรรมในเรื่องการละเล่น มวยไทย ฟันดาบ ส้อมมือ กระบี่ กระบอง กีฬาพื้นบ้าน ฯลฯ

White (1959:78) ได้แบ่งวัฒนธรรมออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. วัฒนธรรมทางวัตถุ (Material Culture) ประกอบด้วยสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น สัมผัสเห็น รู้สึกได้ อันได้แก่สิ่งเบื้องต้นในการดำเนินชีวิต หรือ ปัจจัยสี่ รวมถึงสิ่งอื่นๆ เช่น เครื่องมือ เครื่องใช้ ยานพาหนะ สิ่งประดิษฐ์ และเทคโนโลยีต่างๆ

2. วัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุ หรือ วัฒนธรรมทางจิตใจ แบ่งเป็น 3 ประเภทได้แก่

2.1 วัฒนธรรมทางสังคม เป็นวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตนตาม มารยาทในสังคม แบบพิธีการโต้ตอบในสังคม เช่น การไหว้

2.2 วัฒนธรรมทางกฎหมาย เพื่อให้ทุกคนรู้จักสิทธิและหน้าที่ที่มีต่อกลุ่ม และ ส่วนรวม

2.3 วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับจิตใจ และศีลธรรม เช่น ความกตัญญู ความ ซื่อสัตย์ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

สาโรช บัวศรี (2531:2) ได้จัดประเภทของวัฒนธรรมตามหลักสากล ไว้ดังนี้

1. ศิลปกรรม ได้แก่ ภาษาและวรรณคดี การละคร นาฏศิลป์ วิจิตรศิลป์ ดนตรี สถาปัตยกรรม ประติมากรรม และศิลปะที่เกิดขึ้นใหม่ด้านสื่อมวลชนด้านวิทยุ โทรทัศน์ และ ภาพยนตร์

2. มนุษยศาสตร์ ได้แก่ ศาสนา จริยธรรม ปรัชญา ธรรมเนียม ค่านิยม ประเพณี มนุษยวิทยาอุดมการณ์ เจตคติของคนในชาติ กฎเกณฑ์ และระเบียบวินัย ฯลฯ

3. การช่างฝีมือ ได้แก่ การทอ การแกะสลัก การเย็บปักถักร้อย การทำเครื่องเงิน เครื่องเงิน เครื่องทอง เครื่องถม เครื่องปั้นดินเผา เครื่องจักสาน งานช่างเหล็ก ช่างไม้ ฯลฯ

4. การกีฬาและนันทนาการ ได้แก่ กีฬาพื้นบ้าน การละเล่นต่างๆ การต่อมวย การฟันดาบ กระบี่กระบอง ฯลฯ

5. คหกรรมศาสตร์ ได้แก่ อาหารการกิน เสื้อผ้า การแต่งกาย การตกแต่ง บ้านเรือน การเลี้ยงและอบรมลูก มารยาทไทย ชีวิตครอบครัว

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2537:8) ได้แบ่งเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมไทย ที่พึงปฏิบัติ เพื่อการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของชาติ ตามกรอบเนื้อหาของวัฒนธรรม ดังนี้

1. สถาบัน ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

2. วิถีครอบครัว และชุมชนไทย

3. ขนบธรรมเนียมประเพณี

4. ภาษาไทย

5. ระเบียบวินัย

6. ค่านิยมคุณธรรมและจริยธรรม

7. วิถีชีวิตและภูมิปัญญาไทย

8. การแต่งกายแบบไทย
9. ศิลปกรรมไทย
10. วัฒนธรรมกับการท่องเที่ยว
11. วัฒนธรรมกับการพัฒนา

กระทรวงวัฒนธรรม (2545:5) ได้จัดประเภทของวัฒนธรรมให้ละเอียดมากขึ้น โดยแบ่งเป็น 3 ประเภท คือ

1. วัฒนธรรมทางความคิด (ideas-thinking) หมายถึง วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็น ความรู้สึกนึกคิด หรือความเชื่อ ซึ่งอาจถูกหรืออาจผิด เช่น การเชื่อโชคลาง การทำบุญทำทาน

2. วัฒนธรรมทางบรรทัดฐาน (norms) คือ การปฏิบัติของคนในสังคมที่ยึดถือแบบแผนหรือประเพณีร่วมกัน ซึ่งประกอบด้วย

2.1 วิถีชาวบ้าน (folkways) คือระเบียบแบบแผนที่บุคคลในสังคมยึดถือและปฏิบัติ เช่น การบวชทดแทนคุณบิดามารดาของลูกชาย การต้อนรับแขก ใครมาถึงเรือนชานต้องต้อนรับ หากใครไม่ปฏิบัติตามจะถูกติฉินนินทา

2.2 จารีต (mores) คือ ระเบียบแบบแผนที่บุคคลในสังคมต้องปฏิบัติตาม หากฝ่าฝืนจะเป็นการกระทำที่ผิดศีลธรรม หรือถูกรังเกียจ เช่น การเลี้ยงดูพ่อแม่ในยามแก่เฒ่า นอกจากนี้ข้อห้ามทางศาสนา (taboos) ถือเป็นจารีตอย่างหนึ่ง เช่น ห้ามค้าอาวุธ เสพยาเสพติด

2.3 กฎหมาย (laws) คือ ระเบียบแบบแผนที่ทุกคนในสังคมต้องปฏิบัติ หากฝ่าฝืนจะได้รับโทษตามตัวบทกฎหมาย หรือระเบียบข้อบังคับ เช่น การหยุดรถเมื่อมีสัญญาณไฟแดงตามกฎหมายจราจร

3. วัฒนธรรมทางวัตถุ (material-having) ได้แก่ สิ่งของ เครื่องใช้ที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น เสื้อผ้า อาหาร ยา ที่อยู่อาศัย

ยิ่งยศ เรื่องทอง (2543:8) ได้แบ่งวัฒนธรรมออกเป็น 4 ประเภทได้แก่

1. วัตถุธรรม คือ วัฒนธรรมที่สามารถจับต้องได้และมีรูปร่าง เช่น เครื่องมือ เครื่องใช้ โรงเรียน โรงงาน เครื่องเขียน เครื่องจักร สถานมหรสพ เป็นต้น และส่วนที่ไม่มีรูปร่าง เช่น ภาษา สัญลักษณ์ในการสื่อความหมาย หลักวิชาคำนวณ (ตัวเลข) มาตรการ ชั่ง ตวง วัด เป็นต้น

2. เนติธรรม คือ กลุ่มที่มีการจัดอย่างเป็นระเบียบ หรือมีโครงสร้างอย่างเป็นทางการ มีการวางระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อบังคับและวัตถุประสงค์ไว้อย่างแน่นอน และเป็นกลุ่มที่มีความสำคัญที่สุดในสังคมที่ซับซ้อน เช่น ครอบครัว สหพันธ์กรรมกร ลูกเสือ สภากาชาด และสหประชาชาติ เป็นต้น โดยบุคคลที่ร่วมดำเนินการตามวัตถุประสงค์บางอย่าง

3. คติธรรม คือ ความเข้าใจ ความเชื่อ ความคิดเห็นตลอดจนอุดมการณ์ต่างๆ เช่น ความเชื่อเรื่องกรรมเป็นเรื่องชี้เจตนา ความเชื่อในเรื่องผัวเดียวเมียเดียว ความเชื่อเรื่องตายแล้วเกิดใหม่ ตลอดจนอุดมการณ์ ทศนคติ การยอมรับว่าสิ่งใดถูกสิ่งใดผิด สมควรหรือไม่สมควร ซึ่งแล้วแต่ชนกลุ่มใดจะใช้เป็นมาตรฐานในการตัดสินใจ หรือเป็นเครื่องชี้วัดในสภาพแวดล้อมของตน

4. สหธรรม คือ ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ยอมรับกันโดยทั่วไป เช่นพิธีกรรมต่างๆ ตั้งแต่เกิด หนึ่ง แต่งงาน บวชนาค ตาย ปลูกบ้าน ขึ้นบ้านใหม่ เป็นต้น ซึ่งศาสนามีอิทธิพลอยู่บ้างไม่มากนักน้อย รวมถึงพิธีการแต่งกาย การรับประทานอาหาร โดยพิธีการเหล่านี้มีการเปลี่ยนแปลงไปบ้างตามสังคม

งามพิศ สัตย์สงวน (2543:45) ได้จำแนกประเภททางวัฒนธรรม ไว้ดังนี้

1. วัฒนธรรมทางวัตถุ ได้แก่ บ้าน รถยนต์ เสื้อผ้า เครื่องจักรกลตู้เย็น พัดลม โต๊ะเก้าอี้ วิทยุ เป็นต้น

2. วัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุ ได้แก่ 1) สถาบันสังคม : ครอบครัว เศรษฐกิจ การศึกษา การเมืองการปกครอง ศาสนา สุขภาพอนามัย เป็นต้น 2) วัฒนธรรมประเภทการควบคุมสังคม : ศาสนา ความเชื่อ ค่านิยม อุดมการณ์ ประเพณี กฎหมาย เป็นต้น 3) ศิลปะ : จิตรกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรม หัตถกรรม นาฏศิลป์ ดนตรี การละคร 4) ภาษา : ภาษาพูด ภาษาเขียน กิริยา ท่าทาง และ 5) พิธีกรรม

Pierre Bourdieu (อ้างอิงในสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ,2550:24)ได้แบ่งวัฒนธรรมปรากฏใน 3 รูปแบบคือ

1. สิ่งที่มีอยู่ในตัวคนหรือกลุ่มคน ได้แก่ ความคิด จินตนาการ ความคิดริเริ่ม ความ เชื่อถือ ฯลฯ

2. สิ่งที่มีรูปลักษณ์และตัวตน ได้แก่ หนังสือ ภาพวาด เครื่องมือ เครื่องดนตรี สิ่งก่อสร้างและอุปกรณ์ต่าง ๆ รวมถึงสถานที่มรดกโลก

3. ความเป็นสถาบัน ได้แก่ กติกาความเชื่อ การยอมรับที่หลาย ๆ คนเห็นร่วมกัน อาทิ สถาบันศาสนา สถาบันการศึกษา และสถาบันพระมหากษัตริย์ เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (อ้างอิงในธัญวลัย อดิชาติ 2550:14) ได้แบ่งวัฒนธรรมตามหลักขององค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติเป็น 5 ประเภท ได้แก่

1. ศิลปะ (The arts) ได้แก่ ภาษา วรรณคดี ฟ้อนรำ สถาปัตยกรรม ละคร และ ประติมากรรม ฯลฯ

2. มนุษย์ศาสตร์ (The humanities) ได้แก่ ขนบธรรมเนียม ศาสนา จริยธรรม ปรัชญา ค่านิยม สังคม ฯลฯ

3. การกีฬาและนันทนาการ (The sport and recreation) ได้แก่ การละเล่นต่างๆ การต่อมวยไทย การฟันดาบสองมือ กระบี่กระบอง ฯลฯ

4. การช่างฝีมือ (The practical craft) ได้แก่ การเย็บปักถักร้อย การแกะสลัก การทอผ้า การจักสาน การทำเครื่องเงิน เครื่องปั้นดินเผา ฯลฯ

5. คหกรรมศาสตร์ (Domestic arts) ได้แก่ ความรู้เรื่องอาหาร เสื้อผ้า การแต่งกาย การตกแต่ง บ้านเรือน การต้อนรับแขก มารยาทในการกินอยู่ การเลี้ยงและอบรมลูก การแก้ปัญหาครอบครัว ฯลฯ

จากการศึกษาสรุปได้ว่า วัฒนธรรมสามารถแบ่งออกได้หลายประเภทโดยแบ่งตามลักษณะของจุดประสงค์ในการใช้งานเพราะความหมายของวัฒนธรรมที่มีอยู่ในสังคมนั้นมีความสำคัญต่อวิถี

การดำรงชีวิตที่แตกต่างกันออกไปตามความต้องการของมนุษย์ทั้งที่เป็นกิจกรรมส่วนตัว และส่วนรวม เพื่อให้สังคมมีความเป็นระเบียบแบบแผนอันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตนที่มีความแตกต่างจากสังคมอื่นๆ จนเกิดเป็นวัฒนธรรมประจำชาติ

จากแนวคิดเรื่องวัฒนธรรมไทยของนักวิชาการสามารถสังเคราะห์สรุปประเด็นสำคัญของวัฒนธรรมไทยดังนี้

องค์ประกอบ	ยูเนสโก	สาโรช บัวศรี	สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ	กระทรวงวัฒนธรรม	ยิ่งยศ เรืองทอง	งามพิศ สัตย์สงวน	Pierre Bourdieu
ศิลปะ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
มนุษยศาสตร์	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
กีฬาและนันทนาการ	✓	✓	✓				
การช่างฝีมือ	✓	✓			✓	✓	
คหกรรมศาสตร์	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
สถาบันทางสังคม			✓			✓	✓
การควบคุมทางสังคม		✓	✓	✓	✓	✓	
บรรทัดฐานทางสังคม				✓			

ตารางที่ 2 สรุปองค์ประกอบของวัฒนธรรมไทยในแต่ละด้าน

จากแนวคิดเรื่องวัฒนธรรมไทยตามองค์ประกอบของวัฒนธรรมไทยในแต่ละด้านของนักวิชาการผู้วิจัยสรุปได้ว่า วัฒนธรรมไทย หมายถึง วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่มนุษย์ได้สร้างสรรค์ สืบทอดจนเป็นสิ่งที่ปฏิบัติร่วมกันในสังคม สะท้อนถึงวิถีการดำรงชีวิตของสังคมนั้นๆ และแสดงถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ อันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตนที่แสดงถึงภูมิปัญญาอันเป็นมรดกทางวัฒนธรรมต้องต้องสืบสานให้คงอยู่เพื่อดำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ของตนเอง ซึ่งในงานวิจัยนี้ได้แบ่งองค์ประกอบของวัฒนธรรมจำแนกตามด้านได้ดังนี้

1. ด้านศิลปะ ได้แก่ ภาษาและวรรณคดี การละคร นาฏศิลป์ ดนตรี วิจิตรศิลป์ จิตรกรรม สถาปัตยกรรม ประติมากรรม
2. ด้านมนุษยศาสตร์ ได้แก่ ศาสนา ปรัชญา คุณธรรม จริยธรรม ศิลธรรม ค่านิยม ประเพณี อุดมการณ์ ประวัติศาสตร์
3. การกีฬาและนันทนาการ (The sport and recreation) ได้แก่ การเล่นเกมต่างๆ การต่อมวยไทย การฟันดาบสองมือ กระบี่กระบอง ฯลฯ

4. ด้านคหกรรมศาสตร์ ได้แก่ อาหาร เครื่องแต่งกาย มารยาทไทย เสื้อผ้า การอบรม เลี้ยงดูเด็ก ความรู้เกี่ยวกับการดูแลบ้านเรือนที่อยู่อาศัย ความรู้เรื่องยา การอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัว

5. ด้านการควบคุมทางสังคม ได้แก่ ธรรมเนียม กฎหมาย การปกครอง กฎเกณฑ์ ระเบียบวินัย

จากการศึกษาภาวะผู้นำแบบต่างๆ สรุปได้ว่า การพัฒนาภาวะผู้นำนั้นมี 7 คุณลักษณะที่สำคัญ ได้แก่ 1) ด้านบุคลิกภาพ 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะ 4) ด้านทัศนคติ 5) ด้านการสื่อสาร 6) ด้านสัมพันธภาพ และ 7) ด้านคุณธรรมจริยธรรม นำมาหลวมรวมกับวัฒนธรรมไทยใน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ศิลปกรรม ได้แก่ ภาษาและวรรณคดี การละครและนาฏศิลป์ ดนตรี 2) มนุษยศาสตร์ ได้แก่ปรัชญา คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี อุดมการณ์ ประวัติศาสตร์ 3) กีฬาและนันทนาการ ได้แก่ การละเล่น ศิลปะการต่อสู้ของไทย 4) คหกรรมศาสตร์ ได้แก่ อาหาร เสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย มารยาทไทย ความรู้ในการอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัว และ 5) การควบคุมทางสังคม ได้แก่ การปกครอง กฎหมาย กฎเกณฑ์ ระเบียบวินัย จากนั้นผู้วิจัยแล้วนำมาสังเคราะห์เพื่อหาคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย ดังนี้

1. การพัฒนาบุคลิกภาพเชิงวัฒนธรรมไทย

การพัฒนาบุคลิกภาพภายนอกที่สำคัญได้แก่ 1) การแต่งกาย เนื่องจากการแต่งกายมีส่วนสำคัญในการช่วยส่งเสริมให้บุคลิกภาพของคนให้ดูดียิ่งขึ้น เพราะการแต่งกายสามารถบ่งบอกได้ถึงอุปนิสัย ฐานะความเป็นอยู่ วัฒนธรรม รสนิยม และการแต่งกายอย่างเหมาะสมที่จะช่วยเสริมสร้างความให้ภูมิฐานยิ่งขึ้นการพัฒนาการแต่งกายจึงต้องแต่งให้เหมาะสมงาน เวลาโอกาส และการติดต่อประสานงานกับบุคคลทุกเพศ ทุกระดับ 2) การพัฒนารูปร่างหน้าตา ในที่นี้เป็นการดูแลรูปร่างหน้าตา อวัยวะในร่างกายให้สะอาด เพราะรูปร่างหน้าตาเป็นสิ่งแรกที่บุคคลภายนอกจะมอง การดูแลดังกล่าวจึงมีส่วนสำคัญในการเสริมสร้างความกลมใส ความศรัทธาในเบื้องต้นได้ และจะนำไปสู่ความร่วมมือในการทำงาน 3) การพัฒนาการพูด เพราะเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยสื่อสารให้เกิดความเข้าใจ การเป็นผู้นำการพูดจึงเป็นเรื่องสำคัญเช่น พูดด้วยความเชื่อมั่น ความมั่นใจในการพูด หรือการพูดในที่ชุมชนเป็นต้น เพื่อให้เกิดความชำนาญในการพูดที่ชักนำให้ผู้อื่นเชื่อปฏิบัติตามได้ 4) กริยาท่าทาง การมีกริยาท่าทางที่สง่างามในบุคลิกภาพที่โดดเด่น และมีลักษณะเฉพาะบุคคลไม่ว่าจะเป็นการเดิน การนั่ง กริยามารยาท และท่วงท่าที่ปรากฏในอิริยาบถต่างๆ ที่แสดงออกมาให้มีความสง่างามที่เหมาะสมกับวัฒนธรรมของไทย

2. การพัฒนาความรู้เชิงวัฒนธรรมไทย

เป็นการพัฒนาเพื่อให้ผู้นำมีความรู้สำคัญที่จำเป็นในเรื่องวิชาการและวิชาชีพที่นำไปสู่การทำงาน การดำเนินชีวิตในสังคมที่เหมาะสมกับวัฒนธรรมไทย การอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างเข้าใจในขนบธรรมเนียม ประเพณีของไทย เพื่อเป็นการวางรากฐานของความรู้ความจำ ความเข้าใจ และการนำไปใช้ประโยชน์ที่สอดคล้องกับสังคมไทย ความรู้จะช่วยให้ผู้นำมีความเชี่ยวชาญในงานของตน สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ แยกแยะสิ่งต่างๆโดยใช้การพิจารณาอย่างรอบคอบถี่ถ้วน การพัฒนาความรู้จึงต้องทำอย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มพูนความรู้อย่างสม่ำเสมอ การเป็นผู้รู้ของบุคคลจึงมีสาเหตุมาจาก 1. การอบรมสั่งสอน การได้รับการถ่ายทอดความรู้อย่างใกล้ชิด หรือได้รับการอบรมสั่งสอน

มากกว่าคนอื่น 2. การศึกษาความรู้ เกิดจากตัวบุคคลที่ชอบการค้นคว้า ศึกษาเพิ่มเติมด้วยตัวเอง หรือจากสถาบันการศึกษาโดยการอ่าน ฟัง ทดลอง ซักถามทำให้มีความรู้ การศึกษาจึงต้องเรียนรู้อยู่ เพิ่มเติมเสมอ 3. เกิดจากประสบการณ์ เกิดจากการทำงานมานานมีการเรียนรู้จนเกิดความเคยชิน ส่งผลให้มีความชำนาญในการทำงานหรือนำไปสู่ทักษะของการทำงานนั่นเอง ดังที่ภาวิดา ธาราศรี สุธติ (2551:67) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะผู้นำต้องมีภูมิวุฒิ หมายถึงความเป็นผู้มีความรู้ในการ ปฏิบัติงาน ต้องมีความรู้เฉพาะในงานวิชาการที่แตกฉาน และมีความรู้ในวิชาการแขนงอื่นๆทั่วไป เป็นอย่างดี เพื่อสร้างความสัมพันธ์บูรณาการความรู้ซึ่งกันและกัน ผู้นำจึงต้องเรียนรู้ให้มากที่สุดจาก หนังสือ ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจากประสบการณ์ และผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ทันกับโลกที่มีการ เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา การที่ผู้นำขาดภูมิรู้ย่อมขาดความน่าเชื่อถือในด้านความรู้ หรือลดความ เชื่อมั่นในตัวผู้นำจากบุคคลรอบข้าง ดังที่พระธรรมปิฎก (2540:29-31) กล่าวว่า ความรู้จะสร้าง ผู้นำที่รู้งาน รู้หน้าที่ รู้กฎระเบียบ รู้ตน รู้ประมาณ และรู้การลำดับความสำคัญ เป็นต้น ฉะนั้นการที่ ผู้นำมีความรอบรู้มากเพียงใด ยิ่งส่งเสริมความเป็นผู้นำให้มีความมั่นคงมากขึ้น

3. ด้านทักษะเชิงวัฒนธรรมไทย

ทักษะเป็นการปฏิบัติที่เกิดจากการเรียนรู้เป็นส่วนสำคัญ รวมทั้งการปฏิบัติ ซึ่งกฤษณา ศักดิ์ศรี (2530:313) ได้อธิบายถึงกระบวนการเรียนรู้ทักษะ ซึ่งประกอบไปด้วย 3 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ หนึ่งเป็นขั้นการสร้างความรู้ความเข้าใจ (cognitive phase) เพื่อให้เกิดความรู้และเข้าใจถึงขั้นตอน และวิธีการปฏิบัติอย่างถูกต้องชัดเจน ขั้นที่สองเป็นการเชื่อมโยงระหว่างการปฏิบัติกับผลงานที่ได้รับ (associative phase) เป็นการนำผลที่ได้จากการทำงานหรือปฏิบัติงานนำไปเปรียบเทียบกับผลการ ทำงานในครั้งก่อนว่าเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร ต้องแก้ไข ปรับปรุงข้อตรงไหนบ้างในการ ปฏิบัติงานครั้งต่อไปในอนาคตและขั้นที่สามเป็นขั้นอัตโนมัติ (autonomous phase) เป็นขั้นของ การปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องอย่างรวดเร็วไม่มีข้อผิดพลาดเกิดขึ้นเลย ซึ่งเกิดจากการได้ลงมือ ปฏิบัติงานซ้ำๆกันหลายครั้ง จนเกิดเป็นความชำนาญและเกิดความเชี่ยวชาญในที่สุด ซึ่งผู้นำต้องมี จำเป็นต้องมีทักษะที่สูงเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานในด้านต่างๆให้มีประสิทธิภาพ ความเชี่ยวชาญใน ทักษะโดยเฉพาะกับเรื่องวัฒนธรรมจะทำให้สามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับบุคคล สถานการณ์ และเข้าถึงความแตกต่างอย่างใจ นำไปสู่การอยู่ร่วมกันอย่างสันติ

4. การพัฒนาเจตคติเชิงวัฒนธรรมไทย

เป็นความรู้สึกของบุคคลที่เกิดมาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ และสิ่งแรงจูงใจของบุคคลที่ จะตอบสนองต่อวัตถุ อารมณ์ และสถานการณ์ที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้อยู่ตลอดเวลาให้เหมาะสม กับวัฒนธรรมไทย เจตคติเป็นเรื่องของพฤติกรรม หรือความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แต่ แนวความคิดสภาพการณ์ในการเข้าหาหรือออกห่างเป็นความพร้อมที่จะตอบสนองสิ่งต่างๆเช่น ขนบธรรมเนียม ประเพณี เชื้อชาติ และสถาบันต่างๆ เป็นต้น ดังนั้นกล่าวได้ว่าเจตคติ เป็นการ แสดงออกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในลักษณะของความรู้สึก ความคิดเห็น เช่นการพอใจ ไม่ พพอใจ เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ยอมรับ ไม่ยอมรับ หรือบางครั้งมีการแสดงออกแบบกลางๆรู้สึกเฉยๆ เจตคติจึงเป็นความคิดเห็น ความรู้สึกที่อยู่ในบุคคลมีองค์ประกอบหลายด้านมา ดังนั้นเจตคติเป็นสิ่งที่ เกิดจากการเรียนรู้ของบุคคลจากสภาพแวดล้อมต่างๆ ที่เหมาะสมกับสภาพการณ์ของสังคมที่มีการ เปลี่ยนแปลง

การศึกษาการเรียนรู้จึงมีส่วนสำคัญในการสร้างเจตคติของบุคคลอย่างต่อเนื่อง เพราะการเรียนรู้ ประสบการณ์จะเกิดขึ้นตามสิ่งที่มีเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ไม่มีการหยุดนิ่ง ส่งผลกระทบต่อเจตคติของบุคคลสามารถสร้างหรือเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลาเช่นกัน ดังที่ Edwards (1975:200) ได้กล่าวไว้ว่า การเปลี่ยนแปลงเจตคติมี 4 ประการ คือ

- 1) เจตคติจะเปลี่ยนแปลงได้เมื่อได้รับแรงจูงใจใหม่
- 2) เจตคติเปลี่ยนแปลงได้เมื่อเกิดการเรียนรู้และได้รับประสบการณ์โดยตรง
- 3) เจตคติเปลี่ยนแปลงได้เมื่อบุคคลได้รับความรู้ใหม่เพิ่มเติม และยอมรับในคุณสมบัติหรือ สถานการณ์ของสิ่งนั้นๆ
- 4) เจตคติเปลี่ยนแปลงได้เมื่อมีการกระทำและมีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริงกล่าวคือ เมื่อบุคคลเกิดการเรียนรู้เกิดความรู้สึกและเกิดอารมณ์ต่อสิ่งนั้นไปด้วย

สอดคล้อง Kalman (อ้างอิงจากณัฐนรี ศรีทอง.2550:298) กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงเจตคติของบุคคลนั้น ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่สำคัญใน 3 ประการ คือ 1) การลอกเลียนแบบ (Identification) เกิดขึ้นเมื่อบุคคลต้องการมีพฤติกรรมของตนให้เหมือนกับบุคคลอื่นๆที่ตนเองมีความชื่นชม หรือ ชื่นชอบ เพื่อจะมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น 2) การยินยอม (Compliance) เกิดขึ้นเมื่อบุคคลได้รับอิทธิพลมาจากบุคคลอื่นทั้งในด้านของความคิดและการกระทำ จึงยอมรับที่จำนำทั้งความคิดและการกระทำมาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันด้วยความเต็มใจ 3) การเปลี่ยนแปลงตนเอง (Internalization) เป็นเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคล ดังนั้นการสร้างเจตคติให้แก่ผู้เรียน จึงต้องจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจในสิ่งนั้นอย่างลึกซึ้ง และมีโอกาสได้ลงมือปฏิบัติให้เกิดความรู้สึกเข้าถึงอย่างเชี่ยวชาญ มีความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมไทย เห็นคุณค่าของสิ่งนั้น เพื่อสร้างเจตคติในเชิงบวกที่ดีให้กับผู้เรียน

5. การพัฒนาการสื่อสารเชิงวัฒนธรรมไทย

การพูดเป็นศาสตร์และศิลป์ที่จัดเป็นศาสตร์เพราะการพูดได้ดีที่สามารถสื่อความให้ผู้อื่นรับทราบจนเกิดการตอบสนองตามที่ต้องการนั้น ผู้พูดต้องมีความรู้ทางด้านทฤษฎี ต้องรู้จักหลักการ กฎเกณฑ์และวิธีการพูดที่ดี ส่วนการพูดเป็นศิลปะเพราะเมื่อมีความรู้เรื่องกฎเกณฑ์ของการพูดต่างๆแล้วต้องมีการนำมาปฏิบัติ โดยอาศัยเทคนิค และกลวิธีต่างๆที่ผู้พูดต้องเลือกใช้เช่น การเลือกถ้อยคำ น้ำเสียง กิริยาประกอบารพูดที่เหมาะสมสอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการพูด ตลอดจนการใช้ความสามารถเฉพาะตัว ช่วยให้การพูดนั้นมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผลได้ โดยการสื่อสารผู้พูด หรือ ผู้ส่งสาร คือ ทำหน้าที่ส่งสารที่แสดงออกทางวาจา กิริยาท่าทางให้ผู้ฟังได้รับทราบความรู้สึกนึกคิด หรือ ความต้องการของผู้พูด ผู้พูดจึงต้องมีความสามารถทั้งศาสตร์และศิลป์ในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ และต้องเข้าใจในสาร คือ เนื้อหาที่พูดตามความคิดเห็นของผู้ส่งสาร ให้มีความถูกต้อง ชัดเจน มีคุณค่าตรงตามจุดประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ นอกจากนี้ยังต้องพิจารณาผู้รับสาร หรือ ผู้ฟัง คือผู้ที่รับฟังเรื่องราวจากผู้พูด และอาจมีโอกาสดูซักถาม ผู้ฟังจะรับสารได้ตรงตามเจตนารมณ์ของผู้พูดได้หรือไม่ ขึ้นอยู่กับปัจจัยที่เกี่ยวข้องของผู้พูด ระดับของสาร ความสนใจของผู้ฟัง ความพร้อม พื้นฐานความรู้เดิม และประสบการณ์ ตลอดจนทักษะของผู้ฟังเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้การสื่อสารเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

การพูดจึงมีองค์ประกอบในหลายส่วนที่มีความสัมพันธ์กัน และเชื่อมโยงไปสู่การพูดสื่อสารให้มีประสิทธิภาพ การพูดสื่อสารจึงมีความสำคัญที่ผู้นำต้องพัฒนาความสามารถหรือทักษะในการสื่อสารให้มีความเชี่ยวชาญ ได้แก่ การพูด การอ่าน การเขียน การฟัง ซึ่งความเชี่ยวชาญนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับ การเรียนรู้ และฝึกฝน ดังนั้นผู้นำควรฝึกพูดและสื่อสารให้เหมาะสมกับสถานการณ์ สามารถเลือกใช้ ทั้งวัจนภาษาและอวัจนภาษาในการสื่อความหมายให้ชัดเจนใช้ภาษาได้เหมาะสมกับกาลเทศะและ บุคคล มีการใช้วัจนภาษาและลีลาท่าทางประกอบการพูดที่เหมาะสมรู้จักวิเคราะห์ปัญหาก่อนพูด ระหว่างพูด และหลังพูดรู้จักสร้างบรรยากาศที่ดีในการพูด

6. การพัฒนาสัมพันธภาพเชิงวัฒนธรรมไทย

การมีความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่นเป็นสิ่งจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำ เพื่อการเชื่อม ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล จึงต้องอาศัยความเข้าใจในการสร้างสัมพันธภาพที่มีระหว่างกัน เพื่อ บุคคลทั้งสองฝ่าย จะได้ประสบความสำเร็จในการสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน สัมพันธภาพนี้ บุคคล จะได้รู้จักเด่น และจุดด้อยของตนเอง รู้และเข้าใจถึง ความแตกต่างระหว่างบุคคล ชุมชน และสังคม รวมทั้งเรียนรู้ความเป็นจริงของโลกให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมไทยในองค์กรวม โดย สัมพันธภาพอันดีระหว่างบุคคล จะช่วยให้การเรียนรู้ เป็นไปโดยไม่บิดเบือน มีการยอมรับและเข้าใจ สิ่งที่เกิดขึ้นอย่างที่เป็นจริงด้วยการยอมรับและให้เกียรติ และเคารพ ในคุณค่าของบุคคล มีความเป็น มิตร และความอบอุ่นใจแก่ผู้อื่นอย่างเข้าใจ

ดังที่พรนพ พุกกะพันธ์ (2544:203) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของสัมพันธภาพไว้ ดังนี้

1. ทำให้เกิดความคุ้นเคยการยอมรับในหมู่สมาชิก ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของพลังกลุ่ม และ ช่วยให้การคบหาสมาคมเป็นไปด้วยความราบรื่น
2. ทำให้เกิดความเข้าใจกันดี และอยู่ร่วมกันได้ด้วยความสามัคคี
3. ทำให้บรรยากาศในการทำงานราบรื่น สามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. ทำให้ติดต่อสื่อสารถึงกันได้ง่าย และเป็นผลดี
5. ทำให้เกิดความรู้สึกเป็นพวกเดียวกัน และให้ความร่วมมือในการทำงาน
6. ทำให้ปัญหาความขัดแย้งลดน้อยลง บริหารงานได้ง่ายขึ้น

การรู้จักตนเอง รู้จักเพื่อน รู้จักผู้อื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อบุคคลรู้สึกพึงพอใจมีความรู้สึกร่วมเป็น หนึ่งเดียวกันก่อให้เกิดความรัก นับถือ ศรัทธา ในตัวผู้นำ รวมทั้งนำไปสู่การที่ผู้นำจะชักจูง โนมน้าวให้ กลุ่มบุคคลปฏิบัติตามด้วยความยินดี หรือร่วมมือให้งานประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

7. การพัฒนาจริยธรรมเชิงวัฒนธรรมไทย

จริยธรรม เป็นความประพฤติที่มีธรรมะเป็นตัวกำกับนั่นคือ การประพฤติปฏิบัติในศีลธรรม กฎศีลธรรม (พระเทวิน เทวินโท.2548) เพื่อใช้เป็นหลักในการดำเนินชีวิต หรือ หลักการครองชีวิต เป็นหลักคำสอนเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตที่ดีงาม นำไปสู่ความสิ้นสุดปัญหาอยู่อย่างอิสระไร้ทุกข์ (ปรัชญา กล้ากล้าผจญ.2544:242) ที่เป็นแนวทางให้บุคคลเป็นคนดี เพื่อประโยชน์สุขของตัวเองและ ส่วนรวม การพัฒนาผู้นำในด้านจริยธรรมจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ถูกปลูกฝังไว้ในจิตสำนึกของบุคคล และ นำไปสู่การปฏิบัติที่ดี ปฏิบัติชอบ ดังที่ภาวิตา ธาราศรีสุทธิ (2551:103) การจะเป็นผู้นำที่ดีนั้น ควรมีคุณธรรมใน 3 เรื่อง คือ 1) คุณธรรมและจริยธรรมต่อตนเอง ดำเนินชีวิตด้วยหลักการตาม หลักธรรมของศาสนา รู้ว่าอะไรดี อะไรชั่ว ไม่หลงไม่หลงทำใจให้บริสุทธิ์ ดำเนินชีวิตด้วยทางสาย

กลางตามครรลองของวัฒนธรรม 2) คุณธรรมและจริยธรรมต่อผู้อื่นและสังคม เป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตและการทำงานที่ซื่อตรง มีความกล้าหาญทางจริยธรรม ยุติธรรม ช่วยเหลือเกื้อกูลบุคคลและสังคม ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ของส่วนรวม รวมทั้งต้องรู้ความต้องการของบุคคล เพราะผู้นำต้องตอบสนองความต้องการของบุคคลเพื่อให้เกิดความทำงานดี และคุณประโยชน์ต่อองค์กร 3) คุณธรรมและจริยธรรมในการครองงาน การพัฒนาความมุ่งมั่นในการทำงานทำงานเพื่องานที่มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่อย่างเต็มศักยภาพ ที่ทำงานด้วยคุณธรรม ความเสียสละ ความรับผิดชอบ และด้วยความขยันหมั่นเพียร เพื่อเป็นที่พึ่งให้กับองค์กรในการประสานงาน และช่วยเหลืองานต่างๆของหน่วยงาน จริยธรรม เป็นหลักสำคัญให้ผู้นำยึดปฏิบัติในการดำเนินชีวิต ที่ถูกต้องสำหรับตนเองในการทำงาน ปฏิบัติกับบุคคลอื่น และการดำเนินชีวิตที่เป็นแบบอย่างที่ดีแก่สังคม เช่น ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความกตัญญู ความเสียสละ ไม่เห็นแก่ตัว ไม่อิจฉาริษยาผู้อื่น ความเมตตากรุณา มีความยุติธรรม มีความกล้าหาญทางจริยธรรม เป็นต้น เพราะถ้าผู้นำมีจริยธรรมที่ดี ผลที่ได้รับก็คือ ความเชื่อถือ ความศรัทธา และการยอมรับจากบุคคลและสังคมนำไปสู่การเป็นแบบอย่างที่ดีให้บุคคลปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ

และจากจากสังเคราะห์ของคุณลักษณะภาวะผู้นำ และวัฒนธรรมไทยทำให้ผู้วิจัยสังเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะของภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย ได้ดังนี้

องค์ประกอบคุณลักษณะผู้นำแบบไทย มี 7 ด้าน คือ 1) ด้านบุคลิกภาพเชิงวัฒนธรรมไทย 2) ด้านความรู้เชิงวัฒนธรรมไทย 3)ด้านทักษะเชิงวัฒนธรรมไทย 4) ด้านทัศนคติเชิงวัฒนธรรมไทย 5)ด้านสื่อสารเชิงวัฒนธรรมไทย 6)ด้านสัมพันธภาพเชิงวัฒนธรรมไทย และ 7)ด้านคุณธรรมและจริยธรรมเชิงวัฒนธรรมไทย โดยองค์ประกอบแต่ละด้านมีรายละเอียด ดังนี้

1) ด้านบุคลิกภาพเชิงวัฒนธรรมไทย ประกอบด้วย (1.1) ผู้รู้จักการแต่งกาย การแต่งหน้า และท่าพมที่เหมาะสมกับการแสดง(1.2) ผู้รู้จักการดูแลรูปร่างหน้าตา และการแต่งกาย การแต่งหน้า และมีกิริยามารยาที่เหมาะสมกับค่านิยม และขนบธรรมเนียมประเพณีไทย (1.3) มีความกล้าแสดงออก ทักษะการพูดด้วยความเชื่อมั่นในตนเอง และมีความมั่นคงทางอารมณ์(1.4) มีความรับผิดชอบต่อตนเอง และส่วนรวม มีระเบียบวินัยและเคร่งครัดในกฎเกณฑ์ กฎหมาย

2) ด้านความรู้เชิงวัฒนธรรมไทย ประกอบด้วย (2.1) มีความรู้ความเข้าใจในที่มา ทำราวิธีการแสดง เพลง ภาษา วรรณคดี นาฏศิลป์ การละคร และดนตรี รวมทั้งการละเล่น ศิลปะการต่อสู้ของไทย (2.2) มีความรู้ความเข้าใจในค่านิยมและขนบธรรมเนียมประเพณีไทยอย่างรอบรู้ และเท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกด้วยความเป็นเหตุเป็นผล (2.3) มีความรู้ความเข้าใจในภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิธีการดำรงชีวิตตามแบบไทย (2.4)มีความรู้ความเข้าใจในกฎหมาย ระเบียบวินัย กฎเกณฑ์ และผลกระทบของการไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับที่สังคมกำหนดไว้ภายใต้ระบอบการปกครองของไทย

3) ด้านทักษะเชิงวัฒนธรรมไทย ประกอบด้วย (3.1)มีทักษะการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ และความเชี่ยวชาญในศาสตร์วิชาชีพ นำไปสู่การประยุกต์ และบูรณาการกับศาสตร์อื่นๆได้(3.2) มีทักษะในการปฏิบัติตามค่านิยม และขนบธรรมเนียมประเพณีไทยที่มีความหลากหลายได้อย่างถูกต้อง และรับรู้สถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างเท่าทัน นำไปสู่การประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสม (3.3) มีทักษะในการละเล่น และศิลปะการต่อสู้ของไทย(3.4) มีทักษะการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และนำไปสู่การแก้ไข

ปัญหา หรือตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นได้ (3.5) มีทักษะการออกแบบเครื่องแต่งกาย การปักเครื่องร่า ละคร โขนและวิธีการเก็บรักษาเครื่องแต่งกาย อุปกรณ์การแสดง

4)ด้านเจตคติเชิงวัฒนธรรมไทย ประกอบด้วย (4.1) มีความภาคภูมิใจในวิชาชีพครู นาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ (4.2) เห็นคุณค่า และยอมรับในความแตกต่างของค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณีไทยและประวัติศาสตร์ไทยตามแต่ละภูมิภาค (4.3) เห็นคุณค่า คุณประโยชน์ของการละเล่นพื้นบ้าน และศิลปะการต่อสู้ของไทยที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น (4.4) เห็นความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น และวิถีชีวิตชุมชนที่มีส่วนสำคัญในการวางรากฐานการดำรงชีวิตของบุคคลในแต่ละท้องถิ่น (4.5) ตระหนัก ยึดมั่นในกฎระเบียบวินัย กฎเกณฑ์ กฎหมาย และเชิดชูระบอบการปกครองของไทยนำไปสู่ความสันติของสังคม

5)ด้านสื่อสารเชิงวัฒนธรรมไทย ประกอบด้วย (5.1) มีทักษะการสื่อสารด้านการฟัง การพูดการอ่าน การเขียน และการนำเสนอการแสดงนาฏศิลป์ ละคร และดนตรีด้วยวิธีการที่เหมาะสม (5.2) ผู้รู้จักวิเคราะห์วิธีการสื่อสาร และวิเคราะห์เนื้อหาของสิ่งที่พูดตามข้อเท็จจริง ให้เหมาะสมกับค่านิยม และขนบธรรมเนียมประเพณีไทย (5.3) มีความสามารถแสดงออกทาง วจนภาษาและอวัจนภาษาให้เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล และรู้จักการสร้างบรรยากาศในการสื่อสารที่ดี (5.4)มีทักษะสื่อสารเพื่อชักจูง และโน้มน้าวให้ผู้อื่นยินยอมปฏิบัติตาม

6)ด้านสัมพันธภาพ เชิงวัฒนธรรมไทย ประกอบด้วย (6.1) เป็นผู้สร้างสัมพันธภาพกับบุคคลท้องถิ่น และสังคมด้วยการติดตาม สืบสาน และสร้างสรรค์ความก้าวหน้าของการแสดง นาฏศิลป์ ละคร ดนตรี และคีตศิลป์ (6.2) รู้จักประสานความเข้าใจ ความร่วมมือตามค่านิยม ขนบธรรมเนียม ประเพณี และประวัติศาสตร์ไทย ระหว่างตนเองและผู้อื่น (6.3) รู้จักการยอมรับ ให้เกียรติแต่ละบุคคลด้วยใจที่เปิดกว้าง และความจริงใจ โดยใช้หลักความร่วมมือความสามัคคี (6.4) รู้ถึงสิทธิหน้าที่ที่พึงกระทำของบุคคลตามกฎหมายที่กำหนดไว้

7) ด้านคุณธรรมและจริยธรรมเชิงวัฒนธรรมไทย ประกอบด้วย (7.1) มีจรรยาบรรณ วิชาชีพครูนาฏศิลป์ ดนตรีและคีตศิลป์ (7.2)ยึดหลักทางศาสนาในการดำรงชีวิตได้เหมาะสมกับ ค่านิยมและ ขนบธรรมเนียมประเพณีไทย (7.3) มีความเมตตากรุณา ไม่เอาเปรียบผู้อื่น และมีความ กตัญญูต่อผู้มีพระคุณ (7.4) มีความกล้าหาญทางจริยธรรม ความยุติธรรม และเห็นแก่ประโยชน์ ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน และปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ระเบียบวินัย และกฎหมายอย่างเคร่งครัด

ตอนที่ 4 การบริหารงานในสถาบันอุดมศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2551:2) ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐาน สถาบันอุดมศึกษา ได้กำหนดมาตรฐานด้านการดำเนินการตามภารกิจของสถาบันอุดมศึกษาโดย ดำเนินการตามภารกิจของสถาบันอุดมศึกษา ประกอบด้วยมาตรฐานย่อยด้านต่าง ๆ ไว้ 4 มาตรฐาน ได้แก่

1. ด้านการผลิตบัณฑิตสถาบันอุดมศึกษาดำเนินการรับนักศึกษาเข้าเรียนที่มีคุณสมบัติและ จำนวนตรงตามแผนการรับนักศึกษาและสอดคล้องกับเป้าหมายการผลิตบัณฑิตอย่างมีคุณภาพ สถาบันผลิตบัณฑิตได้ตามคุณลักษณะ จุดเน้นของสถาบัน ตรงตามเป้าหมายที่กำหนด และจัดให้มี ข้อเสนอเทศที่ชัดเจน

เผยแพร่ต่อสาธารณะในเรื่องหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน คณาจารย์ ที่ส่งเสริมการจัดกิจกรรม การพัฒนาการเรียนรู้ทั้งในและนอกหลักสูตร และตอบสนองความต้องการของนักศึกษา

2. ด้านการวิจัยสถาบันอุดมศึกษามีการดำเนินพันธกิจด้านการวิจัยอย่างมีคุณภาพ ประสิทธิภาพ และภายใต้จุดเน้นเฉพาะ โดยมีการดำเนินการตามนโยบาย แผน งบประมาณ มีการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนคณาจารย์ นักวิจัย บุคลากรให้มีสมรรถนะในการทำวิจัย ส่งเสริมและสร้างเครือข่ายการทำวิจัยกับหน่วยงานภายนอกสถาบันเพื่อให้ได้ผลงานวิจัย ผลงาน ประดิษฐ์และงานริเริ่มสร้างสรรค์ที่มีคุณภาพ มีประโยชน์ สนองยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ สามารถตอบสนองความต้องการของสังคมได้ในวงกว้างและก่อให้เกิดประโยชน์แก่สาธารณชน

3. ด้านการให้บริการทางวิชาการแก่สังคมสถาบันอุดมศึกษามีการให้บริการทางวิชาการที่ ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายทั้งในวงกว้างและกลุ่มเป้าหมายที่เฉพาะเจาะจงทั้งในและต่างประเทศ ซึ่ง อาจให้บริการโดยใช้ทรัพยากรร่วมกันทั้งในระดับสถาบันและระดับบุคคลได้ในหลายลักษณะ อาทิ การให้คำปรึกษา การศึกษาวิจัยการค้นคว้าเพื่อแสวงหาคำตอบให้กับสังคม การให้บริการฝึกอบรม หลักสูตรระยะสั้นต่าง ๆ การจัดให้มีการศึกษาต่อเนื่องบริการแก่ประชาชนทั่วไป การให้บริการทาง วิชาการนี้ สามารถจัดในรูปแบบของการให้บริการแบบให้เปล่าหรือเป็นการให้บริการเชิงพาณิชย์ที่ให้ ผลตอบแทนเป็นรายได้หรือเป็นข้อมูลย้อนกลับมาพัฒนาและปรับปรุงเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่

4. ด้านการทํานุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมสถาบันอุดมศึกษามีการดำเนินการทํานุบำรุงศิลปะ และวัฒนธรรมของชาติทั้งในระดับหน่วยงานและระดับสถาบัน มีระบบและกลไกในการส่งเสริมและ สนับสนุนให้ศิลปะและวัฒนธรรมเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนโดยตรงหรือโดยอ้อม เพื่อให้ผู้เรียนและบุคลากรของสถาบันได้รับการปลูกฝังให้มีความรู้ ตระหนักถึงคุณค่า เกิดความ ซาบซึ้งและมีสุนทรียะต่อศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องจรรโลงความดีงาม ในการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพมีวิถีชีวิตที่ปรารถนาและเรียนรู้วิธีการจัดการวัฒนธรรมและวิถี ชีวิตที่ไม่พึงปรารถนาได้ สถาบันมีการควบคุมการดำเนินงานด้านนี้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ ตามเป้าหมายของแผนยุทธศาสตร์การดำเนินงานด้านการทํานุบำรุง ศิลปะและวัฒนธรรมของสถาบัน สอดคล้องกับ ธรรมนูญ อยู่ถนอม (2555:1) ได้กล่าวถึงพันธกิจ 4 ด้านของมหาวิทยาลัย ได้แก่ การผลิตบัณฑิต การวิจัยและพัฒนา การบริการทางวิชาการ และการทํานุบำรุงศิลปวัฒนธรรม โดยได้ สรุปรายละเอียดของพันธกิจทั้ง 4 ด้าน ดังนี้

1. การผลิตบัณฑิต

บัณฑิตคือผู้มีความรู้ ความสามารถในศาสตร์ใดศาสตร์หนึ่งพร้อมที่จะปฏิบัติงานโดยมี คุณธรรมและจริยธรรมในการใช้ความรู้ นั้น การผลิตบัณฑิตเกี่ยวข้องกับหลักสูตรซึ่งเป็นแผนการจัด วิชาความรู้อย่างเป็นระบบ เหมาะสมกับระดับปริญญา และเพียงพอต่อการปฏิบัติงานใน ตลาดแรงงาน คณาจารย์คือกลุ่มผู้ร่วมสร้างและบริหารหลักสูตร หล่อหลอมให้นักศึกษาเป็นบัณฑิต ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร การเรียนการสอนต้องเป็นไปตามข้อบังคับว่าด้วยการศึกษาระดับ ปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา ซึ่งมีองค์ประกอบ เช่น ระบบการศึกษา คุณสมบัติของนักศึกษา การ ลงทะเบียนเรียน การวัดประเมินผลการศึกษา การรักษาสภาพนักศึกษา ระยะเวลาการศึกษา การสา เร็จการศึกษา ฯลฯ

2. การวิจัยและพัฒนา

เป็นการศึกษา ค้นคว้าอย่างมีระบบ เพื่อนำไปสู่ความก้าวหน้าทางวิชาการหรือการประยุกต์ใช้ มีการบันทึกเป็นเอกสารตามรูปแบบของการวิจัย เช่น มีการตั้งสมมุติฐาน มีการกำหนดปัญหาที่ชัดเจน สมเหตุสมผล มีวัตถุประสงค์ชัดเจน มีการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ ตีความ และสรุปผลการวิจัยที่สามารถให้คำตอบตรงตามวัตถุประสงค์ การส่งเสริมงานวิจัยของมหาวิทยาลัยต้องประกอบด้วย การมีนโยบายด้านการวิจัย มีหลักเกณฑ์สนับสนุนการวิจัย การรับทุนวิจัยจากแหล่งภายนอก การดูแลด้านสิทธิบัตร และทรัพย์สินทางปัญญา และการสนับสนุนการเผยแพร่ผลงานวิจัย รวมทั้งมีการยกย่องผู้มีผลงานวิชาการ และการจัดทำ profile ผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ

3. การบริการทางวิชาการ

มี 2 ลักษณะคือการบริการวิชาการแก่สังคมแบบให้เปล่า และการบริการวิชาการแบบมีรายได้

4. การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

ส่วนใหญ่เป็นการจัดพิธีการทางศาสนาให้นักศึกษาและบุคลากรเข้าร่วม นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมแบบอื่นๆ เช่น การจัดสร้างถาวรวัตถุ การทอดกฐินพระราชทาน การทอดผ้าป่าสามัคคี ดังนั้นในภาพรวมสถาบันอุดมศึกษาจะมีพันธกิจหลักในการบริหารงานการศึกษาในระดับอุดมศึกษาเพื่อให้เกิดความก้าวหน้าอย่างมีคุณภาพอยู่ 4 พันธกิจ เป็นการตอบสนองความต้องการของประเทศในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของประเทศ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคนที่เป็นกำลังของประเทศให้มีศักยภาพและคุณภาพที่เพียงพอต่อการพัฒนาประเทศไปสู่เป้าหมายที่ต้องการในอนาคต ซึ่งบทบาทตามพันธกิจที่สำคัญของการบริหารมหาวิทยาลัยในงานวิจัยนี้จึงของศึกษาตามหลักการทางวิชาการบริหารสถาบันอุดมศึกษาใน 4 พันธกิจ คือ การจัดการศึกษา การวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม

4.1 แนวคิดการบริหารงานในสถาบันอุดมศึกษา

การบริหารเป็นกระบวนการจัดการที่มีบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารที่เรียกว่า การร่วมมือกันอย่างเป็นระบบ ดังที่ธงไชย สันติวงษ์ (2539:39) ให้ความหมายของการบริหารว่าเป็นการทำงานให้สำเร็จลุล่วงโดยอาศัยคนอื่นเป็นผู้ปฏิบัติ โดยทรัพยากรด้านบุคคลจะเป็นทรัพยากรหลักขององค์กรในการร่วมกันทำงาน ซึ่งคนเหล่านี้จะเป็นคนใช้ทรัพยากรด้านวัตถุ เช่น เครื่องจักร เงินทุน อุปกรณ์ต่างๆ นอกจากนี้การบริหารยังเกี่ยวข้องกับกระบวนการวางแผน (Planning) การจัดองค์กร (Organizing) การจัดสรรกำลังคน (Staffing) การสั่งการ (Directing) และการควบคุมประเมินผลงาน (Controlling)

ไพฑูริย์ สีนลรัตน์ (2542) ได้กล่าวถึงลักษณะของการบริหารจัดการอุดมศึกษามีลักษณะสำคัญ ประกอบด้วย

1. การประสานงาน สถาบันการศึกษาประกอบด้วยกลุ่มบุคคล กลุ่มวิชา และกลุ่มความสนใจตามงานและหน้าที่ที่แตกต่างกัน จึงไม่อาจสั่งการ หรือ มอบหมายการบริหารโดยทั่วไปได้ ดังนั้นรูปแบบการบริหารงานที่ดีที่สุดจึงควรเป็นการทำงานด้วยการประสานงาน ร่วมกันพิจารณา ร่วมกันปรึกษาหารือ

2. องค์คณะบุคคล จะเป็นกลุ่มที่มาจากกลุ่มต่างๆเพื่อร่วมกันคิดพิจารณาและเลือกทางเดินของสถาบัน

3. การกระจายอำนาจ โดยทั่วไปจะมีผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านจึงควรใช้ประโยชน์จากผู้เหล่านั้น นอกจากการกระจายงานแล้วควรมีการกระจายความรับผิดชอบ และการตัดสินใจดำเนินงานให้กับกลุ่มที่รู้เรื่องของตนเองดีที่สุดด้วย

4. อิสระในการบริหารงานมหาวิทยาลัย ต้องมีอิสระในการบริหารงานของตนเอง (University Autonomy) ครอบคลุมถึงนโยบายการบริหารด้านต่างๆ และการตัดสินใจควรจะสิ้นสุดในสถาบันนั้นๆ

การบริหารงานในสถาบันอุดมศึกษาให้มีคุณภาพต้องเน้นที่ความมีอิสระในการบริหารจัดการในทุกพันธกิจอย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การดำเนินงานอย่างมีคุณภาพ ผู้บริหารจึงต้องสนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็นต่อการดำเนินงานอย่างเพียงพอ อาทิ งบประมาณ บุคลากร สถานที่ เครื่องมือ และสร้างขวัญกำลังใจให้ทุกคนรักและผูกพันกับองค์กร ส่งผลไปสู่ประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์กรในภาพรวมให้มีความน่าเชื่อถือของสังคมในระยะยาว โดยการบริหารตามพันธกิจมีดังนี้

1 การจัดการศึกษา

การศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นการศึกษาสำหรับผู้ใหญ่ เพื่อมุ่งพัฒนาวิชาการและวิชาชีพออกไปดำเนินชีวิตในสังคมอย่างมีคุณภาพ พิณสุดา สิริธรรังสี (2547) กล่าวถึงการจัดการศึกษาหมายถึง กระบวนการการทำงานทางการศึกษาร่วมกันของผู้บริหารและปฏิบัติงานอย่างเป็ระบบ ด้วยปัจจัยทางการศึกษา ผ่านกระบวนการจัดการให้บรรลุผลผลิตตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและบังเกิดประสิทธิผล

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2555:2-4) ให้ความหมายของมหาวิทยาลัย ว่ามีจุดมุ่งหมายเด่น 3 ประการ คือ

1. การสร้างความรู้ จัดได้ว่าเป็นจุดมุ่งหมายหลักของการอุดมศึกษา เพราะการศึกษาในระดับนี้สำหรับคนที่กำลังจะเป็นผู้ใหญ่หรือเป็นผู้ใหญ่แล้ว จึงจำเป็นต้องมีความรู้พื้นฐานที่สำคัญเพื่อนำไปประกอบอาชีพต้องมีความรู้ที่ลึกซึ้ง เข้มข้น และจริงจังพอ หากสถาบันอุดมศึกษาไม่พัฒนาความรู้ขึ้นมาแล้วผู้เรียนไม่มีสาระพอที่จะนำไปประกอบอาชีพได้ อาจกล่าวได้ว่าการอุดมศึกษาเป็นสังคมของความรู้ (Knowledge Society) อีกทั้งความรู้ต่างๆก็มีการพัฒนาตลอดเวลา จำเป็นต้องมีแหล่งความรู้เป็นหลักเพื่อที่จะพัฒนา สร้าง ติดตามและทบทวนความรู้ให้กับสังคมตลอดเวลา

2. การสร้างคน การสร้างคนในระดับอุดมศึกษาต้องมีลักษณะพิเศษ คือ สร้างคนที่จบแล้วจะต้องสามารถไปทำงานได้ทันที ไม่ใช่เพียงแค่ให้ความรู้พื้นฐานในการศึกษาต่อ ดังนั้นการจัดการศึกษาในระดับนี้จึงต้องมีลักษณะเฉพาะของตนเอง เพื่อสร้างคนให้มีบทบาทในสังคมให้เป็นพลเมืองที่ดี มีความรับผิดชอบต่อสังคม จึงจำเป็นต้องเรียนรู้เรื่องต่างๆในสังคมอย่างลึกซึ้งและรอบด้านพอเพียง การเรียนรู้ระดับนี้จึงต้องให้ผู้เรียนเรียนวิชาต่างๆอย่างกว้างขวาง หลากหลายครอบคลุมวิชาการด้านมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ รวมถึงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไปพร้อมกัน เพื่อให้ผู้ที่จบการศึกษาระดับอุดมศึกษาไปแล้ว เขายังใช้ชีวิตอย่างมีความหมายและคุณค่าความถนัดความพอใจ มีประโยชน์ต่อสังคมและโลกอย่างแท้จริง

3. การสร้างสังคม สถาบันอุดมศึกษาเป็นสถาบันที่มีความรู้ มีบุคลากรที่เชี่ยวชาญจึงเป็นภาระความรับผิดชอบของสถาบันในการพัฒนาสังคมควบคู่ไปกับการพัฒนาความรู้ และการสร้าง

คนให้กับสังคม โดยการประยุกต์ใช้ความรู้ที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์แก่สังคมทั้งโดยตรงและโดยอ้อมต่อไปที่นำไปสู่การชี้นำสังคม

ดังนั้นจุดมุ่งหมายของสถาบันอุดมศึกษา มีความเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ กล่าวคือ การสร้างความรู้ให้มีความทันสมัยหลากหลายเพียงพอต่อการพัฒนาคน และสังคม โดยนำความรู้ที่ได้มาสร้างคนให้เป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถในการดำรงชีวิตในสังคม มีความเชี่ยวชาญในวิชาการและวิชาชีพมีเป้าหมายเพื่อการประกอบอาชีพ สุดท้ายนำไปสู่การสร้างสังคมเพราะบุคคลที่จบการศึกษาจะต้องออกไปใช้ชีวิตในสังคม โดยนำความรู้ที่มีอยู่มาพัฒนาสังคมให้มีความก้าวหน้า หรือสร้างประโยชน์ให้แก่สังคมให้มีคุณภาพ

ที่สำคัญสถาบันอุดมศึกษาต้องกำหนดเป้าหมายการศึกษาที่เป็นนวัตกรรมกลไกสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษา ดังที่ Ch. Fitouri (ชนิตา รัชพลเมือง, ผู้แปล, 2529: 1) กล่าวว่าที่จริงแล้วหากนวัตกรรมหมายถึง การเปลี่ยนแปลงเพื่อการปรับปรุงให้ดีขึ้นช่องว่างที่แยกระหว่างจุดเริ่มและจุดสุดท้ายของกระบวนการนี้จะปิดลงได้ด้วยการมีเป้าหมายที่ระบุไว้ชัดเจน และเราอาจกล่าวได้ว่าเป้าหมายที่กล่าวถึงนี้ก็คือ ทิศทางแห่งการเคลื่อนไหวนั่นเอง คำว่า “ทิศทางแห่งการเคลื่อนไหว” ดังกล่าว น่าจะเป็นคำที่ยืนยันได้เป็นอย่างดีว่าความเคลื่อนไหวทางการศึกษาก็ดีหรือการพัฒนาทางการศึกษาก็ดี ต้องมีทิศทางที่แน่นอนเพื่อนำไปสู่ระบบการศึกษาที่สมบูรณ์ การศึกษาที่สมบูรณ์จะต้องเริ่มต้นหรือถูกกำหนดโดยเป้าหมาย ซึ่งเป็นแนวคิดซึ่งทำให้นโยบายการศึกษาไม่หยุดนิ่ง การไม่หยุดนิ่งนี้จะทำให้ระบบการศึกษาเคลื่อนไหวพัฒนา มีชีวิตใหม่ รวมทั้งความหวังใหม่ ความสำคัญของเป้าหมายการศึกษาว่า ความสลับซับซ้อนและขอบข่ายอันกว้างขวางของกิจกรรมการศึกษา ไม่เพียงแต่เป็นเครื่องแสดงถึงความจำเป็นในการกำหนดเป้าหมายเท่านั้น แต่ยังแสดงถึงการเรียกร้องให้มีเป้าหมายนั้น เป้าหมายเหล่านี้มีการทำหน้าที่ที่แน่นอนและมีความสำคัญมากเสียจนกระทั่งถ้าปราศจากเป้าหมายนี้แล้ว การศึกษาจะต้องล้มเหลวและก่อให้เกิดความหายนะขึ้นทั้งตัวการศึกษาและมนุษยชาติ (S. Roller ชนิตา รัชพลเมือง, ผู้แปล, 2529: 338-339)

ปรัชญา เวสารัชช (2545) ได้กล่าวถึงเป้าหมายของการศึกษามี 5 ข้อดังนี้

1. ให้บริการทางการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการในการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพ
2. เตรียมเด็กให้มีความพร้อมในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
3. ให้โอกาสทางการศึกษา
4. ตอบสนองความต้องการทางการศึกษาในระดับสูงในเชิงคุณภาพ
5. พัฒนาศักยภาพของแต่ละบุคคลให้เต็มความสามารถและตอบสนองวิสัยทัศน์ในการพัฒนาประเทศ

จึงกล่าวได้ว่าเป้าหมายของการศึกษาเป็นแนวทางสำคัญที่นำพาการจัดการศึกษาไปสู่ความสำเร็จ โดยมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ ทันทต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ที่สำคัญการศึกษาต้องปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นความเป็นชาติให้แก่ผู้เรียน ให้มีความรัก สำนึก และหวงแหนวัฒนธรรมของตนเองเพื่อดำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ของความเป็นชาติไทย

โดยการจัดการศึกษามือถือประกอบหลายด้านที่มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ โดยปรัชชา เวสรซ์ (2545:12) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการจัดการศึกษาไว้ ดังนี้

1. สารเนื้อหาในการศึกษา เช่น กรณีที่จัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ ซึ่งมักจัดทำเป็นหลักสูตร เป็นต้น
2. ครู ผู้สอน หรือผู้ให้การเรียนรู้
3. สื่อ และอุปกรณ์สำหรับการศึกษา
4. รูปแบบ วิธีการเรียนการสอน
5. ผู้บริหารและบุคลากร ที่ทำหน้าที่สนับสนุนการศึกษา
6. เงินทุนสนับสนุน
7. สถานที่ศึกษาและบรรยากาศแวดล้อม
8. ผู้เรียน

ในส่วนของดัชนีชี้วัดและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการจัดการศึกษา อาจกำหนดดัชนีชี้วัดบางประการ ดังนี้

1. คุณภาพของผู้เรียน
2. คุณภาพของการจัดการเรียนการสอน
3. ความคุ้มค่าในการจัดการศึกษา
4. ผลลัพธ์ของการจัดการศึกษา

สำหรับความมุ่งหมายของการจัดการศึกษานั้น เป็นที่เข้าใจกันทั่วไปว่า การศึกษาเป็นกระบวนการที่ทำให้มนุษย์สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของคน สามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างสันติสุข และสามารถเกื้อหนุนการพัฒนาประเทศได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงในทุกๆด้านของประเทศ โดยนัยดังกล่าว ในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2535 จึงได้กำหนดความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาที่เน้นการพัฒนาบุคคลใน 4 ด้าน อย่างสมดุลและกลมกลืนกัน กล่าวคือ (รวีวรรณ ชินะตระกูล, 2538: 65-66)

1. ด้านปัญญา บุคคลที่ได้รับการศึกษาพึงเป็นผู้มีปัญญา คือรู้จักเหตุและผล รู้จักผิดชอบชั่วดีคุณและโทษ สิ่งที่ไม่ควรกระทำและไม่ควรกระทำ บนพื้นฐานของความจริงและรู้จักแก้ไขปัญหาได้อย่างฉลาดและรู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและหลากหลาย มีความคิดสร้างสรรค์และไม่เรียนรู้เพื่อความก้าวหน้าหาความรู้และวิทยาการต่างๆ รู้คุณค่าของภูมิปัญญาและวัฒนธรรมของสังคมไทยและรู้จักเลือกรับวิทยาการและวัฒนธรรมจากภายนอก
2. จิตใจ บุคคลที่ได้รับการศึกษา พึงรู้จักฝึกฝนจิตใจของตนให้มีความเจริญงอกงามตามคุณธรรม ได้แก่ มีความละเอียดต่อการกระทำผิด รู้จักควบคุมตนเองให้ประพฤติตามกรอบความถูกต้องที่พึงมี มีศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวทางจิตใจ รู้จักพอ มีสมาธิและมีความหนักแน่นอันจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ การงานและการดำรงชีพ
3. ด้านร่างกาย บุคคลที่ได้รับการศึกษา พึงมีร่างกายที่เจริญเติบโตเหมาะสมกับวัย รู้จักดูแลรักษาสุขภาพอนามัยของร่างกายทั้งของตนเองและสมาชิกในครอบครัว และสามารถพัฒนาสมรรถภาพของร่างกายให้เหมาะสมกับการงานและอาชีพ

4. ด้านสังคม บุคคลที่ได้รับการศึกษา พึงมีพฤติกรรมทางสังคมที่ดีงาม ทั้งในการทำงาน และการอยู่ร่วมกันในครอบครัว องค์กรและสังคม รู้จักการช่วยเหลือเกื้อกูลประโยชน์แก่กัน โดยไม่เห็นแก่ตัว มีความสามารถและทักษะในการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น สามารถใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้องเหมาะสม รวมทั้งสามารถใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการติดต่อสื่อสารกับชาวต่างชาติได้ สามารถธำรงรักษาเอกลักษณ์และวัฒนธรรมที่ดีงามของไทย ตระหนักและปฏิบัติตามสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบที่พึงมีต่อผู้อื่น ต่อสังคมและต่อมวลมนุษยชาติและเสรีภาพของตนเองและผู้อื่นตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักใช้และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดี ตลอดจนร่วมส่งเสริม บทบาทของประเทศในประชาคมโลกที่เหมาะสม

ธวัช เต็มถ้วน. 2548 : 48-50 ได้กล่าวถึงคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ดังนี้

1. ความเป็นผู้นำ การพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นผู้นำในสังคมและสามารถชี้แนะแก่สังคมและชุมชนได้ รวมทั้งเป็นผู้นำในการแก้ปัญหาทั้งทางเศรษฐกิจ และสังคมให้แก่ชุมชน ประเทศ และโลก ตลอดจนเป็นผู้เป็นที่ปรึกษาแบบอย่างในการดำรงชีวิตให้แก่บุคคลและครอบครัวได้ด้วย
2. การมีส่วนร่วมพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม การพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถออกไปช่วยพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ชุมชน ประเทศ และโลก ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีส่วนร่วมในการพัฒนาบุคคล การศึกษา สิ่งแวดล้อม การเมือง และการเผยแพร่ข่าวสาร และสาระความรู้ให้แก่ผู้อื่นได้
3. การดำรงรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม การพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถดำรงรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชน ประเทศ ภูมิภาค และของโลกได้ และสามารถนำวัฒนธรรมต่างถิ่นเข้ามาประยุกต์ใช้ในชุมชนได้อย่างเหมาะสม
4. การสร้างความรู้และพัฒนาการนำไปใช้ปฏิบัติ การพัฒนาผู้เรียนให้ทักษะในการแสวงหาความรู้ใหม่ให้ตนเองและสร้างความรู้ใหม่ให้แก่สังคม รวมทั้งการรู้จักนำความรู้ใหม่ที่ได้ไปใช้สำหรับตนเอง ชุมชน ประเทศ ภูมิภาค และโลกได้อย่างเหมาะสม
5. การมีส่วนร่วมในการพัฒนาวิชาการ การพัฒนาให้ผู้เรียนมีความตระหนัก และรับผิดชอบต่อที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาวิชาการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ รวมทั้งรู้จักการใช้ทักษะในการสื่อสารเพื่อการเผยแพร่ความรู้วิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ
6. การพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นคนที่สมบูรณ์ การพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และอารมณ์ การรู้จักตนเอง การไม่เบียดเบียนผู้อื่นและเป็นที่พึ่งให้กับผู้อื่น และรู้จักการดำรงชีวิตได้อย่างเป็นสุขตามสมควรแก่สภาพ
7. การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม การพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรมละเว้นการประพฤติชั่ว ดำรงตนอยู่ในความดีงาม และรู้จักการปฏิบัติงานบนพื้นฐานทางจริยธรรมของวิชาชีพ
8. การเป็นผู้มีวัฒนธรรมสันติ การพัฒนาให้ผู้เรียนตระหนักในคุณค่าของวัฒนธรรมสันติ สามารถอยู่ร่วมกับผู้ร่วมงานและผู้อื่นในชุมชน สังคม ประเทศ ภูมิภาค และโลกได้ รวมทั้งสามารถสร้างสรรค์วัฒนธรรมสันติและมีบทบาทที่จะทำให้อสมาชิกของชุมชนและสังคมดำรงอยู่ได้อย่างมีความสุข

9. การเป็นผู้มีความทันสมัยและมีวิสัยทัศน์ การพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นคนทันต่อเหตุการณ์ รู้เท่าทันต่อความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นโดยรวม ติดตามข่าวสารและรู้จักวิเคราะห์วิจารณ์ข้อมูลและเหตุการณ์ รวมทั้งเป็นผู้มองการณ์ไกลทั้งเรื่องราวในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ทั้งที่อยู่ใกล้ตัว และอยู่ไกลตัวออกไป

10. การเป็นผู้มีปัญญา การพัฒนาให้ผู้เรียนมีสติปัญญา รู้จักการคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา การมีเหตุผล และการคิดอย่างเป็นอิสระปราศจากการครอบงำ และการรู้แจ้งในความจริงแห่งความรู้และการนำความรู้มาใช้ประโยชน์แก่ตนเองและแก่การทำงานได้อย่างยั่งยืน

11. การเป็นผู้ใฝ่รู้ การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นที่จะแสวงหาความรู้อยู่เสมอ มีความรู้สึกลัวที่จะรับรู้ความรู้ใหม่ รู้จักการใช้วิจารณ์ญาณในการวินิจฉัยข้อมูลความรู้ และเหตุการณ์โดยรวมอย่างสม่ำเสมอ

12. ความสามารถในการใช้ภาษา การพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสามารถ และทักษะในการใช้ภาษาทั้งที่เป็นภาษาของตนเอง (ภาษาไทย) ทั้งการพูด การอ่าน การเขียน ตลอดจนการประมวลความรู้และข้อมูลมาใช้ในการสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจได้โดยง่าย รวมทั้งมีความสามารถในการใช้ภาษาที่ 2 โดยเฉพาะภาษาอังกฤษมาใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้และการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้

13. มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ พัฒนาผู้เรียนรู้จักการเข้าถึงข่าวสารและเหตุการณ์ต่างๆ รวมทั้งติดต่อสื่อสารกับคนอื่นได้

14. ความเป็นประชาธิปไตย พัฒนาผู้เรียนให้มีความเป็นประชาธิปไตย รู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่น และศรัทธาในการปกครองระบอบประชาธิปไตย

การจัดการเรียนการสอนเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ถือว่าเป็นภารกิจหลักในการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา ดังที่โบแชมพ์ (Beauchamp, 1981 : 164) กล่าวว่า การเรียนการสอนเปรียบเสมือนการนำแผนสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา และมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการพัฒนา ดังนั้นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นควรกำหนดให้กระบวนการในด้านการจัดการเรียนการสอนมีจุดมุ่งหมายต่อท้องถิ่นร่วมกันในทุกขั้นตอนคือ

การพัฒนาหลักสูตร

หลักสูตรมีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดการเรียนการสอน ตั้งแต่จุดเริ่มต้นจนถึงจุดหมายปลายทาง องค์ประกอบของหลักสูตรประกอบด้วยวัตถุประสงค์ โครงสร้าง และรายวิชาที่จะนำไปสอน เพื่อเป็นแนวทางในการเรียนการสอนและจัดประสบการณ์ให้แก่นักศึกษา หลักสูตรจึงเปรียบเสมือนแผนที่ในการเดินทาง (จรัส สุวรรณเวลา, 2540 : 142) ดังนั้นแนวทางการพัฒนาหลักสูตรที่มีลักษณะของความเป็นท้องถิ่น ควรให้สอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นของท้องถิ่นนั้น โดยคำนึงถึงความได้เปรียบที่แต่ละท้องถิ่นนั้นมีอยู่แล้ว การจัดการหลักสูตรให้สอดคล้องกับจุดเด่นของชุมชนนี้ จะช่วยให้เกิดการพัฒนาทักษะความชำนาญของแรงงานฝีมือ ทำให้เกิดความภาคภูมิใจและรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ และในขณะเดียวกันหลักสูตรก็ไม่ควรจะไปทางมุ่งท้องถิ่นหรือภูมิปัญญาไทยเพียงอย่างเดียว ควรจะให้ความรู้สากลเข้าไปผสมผสานกัน เพื่อเรียนรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง

การบริหารหลักสูตร

การบริหารหลักสูตร หมายถึง กระบวนการบริหารงานการใช้หลักสูตร แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน คือ การเตรียมหลักสูตร การดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตร การประเมินผลหลักสูตร และการปรับปรุงหลักสูตร วิชัย วงษ์ใหญ่ (2526 : 46,195-202) ให้ความเห็นว่า การวางแผนการใช้หลักสูตรให้บรรลุเป้าหมายต้องดำเนินการในเรื่องต่างๆดังนี้

1. การเตรียมวางแผนงานเพื่อการใช้หลักสูตรใหม่ ประกอบด้วย การวิเคราะห์หลักสูตร การนำหลักสูตรมาปรับ การจัดหาวัสดุประกอบหลักสูตร การจัดเตรียมงบประมาณ การเตรียมบุคลากร
2. การจัดเตรียมอบรมผู้สอนเพื่อใช้หลักสูตรใหม่ ประกอบด้วย การอบรมเชิงปฏิบัติการ การวิเคราะห์ปัญหาของหลักสูตร การสร้างโครงการสอน ประมวลการสอน การเลือกและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
3. การจัดอาจารย์เข้าสอน ต้อสอนโดยยึดมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นหลัก และจัดประสบการณ์ให้ครบถ้วนตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นสำคัญ
4. การจัดตารางสอน ต้องคำนึงถึงการเรียนรู้วิชาต่างๆระดับความยากง่าย ช่วงการเรียนรู้ต้องเหมาะสมกับผู้เรียน รวมถึงการใช้ห้องเรียน
5. การจัดบริการวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียน ประกอบด้วยการจัดทำแผนการสอน เอกสารและสื่อการสอน
6. การประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตร ใช้หลักการประชาสัมพันธ์แก่ผู้เรียน ผู้สอนและผู้บริหาร โดยใช้สื่อต่างๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ เป็นต้น
7. การจัดสภาพแวดล้อมและการเลือกโครงการกิจกรรมส่งเสริมหลักสูตร ประกอบด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา เช่น การจัดสภาพห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษาอื่นๆด้วย การจัดสภาพแวดล้อมนอกห้องเรียน เช่น การฝึกงานในสถานประกอบการ เป็นต้น
8. การประเมินผลการใช้หลักสูตรและการปรับปรุงหลักสูตร ประเมินตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่วางไว้อย่างชัดเจน

สรุปได้ว่าการจัดการหลักสูตรให้มีคุณภาพนั้นต้องประกอบด้วยการจัดเตรียมเนื้อหาของหลักสูตรให้ครบถ้วนเพื่อเอื้อประโยชน์ให้ผู้ใช้หลักสูตรสามารถนำหลักสูตรไปใช้ได้อย่างได้ผล โดยที่หลักสูตรนั้นต้องสอดคล้องกับสภาพความต้องการของบุคคลและสังคม และสามารถนำไปใช้ได้จริง รวมทั้งต้องมีการปรับปรุงหลักสูตรให้ทันต่อความก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยี และสอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ตลอดจนมีกระบวนการบริหารการใช้หลักสูตรเพื่อประเมินคุณภาพของหลักสูตรที่สร้างขึ้น

ด้านกระบวนการเรียนการสอน

จุดมุ่งหมายหลักของสถาบันอุดมศึกษาอยู่ที่การจัดการเรียนการสอน เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพ การจัดการเรียนการสอนจะเป็นไปด้วยดีขึ้นอยู่กับที่การวางแผนร่วมกันของผู้บริหาร อาจารย์ ตลอดจนบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษา โดยเฉพาะอาจารย์ซึ่งเป็นตัวจักรสำคัญที่ทำให้การเรียนการสอนมีคุณภาพ (ไพฑูริย์ สีนลารัตน์. 2544 : 60-63) สรุปองค์ประกอบด้านการเรียนการสอนมีดังนี้

การทำแผนการสอน

การทำแผนการสอนเป็นการขยายรายละเอียดของหลักสูตรให้ไปสู่ภาคปฏิบัติ โดยกำหนดกิจกรรมและเวลาไว้อย่างชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติได้ โดยลักษณะที่กล่าวมานี้การจัดทำแผนการสอนจึงมักกระทำกันเป็นรายวิชา หรือเป็นรายชั้นเรียน แผนการสอนควรแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรกเป็นแผนการสอนระยะยาว และอีกส่วนหนึ่งเป็นแผนการสอนระยะสั้น ซึ่งนำเอาแผนการสอนระยะยาวมาขยายเป็นรายละเอียดสำหรับการสอนในแต่ละครั้งดังที่ สงัด อุทรานันท์ (2532 : 226-227) กล่าวว่า แผนการสอนมีคุณค่าต่อการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

1. เป็นแนวทางในการสอน ซึ่งจะช่วยให้ความสะดวกแก่อาจารย์ผู้ใช้หลักสูตรสามารถดำเนินการสอนให้ได้ผลตามความมุ่งหมายของหลักสูตร
2. ให้ความสะดวกแก่ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์ในการช่วยเหลือแนะนำและติดตามผลการเรียนการสอน
3. เป็นแนวทางในการสร้างข้อทดสอบ เพื่อประเมินผลการเรียนการสอน เพื่อให้มีความครอบคลุมกับเนื้อหาสาระที่ได้สอนไปแล้ว

การจัดตารางสอน

การจัดตารางสอน คือ ตารางกำหนดวัน เวลา สถานที่ วิชา และกลุ่มผู้เรียนที่จะทำการเรียนการสอน ปกติตารางสอนจะจัดไว้เป็นสัปดาห์ การจัดตารางสอนเป็นการวางแผนงานส่วนหนึ่งที่จำเป็นยิ่ง เพราะถ้าไม่มีการกำหนดตารางไว้จะทำให้การเรียนการสอนดำเนินไปไม่ราบรื่น หลักในการจัดตารางสอนมีดังนี้

1. จัดให้ครบตามโครงสร้างของหลักสูตร เพื่อให้นิสิตได้ลงทะเบียนและเรียนได้ตามหลักสูตร
2. มีการพิจารณาการจัดตารางสอนตามธรรมชาติของแต่ละรายวิชา เพื่อเอื้ออำนวยความสะดวกต่อการเรียนของนิสิต ไม่ให้เกิดความเครียดหรือเหนื่อยเกินไป และไม่ให้ผลของวิชาหนึ่งไปกระทบกับอีกวิชาหนึ่ง เช่น วิชาภาคปฏิบัติ ควรจะจัดคู่กับทฤษฎีของวิชานั้น แต่ไม่ควรเป็น 2 รายวิชาในหนึ่งวัน
3. จัดให้มีเวลาที่นิสิตสามารถค้นคว้าด้วยตนเอง
4. จัดวิชาที่เป็นทฤษฎี และมีการคำนวณไว้ในภาคเช้ามากกว่าภาคบ่าย
5. ควรพิจารณาถึงครู อาจารย์ เช่น ความสะดวกที่จะสอน การมีเวลาว่างตรงกันเพื่อการประชุมหรือในภาควิชาหรือแผนกวิชา

การจัดอาจารย์เข้าสอน

การจัดอาจารย์เข้าสอนเป็นงานของฝ่ายวิชาการ การพิจารณาความเหมาะสมและความถูกต้องจึงเป็นสิ่งจำเป็น การดำเนินงานของการจัดอาจารย์เข้าสอนมีดังนี้

1. การสำรวจความพร้อมของบุคลากรด้านอาจารย์ก่อนเปิดหลักสูตรใหม่หรือเปิดแผนการสอนเพิ่ม
2. สำรวจภาระงานอาจารย์
3. สำรวจคุณสมบัติของอาจารย์ เช่น วุฒิ ประสบการณ์ ความชำนาญในด้านการสอนของแต่ละวิชา
4. จัดตามความพร้อมของอาจารย์ผู้สอน เช่น ความถนัดและความต้องการในการสอน จัดตามวุฒิทางการศึกษา จัดตามความสนใจและความถนัด จัดตามความเชี่ยวชาญและประสบการณ์

5. การแก้ปัญหาการขาดแคลนอาจารย์ ให้อาจารย์ได้ไปฝึกอบรมในบางรายวิชาที่ขาดแคลน จัดบุคลากรฝ่ายอื่นให้ช่วยสอน

6. จัดหาอาจารย์เข้าสอนแทนเมื่ออาจารย์ไม่มาสอน สิ่งที่ต้องคำนึงถึงในการจัดครูอาจารย์เข้าสอน ควรจะได้คำนึงถึงภาระงานของอาจารย์ โดยทั่วไปสถานศึกษานั้นๆจะมอบหมายงานอื่นให้อาจารย์รับผิดชอบ เช่น งานธุรการ งานกิจกรรมเฉพาะกิจ และงานอื่นๆตามที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะมอบหมาย จึงจำเป็นต้องพิจารณาจัดแบ่งงานให้สมดุลกันโดยมีข้อพิจารณา ดังนี้ (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2535 : 161-162)

6.1 เวลาที่อาจารย์ต้องเสียไปในการสอน โดยเฉพาะถ้าเป็นงานสอนในวิชาใหม่ที่ยังไม่เคยสอนมาก่อน

6.2 ลักษณะของวิชาที่สอน หมายถึง วิชาที่เป็นทฤษฎี และเป็นภาคปฏิบัติ การใช้เวลาในการตรวจงาน ตรวจแบบร่างหรือโครงการ

6.3 ลักษณะของนิสิตที่เรียน หากเป็นผู้เรียนที่อ่อน มีพื้นฐานการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ก็จะต้องใช้เวลาเพิ่มหรือสอนซ่อมเสริม

6.4 งานและกิจกรรมพิเศษอื่นนอกเหนือการสอน เช่น การจัดนิทรรศการ การจัดโครงการต่างๆ เป็นต้น

6.5 ความชำนาญและประสบการณ์สอนของอาจารย์ อาจารย์ที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์สอนมากจะเตรียมการสอนน้อยและมีความมั่นใจในการสอน

รูปแบบการสอนประกอบด้วย การวิเคราะห์หลักสูตร ผู้เรียน ผู้สอน และปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ก่อนที่จะจัดการสอนโดยในการจัดการสอน ผู้สอนต้องมีการวางแผนดังนี้คือ ศึกษาหลักสูตรให้เข้าใจ และตีความสาระที่กำหนดในหลักสูตรให้ถูกต้อง มีการกำหนดสาระในการสอนโดยทำความเข้าใจวัตถุประสงค์ของหลักสูตร พื้นฐานความรู้ของผู้เรียน ศึกษาตำราเอกสาร ระดับชั้น และเวลาเรียน การกำหนดสาระของการสอนแต่ละหัวข้อจะมีสาระที่สอนไม่เกินเวลาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร การเลือกรูปแบบการสอนซึ่งมีอยู่หลายรูปแบบขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการให้เนื้อหาสาระของแต่ละตอน โดยผู้สอนสามารถเลือกรูปแบบการสอนได้ดังนี้ (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. 2544 : 120-125)

1. ปาฐกถา คือ การถ่ายทอดความรู้ ความคิดเห็น ทศนคติ หรือการวิเคราะห์สาระข้อมูลที่กำหนดให้อย่างพิถีพิถัน มีระบบในการเรียบเรียงสาระนับแต่การขึ้นต้นการพูดจนกระทั่งสรุปท้ายก่อนจะปิดการปาฐกถา ลักษณะการพูดเป็นพิธีการและเป็นการเสนอความรู้หลักจากผู้เชี่ยวชาญด้านนี้โดยเฉพาะ

2. บรรยาย คือ การถ่ายทอดความรู้ ความคิด ในหัวข้อที่กำหนดให้โดยมีวิธีการพูดที่เป็นกันเองมากกว่าวิธีการปาฐกถา ผู้พูดอาจใช้อุปกรณ์ประกอบการพูด หรืออาจใช้วิธีการสอนอื่นๆ ประกอบการสอนแบบบรรยายก็ได้ อาจารย์มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ใช้การบรรยายเป็นหลัก เนื่องจากสามารถคุมเนื้อหาสาระให้เป็นไปตามหลักสูตรได้อย่างเต็มที่

3. การอภิปรายอนุกรม คือ การจัดผู้ทรงคุณวุฒิผู้มีความเชี่ยวชาญแต่ละด้านในหัวข้อที่เรียงตามลำดับกันและให้ผู้พูดหรือองค์ปาฐกถาซึ่งประกอบด้วย 4-5 คน พูดเรียงลำดับหัวข้อ โดยมี

ประธานการอภิปรายอนุกรม เป็นผู้เปิดการอภิปราย เชิญผู้อภิปราย พูดเรียงลำดับแต่ละคน และกล่าวสรุปเป็นการปิดการอภิปราย ผู้เรียนจะได้เรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญการพูดแต่ละหัวข้อ

4. การอภิปรายเป็นคณะ คือ การจัดให้วิทยากรพูดในหัวข้อเดียวกันทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้ฟังความคิดเห็นของผู้ที่มีความคิดหลากหลาย ซึ่งอาจสอดคล้องหรือแตกต่างกันแล้วแต่ทัศนะของผู้อภิปรายเหล่านั้น การอภิปรายเป็นหมู่คณะจะมีผู้ดำเนินการอภิปรายเป็นผู้ประสานงานการพูดโดยความคิด และโยงเรื่องให้สอดคล้องเชื่อมโยงไปสู่สาระของการอภิปราย

5. การสอนโดยใช้โทรทัศน์ เพื่อประหยัดเวลาสำหรับการสอนที่มีนิสิตเป็นจำนวนมาก ผู้สอนอาจจะสอนโดยวิธีการบรรยาย หรือสาธิตประกอบการบรรยายให้ถ่ายทอดลงในเทปโทรทัศน์ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับรู้ศึกษาไปพร้อมๆกัน หรืออาจจะเปิดโทรทัศน์ให้ดูสำหรับกลุ่มใหญ่ที่เรียนในชั่วโมงต่อไปได้

6. การใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน ผู้สอนอาจจะนำเสนอสาระของรายวิชาโดยนำเสนอผ่านทางคอมพิวเตอร์ในรูปแบบของการนำเสนอข้อมูลใช้โปรแกรม Power Point หรือจะทำในรูปแบบคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่ทำให้เกิดสีสันสวยงาม เคลื่อนไหวได้ มีภาพต่างๆประกอบการสอนทำให้ผู้เรียนได้เห็นและเข้าใจสาระของการสอนมากขึ้น

7. การอภิปรายกลุ่มย่อย เป็นการอธิบายวิธีการสอนแบบกลุ่มย่อยซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนในด้านการฝึก การค้นคว้าการคิด การเขียน การเสนอความคิด การรับฟัง และการทำงานร่วมกัน ผู้เรียนจะเลือกประธาน เลขานุการ และทำหน้าที่เป็นสมาชิกกลุ่มที่ดี วางแผนร่วมกับกลุ่มศึกษาค้นคว้าอภิปราย และเสนอรายงาน

8. การสัมมนา คือการที่ผู้สอนและผู้เรียนได้วางแผนการสอนการเรียนรู้ร่วมกัน โดยกำหนดหัวข้อที่จะศึกษาจากการที่ผู้สอนจะให้ข้อมูลความคิด ทฤษฎีพื้นฐานซึ่งจะจัดอยู่ในรูปของการเชิญวิทยากรมาแสดงปาฐกถาหรือบรรยาย จากนั้นเป็นการค้นคว้าด้วยตนเอง การอภิปรายกลุ่มย่อย ตลอดจนเสนอผลการศึกษาค้นคว้าและข้อตกลงในกลุ่มใหญ่อีกครั้งหนึ่งเพื่อประมวลความรู้ตามขอบเขตที่กำหนดสาระวิชานั้น ในการสัมมนานิสิตจะได้มีโอกาสฝึกทักษะการทำเอกสารประกอบการสัมมนา การจัดสัมมนา การอภิปรายกลุ่ม และมีโอกาสฝึกการเสนอรายงานต่อที่ประชุมใหญ่อีกด้วย

9. การศึกษาเฉพาะกรณี หรือโครงการสอนแบบศึกษาเฉพาะกรณี มุ่งให้นิสิตในกลุ่มย่อย ประมาณ 5-7 คน ได้มีโอกาสศึกษาในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะเพื่อหาข้อมูลมาตัดสินใจวินิจฉัยดำเนินการแก้ปัญหา หรือหาทางเสนอแนะในเรื่องหนึ่งเรื่องใดที่กำหนด ซึ่งผู้เรียนในกลุ่มจะต้องศึกษาตั้งแต่จุดเริ่มต้นของปัญหา สาเหตุของปัญหา แนวทางการศึกษาประกอบเพื่อการแก้ปัญหาลดจนข้อเสนอนั้นๆ

10. การฝึกการปฏิบัติ การศึกษาในหลักสูตรระดับปริญญาตรี จำเป็นต้องมีการฝึกปฏิบัติ เช่น เมื่อเรียนภาคบรรยาย หรือทฤษฎีแล้วก็มีภาคปฏิบัติให้ทดลองทำด้วยตนเอง เพื่อให้เข้าใจบทเรียนมากยิ่งขึ้น การสอนภาคปฏิบัติจำเป็นต้องแบ่งเป็นกลุ่มย่อยเพื่อประสิทธิภาพในการควบคุมดูแลให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติถูกต้องได้ผลมากยิ่งขึ้น

11. การสาธิต การศึกษาหลายกรณีและผู้สอนจำเป็นต้องสาธิตให้นิสิตดูเป็นตัวอย่าง เช่น การสาธิตการขาย อาจารย์อาจสาธิตให้ผู้เรียนดูว่าวิธีการเสนอสินค้าใหม่ให้แก่ลูกค้าควรจะทำอย่างไร ข้อดีข้อเด่นของสินค้านั้นๆอย่างไร มีเทคนิคที่จะจูงใจลูกค้าอย่างไรบ้าง อาจารย์ย่อมสาธิตให้ดูเป็น

ตัวอย่างได้ นอกจากนี้ในการฝึกการปฏิบัติผู้สอนจำเป็นต้องสาธิตหรือทำตัวอย่างให้ดูก่อนเพื่อผู้เรียนจะสามารถปฏิบัติด้วยตนเองได้

12. การสอนเป็นรายบุคคล การสอนเป็นรายบุคคลนั้นมุ่งเน้นการพัฒนาของผู้เรียนแต่ละคนเป็นหลัก ดังนั้นอาจจะใช้วิธีสอนโดยให้นิสิตไปค้นคว้าตามหัวข้อที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และนำสาระที่ได้ศึกษามาอภิปรายร่วมกับผู้สอน การสอนประเภทนี้อาจจะใช้อุปกรณ์การสอนประกอบก็ได้ เช่น การเรียนจากตลับเสียง เอกสาร หรือจากบทเรียนคอมพิวเตอร์

13. การสอนแบบโปรแกรม เป็นการจัดบทเรียนสำเร็จรูป ซึ่งอาจอยู่ในรูปตำราแบบเรียนหรือโปรแกรมในคอมพิวเตอร์ก็ได้ ในการสอนแบบนี้ผู้สอนก็ต้องเตรียมบทเรียนสำเร็จรูปไว้ให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ด้วยตนเอง และเรียนไปตามความสามารถความสนใจ และเวลาที่ผู้เรียนสะดวก บทเรียนดังกล่าวจะให้ทั้งสาระ วิธีการเรียน และการวัดผลด้วย

14. การฝึกประสบการณ์ตรง การสอนโดยให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรงจากเรื่องที่กำหนดไว้ในหลักสูตร เป็นความจำเป็นอย่างยิ่งโดยเฉพาะในการศึกษาด้านวิชาชีพ วิธีการสอนแบบนี้จึงต้องเป็นการนิเทศชี้แนะอธิบายเป็นรายบุคคล ผู้สอนจำเป็นต้องสอนร่วมกับบุคลากรซึ่งควบคุมงานในหน้าที่ที่สถานบันนั้นส่งผู้เรียนไปฝึกงานด้วย

สรุปได้ว่าในด้านกระบวนการเรียนการสอนนั้นต้องจัดทำแผนการสอนซึ่งเป็นการขยายรายละเอียดไปสู่ภาคปฏิบัติ โดยกำหนดกิจกรรมและเวลาไว้อย่างชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติได้ มีการจัดทำประมวลการสอนที่ดำเนินการโดยฝ่ายวิชาการและครูอาจารย์ รวมทั้งจัดตารางกำหนดวัน เวลา สถานที่ วิชา และกลุ่มผู้เรียนที่จะทำการเรียนการสอน การจัดอาจารย์เข้าสอนโดยพิจารณาตามความเหมาะสมและความถูกต้อง ซึ่งวิธีการสอนของอาจารย์นั้นควรสอนโดยคำนึงถึงผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เนื่องจากเป็นวิธีการสอนที่คำนึงถึงความต้องการของผู้เรียนเป็นหลักอันจะส่งผลให้ผู้เรียนได้รับความรู้มากที่สุด

ด้านการวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลจะต้องมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้ (คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษา. 2543 : 66)

หลักเกณฑ์การวัดและประเมินผล

หลักเกณฑ์รูปแบบการวัดและประเมินผล และวิธีการประเมินผลที่ชัดเจน ประกอบด้วยสิ่งต่อไปนี้

1. รูปแบบของการประเมินผลและวิธีการประเมินผล
2. นำหนักในการประเมินภาพรวมในแต่ละด้าน
3. เงื่อนไขในการมีสิทธิสอบ
4. เวลาเข้าชั้นเรียน
5. รายละเอียดเกี่ยวกับส่วนที่จะประเมิน เช่น กำหนดเวลาการส่งงาน รูปแบบรายงาน เนื้อหาของรายงานแต่ละชั้น ปริมาณงาน เวลาของงานที่ควรใช้ในแต่ละชั้น โทษของการส่งงานเกินเวลาที่กำหนด ความสามารถในการเขียนรายงาน
6. ขั้นตอนการส่งงาน สถานที่ส่งงาน และรับงานที่ตรวจสอบแล้ว

7. การปรับคะแนนดิบเป็นคะแนนมาตรฐาน

8. เกณฑ์ขั้นต่ำที่ผ่านการประเมิน

องค์ประกอบเหล่านี้จะต้องมีการปรึกษาหารือ และตกลงให้ความเห็นชอบร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องก่อนเริ่มการเรียนการสอน โดยแจ้งให้ผู้เข้าเรียนทราบภายในสัปดาห์แรกของการเปิดเรียนในแต่ละภาคการศึกษา

ไพศาล หวังพานิช (2526 : 11-15) ได้กล่าวถึงหลักเกณฑ์หรือองค์ประกอบที่ถือว่าเป็นหลักของการวัดผลและการประเมินผลการศึกษาไว้ดังนี้

1. วัดให้ตรงกับวัตถุประสงค์ ในการวัดแต่ละครั้งต้องมั่นใจว่าสามารถวัดสิ่งที่ต้องการได้อย่างแท้จริง เช่น ถ้าต้องการวัดว่าผู้เรียนนำความรู้วิชาวิทยาศาสตร์ไปใช้ในชีวิตประจำวันหรือไม่ แต่ออกข้อสอบวัดความจำลักษณะนี้เรียกว่าวัดได้ไม่ตรงกับวัตถุประสงค์

2. ใช้เครื่องมือที่ดี ในการวัดแต่ละครั้งย่อมขึ้นกับคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้เป็นอย่างมาก ถ้าเครื่องมือมีคุณภาพดี ผลการวัดเชื่อถือได้ ในทางตรงกันข้ามถ้าเครื่องมือไม่ดี ไม่แน่นอนผลการวัดก็ย่อมต้องผิดพลาดคลาดเคลื่อน

3. มีความยุติธรรม ในการวัดผลการศึกษาการที่จะนำผลการวัดมาเปรียบเทียบกับในกลุ่ม หรือจะนำไปเทียบกับมาตรฐานอย่างอื่น เพื่อจะตัดสินระดับสูงต่ำของความสามารถในการเรียนของผู้เรียนจะต้องเป็นผลการวัดที่ได้มาจากการวัดที่ยุติธรรมกับทุกคน

4. แปลผลได้ถูกต้อง โดยทั่วไปมักมีการแปลผลการสอบอยู่สองลักษณะคือ แปลโดยเปรียบเทียบผลการวัดภายในกลุ่มของผู้เรียนกับเปรียบเทียบมาตรฐานที่มีอยู่ การแปลผลในลักษณะใดก็ตามจำเป็นต้องคำนึงถึงเสมอว่าคะแนนหรือผลการวัดที่ได้นั้นใช้แทนคุณลักษณะใดของผู้เรียน ผลการวัดนั้นมีความละเอียดเพียงใด เป็นผลการวัดที่มีอยู่ในระดับใด มีหน่วยเท่ากันหรือไม่ ความคลาดเคลื่อนของผลการวัดมีมากน้อยเพียงใด

5. ใช้ผลการวัดได้คุ้มค่า การวัดผลที่ดีมิได้มีความหมายแต่เพียงการตรวจสอบความสามารถของผู้เรียนว่ามีคุณภาพเป็นเช่นไร ได้หรือตกเท่านั้น แต่ควรมุ่งหวังที่จะค้นหาความเด่นหรือด้อยของผู้เรียน เพื่อจะได้พัฒนาหรือปรับปรุงความสามารถของผู้เรียนแต่ละคนให้ดีขึ้น ดังนั้นการวัดผลแต่ละครั้งควรจะได้ นำผลที่ได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ คุ้มค่าการลงทุน และสอดคล้องกับความมุ่งหมายที่แท้จริงของการวัดผล

สรุปได้ว่าการดำเนินการเพื่อให้การวัดและประเมินผลมีคุณภาพนั้นต้องกำหนดหลักเกณฑ์รูปแบบการวัดการประเมินผล และวิธีการประเมินผลที่ชัดเจน ทั้งนี้ต้องได้รับความเห็นชอบและเป็นที่ยอมรับร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องก่อนเริ่มดำเนินการเรียนการสอน ทั้งนี้ในการวัดและประเมินผลนั้นต้องมีผู้รับผิดชอบตามลำดับขั้น เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบทบทวนได้ตามกระบวนการต่างๆที่มีการตกลงกันไว้

2. การวิจัย

การวิจัยเป็นเครื่องมือมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศในทุกด้าน อาทิ การศึกษา สังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม สถาบันการศึกษาจึงต้องเร่งพัฒนางานวิจัยในทุกๆด้านแบบองค์รวม หรือในทุกสาขาวิชาเพื่อสนับสนุนให้เกิดกระบวนการผลิตงานวิจัยให้ได้มาซึ่งความรู้ในการพัฒนาประเทศ ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในสังคมโลกยุคใหม่ได้อย่างมีคุณภาพ ดังที่ อุทัย บุญประเสริฐ (2552 : 27-28) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการทำงานวิจัยไว้ดังนี้

1. ช่วยในการกำหนดแผนงาน
2. ช่วยเสริมสร้างสมรรถนะในการวินิจฉัยและการแก้ปัญหา
3. ช่วยให้นักบริหารสามารถติดตามและประเมินผลงานของตนเอง ของสถานศึกษา และองค์กรทางด้านการศึกษา
4. ช่วยให้มีผลงานวิจัย เกิดความรู้ใหม่ๆ ช่วยให้ผู้รู้เข้าใจสิ่งที่เกี่ยวข้องมากขึ้น สามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลง และพัฒนาสิ่งต่างๆได้
5. ช่วยในการแก้ไขปัญหาต่างๆ เพิ่มประสิทธิภาพ หรือศึกษาวิธีการใหม่ๆให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป

สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาแห่งชาติ (2549 : 3) ได้กำหนดภารกิจตามบทบาทด้านการวิจัยของสถาบันอุดมศึกษาไว้ว่า สถาบันอุดมศึกษาพึงกำหนดนโยบายและแผนงาน ในการสนับสนุนและส่งเสริมงานวิจัย เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการสร้างองค์ความรู้ใหม่ การพัฒนาการเรียน การสอน และการพัฒนาประเทศ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

- 1.นโยบาย แผนงานการวิจัย
สถาบันอุดมศึกษามีนโยบาย แผนงาน และระบบการสนับสนุนงานวิจัย เพื่อการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ การพัฒนาการเรียนการสอน และการนำไปใช้เพื่อการพัฒนาประเทศ
- 2.ทรัพยากรเพื่อการสนับสนุนการวิจัย
สถาบันอุดมศึกษาพึงจัดหาทรัพยากรให้เพียงพอต่อการส่งเสริมการวิจัยตามนโยบายและแผนงานการวิจัยของสถาบัน มีการเสาะแสวงหาทรัพยากรจากหน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

3.ผลงานการวิจัย

สถาบันอุดมศึกษามีการพัฒนาฐานข้อมูลการวิจัยที่สามารถเผยแพร่และถ่ายทอดองค์ความรู้สู่สังคม มีการเผยแพร่ผลงานการวิจัยในวารสารวิชาการซึ่งเป็นที่ยอมรับทั้งในประเทศและต่างประเทศ มีระบบถ่ายทอดความรู้ใหม่เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

จากการปฏิรูปอุดมศึกษาของไทยได้กำหนดนโยบายในการปฏิรูปการวิจัย โดยให้มหาวิทยาลัยดำเนินการ ดังนี้ (วิจิตร ศรีสะอ้าน.2547 : 21)

1. พัฒนาการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานสากลให้สามารถเป็นกลไกในการสร้างงานวิจัยที่มีคุณภาพ และสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาสถาบันสังคม และประเทศ
2. สนับสนุนให้มหาวิทยาลัยสร้างงานวิจัยพื้นฐาน และงานวิจัยประยุกต์และเป็นศูนย์วิจัยเฉพาะทาง หรือศูนย์เพื่อความเป็นเลิศ หรือศูนย์วิจัยนโยบายทางการศึกษาในสาขาที่มหาวิทยาลัยมี

ความเชี่ยวชาญ เพื่อเป็นกลไกสร้างสรรค์งานวิจัยและพัฒนานักวิจัย รวมทั้งเป็นศูนย์ประสาน
เครือข่ายการวิจัย ทั้งภายในและระหว่างสถาบัน กับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน

3. ให้มีหน่วยงานกลางและมีกลไกดูแลการบริหารจัดการงานวิจัยในภาพรวมของ
มหาวิทยาลัยเพื่ออำนวยความสะดวกแก่คณาจารย์ซึ่งเป็นนักวิจัย ตลอดจนเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร
งานวิจัยของมหาวิทยาลัย

4. มีกลไกและระบบที่สามารถดึงดูดผู้มีความรู้ ความสามารถและมีความสนใจการวิจัยให้เข้า
มาเป็นบุคลากรวิจัยในมหาวิทยาลัย และให้คงอยู่ในระบบ โดยสามารถก้าวหน้าได้ในสายงานและมี
กลไกพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

แนวทางในการดำเนินงานด้านการวิจัย

แนวทางในการดำเนินงานที่ช่วยส่งเสริมให้มีความเจริญที่ยั่งยืนโดยใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือ
ในการพัฒนานั้น ประเวศ วะสี (2543 : 25) ได้สรุปแนวทางไว้ดังนี้

1. ควรมีหลักการเพื่อสร้างเสริมสนับสนุนริเริ่มการศึกษาค้นคว้าและวิจัย เพื่อรวบรวมไว้
สำหรับอนุรักษ์ พัฒนาและเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผลของการวิจัยสามารถใช้ประโยชน์ในการ
ปรับปรุงหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสังคมและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น ซึ่งมี
วิธีการในการดำเนินการคือ ให้อาจารย์ของสถาบันได้ทำวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวกับท้องถิ่นหรือเรื่อง
เกี่ยวกับภูมิปัญญาของท้องถิ่นเป็นสำคัญ

2. จัดตั้งศูนย์ข้อมูลเพื่อการวิจัยและพัฒนาท้องถิ่น และร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก ทั้ง
ภาครัฐและภาคเอกชน จัดตั้งกองทุนหรือมูลนิธิการวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่นขึ้นในสถาบันทำหน้าที่
รณรงค์และรวบรวมความช่วยเหลือในด้านงบประมาณเพื่อใช้สนับสนุนโครงการและงานวิจัย เพื่อการ
พัฒนาภูมิปัญญาและพัฒนาศักยภาพของคนในท้องถิ่น

วิรุณ ตั้งเจริญ ได้เสนอรูปแบบการวิจัยทางศิลปกรรมศาสตร์ ดังนี้ (วิรุณ ตั้งเจริญ. 2543 ก :
8-9)

การวิจัยแบบกรณีศึกษา (Case studies) เป็นการศึกษาศิลปป็นทั้งชีวิต และการสร้างสรรค์
ผลงาน ศึกษาตัวผลงานโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ ทั้งเป็นการศึกษาระยะสั้นและระยะยาว

การวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ (Historical research) เป็นการศึกษาพื้นฐานที่เกี่ยวกับ
ประวัติศาสตร์ศิลป์ และความเป็นมาในเรื่องราวต่างๆ

การวิจัยภาคสนาม (Field studies) เป็นการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับชุมชน กลุ่มชนหมู่บ้านช่างที่มี
ความสัมพันธ์กับศิลปวัฒนธรรมและบริบทต่างๆ เช่น ผลงานวิจัยศิลปะพื้นบ้าน เป็นต้น

การวิจัยสำรวจ (Survey research) เป็นการศึกษาที่ใช้ข้อมูลจากการสำรวจหรือการใช้
แบบสอบถามเป็นหลัก ซึ่งสามารถนำมาใช้ร่วมกับการวิจัยในลักษณะต่างๆ เช่น การวิจัยเชิง
ประวัติศาสตร์ หรือการประยุกต์ใช้กับการวิจัยทางด้านศิลปศึกษา การออกแบบโฆษณาซึ่งมีผู้นำมาใช้
มากมาย

การวิจัยทดลอง (Experimental research) เป็นการศึกษาโดยทดลองปฏิบัติโดยตรง ซึ่ง
สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับกระบวนการหรือกลวิธีในการสร้างสรรค์งานศิลปะในลักษณะต่างๆ เช่น

การทดลองสร้างสรรค์ภาพพิมพ์หิน เพื่อตรวจสอบการใช้กลวิธีการพิมพ์หินว่า เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและสภาพอุณหภูมิในสังคมไทยหรือไม่อย่างไร

การวิจัยผสมผสานระเบียบวิธีวิจัย (Combined research methodologies) เป็นการวิจัยที่สามารถประยุกต์ระเบียบวิธีวิจัยต่างๆมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการแสวงหาคำตอบหรือความรู้ เช่น การวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ก็ใช้ทั้งการวิจัยเอกสาร การวิจัยสำรวจ การวิจัยภาคสนามผนวกเข้าไว้ด้วยกัน หรือการวิจัยและพัฒนา (Research and development) ซึ่งเป็นการผสมผสานการแสวงหาคำตอบด้วยระเบียบวิธีวิจัยต่างๆเพื่อให้ได้องค์ความรู้ใหม่ในอันที่จะพัฒนาไปสู่การใช้ประโยชน์โดยตรง เป็นต้น รวมทั้งยังมีการนำระเบียบวิธีวิจัยอื่นๆมาประยุกต์หรือนำมาใช้ในการค้นคว้าวิจัยทางด้านศิลปกรรมศาสตร์ได้

3. การบริการวิชาการ

การให้บริการวิชาการถือว่าเป็นบทบาทสำคัญสำหรับมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาชุมชนและสังคม หากมหาวิทยาลัยใดจะอ้างตนเองว่าเป็นสถาบันเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น โดยเป็นแหล่งวิชาการ มหาวิทยาลัยนั้นดูตายไม่ได้เมื่อท้องถิ่นมีความจำเป็นต้องใช้วิชาการ ในการนี้มหาวิทยาลัยก็ต้องมีความรู้ที่จำเป็นนั้น หรือไปหาความรู้มาสนองแก่ท้องถิ่นได้ ความรู้เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นของตนจึงมีความสำคัญ เพราะมักจะต้องใช้การปรับความรู้และเทคโนโลยีต่างๆให้เหมาะสมสำหรับใช้ในท้องถิ่นนั้นๆ (จรัส สุวรรณเวลา. 2545: 31-32) การให้บริการวิชาการความรู้แก่ประชาชนกลุ่มเป้าหมายทั้งในภาคเมือง ชนบท และภาคการผลิตต่างๆ ทั้งนี้นับตั้งแต่ที่มรการจัดทำ แผนอุดมศึกษาระยะยาวเมื่อกว่า 10 ปีที่แล้วเป็นต้นมา ภารกิจด้านการบริการวิชาการโดยเฉพาะการศึกษาต่อเนื่องได้ถูกเน้นมาตลอด (อดุลย์ วิริยะเวชกุล. 2541: 425)

Groezinger. (1975 : 585-A) กล่าวว่าบริการวิชาการแก่ชุมชนไว้ว่า “การให้การศึกษา นอกระบบ (Education) หรือกิจกรรมที่วิทยาลัยจัดเพื่อชุมชนโดยไม่คิดค่าหน่วยกิต” เป็นกิจกรรมบริการสาธารณชน (Public Services) ของสถาบันอุดมศึกษาในเมืองบัลติมอร์ ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้ให้คำนิยามไว้ว่า หมายถึง “กิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องโดยไม่คิดหน่วยกิต การวิจัยประยุกต์ ปรัชญาหรือ และงานพิเศษอื่นๆ เช่น กรรมการตัดสินต่างๆ และเป็นนักกิจกรรมที่จัดเพื่อชุมชน โดยเฉพาะ

แนวทางการให้บริการวิชาการแก่สังคม นักวิชาการได้ให้ทัศนะแตกต่างกันดังต่อไปนี้

ทรงศักดิ์ ศรีภาพสินธุ์ (2541 : 10) ได้สรุปแนวทางการให้บริการวิชาการแก่สังคมในอุดมคติ ควรพิจารณาดังนี้

1. ยึดหลักการเพิ่มขีดความสามารถของคนไทยในสังคมโลก โดยแสวงหาความพอดีระหว่างความเป็นไทยกับความเป็นคนในสังคมโลก ซึ่งต้องคำนึงถึงการสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่ผสมผสานกับองค์ความรู้ของท้องถิ่น หรือองค์ความรู้เดิม โดยไม่ขัดกับหลักความเป็นอยู่ที่พอดีกับธรรมชาติ และรู้อย่างเท่าทัน มีสติ

2. ให้บริการวิชาการที่มุ่งเน้นให้คนพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน โดยคำนึงถึงบริบททางสังคมเป็นหลัก ไม่ว่าจะเป็นสังคมเมืองที่เริ่มขาดการยึดเหนี่ยว การพึ่งพากันและกันของคนในสังคม ทำอย่างไรจะให้บริการวิชาการแก่สังคมที่มีลักษณะต่างคนต่างอยู่ จะสร้างความเข้มแข็งให้กับ

ชุมชนเมืองได้อย่างไร พร้อมกระตุ้นให้คนในสังคมเมืองใหญ่ๆร่วมมือร่วมใจ พึ่งพากันตามลักษณะดั้งเดิมของสังคมไทยได้ เพื่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีครอบครัวที่มั่นคง มีงานทำ มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และมีการพัฒนาการที่ไม่ทำลายธรรมชาติแวดล้อม

3. ให้บริการวิชาการที่ส่งเสริมเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว/บุคคล โดยพิจารณาตามความต้องการของบุคคลในท้องถิ่น ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ตามอัตภาพ โดยการสร้างงาน พัฒนาและส่งเสริมทักษะกำลังแรงงานของประเทศ ให้ตอบสนองความต้องการแรงงานของตลาดเทคโนโลยีสมัยใหม่ ที่มีการขยายตัวตลอดเวลา ส่งเสริมชุมชนให้มีการยกระดับงานฝีมือ ให้ความรู้ด้านกลไกการตลาด การแข่งขันในภาวะตลาดการค้า เศรษฐกิจเสรี การเรียนรู้ที่จะรู้เขารู้เรา เพื่อปรับตัวเองได้อย่างเหมาะสม

4. การให้บริการวิชาการที่มุ่งเน้นการส่งเสริมคุณภาพ การบริโภค อุบัติเหตุ ที่ถูกสุขลักษณะการดูแลตนเอง การปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้ถูกสุขลักษณะ รู้จักความสำคัญของสุขภาพ ความปลอดภัย และความสะอาดของสภาวะแวดล้อมที่เป็นปัจจัยพื้นฐานนำไปสู่ความมั่นคงของชีวิตและการทำงาน

5. การบริการวิชาการที่มุ่งเน้นการเรียนรู้ เพื่อบริหารทรัพยากรสิ่งแวดล้อม การฟื้นฟูสภาวะแวดล้อม การมุ่งสร้างความรับผิดชอบภายใต้สิทธิและหน้าที่ “ผู้ก่อมลพิษ ต้องเป็นผู้จ่าย” การสร้างจิตสำนึก เห็นคุณค่า ลดการใช้ นำกลับมาใช้ใหม่ การใช้หมุนเวียน การมีส่วนร่วมของชุมชน และบุคคลต่อสภาวะแวดล้อม ซึ่งส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนโดยรวม

6. การบริการวิชาการที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบประเทศภายใต้ระบอบการปกครองประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นศูนย์รวมน้ำใจของคนไทยด้วยความเชื่อที่ว่า การมีส่วนร่วมของชุมชน จะเป็นจุดเริ่มต้นของการกระจายอำนาจ/หน้าที่/ความรับผิดชอบไปสู่ทุกจุดได้อย่างทั่วถึง มหาวิทยาลัยจะมีบทบาทในเรื่องการเมือง การปกครองอย่างไร ในภาวะความเหลื่อมล้ำของประชาชนทั้งในด้านฐานะ ความรู้ ฯลฯ ทำอย่างไรจะให้การใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่เกิดผลสัมฤทธิ์

7. การบริการวิชาการที่ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างรู้เท่าทัน การสื่อสารที่รวดเร็วทำให้เกิดมีการทะลักของข้อมูลข่าวสาร สังคมจะขาดเอกราชเชิงวัฒนธรรมและความคิด ผู้บริโภคข้อมูลจึงต้องรู้เท่าทันและมีสติ และเป็นเรื่องที่พึงสังวรในสังคมไทย มหาวิทยาลัยจะเป็นผู้ชี้แนะในบทบาทนี้ได้อย่างไร เป็นคำถามที่นักวิชาการต้องหาทางตอบ และมีส่วนร่วมเพื่อแก้ไขปัญหาการบริโภคข้อมูลที่ท่วมท้น ไร้ทิศทางของสังคมยุคปัจจุบัน

สุชาติ ชินะจิตร (2540 : 271-273) จำแนกได้ 7 แนวทางดังนี้

1. การให้บริการวิชาการเพื่อให้ความรู้ด้วยการฝึกอบรม

1.1 การศึกษาต่อเนื่อง เป็นการใช้การศึกษาหลังจากจบการศึกษา เป็นการเพิ่มเติมความรู้ในสาขาที่เรียนมาและประกอบอาชีพอยู่ แต่ต้องการความทันสมัย ความก้าวหน้าในวิทยาการ

1.2 การศึกษาตลอดชีวิต (Long – Life Education) เป็นการศึกษาที่ต้องทำไปตลอดชีวิต เพื่อพัฒนาคนให้รู้เท่าทันเป็นการเปลี่ยนแปลงของสรรพความรู้

1.3 การศึกษาใหม่ (Re-Education) เป็นการศึกษาในสาขาวิชาที่ต่างจากที่เรียนมา เพราะการเปลี่ยนแปลงของโลกและของวิชาการ ทำให้มีความจำเป็นที่ต้องติดตามหาความรู้เพิ่มเติม เช่น วิศวกรเรียนศาสตร์ทางการบริหาร เป็นต้น

1.4 การให้การศึกษาคอนเป็นประโยชน์แก่สังคมทั่วไป เป็นการให้ความรู้แก่ผู้ที่ต้องการใช้ ซึ่งมีระดับและความต้องการในลักษณะต่างๆกัน

2.การให้บริการทางวิชาชีพ

การประกอบวิชาชีพที่เป็นบริการให้แก่สังคม เช่น การบริการทางการแพทย์ ทันตแพทย์ สัตวแพทย์ ในโรงพยาบาล การบริการของสถานปฏิบัติการ เกษษชุมชน หรือโอสถศาลา ที่เป็นที่ยังงาน นิสิตพร้อมๆกับการให้บริการจำหน่ายยาโดยมีเภสัชกรให้คำแนะนำ

การให้บริการวิเคราะห์ทดสอบจัดว่าเป็นบริการทางวิชาชีพอีกลักษณะหนึ่ง มหาวิทยาลัยที่มีเครื่องมืออุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอนและการวิจัย ซึ่งสามารถให้บริการวิเคราะห์ทดสอบตัวอย่าง เช่น ที่ห้องปฏิบัติการในคณะหรือศูนย์เครื่องมือส่วนกลาง บริการในลักษณะนี้ช่วยให้มีรายได้กลับมาบำรุงรักษาเครื่องมือ ทำให้มีการใช้อุปกรณ์เครื่องมืออย่างคุ้มค่ามากขึ้น ขณะเดียวกันบุคลากรด้านวิชาการก็ได้ประโยชน์จากการรับงานที่อาจเป็นหัวข้อสำหรับวิจัยต่อไปด้วย

3.การให้บริการเพื่อรับรองคุณภาพ

การวิเคราะห์ทดสอบส่วนหนึ่งเป็นการให้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวอย่าง อีกส่วนหนึ่งอาจทำเพื่อการรับรองคุณภาพของสินค้าบางอย่าง มีห้องปฏิบัติการที่ได้รับการรับรองจากหน่วยราชการเพื่อออกหนังสือสำคัญ เช่น การรับเป็นห้องปฏิบัติการเพื่อรองมาตรฐานอุตสาหกรรมของสินค้าบางชนิด

นอกจากการบริการเพื่อการรับรองคุณภาพของสินค้าแล้ว ยังมีบริการเพื่อการรับรองความรู้ สำนักทดสอบจะเป็นกลไกของการจัดทดสอบความรู้ที่มีความต้องการสูง เช่น ความรู้ภาษาอังกฤษระดับต่างๆ ความรู้ทางคอมพิวเตอร์ ประกาศนียบัตรที่ออกโดยสำนักทดสอบของสถาบันที่เป็นที่เชื่อถือ จะสามารถนำไปใช้เพื่อการสมัครงานได้เป็นอย่างดี

4.การให้บริการห้องปฏิบัติการ

ในมหาวิทยาลัยจะมีห้องปฏิบัติการที่ใช้เพื่อการเรียนการสอนและการวิจัยอยู่หลายด้านตามสาขาต่างๆ ห้องปฏิบัติการเหล่านี้มีเครื่องมือและอุปกรณ์พร้อมเพื่อการใช้งาน หากจะใช้ให้เต็มประสิทธิภาพ อาจนำมาจัดบริการเพื่อการใช้เป็นช่วงเวลาได้

5.การให้บริการที่ปรึกษา

บุคลากรในสาขาวิชาชีพ เช่น วิศวกรรม สถาปัตย์ บริหารธุรกิจ ฯลฯ สามารถใช้ความรู้ความสามารถในการให้บริการในลักษณะที่ปรึกษา จัดทำโครงการเพื่อการศึกษาและแก้ปัญหา ซึ่งจะประสบผลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนและการวิจัยได้ เพราะจากบริการนี้จะทำให้เกิดกรณีตัวอย่าง เพื่อการศึกษาหรือหัวข้อวิจัยเพื่อการศึกษาในเชิงลึกต่อไป

6.การให้บริการศึกษาวิจัยวางระบบ

บริการลักษณะนี้จะคล้ายกับข้อ 5 แต่จะทำอย่างครบวงจรถึงขั้นที่นำไปปฏิบัติได้ เช่น การวางระบบสารสนเทศ ระบบบริหาร ระบบบัญชี เป็นต้น

7.การให้บริการพัฒนาทั้งระบบเบ็ดเสร็จ

นอกจากจะให้บริการแบบครบวงจร ตั้งแต่การวินิจฉัยปัญหาจนถึงขั้นปฏิบัติ คือ การวางระบบให้แล้ว อาจรวมถึงการพัฒนาบุคลากรไปด้วย

สรุปว่า มหาวิทยาลัยควรมีบทบาทในการให้บริการทางวิชาการแก่สังคมเป็นเป้าหมายสำคัญ โดยจัดกิจกรรมที่พัฒนาสภาพของสังคม มุ่งอำนวยความสะดวกในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และป้องกันแก้ไขปัญหาสังคมต่างๆที่จะมีมาโดยกำหนดนโยบายที่ชัดเจนและรูปแบบของการบริการทางวิชาการในรูปแบบใหม่ๆ ที่ตอบสนองจุดประสงค์และกลุ่มเป้าหมายโดยเฉพาะโดยคำนึงถึงประโยชน์ต่อสังคมเป็นสำคัญ และการดำเนินการทางวิชาการแก่สังคม ควรร่วมมือกับเอกชนโดยการปรับปรุงแผนและโครงสร้าง ให้งานบริการทางวิชาการแก่สังคมของสถาบันอุดมศึกษามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

รูปแบบด้านการบริการวิชาการ

การบริการวิชาการแก่ท้องถิ่นถือเป็นภารกิจสำคัญของสถาบันอุดมศึกษา สำหรับสถาบันอุดมศึกษาที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อท้องถิ่น ต้องมีความพร้อมด้านวิชาการเพื่อให้เป็นที่พึ่งทางปัญญาแก่ประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งการให้บริการทางวิชาการแก่ท้องถิ่นสามารถดำเนินการได้หลากหลายรูปแบบ ดังความคิดเห็นของนักวิชาการดังต่อไปนี้

ประเทือง ภูมิภักทราคม (2548 : 123) ได้เสนอรูปแบบการให้บริการวิชาการไว้คือ

1. การให้บริการวิชาการตามความพร้อมและทำได้ด้วยบุคลากรของสถาบันเอง ซึ่งการให้บริการในลักษณะนี้เป็นได้ทั้งการให้ความรู้ และการฝึกอบรมที่เป็นหลักสูตรระยะสั้นสาขาต่างๆ โดยสถาบันต้องเตรียมความพร้อมในด้านหลักสูตร วิทยากร อุปกรณ์ เครื่องมือ และห้องปฏิบัติการ พร้อมทั้งจัดทำแผนการให้บริการตลอดทั้งปีการศึกษา เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้ทราบข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับการให้บริการของสถาบัน

2. การให้บริการวิชาการตามความต้องการของสังคม การให้บริการในลักษณะนี้ สถาบันเองอาจไม่มีความพร้อม แต่ประชาชนหรือองค์กรภายในท้องถิ่น มีความจำเป็นต้องใช้บริการสถาบันอุดมศึกษาเพื่อท้องถิ่นต้องไม่ปฏิเสธการร้องขอของท้องถิ่น ควรดำเนินการให้บริการตามการร้องขอ มีวิธีการดำเนินงานโดยเชิญผู้มีความรู้จากภายนอกมาเป็นวิทยากร ส่วนค่าตอบแทนหรือค่าใช้จ่ายในด้านต่างๆ ควรใช้ระบบการบริหารจัดการมาดำเนินการ

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2542 : 263 – 264) ได้สรุปรูปแบบและวิธีการในการให้บริการวิชาการคือ

1. การเผยแพร่ความรู้ เป็นการให้ความรู้ภายนอกรั้วของสถาบันการศึกษาโดยผ่านสื่อต่างๆ เช่น โทรทัศน์ การบรรยาย อภิปรายต่างๆ การจัดพิมพ์หนังสือเผยแพร่ รวมทั้งการให้นักศึกษาออกไปสู่ชุมชนท้องถิ่น เป็นต้น ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาต้องพิจารณาว่าความรู้ที่นำออกเผยแพร่นั้นเป็นความรู้แบบไหน และหวังผลอะไรจากการเผยแพร่นั้น

2. การให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือ เป็นการนำความรู้ที่มีอยู่ไปช่วยแก้ปัญหาของชุมชน เช่น การเป็นวิทยากร การเป็นกรรมการ การไปเป็นที่ปรึกษาขององค์กรรัฐวิสาหกิจหรือบริษัทห้างร้านเอกชน เป็นต้น

3. การร่วมมือในการแก้ไขปัญหาชุมชน ซึ่งเป็นแบบเฉพาะของประเทศที่กำลังพัฒนา ที่สถาบันอุดมศึกษาส่วนร่วมโดยตรงกับการแก้ปัญหาของประเทศ เช่น ค่าขยายสภาพพัฒนาโครงการในเรื่องต่างๆ เป็นต้น

4. การปรับปรุงสมรรถภาพของบุคลากรในหน่วยงาน งานบริการด้านนี้เป็นการฝึกอบรมสัมมนา การจัดประชุมต่างๆในส่วนนี้ นอกจากหวังให้เกิดประโยชน์แก่หน่วยงานแล้ว ควรจะคำนึงถึงคุณภาพชีวิตของบุคลากรโดยส่วนรวมด้วย

สุชาติ ชินะจิตร์ (2540 : 271) ได้จำแนกรูปแบบการให้บริการวิชาการไว้ดังนี้

1. ให้บริการวิชาการเพื่อให้ความรู้ด้วยการฝึกอบรม ได้แก่ การศึกษาต่อเนื่อง (Continuing education) การศึกษาตลอดชีวิต (Life-Long education) การศึกษาใหม่ (Re-education) และการศึกษาอันเป็นประโยชน์ต่อสังคมทั่วไป
2. การให้บริการทางวิชาชีพ เช่น การให้บริการทางการแพทย์ ทันตแพทย์ ฯลฯ
3. การให้บริการเพื่อรับรองคุณภาพ รับรองความรู้
4. การให้บริการห้องปฏิบัติการเพื่อการเรียนการสอนและการวิจัยในสาขาวิชา หรือภาควิชาต่างๆ
5. การให้บริการที่ปรึกษา โดยบุคลากรในมหาวิทยาลัยใช้ความรู้ความสามารถในการให้คำปรึกษา
6. การให้บริการศึกษาวิจัยเพื่อวางระบบ เช่น การวางระบบสารสนเทศ
7. การให้บริการพัฒนาทั้งระบบเบ็ดเสร็จ หมายถึงครบวงจร

ส่วนรูปแบบการให้บริการวิชาการจะมีหลากหลายรูปแบบ ได้แก่ การฝึกอบรม การศึกษาดูงาน (Residential program) บริการวิชาการผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ การให้คำปรึกษา การวิเคราะห์ตัวอย่าง และการวิจัยเพื่อการแก้ปัญหา การจัดนิทรรศการและการแสดง

ประเวศ วะสี (2534 : 24) ได้เสนอแนวทางในการให้บริการวิชาการต่อท้องถิ่นไว้คือ

1. สำรวจและสร้างเครือข่ายผู้รู้ขึ้นในท้องถิ่น แล้วใช้เครือข่ายนี้เป็นช่องทางสำหรับกระจายความรู้และข่าวสารไปสู่คนในท้องถิ่น ในขณะเดียวกันก็ใช้เครือข่ายนี้สำหรับรวบรวมปัญหาและความต้องการของคนในท้องถิ่นด้วย
2. จัดให้มีการประชุม สาธิต และฝึกอบรมในเรื่องต่างๆ ตามความต้องการของคนในท้องถิ่น ดำเนินการให้คนในท้องถิ่นร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาและร่วมกันแสวงหาแนวทางในการแก้ปัญหา โดยสถาบันทำหน้าที่สนับสนุนหรือหาแหล่งสนับสนุน เพื่อช่วยในการแก้ปัญหาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
3. ศึกษาและรวบรวมกรณีการพัฒนาท้องถิ่นที่ประสบความสำเร็จ หรือกรณีการแก้ปัญหาที่น่าสนใจของคนในท้องถิ่น แล้วนำมาเผยแพร่ หรือนำคนในท้องถิ่นเดินทางไปดูด้วยตัวเอง หรือจัดให้คนในท้องถิ่นได้มีการพบปะเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการแก้ปัญหากับคนในท้องถิ่นอื่นๆ
4. กำหนดให้อาจารย์และนักศึกษาในสาขาวิชาต่างๆได้ปฏิบัติงานภาคสนามเพื่อเรียนรู้ความเป็นจริงของท้องถิ่น ซึ่งจะเป็นการเปิดโอกาสให้สถาบันได้บริการทางวิชาการแก่บุคคลในท้องถิ่นโดยตรง และในขณะเดียวกันก็จะได้เรียนรู้จากผู้รู้ในท้องถิ่นด้วย

5. พัฒนาอาจารย์และนักศึกษา ให้ตระหนักถึงภาระความรับผิดชอบต่อปัญหาของสังคม โดยการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้รู้จักปัญหาของท้องถิ่นอย่างแท้จริง

จากแนวคิดด้านการบริการวิชาการแก่ท้องถิ่นนั้น สรุปได้ว่าสถาบันอุดมศึกษาต้องทำตนให้เป็นที่ยอมรับของท้องถิ่น สามารถตอบสนองต่อความต้องการของท้องถิ่นได้ในทุกๆด้าน โดยใช้ความรู้ความสามารถจากบุคลากรภายในสถาบันเอง หรือใช้กระบวนการบริการจัดการเพื่อก่อให้เกิดบริการได้ตามความต้องการ ส่วนรูปแบบและวิธีการในการให้บริการทางวิชาการนั้นสามารถทำได้อย่างหลากหลายรูปแบบ ทั้งความรู้โดยทั่วไป การวิเคราะห์สถานการณ์ การแจ้งเหตุเตือนภัย เพื่อให้มีการป้องกันเหตุร้ายและพัฒนาท้องถิ่นให้มีความเจริญได้อย่างมั่นคง

4. การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

บทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมนั้น จัดเป็นภารกิจหลักที่สำคัญที่สถาบันอุดมศึกษาต้องดำเนินการ เนื่องจากการศึกษาทำหน้าที่ในการถ่ายทอดวัฒนธรรม ผู้ที่ดูแลจัดการศึกษาจึงต้องทำหน้าที่ในการอนุรักษ์สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรม ที่เป็นสิ่งแสดงถึงความเจริญ และสะท้อนให้เห็นถึงเอกลักษณ์ของชาติ เน้นให้ประชาชนเห็นคุณค่าและความสำคัญของวัฒนธรรม รู้จักรักเหง้าของตนเอง เกิดความรักความภูมิใจในศักดิ์ศรีของตน ซึ่งวิธีที่จะทำให้ประชาชนในท้องถิ่นมีความระหนักและเห็นคุณค่าต่อศิลปวัฒนธรรมของตัวเอง ตามแนวคิดของ ประเวศ วะสี (2534 : 110) คือการจัดกิจกรรมเพื่อจรรโลงศิลปวัฒนธรรม เช่น การสนทนาทางวัฒนธรรม การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม อนุรักษ์ทางวัฒนธรรมการศึกษาเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ภาษา บทกวี การแต่งกาย ขนบธรรมเนียมประเพณี สถาปัตยกรรม การศึกษาและปฏิบัติธรรม เป็นต้น

ไพฑูริย์ สีนลรัตน์ (2530 : 293-297) มีความเห็นว่า บทบาทที่ควรจะเป็นของสถาบันอุดมศึกษาในการสร้างเสริมวัฒนธรรมไทย คือ ควรทำความเข้าใจบทบาทของตนเองที่ควรจะเป็นให้ชัดเจน สถาบันศึกษามีหน้าที่ศึกษาค้นคว้าในเรื่องศิลป ประเพณี วัฒนธรรมไทยอย่างลึกซึ้งจริงจัง ต่อเนื่อง ยาวนานและหลากหลาย นอกจากนี้เนื้อหาทางด้านศิลปและวัฒนธรรมก็ยังได้รับความสนใจน้อย การเผยแพร่ผลการศึกษาค้นคว้าจะต้องเผยแพร่ออกไปสู่ประชาชนให้ตระหนักว่าเป็นของดีมีค่าไม่ใช้การบังคับในเรื่องการเก็บสะสมความรู้ต่างๆ โดยมหาวิทยาลัยจะเป็นแหล่งสะสม และศึกษาความเปลี่ยนแปลงอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

ภาระหน้าที่ของมหาวิทยาลัย ตามหลักสากลมี 4 ประการ และได้ให้เหตุผลเกี่ยวกับภารกิจที่ 4 การทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมว่า พันธกิจนี้น่าจะเกิดขึ้นในประเทศที่ด้อยพัฒนาซึ่งเคยเป็นอาณานิคมของประเทศตะวันตกมาก่อน โดยเป็นผู้ที่สูญเสียวัฒนธรรมของตนเอง เมื่อได้อิสรภาพก็เร่งส่งเสริมวัฒนธรรมของตนเอง ทำการฟื้นฟูอย่างกว้างขวาง และฟื้นฟูวัฒนธรรมของตนเองขึ้นมา มหาวิทยาลัยมีบทบาทในทางความรู้ การค้นคว้า เผยแพร่ และวิเคราะห์ประเมินเป็นหลัก จุดมุ่งหมายหรือภารกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 4 ประการ เป็นสิ่งที่มีมานานแล้ว และเมื่อศึกษาจุดมุ่งหมายของการอุดมศึกษาในประเทศไทยตั้งแต่เริ่ม มีมหาวิทยาลัยในประเทศไทยจะพบว่า มีภารกิจ 4 ประการ ปรากฏอยู่ในพระราชบัญญัติการจัดตั้งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตั้งแต่การเริ่มจัดตั้งเป็นมหาวิทยาลัยแรกในประเทศไทย ดังปรากฏในหมวด 1 บททั่วไป มาตรา 4

ให้จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นสถานศึกษา และค้นคว้าในศาสตร์ต่างๆ โดยมุ่งส่งเสริมวิชาชีพชั้นสูง และทำนุศิลปวัฒนธรรมของชาติ

ทบวงมหาวิทยาลัย (2533:7-8) ได้กำหนดหน้าที่ด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของสถาบันอุดมศึกษาไว้ ดังนี้

1. ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ควรมีขอบเขตที่กว้างขวางขึ้น โดยไม่จำกัดอยู่เฉพาะการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมไทยเท่านั้น แต่รวมถึงการศึกษาให้เข้าใจถึงความเป็นไทยอย่างถ่องแท้ และการพัฒนาคุณลักษณะใหม่ที่ต้องการ เพื่อนำไปสู่การอยู่ร่วมกันในประชาคมนานาชาติอย่างมีเอกลักษณ์และศักดิ์ศรี

2. มุ่งส่งเสริมคุณลักษณะทางวัฒนธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ไว้เกิดขึ้นแก่บุคคล องค์กร และสังคม รวมถึงการสร้างสรรคบรรยากาศทางวัฒนธรรมในสถาบันอุดมศึกษาให้เป็นต้นแบบแก่นักศึกษา อาจารย์ และบุคคลภายนอก

3. ควรผสมผสานงานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมเข้าเป็นส่วนหนึ่งในการจัดการเรียนการสอน กิจกรรมนักศึกษา ตลอดจนสภาพแวดล้อมต่างๆในสถาบัน

4. องค์กรทางศิลปวัฒนธรรมควรมีรูปแบบและโครงสร้างที่หลากหลาย และมีทรัพยากรพอเพียงในการดำเนินงานในแง่กำลังคน เงินทุน และความร่วมมือกับหน่วยงานภายในและภายนอกสถาบัน

สำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2545:57) ได้จัดทำองค์ประกอบมาตรฐานด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของสถาบันอุดมศึกษา โดยมีการกำหนดตัวบ่งชี้ ซึ่งหมายถึงจำนวนกิจกรรมที่มหาวิทยาลัยหรือสถาบัน หรือคณะกรรมการให้การสนับสนุน หรือ จรจรโลงศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญาไทย

กระทรวงศึกษาธิการ (2551:2) มีประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา ได้กำหนดมาตรฐานด้านการดำเนินการตามภารกิจของสถาบันอุดมศึกษาไว้ 4 มาตรฐาน โดยกำหนดการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมในมาตรฐานข้อ 4 ที่สถาบันอุดมศึกษา มีการดำเนินการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ ทั้งในระดับหน่วยงานและระดับสถาบัน มีระบบและกลไกในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ศิลปะและวัฒนธรรมเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนโดยตรงหรือโดยอ้อม เพื่อให้ผู้เรียนและบุคลากรของสถาบันได้รับการปลูกฝังให้มีความรู้ตระหนักถึงคุณค่า เกิดความซาบซึ้งและมีสุนทรียะต่อศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องจรจรโลงความดีงามในการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพ มีวิถีชีวิตที่ปรารถนาและเรียนรู้วิธีการจัดการวัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่ไม่พึงปรารถนาได้ สถาบันมีการควบคุมการดำเนินงานด้านนี้ อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพตามเป้าหมายของแผนยุทธศาสตร์การดำเนินงานด้านการทำนุบำรุง ศิลปะและวัฒนธรรมของสถาบัน

วิรุณ ตั้งเจริญ (2541 : 144) การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม โดยมีบทบาทด้านการอนุรักษ์ การสร้างจิตสำนึกในการหวงแหน การสร้างรสนิยม รวมทั้งการสร้างความรู้ความเข้าใจและยังเป็นภารกิจสำคัญที่สถาบันอุดมศึกษาจะต้องขยายบทบาทเพิ่มขึ้นอีกด้วย ในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของชาติ ถือเป็นการรักษาไว้ซึ่งเอกลักษณ์ไทย ซึ่งหากขาดการดูแลรักษาแล้วศิลปวัฒนธรรมของชาติจะสูญหายไปเป็นที่สุด ดังนั้นมหาวิทยาลัยในฐานะเป็นสถาบันการศึกษาที่มี

ภารกิจในด้านการให้ความรู้ทางวิชาการจึงต้องมีภารกิจด้านการเป็นผู้นำทางสังคมในด้านต่างๆ รวมถึงการอารักรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของชาติด้วย โดยการบำรุงรักษานั้นอาจจะจัดในรูปของกิจกรรมถึงประชาชนโดยตรงก็ได้ หรือจัดกิจกรรมต่างๆ ผ่านสื่อประเภทต่างๆ ก็ได้

ลีปพนนท์ เกตุทัต (2516. หน้า 26) ได้กล่าวถึงคตินิยมและบทบาทของมหาวิทยาลัยว่า มหาวิทยาลัยเป็นแหล่งรวมของผู้สนใจทางวิชาการ วิจัยค้นคว้าหาความรู้ใหม่ แลกเปลี่ยนและถ่ายทอดความรู้ซึ่งกันและกัน และให้บริการแก่สังคม หากพิจารณาให้ละเอียดอีกชั้นหนึ่งมหาวิทยาลัยไทย จะต้องเป็นสถาบันที่สะอาดแสวงหาสะสมและถ่ายทอดปัญญาความรู้ที่เกี่ยวกัน และสัมพันธ์กัน ระหว่างมนุษย์สังคมและธรรมชาติให้แก่สังคม โดยยึดอุดมคติของความเป็นเลิศทางวิชาการ และในขณะเดียวกันมีแนวทางที่สอดคล้องกับการพัฒนาสังคมด้วย นอกจากนี้มหาวิทยาลัยจะต้องจรรโลงศิลปวัฒนธรรมของประเทศมหาวิทยาลัยจะต้องส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาเป็นทั้งปัจเจกบุคคลที่มีเอกลักษณ์ของตนเอง และเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม มหาวิทยาลัยควรจะเป็นผู้อารักรักษาไว้ซึ่งมรดกทางศิลปะ ประเพณี วัฒนธรรมและวิทยาการที่ได้ถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ ให้สังคมได้เจริญทางปัญญา และสุนทรีย์ที่จะเข้าใจในความผสมกลมกลืนกันระหว่างมนุษย์ของสังคมการพัฒนาและธรรมชาติ แวดล้อม

มหาวิทยาลัยจะต้องยึดถือการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมเป็นนโยบายหลักของมหาวิทยาลัย การดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องนี้ ควรเน้นให้นักศึกษามีส่วนร่วมมากขึ้น เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการเรียน การสอนและการปลูกฝังค่านิยมและเจตคติที่ดีต่อนักศึกษา การศึกษาทางศิลปวัฒนธรรมควรจะต้องให้มีพิพิธภัณฑ์ทางศิลปวัฒนธรรม พร้อมกับมีเวทีแสดงศิลปะและการแสดงออกซึ่งวัฒนธรรมเป็นการช่วยรักษาและถ่ายทอดวัฒนธรรมประเพณีซึ่งนับวันจะสูญหายไป นอกจากจะเป็นศูนย์เก็บรักษาตัวแล้ว ศูนย์นี้อาจจะรวมกิจกรรมและการแสดงทางวัฒนธรรมจะเป็นศิลปะ ดนตรี หรือการละครก็ตาม มิใช่เพื่อคนในมหาวิทยาลัย เท่านั้น แต่สำหรับประชาชนที่สนใจด้วย

ทพวงมหาวิทยาลัย, 2533. หน้า 31 – 32 ได้สรุปภารกิจด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมไว้ดังนี้

1. ภารกิจด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของสถาบันอุดมศึกษา เป็นภารกิจ ที่จะครอบคลุมความหมายที่กว้างขวางขึ้นในอนาคต เนื่องจากแนวโน้มการผสมผสานทางวัฒนธรรมและการมีส่วนร่วม ในประชาคมโลกในด้านเศรษฐกิจสังคมที่เพิ่มมากขึ้น ทำให้การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของสังคมไทยเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาอย่างมีดุลยภาพ
2. การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ไม่ควรถูกจำกัดอยู่แต่การอนุรักษ์มรดกทางศิลปวัฒนธรรมไทยเท่านั้น แต่ควรหมายถึง การศึกษาให้เข้าใจความเป็นไทยอย่างถ่องแท้ เพื่อนำไปสู่ การสงวนความแตกต่างทางวัฒนธรรม และการอยู่ร่วมในประชาคมโลกอย่างมีเอกลักษณ์และศักดิ์ศรี
3. นอกจากนี้ การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมควรจะหมายรวมไปถึง การเสริมสร้างวัฒนธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ให้เกิดขึ้นกับบุคคล องค์กร และสังคม อันเป็นวัฒนธรรมและค่านิยมที่กลั่นกรองให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาประเทศ
4. การสร้างบรรยากาศทางวัฒนธรรมในสถาบันอุดมศึกษาโดยอาศัยสภาพแวดล้อมกิจกรรม

นักศึกษา ตลอดจนการเรียนการสอนที่มีบูรณาการของเป้าหมายและการดำเนินงานระหว่างกันเป็นสิ่งที่จะช่วยพัฒนาค่านิยม และคุณลักษณะทางวัฒนธรรมที่พึงประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น หลักสูตรและกิจกรรมที่สืบทอดภูมิปัญญาไทย สัมผัสชุมชนและวัฒนธรรม

5. การขยายขอบเขตการดำเนินการกิจด้านนี้ของสถาบันอุดมศึกษา จำเป็นต้องอาศัยการปฏิรูปองค์กรทางศิลปวัฒนธรรมในระดับสถาบันให้มีทรัพยากรเพียงพอทั้งในแง่กำลังคน เงินทุนและเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภายในและภายนอกสถาบัน เพื่อพัฒนาโลก และโครงสร้างใหม่ๆ เช่น องค์กรไทยคดีศึกษาเพื่อหล่อหลอมบุคลิกภาพและจิตใจของนักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. ประการสำคัญในการเสริมสร้างวัฒนธรรมอันดีงามเป็นต้นแบบแก่นักศึกษาและสังคม จำเป็นต้องปฏิรูปทั้งแนวคิดและวิธีการดำเนินงาน ที่สามารถมองและถ่ายทอดกิจกรรมทางศิลปวัฒนธรรม ออกมาเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อหล่อหลอมบุคลิกภาพและจิตใจของนักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (2549 : 5) ได้กำหนดมาตรฐานด้านการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมไว้ว่า “การอนุรักษ์ สืบสาน พัฒนา เผยแพร่เอกลักษณ์ศิลปะและวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่นอันเป็นมรดกไทย การบูรณาการในการผลิตบัณฑิต การวิจัย และการบริการวิชาการและวิชาชีพ รวมทั้งการสร้างสรรค์ และส่งเสริมภูมิปัญญาไทยให้เป็นรากฐานของการพัฒนาองค์ความรู้ที่สามารถพัฒนาสู่สากล ”

จากการศึกษาสรุปได้ว่า สถาบันอุดมศึกษามีภารกิจหลักในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เพื่อการอนุรักษ์ สืบสาน พัฒนาวัฒนธรรมของไทยให้คงอยู่ โดยที่สร้างพลเมืองของสังคมให้อยู่ร่วมกับวัฒนธรรมได้และเข้าใจความเป็นรากฐานทางวัฒนธรรมของตนเองอย่างถ่องแท้ การที่เรารักษาความเป็นอัตลักษณ์ของชาติเป็นเรื่องสำคัญที่สถาบันอุดมศึกษาต้องตระหนัก และให้ความสำคัญยิ่งในการที่จะสร้างความรู้ ความเข้าใจให้สังคมยืนหยัดอยู่บนพื้นฐานรากเหง้าวัฒนธรรมของตนเองได้อย่างยั่งยืน

4.2 สถาบันอุดมศึกษากับการถ่ายทอดวัฒนธรรม

4.2.1 การศึกษากับการถ่ายทอดวัฒนธรรม

สภาพของวัฒนธรรมย่อมเปลี่ยนแปลงไปตามกาล อาจทำให้เกิดความสับสนในการสืบทอดและการเสริมสร้างวัฒนธรรม ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช (อ้างถึงในสิริชัยชาญ พักจำรูญ, 2545:32) ได้กล่าวถึง เหตุที่เกิดความสับสนด้านวัฒนธรรมไทยว่ามีสาเหตุสำคัญอยู่ 3 ประการ ได้แก่

1. การรับวัฒนธรรมต่างประเทศเข้ามา เช่น การแต่งกาย ขนบธรรมเนียมประเพณี เป็นต้น

2. การปล่อยให้วัฒนธรรมต่างประเทศเข้ามามีอิทธิพลเหนือตัวเรา เช่น ความเจริญทางด้านวัตถุและเครื่องมือเครื่องใช้ที่ทันสมัย ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร เป็นต้น

3. การทอดทิ้งวัฒนธรรมไทยในด้านศิลปะ วรรณคดี และขนบธรรมเนียมประเพณี มีการศึกษาที่มาอย่างลึกซึ้งทำให้สูญไปในที่สุด เช่น หนังสือ การละเล่นพื้นบ้านบางอย่าง เป็นต้น การศึกษาประวัติศาสตร์ วรรณคดี และศิลปะไทย ควรทำให้เด็กซาบซึ้งในวัฒนธรรมอย่างให้เห็นกว่า

กลืนกันอยู่ แทรกกันอยู่ การสอนวิชาศิลปะนิยม ผู้สอนจะต้องมีความรู้ทางศิลปะของไทย รวมทั้ง การศึกษาด้านศิลปกรรม และเจริญศึกษาก็เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งเกี่ยวกับวัฒนธรรม

นอกจากนี้ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช (2537: 20) ยังกล่าวถึงวัฒนธรรมว่า วัฒนธรรมเป็น สิ่งมีชีวิตและพลัง ย่อมเสริมสร้างตัวเองและถ่ายทอดตัวเอง ไม่ว่าจะวัฒนธรรมนั้นจะดีหรือชั่ว จะควร หรือไม่ควรอย่างไร จะอยู่ที่ไหน จะมีใครศึกษาหรือไม่ถ้าวัฒนธรรมนั้นยังมีชีวิต ยังมีพลังอยู่แล้ว บุคคลก็ย่อมได้รับวัฒนธรรมนั้นและมีวัฒนธรรมนั้นในที่สุด โดยความหมายหนึ่งของคำว่า “การศึกษา” คือ การถ่ายทอดวัฒนธรรม (Cultural transmission) จากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนรุ่นต่อไป เอกวิทย์ ณ ถลาง (อ้างถึงใน สุมน อมรวิวัฒน์, 2537: 22) กล่าวว่า การศึกษา คือ การถ่ายทอด วัฒนธรรม ใดๆก็ตาม การใช้การศึกษาเป็นมรดกไปสู่ผลดังกล่าวนี การศึกษาจะต้องไม่เพียงแต่ให้ ความรู้ ความคิดที่จะให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลก แต่ต้องให้คุณธรรม ศีลธรรม เพื่อเป็นสติ เหนี่ยวรั้งใจมิให้ผู้มีความรู้เอาเปรียบผู้ไม่รู้... และเพื่อให้ผู้มีปัญญาทั้งหลายเข้าใจความเป็นมนุษย์ เข้าใจธรรมชาติ และรู้จักปรับตัวให้ผสมกลมกลืนกับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพของสังคมอย่างเหมาะสม พร้อมกันนั้นก็ให้เข้าถึงศิลปะอันมนุษย์สร้างสรรค์เพื่อกล่อมเกลาคจิตใจ ให้มีสุนทรียภาพสมกับความ เป็นมนุษย์ที่เจริญแล้ว การใช้การศึกษาเพื่อสืบทอดและพัฒนาวัฒนธรรมให้เหมาะสมกับยุคสมัยจึงมี รายละเอียด เนื้อหาสาระ และวิธีการเป็นอันมาก การศึกษาด้านวัฒนธรรมเป็นกระบวนการที่ ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมทำความเข้าใจ และฝึกปฏิบัติ ในขณะที่เดียวกันก็ได้ซึมซับความซาบซึ้งดีงามและ รื่นรมย์ การศึกษาด้านวัฒนธรรมจึงมีลักษณะบูรณาการผสมผสาน ทั้งด้านปรัชญา ความคิด ความ เชื้อ ศิลปกรรม สุนทรียภาพ ศิลปะ พฤติกรรม การแสดงออกของมนุษย์ การศึกษาด้านวัฒนธรรมมี ลักษณะที่ยืดหยุ่น หลากหลาย แต่ต้องมีรากฐานทางวัฒนธรรมที่มั่นคง การจัดกระบวนการและ กิจกรรมต้องเน้นที่แก่นแท้และรากเหง้าของภูมิปัญญาชุมชน ชีวิตของคนในชุมชนมากกว่าที่จะศึกษา พิธีกรรมการแสดงที่ผิวเผิน(สิริชัยชาญ พักจำรูญ, 2545:38) สำหรับการถ่ายทอดวัฒนธรรมและการ เรียนรู้วัฒนธรรมนั้น สุมน อมรวิวัฒน์ (2537: 21) ได้เห็นว่า สถาบันที่มีบทบาทต่อคุณค่าทาง วัฒนธรรม คือ ครอบครัว โรงเรียน และชุมชน ในส่วนของโรงเรียนนั้น

บุญเลิศ ราโชติ (2535:67) ได้สรุปสาระสำคัญประการหนึ่งของการกำหนด การศึกษาในการถ่ายทอดวัฒนธรรมไว้ว่า

1. การศึกษาเป็นเครื่องมือให้ทราบถึงวิวัฒนาการของสังคมและวัฒนธรรม ซึ่ง รวมถึงการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรม
2. การศึกษาเป็นเครื่องมือในการแพร่ลักษณะทางวัฒนธรรมจากสังคมหนึ่งไปสู่อีก สังคมหนึ่งเรื่อยๆไป
3. การศึกษาเป็นกระบวนการถ่ายทอดวัฒนธรรมและบุคลิกภาพของบุคคล
4. การศึกษาเป็นกระบวนการหนึ่งของการถ่ายทอดสัญลักษณ์ ระบบของ สัญลักษณ์ และระบบสื่อความหมายที่คนในชุมชนใช้กันในกลุ่มของคน

จุมพล สวัสดิ์ยากร (อ้างใน สุมน อมรวิวัฒน์, 2537: 31) ได้กล่าวถึงบทบาทของโรงเรียนว่า

1. พัฒนาแบบแผนขั้นพื้นฐานของปฏิสัมพันธ์กับชุมชน
2. พัฒนาคุณสมบัติต่างๆ ของบุคคลให้เข้ากับบทบาทของชุมชน
3. พัฒนาความรู้ทักษะ ความสามารถเฉพาะอย่างเฉพาะงานให้แก่บุคคลในชุมชน

4. พัฒนาและถ่ายทอดชนบทรรมนิยม ประเพณี และวัฒนธรรมให้แก่ชุมชน

5. เป็นศูนย์รวมของชุมชนในการจัดกิจกรรมต่างๆ

สาโรช บัวศรี (อ้างถึงใน สุมน อมรวิวัฒน์, 2537: 31) ได้อธิบายบทบาทของโรงเรียน หรือสถานศึกษาทุกระดับว่า มีบทบาทในการสอน อบรม และเผยแพร่วัฒนธรรมทั้งที่เป็นวัฒนธรรมพื้นบ้านและวัฒนธรรมที่เป็นส่วนร่วมกันของประเทศ สาโรช บัวศรี ได้นำเสนอคุณค่าทางวัฒนธรรมที่มีอยู่ในองค์ความรู้ คือ

1. ศิลปกรรม ได้แก่ ภาษา วรรณคดี การละคร นาฏศิลป์ วิจิตรศิลป์ ดนตรี สถาปัตยกรรม ประติมากรรม และศิลปะที่เกิดขึ้นใหม่ด้านสื่อมวลชน

2. มนุษยศาสตร์ ได้แก่ ศาสนา จริยธรรม ปรัชญา ค่านิยม ประเพณี อุดมการณ์ เจตคติของคนในชาติ

3. การช่างฝีมือ ได้แก่ การทอ การแกะสลัก การเย็บปักถักร้อย การทำเครื่องเงิน เครื่องเงิน เครื่องทอง เครื่องถม เครื่องปั้นดินเผา เครื่องจักสาน งานช่าง

4. การกีฬาและนันทนาการ ได้แก่ กีฬาพื้นบ้าน การละเล่น การต่อสู้ป้องกันตัว

5. คหกรรมศาสตร์ ได้แก่ อาหารการกิน เสื้อผ้า การแต่งกาย การตกแต่ง บ้านเรือน การเลี้ยงและอบรมลูก มรรยาทไทย ชีวิตครอบครัว

สิริชัยชาญ พักจำรูญ (2539:32) ได้กล่าวถึงบทบาทการศึกษามีในการส่งเสริมและพัฒนาวัฒนธรรม ดังนี้

1. การศึกษาช่วยจรรโลงวัฒนธรรมในส่วนที่ดิ่งาม เพื่อเป็นสมบัติกลางแก่พลเมืองต่อไปเพื่อความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และเป็นเอกลักษณ์ที่เด่นของชาติ หรือสอนให้รู้จักรักษาสาธารณสมบัติ เช่น วัดวาอาราม เพื่อเป็นคู่ขวัญของประเทศสืบไป

2. การศึกษาช่วยปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรม ในส่วนที่ควรแก่การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้น วัฒนธรรมบางอย่างถ้ารักษาไว้แต่ไม่มีการปรับปรุงแก้ไขให้ก้าวหน้าทัดเทียมเหตุการณ์หรือกาลสมัย หรือให้เกิดความเจริญงอกงามแล้ว ชาตินั้นก็จะเสื่อมโทรมในที่สุด เช่น ถ้าคนไทยปฏิบัติสืบทอดมาจนเป็นเอกลักษณ์แห่งวัฒนธรรมไทยตามคำพังเพยที่ว่า “ทำอะไรตามใจคือไทยแท้” ประเทศไทยก็คงจะพัฒนาได้ยาก เพราะนั้นย่อมหมายถึงการขาดระเบียบวินัย

3. การศึกษาทำหน้าที่ถ่ายทอดวัฒนธรรมให้ยืนยงต่อไป การศึกษาในลักษณะนี้อาจเรียกได้ว่า กระบวนการสังคมประกิต คือ สังคมมีหน้าที่ถ่ายทอดการศึกษาให้กับสมาชิกในสังคมตามรูปแบบที่สังคมต้องการ เพื่อให้ดำเนินไปตามปทัสถานของสังคม ถ้าขาดการศึกษา ก็ยากที่วัฒนธรรมจะพัฒนาได้ วัฒนธรรมก็จะอยู่กับที่และเสื่อมทรามลงในที่สุด

4. การศึกษาทำหน้าที่ปลูกฝังวัฒนธรรมอันดีงามให้แก่พลเมือง การศึกษามีใช้ทำหน้าที่ถ่ายทอดวัฒนธรรมเท่านั้น แต่ยังทำหน้าที่ปลูกฝังให้พลเมืองเป็นพลเมืองดี ให้มีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรมสูง และสุขปฏิบัติที่ดีแก่สุขภาพ เป็นต้น

โดยบทบาทและหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษามี 4 ประการ คือ

1. การสอนทางด้านวิชาการและด้านวิชาชีพเพื่อสนองความต้องการกำลังคนของสังคม

2. การวิจัย ค้นคว้า เพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการ

3. การบริการวิชาการแก่สังคม

4. การถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรม และปลูกฝังความเป็นพลเมืองดี

Ross (1976:45) ได้กล่าวถึงโครงสร้างของสถาบันอุดมศึกษาที่มีประสิทธิภาพนั้น องค์ประกอบของสถาบัน คือ สิ่งที่สำคัญที่จะบ่งบอกถึงควมมีประสิทธิภาพ และคณเน้นในเรื่อง

1. แก่นแท้ของพื้นฐานทางปัญญา ควรเป็นผู้ที่มีความชำนาญการเป็นผู้ให้ความรู้ การวิจัย และการฝึกฝนอบรมนิสิตนักศึกษา

2. การจัดให้มีการเรียนการสอนวิชาการศึกษาทั่วไปโดยเฉพาะนิสิตนักศึกษาในระดับปริญญาตรีเพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองของประเทศนั้นๆตามสังคมและวัฒนธรรม

3. การให้บริการชุมชน เป็นการนำความรู้ไปเผยแพร่ และให้บริการชุมชนตามความเหมาะสม และตามความต้องการของท้องถิ่น ผู้ให้บริการคือนักวิชาการทั่วไป

4. การฝึกอบรมสำหรับนำไปใช้ในวิชาชีพโดยอาศัยผู้เชี่ยวชาญวิชาชีพนั้นๆในการอบรม

Baruth (1989: 67) ได้กล่าวว่า สถาบันอุดมศึกษาเป็นสถาบันวิชาการชั้นสูงที่มีเอกลักษณ์อยู่ 12 ประการ คือ

1. การค้นคว้าความรู้และข้อเท็จจริง
2. มีการวิจัย
3. มีการรวบรวมศิลปวิทยาการ
4. มีการดำเนินงานที่มีความเป็นอิสระ
5. มีความเป็นอิสระทางวิชาการ
6. มีความเป็นกลางและเปิดโอกาสให้เป็นแหล่งแสดงความคิดเห็น
7. เป็นแหล่งของความเป็นเหตุเป็นผล
8. เป็นแหล่งพัฒนาความสามารถของนิสิตนักศึกษา
9. เป็นแหล่งพัฒนาความเป็นตัวของตัวเองแก่นิสิตนักศึกษา
10. เป็นแหล่งสร้างคุณลักษณะของนิสิตนักศึกษา
11. เป็นแหล่งชั้นนำและวิพากษ์ วิจาร์ณสังคม
12. เป็นแหล่งบริการสังคมและทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม

จากการศึกษาบทบาทและหน้าที่ของการศึกษา สรุปได้ว่า เราควรจะต้องให้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอด ปรับปรุง และพัฒนาวัฒนธรรม เพราะภารกิจหลักของการศึกษาคือการถ่ายทอดวัฒนธรรมอยู่นั่นเอง อย่างไรก็ตาม ในการใช้การศึกษาเป็นมรดกไปสู่ผลดังกล่าว การศึกษาจะต้องไม่เพียงแต่ให้ความรู้ความคิดที่จะให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงของโลก แต่ต้องให้คุณธรรมศีลธรรมเป็นสติเหนี่ยวรั้ง มิให้คนในสังคมไทยเอาโรคเอาเปรียบคนในสังคมกันเอง ช่วยทำให้คนเข้าใจความเป็นมนุษย์ เข้าใจชีวิต เข้าใจธรรมชาติ และรู้จักปรับตัวให้ผสมกลมกลืนกับสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสม หรือกันนั้นมนุษย์ย่อมต้องได้รับการกล่อมเกลาให้เข้าถึงศิลปะ อันเป็นสิ่งที่มีมนุษย์สร้างสรรค์ เพื่อให้สุนทรียธรรมสมกับความเป็นมนุษย์ที่เจริญแล้ว โดยใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือเพื่อสืบทอดและพัฒนาวัฒนธรรมให้เหมาะสมกับยุคสมัย

ตอนที่ 5 การบริหารของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

5.1 ประวัติสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

เมื่อ ครั้งโบราณงานศิลปวัฒนธรรมทั้งด้านนาฏดุริยางค์ และช่างศิลป์ได้รับการอุปถัมภ์อยู่ ภายใต้พระบารมีพระมหากษัตริย์พระบรมวงศานุ วงศ์ หรือได้รับการอนุเคราะห์จากขุนนางผู้ใหญ่ คหบดีรวมทั้งนักบวชต่อมาเมื่อมีการสถาปนากรมศิลปากรขึ้นเป็นหน่วยงานที่มี ภารกิจหลักในการ อนุรักษ์ ฟื้นฟู สืบทอด สร้างสรรค์ และพัฒนาศิลปวัฒนธรรม จึงได้จัดตั้งสถานศึกษานาฏดุริยางค์ ซึ่ง ต่อมาเปลี่ยนเป็น โรงเรียนศิลปากรแผนกนาฏดุริยางค์ โรงเรียนสังคีตศิลป์ โรงเรียนนาฏศิลป์ และ วิทยาลัยนาฏศิลป์ตามลำดับส่วนการจัดการศึกษาด้านช่างศิลป์ได้จัดตั้งสถาน ศึกษาในชื่อโรงเรียน ประณีตศิลป์ และเป็นวิทยาลัยช่างศิลป์ ต่อมาตามลำดับใน ปี พ.ศ. 2541 มีการจัดตั้งสถาบันบัณฑิต พัฒนศิลป์ สถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกรมศิลปากรตามพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาระดับ ปริญญาตรี ในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ พ.ศ.2541 เป็นการยกระดับการศึกษาวิชาเฉพาะด้าน ศิลปวัฒนธรรมให้สูงขึ้นถึงระดับปริญญา และในปี พ.ศ. 2550 ได้ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการจัด การศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เป็นพระราชบัญญัติ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ พ.ศ. 2550 ทำให้สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์เป็นนิติบุคคลแยกออกจากกรมศิลปากร ตามบทเฉพาะกาล มาตรา 59 ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สินงบประมาณ หนี้ สิทธิข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ วิทยาลัยนาฏศิลป์ วิทยาลัยช่างศิลป์ ส่วนกลาง และส่วน ภูมิภาคทั้ง 15 วิทยาลัย สังกัดกรมศิลปากร มาเป็นของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ส่งผลให้สถาบัน บัณฑิตพัฒนศิลป์ เป็นหน่วยงานหลักในการจัดการศึกษาด้านศิลปวัฒนธรรมของกรมศิลปากร

สัญลักษณ์ของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เป็นนามพระราชทานที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรม ราชกุมารี พระราชทานแก่สถาบัน ซึ่งหมายถึง สถาบันผลิตบัณฑิตทางศิลปะแห่งความเจริญ เป็นการ ยกระดับการศึกษาด้านดุริยางคศิลป์ และช่างศิลป์ เพื่อนำศิลปะมาพัฒนาตนเอง สังคม และประเทศ ไทย เครื่องหมายของสถาบัน เป็นรูปพระพิฆเนศวรประทับนั่งในลักษณะเฉียงเล็กน้อยในกรอบ วงกลม ด้านบนมีลวดลายไทยยกสูง ด้านล่างกรอบเป็นแถบริบบิ้น ภายในมีชื่อ สถาบันบัณฑิตพัฒน ศิลป์

- สีประจำสถาบัน สีเขียว
- สีประจำคณะศิลปวิจิตร สีชมพู
- สีประจำคณะศิลปนาฏดุริยางค์ สีแสด
- สีประจำคณะศิลปศึกษา สีฟ้า

ความหมายของตราประจำสถาบัน

พระคเณศเป็นเทพเจ้าของอินเดีย นับถือกันว่าเป็นเทพเจ้าแห่งศิลปะวิทยาการทั้งปวง ซึ่ง หมายรวมถึงความเป็นเจ้าแห่งสติปัญญา ความรู้ ความสามารถ ความกล้าหาญ ตลอดจนเป็นผู้พิทักษ์ ไว้ซึ่งความยุติธรรมนอกจากนี้ชาวฮินดูยังคงให้ความสำคัญกับพระคเณศในฐานะเป็นเทพประจำความ ชัดช่องและเป็นผู้อำนวยความสำเร็จให้แก่กิจการต่างๆ อีกด้วย ดังนั้นพระคเณศจึงได้นามเฉพาะว่า “

วิฆเนศวร” หมายถึงผู้เป็นใหญ่ในความขัดข้องหรืออุปสรรค และ “ สติธิตา” หมายถึงผู้อำนวยความสำเร็จผล ด้วยเหตุที่พระคเณศมีคุณสมบัติและความสำคัญดังกล่าว ชาวฮินดูจึงคติเชื่อกันว่าเมื่อจะประกอบพิธีกรรมในลัทธิศาสนา หรือศึกษาเล่าเรียนศิลปวิทยาการต้องกล่าวคำไหว้บูชาต่อพระคเณศก่อน เพื่อให้ปลอดภัยรอดพ้นจากความขัดข้องหรืออุปสรรคทั้งปวง ตลอดจนอำนาจพรให้เกิดความสำเร็จลุล่วงด้วยดีในกิจการต่างๆลักษณะของพระคเณศ มีรูปร่างเป็นมนุษย์ มีเศียรเป็นช้าง มีงาเดียว(บางรูปงาหักข้างขวาหรือซ้ายก็มี) เตี้ย พุงพลุ้ย หูยาน สีกายแดง (บางตำราว่าผิวเหลือง นุ่งหมแดง ตามปกติมี 4 กร) (บางตำรามี 6 หรือ 8) ถืองาช้าง บ่วงบาศ งาหัก และขนมโมทก (ขนมต้ม) บางตำราว่าถืออาวุธ และวัตถุแตกต่างกัน เช่น ถือขาม ขนมโมทก หม้อน้ำ ดอกบัว ผลส้ม สังข์ จักร หลาว ธนู คทา ขวาน ลูกประคำ ฐู ผลทับทิม หัวผักกาด เหล็กจาร และสมุด หนังสือเป็นต้น

ดวงตราประจำกรมศิลปากร เป็นดวงตราที่มีศูนย์กลางกว้าง 5 เซนติเมตร ลายกลางเป็นพระคเณศประทับบนลวดลายกระหนก ลักษณะคล้ายเมฆ องค์พระคเณศในวงกลมมีรัศมีเหนือพระเศียร งาช้างขวาหัก สวมสังวาลนาคร พระหัตถ์ซ้ายบนถือห้วงบาศ พระหัตถ์ขวาล่างถืองาที่หัก พระบาทซ้ายอยู่ในลักษณะขัดสมาธิ พระบาทขวาห้อยลงในวงกลมที่ล้อมรอบนั้นมีดวงแก้ว 7 ดวง หมายถึงศิลปวิทยา 7 อย่าง ซึ่งอยู่ในขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบของกรมศิลปากร คือ ช่างปั้น จิตรกรรม ตรียางคศิลป์ นาฏศิลป์ปะ วาทยศิลป์ สถาปัตยกรรม อักษรศาสตร์

พระคเณศ ดวงตราประจำกรมศิลปากรนี้ พลตรีหลวงวิจิตรวาทการ ผู้ดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมศิลปากรขณะนั้น ได้ให้พระพรหมวิจิตรเป็นผู้ออกแบบร่างด้วยดินสอ และให้นายปลิว จั่นแก้ว เป็นผู้ลงเส้นหมึก และมีการประกาศใช้ดวงตรานี้เป็นตราประจำกรมศิลปากร ตั้งแต่วันที่ 13 ตุลาคม 2480 เป็นต้นมา

วิสัยทัศน์ (Vision)

สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เป็นศูนย์กลางองค์ความรู้ด้านนาฏศิลป์ ตรียางคศิลป์ คีตศิลป์ และทัศนศิลป์ ที่มีมาตรฐาน เป็นที่ยอมรับระดับชาติและนานาชาติ

พันธกิจ (Mission)

1. จัดการศึกษาด้านนาฏศิลป์ ตรียางคศิลป์ คีตศิลป์ และช่างศิลป์ ระดับพื้นฐาน วิชาชีพ ถึงวิชาชีพขั้นสูงที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับระดับชาติและนานาชาติ
2. สร้างงานวิจัย งานสร้างสรรค์ นวัตกรรม ที่เป็นองค์ความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรม อย่างมีคุณค่าแก่สังคม
3. เป็นศูนย์กลางบริการวิชาการด้านศิลปวัฒนธรรม
4. อนุรักษ์พัฒนาสืบสานและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม
5. บริหารจัดการเชิงธรรมาภิบาล

เป้าหมายสู่ความสำเร็จ (Goal)

เป็นสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เป็นศูนย์กลางองค์ความรู้ด้านนาฏศิลป์ ตรียางคศิลป์ คีตศิลป์ และทัศนศิลป์ ที่มีมาตรฐาน เป็นที่ยอมรับระดับชาติและนานาชาติ

5.2 การบริหารงานคณะศิลปศึกษา

5.2.1 ประวัติความเป็นมา

คณะศิลปศึกษาเป็นคณะวิชาหนึ่งในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม มีหน้าที่ผลิตบัณฑิตสาขาศึกษาศาสตร์บัณฑิตที่มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญทางด้านนาฏศิลป์ ดนตรีและคีตศิลป์ ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม พ.ศ. 2542 เปิดการศึกษาในระดับปริญญาตรี หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (ต่อเนื่อง) เมื่อวันที่ 4 มิถุนายน พ.ศ. 2542 ในปี พ.ศ. 2547 คณะศิลปศึกษาได้พัฒนาหลักสูตรใหม่เป็นหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (5ปี) เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาและนโยบายการผลิตครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้เปิดรับการเรียนการสอนเมื่อวันที่ 7 มิถุนายน พ.ศ. 2547 ประกอบด้วยภาควิชาในสังกัด 4 ภาควิชา คือ ภาควิชานาฏศิลป์ศึกษา ภาควิชาดุริยางคศิลป์ศึกษา ภาควิชาการศึกษา และภาควิชาการศึกษาทั่วไป

คณะศิลปศึกษาในฐานะแหล่งส่งถ่ายความรู้ในศาสตร์และศิลป์ด้านนาฏศิลป์ ดนตรีและคีตศิลป์ทั้งแนวทางการอนุรักษ์ การพัฒนาและสร้างสรรค์จากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านไปสู่บัณฑิต และจากบัณฑิตในฐานะผู้สอนถ่ายทอดความรู้ไปสู่เยาวชนของชาติให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีความซาบซึ้งในศิลปวัฒนธรรมโดยมีเป้าหมายในการผลิตบัณฑิตครูนาฏศิลป์ ดนตรีและคีตศิลป์ทั้งไทยและสากลที่มีความเป็นเลิศทางวิชาการด้านศิลปะ สามารถประยุกต์หลักและวิธีการสอนและเทคนิคต่างๆ มาบูรณาการการสอนศิลปะทั้งในเชิงทฤษฎีและการปฏิบัติอย่างเป็นระบบ และสร้างสรรค์พัฒนาองค์ความรู้สู่การประยุกต์ได้อย่างสัมฤทธิ์ผล เป็นรูปธรรมบัณฑิตพึงยึดมั่นในจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพครู มีคุณธรรม จริยธรรม ตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนในสังคม และสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพความเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกในปัจจุบันเพื่อผดุงรักษาและสืบสานศิลปวัฒนธรรม

ปรัชญา

สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เป็นสถาบันการศึกษาด้านศิลปะ ที่มุ่งสร้างสรรค์ศาสตร์แห่งศิลป์ ผลิตบัณฑิตให้มีความเป็นเลิศทางศิลปะควบคู่คุณธรรม เพื่อผดุงรักษาและสืบสานศิลปวัฒนธรรมของชาติ

วิสัยทัศน์

คณะศิลปศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้ในการผลิตครูด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ที่ได้มาตรฐานในระดับชาติ

พันธกิจ

1. จัดการศึกษาเพื่อผลิตครู ด้านนาฏศิลป์ ดนตรีและคีตศิลป์ ที่มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์
2. ส่งเสริมการวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอน ด้านนาฏศิลป์ ดนตรีและคีตศิลป์
3. บริการทางวิชาการด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์
4. ทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรม ด้านนาฏศิลป์ ดนตรีและคีตศิลป์
5. จัดระบบการบริหารจัดการของคณะศิลปศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

ค่านิยมร่วม

P rofessional ความเป็นครูมืออาชีพ

R elationship สัมพันธภาพภายในและความร่วมมือกับภายนอก

O wnership ความรู้สึกเป็นเจ้าของและภาคภูมิใจในองค์กร

F eedback การประเมินผลย้อนกลับจากบน-ล่าง

E ntrench ความศรัทธาในองค์กร

S uccessful ความสำเร็จร่วมกัน

S ervice Mind จิตบริการ

I dentity อัตลักษณ์ของคณะศิลปศึกษา คือ บุคลากรและนักศึกษามีคุณลักษณะที่พึง

ประสงค์

O rganize มีการบริหารจัดการที่มีคุณภาพ

N etwork and Communication การเป็นเครือข่ายที่มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

A ccountability ความรับผิดชอบ โปร่งใส และตรวจสอบได้

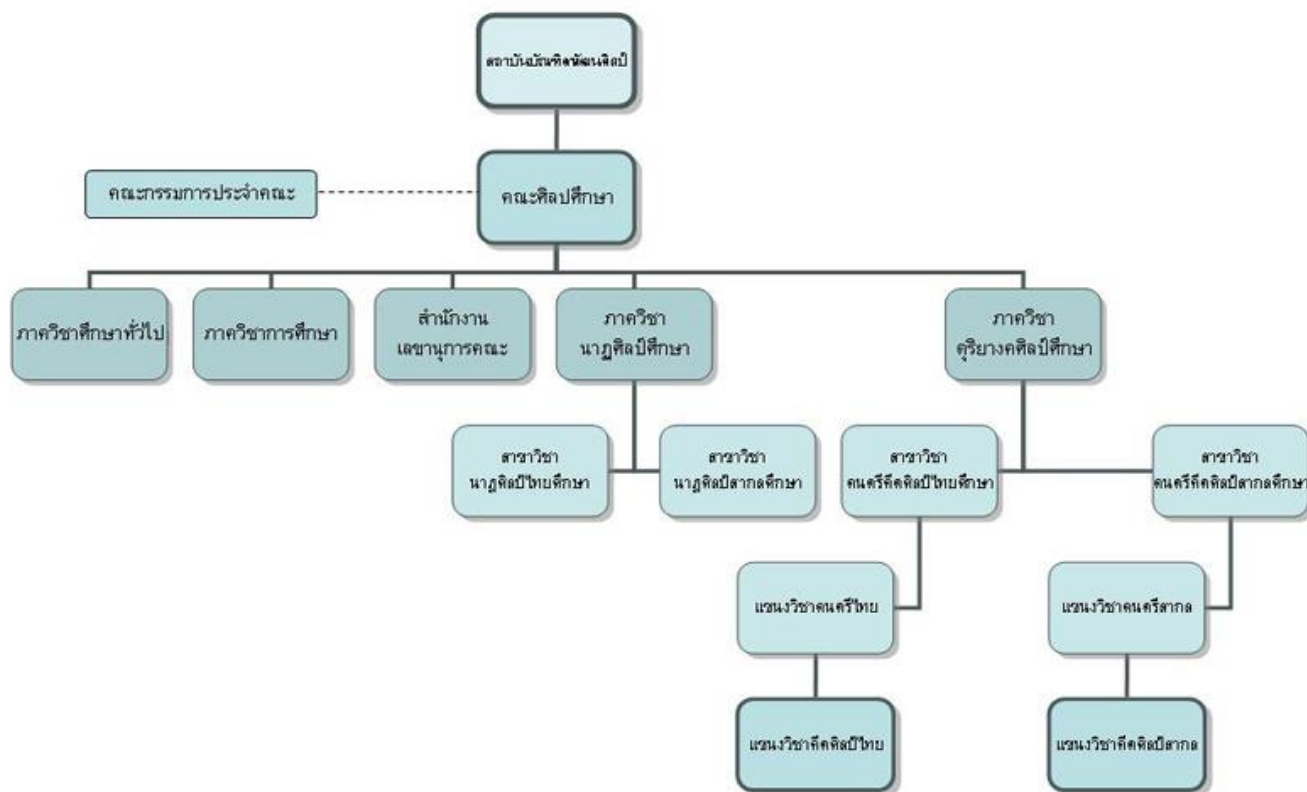
L earning การเรียนรู้ขององค์กรและบุคลากร

คุณลักษณะของบัณฑิตคณะศิลปศึกษา

บัณฑิตมีความรอบรู้ทางวิชาการด้านนาฏศิลป์และดนตรี สร้างสรรค์การพัฒนาองค์ความรู้สู่การประยุกต์ได้อย่างสัมฤทธิ์ผลเป็นรูปธรรม ยึดมั่นในจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพครู มีคุณธรรม จริยธรรม และจิตสำนึกของความเป็นไทย ตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนในสังคม กล้าคิด กล้าทำ และเสียสละเพื่อส่วนรวม สามารถครองตนด้วยเกียรติ ศักดิ์ศรีของครูอย่างมีความสุขท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกปัจจุบัน

โครงสร้างการบริหารงานของคณะศิลปศึกษา

โครงสร้างคณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

5.2.2 การจัดการศึกษาและหลักสูตรที่เปิดสอน

การจัดการศึกษาภายในคณะศิลปศึกษา แบ่งออกเป็น 4 ภาควิชา ได้แก่

1. ภาควิชาศึกษาทั่วไป
2. ภาควิชาการศึกษา
3. ภาควิชานาฏศิลป์ศึกษา
4. ภาควิชาดุริยางคศิลป์ศึกษา

1. ภาควิชาศึกษาทั่วไป ทำหน้าที่จัดการเรียนการสอนวิชาสามัญพื้นฐานในระดับปริญญาตรีให้แก่นักศึกษาทั้ง 3 คณะ คือ หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (5 ปี) จัดการเรียนการสอนให้แก่ นักศึกษาคณะศิลปศึกษา และหลักสูตรศิลปบัณฑิตจัดการเรียนการสอนให้แก่ นักศึกษา คณะศิลปวิจิตรและคณะศิลปนาฏดุริยางค์

ภารกิจหลักของภาควิชาศึกษาทั่วไป คือ

- 1) จัดการเรียนการสอนวิชาสามัญใน 2 ลักษณะ ดังนี้
  - ก. รายวิชาที่บังคับเรียนร่วมกันทุกสาขาวิชา
  - ข. รายวิชาที่กำหนดให้เลือกเรียนในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปและหมวดวิชาเลือกเสรี

2) จัดดำเนินการสอบทั้งสถาบัน ปีการศึกษาละ 4 ครั้ง

3) ภาควิชายังมีหน้าที่จัดหาอาจารย์พิเศษสอนวิชาสามัญพื้นฐานที่บังคับเรียนทั้ง 3 คณะ ในกรณีที่อาจารย์ประจำสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ไม่เพียงพอ

2. ภาควิชาการศึกษา ทำหน้าที่จัดการเรียนการสอนในรายวิชาของหมวดวิชาเฉพาะกลุ่มวิชาชีพครู ประกอบด้วยรายวิชาวิชาชีพครูบังคับและรายวิชาเลือก
ภารกิจหลักของภาควิชาการศึกษา คือ

1) จัดการเรียนการสอนให้แก่นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (5 ปี) ทางด้านวิชาการและการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในภาคปฏิบัติให้สอดคล้องกับแนวทางการประกอบวิชาชีพครู

2) พัฒนาศักยภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับวิชาชีพชั้นสูง

3) พัฒนาหลักสูตรวิชาชีพครูให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

4) ศึกษา ค้นคว้า วิจัย เผยแพร่ความรู้และให้บริการทางวิชาการแก่สังคม

5) สนับสนุนให้คณาจารย์และนักศึกษามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรทางด้านการศึกษา จริยธรรม และศิลปวัฒนธรรมเพื่อช่วยบำรุงศิลปวัฒนธรรมของชาติ

3. ภาควิชานาฏศิลป์ศึกษา

ภาควิชานาฏศิลป์ศึกษา มีภารกิจในการจัดการเรียนการสอนนักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต 5 ปี ใน 2 สาขาวิชา คือสาขาวิชานาฏศิลป์ไทยศึกษา และสาขาวิชานาฏศิลป์สากลศึกษา ซึ่งประกอบด้วยรายวิชาต่างๆ ของกลุ่มวิชาชีพเฉพาะทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ รวมจำนวนไม่น้อยกว่า 78 หน่วยกิต อนึ่งคณาจารย์ของภาควิชารับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอนแก่นักศึกษาเฉพาะกลุ่มวิชาชีพเฉพาะ ประกอบด้วย พื้นฐานวิชาชีพ วิชาชีพบังคับและวิชาชีพเลือก ยกเว้นวิชาครูซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของภาควิชาการศึกษา

ภารกิจหลักของภาควิชานาฏศิลป์ศึกษา คือ

1) จัดการเรียนการสอนหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (5 ปี) ให้แก่นักศึกษาสาขาวิชานาฏศิลป์ไทยศึกษาและสาขาวิชานาฏศิลป์สากลศึกษา

2) จัดกิจกรรมโครงการ ชมรม การแสดงผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในด้านต่างๆ เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถของนักศึกษาในศาสตร์นาฏศิลป์ในเชิงลึกและกว้างทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน

3) ส่งเสริมให้คณาจารย์ในภาควิชาค้นคว้าศึกษางานวิจัยเพื่อสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ทางด้านนาฏศิลป์ และทำงานวิจัยในชั้นเรียนเพื่อนำมาปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน

4) ส่งเสริมให้คณาจารย์ในภาควิชาได้รับการอบรมเพื่อพัฒนาคณาจารย์ในภาควิชาฯ 5) ส่งเสริมให้คณาจารย์เป็นวิทยากร อาจารย์พิเศษ ตลอดจนนักศึกษาได้ไปเผยแพร่ความรู้และให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ทั้งจัดโครงการเพื่อให้ความรู้แก่สังคม

5) ทำนุบำรุงศาสนา เผยแพร่และพัฒนาศิลปวัฒนธรรมของชาติ

4. ภาควิชาดุริยางคศิลป์ศึกษา

ภาควิชาดุริยางคศิลป์ศึกษา มีภารกิจในการจัดการเรียนการสอนนักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต 5 ปี สาขาวิชาดนตรีคีตศิลป์ไทยศึกษา แขนงวิชาดนตรีไทยและคีตศิลป์ไทย และ

สาขาวิชาดนตรีคีตศิลป์สากลศึกษา ศึกษา แขนงวิชาดนตรีสากลและคีตศิลป์สากล ซึ่งประกอบด้วย รายวิชาต่างๆ ของกลุ่มวิชาซีพีเฉพาะทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ซึ่งประกอบด้วยภาควิชาต่างๆ ของกลุ่มวิชาซีพีเฉพาะ ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ รวมจำนวนไม่น้อยกว่า 78 หน่วยกิต ภารกิจหลักของภาควิชาดุริยางคศิลป์ศึกษา คือ

1) จัดการเรียนการสอนหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (5 ปี) ให้แก่นักศึกษาสาขาวิชาดนตรีคีตศิลป์ไทยศึกษา แขนงวิชาดนตรีไทยและคีตศิลป์ไทย และนักศึกษาสาขาวิชาดนตรีคีตศิลป์สากลศึกษา แขนงวิชาดนตรีสากลและคีตศิลป์สากล

2) จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถและทักษะต่างๆให้แก่นักศึกษา

3) ทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน และเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ไปสู่การสอน

4) บริการวิชาการและเผยแพร่ทางด้านศิลปวัฒนธรรมให้แก่สังคม

5) สนับสนุนให้คณาจารย์ได้รับการอบรมพัฒนาตนเอง

หลักสูตรการเรียนการสอน

คณะศิลปศึกษาจัดการเรียนการสอน หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (5 ปี) รวม 4 สาขาวิชา ดังนี้

1. หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (5 ปี) สาขาวิชานาฏศิลป์ไทยศึกษา

2. หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (5 ปี) สาขาวิชานาฏศิลป์สากลศึกษา

3. หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (5 ปี) สาขาวิชาดนตรีคีตศิลป์ไทยศึกษา

3.1 แขนงวิชาดนตรีไทย

3.2 แขนงวิชาคีตศิลป์ไทย

4. หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (5 ปี) สาขาวิชาดนตรีคีตศิลป์สากลศึกษา

4.1 แขนงวิชาดนตรีสากล

4.2 แขนงวิชาคีตศิลป์สากล

4.3 การบริหารจัดการตามพันธกิจของคณะศิลปศึกษา

การบริหารพันธกิจของคณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ มีการกำหนดพันธกิจใน 5 พันธกิจ ได้แก่ 1. จัดการศึกษาเพื่อผลิตครู ด้านนาฏศิลป์ ดนตรีและคีตศิลป์ ที่มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ 2. ส่งเสริมการวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอน ด้านนาฏศิลป์ ดนตรีและคีตศิลป์ 3.บริการทางวิชาการด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ 4.ทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรม ด้านนาฏศิลป์ ดนตรีและคีตศิลป์ และ 5.จัดระบบการบริหารจัดการของคณะศิลปศึกษาให้มีประสิทธิภาพ แต่จากขอบเขตของงานวิจัยจะขอศึกษาตามหลักการบริหารสถาบันอุดมศึกษาซึ่งกำหนดพันธกิจหลักมีอยู่ 4 ด้าน ได้แก่ การสอน การวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ดังนั้นในการศึกษาการบริหารงานตามพันธกิจของคณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ใน 4 พันธกิจ คือ 1. จัดการศึกษาเพื่อผลิตครู ด้านนาฏศิลป์ ดนตรีและคีตศิลป์ ที่มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ 2. ส่งเสริมการวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอน ด้านนาฏศิลป์ ดนตรีและคีตศิลป์ 3. บริการทางวิชาการด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ 4.ทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรม ด้านนาฏศิลป์ ดนตรีและคีตศิลป์ โดยในแต่ละพันธกิจมีการบริหารงานดังนี้

5.3 การบริหารคณะศิลปศึกษาตามพันธกิจ

1. การจัดการศึกษาเพื่อผลิตบัณฑิตที่พึงประสงค์

คณะศิลปศึกษาดำเนินการจัดอย่างศึกษาอย่างเป็นระบบการศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็น เพื่อมุ่งพัฒนาวิชาการและวิชาชีพออกไปดำเนินชีวิตในสังคมอย่างมีคุณภาพ การทำงานทาง การศึกษาร่วมกันหลายฝ่ายทั้งผู้บริหารและปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ และด้วยปัจจัยทางการศึกษา ผ่านกระบวนการจัดการให้บรรลุผลผลิตตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและบังเกิดประสิทธิผล โดยมีการมุ่งเน้นการพัฒนาให้นักศึกษาให้มีความรู้ทางวิชาการ และวิชาชีพให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ ออกไปปรับใช้สังคม

1. การสร้างความรู้ จัดได้ว่าเป็นจุดมุ่งหมายหลักของการอุดมศึกษา เพราะการศึกษา ระดับนี้สำหรับคนที่กำลังจะเป็นผู้ใหญ่หรือเป็นผู้ใหญ่แล้ว จึงจำเป็นต้องมีความรู้พื้นฐานที่สำคัญ เพื่อนำไปประกอบอาชีพต้องมีความรู้ที่ลึกซึ้ง เข้มข้น และจริงจังพอ หากสถาบันอุดมศึกษาไม่พัฒนา ความรู้ขึ้นมาแล้วผู้เรียนไม่มีสาระพอที่จะนำไปประกอบอาชีพได้ อาจกล่าวได้ว่าการศึกษาเป็น สังคมของความรู้ (Knowledge Society) อีกทั้งความรู้ต่างๆก็มีการพัฒนาตลอดเวลา จำเป็นต้องมี แหล่งความรู้เป็นหลักเพื่อที่จะพัฒนา สร้าง ติดตามและทบทวนความรู้ให้กับสังคมตลอดเวลา

2. การสร้างคน การสร้างคนในระดับอุดมศึกษาต้องมีลักษณะพิเศษ คือ สร้างคนที่จบ แล้วจะต้องสามารถไปทำงานได้ทันที ไม่ใช่เพียงแค่ให้ความรู้พื้นฐานในการศึกษาต่อ ดังนั้นการจัด การศึกษาในระดับนี้จึงต้องมีลักษณะเฉพาะของตนเอง เพื่อสร้างคนให้มีบทบาทในสังคมให้เป็น พลเมืองที่ดี มีความรับผิดชอบต่อสังคม จึงจำเป็นต้องเรียนรู้เรื่องต่างๆในสังคมอย่างลึกซึ้งและรอบ ด้านพอเพียง การเรียนรู้ระดับนี้จึงต้องให้ผู้เรียนเรียนวิชาต่างๆอย่างกว้างขวาง หลากหลาย ครอบคลุมวิชาการด้านมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ รวมถึงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไปพร้อมกัน เพื่อให้ผู้ที่จบการศึกษาระดับอุดมศึกษาไปแล้ว เขายังใช้ชีวิตอย่างมีความหมายและคุณค่าความ ถนัดความพอใจ มีประโยชน์ต่อสังคมและโลกอย่างแท้จริง

3. การสร้างสังคม สถาบันอุดมศึกษาเป็นสถาบันที่มีความรู้ มีบุคลากรที่เชี่ยวชาญจึง เป็นภาระความรับผิดชอบต่อสถาบันในการพัฒนาสังคมควบคู่ไปกับการพัฒนาความรู้ และการสร้าง คนให้กับสังคม โดยการประยุกต์ใช้ความรู้ที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์แก่สังคมทั้งโดยตรงและโดยอ้อม ต่อไปที่นำไปสู่การขึ้นนำสังคม

ดังนั้นจุดมุ่งหมายของคณะศิลปศึกษา มีการจัดระบบการศึกษาที่มุ่งเน้นให้พัฒนาความเป็น เลิศของครูศิลปะควบคู่คุณธรรม มีความรู้ และประสบการณ์ที่หลากหลายจากการเรียนในชั้นเรียน และกิจกรรมต่างๆ นอกห้องเรียน มีศักยภาพในการบูรณาการการสอนศิลปะทั้งในเชิงทฤษฎีและการ ปฏิบัติอย่างเป็นระบบ สามารถสร้างสรรค์และพัฒนาองค์ความรู้สู่การประยุกต์ได้อย่างสัมฤทธิ์ผล เป็นรูปธรรม ยึดมั่นในจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพครู มีคุณธรรม จริยธรรม ตระหนักในบทบาทหน้าที่ ของตนในสังคม และสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพความเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกในปัจจุบันเพื่อ ผดุงรักษาและสืบสานศิลปวัฒนธรรมของชาติ มีความเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ กล่าวคือ การสร้าง ความรู้ให้มีความทันสมัยหลากหลายเพียงพอต่อการพัฒนาคน และสังคม โดยนำความรู้ที่ได้มาสร้าง ให้เป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถในการดำรงชีวิตในสังคม มีความเชี่ยวชาญในวิชาการและวิชาชีพมี เป้าหมายเพื่อการประกอบอาชีพ สุดท้ายนำไปสู่การสร้างสังคมเพราะบุคคลที่จบการศึกษาจะต้อง

ออกไปใช้ชีวิตในสังคม โดยนำความรู้ที่มีอยู่มาพัฒนาสังคมให้มีความก้าวหน้า หรือสร้างประโยชน์ให้แก่สังคมให้มีคุณภาพ

โดยการจัดการศึกษาคณะศิลปศึกษาได้จัดมีองค์ประกอบหลายด้านที่มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ อาทิ

1. สารเนื้อหาในหลักสูตรเน้นความรู้ ประสบการณ์ในदानศิลปวัฒนธรรมอย่างลึกซึ้ง

2. อาจารย์ หรือ ผู้ให้การเรียนรู้มีศักยภาพในวิชาชีพอย่างชำนาญ
3. วิธีการเรียนการสอนเน้นความหลากหลายเพื่อเติมศักยภาพของนักศึกษา
4. สื่อ และอุปกรณ์สำหรับการศึกษาให้เพียงพอกับความต้องการ
5. ผู้บริหาร บุคลากรในการสนับสนุนการศึกษา
6. เงินทุนสนับสนุน
7. สร้างบรรยากาศแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษา
8. ผู้เรียนคุณภาพ

เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างเต็มตามศักยภาพตามที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้ใน สำหรับความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาที่ยังมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคน และสังคมให้สามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างสันติสุขและสามารถเกื้อหนุนการพัฒนาประเทศได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับ ความเหมาะสมและเปลี่ยนแปลงในทุกๆด้านของประเทศ ดังที่กล่าวในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2535 จึงได้กำหนดความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาที่เน้นการพัฒนาบุคคลใน 4 ด้าน อย่างสมดุล และกลมกลืนกัน กล่าวคือ (รวิวรรณ ชินะตระกูล, 2538: 65-66)

1. ด้านปัญญา บุคคลที่ได้รับการศึกษาพึงเป็นผู้มีปัญญา คือรู้จักเหตุและผล รู้จัก ผิดชอบชั่วดีคุณและโทษ สิ่งที่ควรกระทำและไม่ควรกระทำ บนพื้นฐานของความจริงและรู้จักแก้ไข ปัญหาได้อย่างฉลาดและรู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและหลากหลาย มีความคิดสร้างสรรค์และใฝ่เรียนรู้เพื่อความก้าวหน้าหาความรู้และวิทยาการต่างๆ รู้คุณค่าของภูมิ ปัญญาและวัฒนธรรมของสังคมไทยและรู้จักเลือกรับวิทยาการและวัฒนธรรมจากภายนอก

2. จิตใจ บุคคลที่ได้รับการศึกษา พึงรู้จักฝึกฝนจิตใจของตนเองให้มีความเจริญงอกงาม ทาคุณธรรม ได้แก่ มีความละเอียดต่อการกระทำผิด รู้จักควบคุมตนเองให้ประพฤติตามกรอบความ ถูกต้องที่พึงงาม มีศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวทางจิตใจ รู้จักพอ มีสมาธิและมีความหนักแน่นอันจะเป็น ประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ การงานและการดำรงชีพ

3. ด้านร่างกาย บุคคลที่ได้รับการศึกษา พึงมีร่างกายที่เจริญเติบโตเหมาะสมกับ วัย รู้จักดูแลรักษาสุขภาพอนามัยของร่างกายทั้งของตนเองและสมาชิกในครอบครัว และสามารถ พัฒนาสมรรถภาพของร่างกายให้เหมาะสมกับการงานและอาชีพ

4. ด้านสังคม บุคคลที่ได้รับการศึกษา พึงมีพฤติกรรมทางสังคมที่พึงงาม ทั้งในการ ทำงานและการอยู่ร่วมกันในครอบครัว องค์กรและสังคม รู้จักการช่วยเหลือเกื้อกูลประโยชน์แก่กัน โดยไม่เห็นแก่ตัว มีความสามารถและทักษะในการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น สามารถใช้ภาษาไทยได้ อย่างถูกต้องเหมาะสม รวมทั้งสามารถใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการติดต่อสื่อสารกับชาวต่างชาติได้ สามารถธำรงรักษาเอกลักษณ์และวัฒนธรรมที่พึงงามของไทย ตระหนักและปฏิบัติตามสิทธิหน้าที่และ

ความรับผิดชอบที่พึงมีต่อผู้อื่น ต่อสังคมและต่อมวลมนุษยชาติและเสรีภาพของตนเองและผู้อื่นตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักใช้และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดี ตลอดจนร่วมส่งเสริม บทบาทของประเทศในประชาคมโลกที่เหมาะสม

สรุปได้ว่าคณะศิลปศึกษา มีระบบการจัดระบบการศึกษาที่มุ่งเน้นให้พัฒนาความเป็นเลิศของทางวิชาชีพครูด้านนาฏศิลป์ดนตรีควบคู่คุณธรรม มีความรู้ และประสบการณ์ที่หลากหลายจากการเรียนภายในห้องเรียน และกิจกรรมต่างๆ ภายนอกห้องเรียน มีศักยภาพในการบูรณาการการสอนด้านนาฏศิลป์ นริ และคีตศิลป์ทั้งในเชิงทฤษฎีและการปฏิบัติอย่างเป็นระบบ สามารถ วิจัยและสร้างสรรค์พัฒนาองค์ความรู้สู่การประยุกต์ได้อย่างสัมฤทธิ์ผลเป็นรูปธรรม ยึดมั่นในจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพครู มีคุณธรรม จริยธรรม ตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนในสังคม และสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพความเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกในปัจจุบันเพื่อมุ่งรักษาและสืบสานศิลปวัฒนธรรมของชาติอย่างยั่งยืน

การพัฒนาหลักสูตร

หลักสูตรมีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดการเรียนการสอน ตั้งแต่จุดเริ่มต้นจนถึงจุดหมายปลายทาง องค์ประกอบของหลักสูตรประกอบด้วยวัตถุประสงค์ โครงสร้าง และรายวิชาที่จะนำไปสอน เพื่อเป็นแนวทางในการเรียนการสอนและจัดประสบการณ์ให้แก่นักศึกษา หลักสูตรจึงเปรียบเสมือนแผนที่ในการเดินทาง (จรัส สุวรรณเวลาและคนอื่นๆ. 2545 : 142) ดังนั้นแนวทางการพัฒนาหลักสูตรที่มีลักษณะของความเป็นท้องถิ่น ควรให้สอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นของท้องถิ่นนั้น โดยคำนึงถึงความได้เปรียบที่แต่ละท้องถิ่นนั้นมีอยู่แล้ว การจัดการหลักสูตรให้สอดคล้องกับจุดเด่นของชุมชนนี้ จะช่วยให้เกิดการพัฒนาทักษะความชำนาญของแรงงานฝีมือ ทำให้เกิดความภาคภูมิใจและรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ และในขณะเดียวกันหลักสูตรก็ไม่ควรจะตกขอบไปทางมุ่งท้องถิ่นหรือภูมิปัญญาไทยเพียงอย่างเดียว ควรจะให้มีความรู้สากลเข้าไปผสมผสานกัน เพื่อเรียนรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง

การบริหารหลักสูตร

คณะศิลปศึกษามีการบริหารหลักสูตร แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน คือ การเตรียมหลักสูตร การดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตร การประเมินผลหลักสูตร และการปรับปรุงหลักสูตร สอดคล้องกับวิสัยวงศ์ใหญ่ (2526:195-202) ให้ความเห็นว่า การวางแผนการใช้หลักสูตรให้บรรลุเป้าหมายต้องดำเนินการในเรื่องต่างๆดังนี้

1. การเตรียมวางแผนงานเพื่อการใช้หลักสูตรใหม่ ประกอบด้วย การวิเคราะห์หลักสูตร การนำหลักสูตรมาปรับ การจัดหาวัสดุประกอบหลักสูตร การจัดเตรียมงบประมาณ การเตรียมบุคลากร
2. การจัดเตรียมอบรมผู้สอนเพื่อใช้หลักสูตรใหม่ ประกอบด้วย การอบรมเชิงปฏิบัติการ การวิเคราะห์ปัญหาของหลักสูตร การสร้างโครงการสอน ประมวลผลการสอน การเลือกและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
3. การจัดอาจารย์เข้าสอน ต้อสอนโดยยึดมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นหลัก และจัดประสบการณ์ให้ครบถ้วนตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นสำคัญ

4. การจัดตารางสอน ต้องคำนึงถึงการเรียนรู้วิชาต่างๆระดับความยากง่าย ช่วงการเรียนรู้ ต้องเหมาะสมกับผู้เรียน รวมถึงการใช้ห้องเรียน

5. การจัดบริการวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียน ประกอบด้วยการจัดทำแผนการสอน เอกสารและสื่อการสอน

6. การประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตร ใช้หลักการประชาสัมพันธ์แก่ผู้เรียน ผู้สอนและผู้บริหาร โดยใช้สื่อต่างๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ เป็นต้น

7. การจัดสภาพแวดล้อมและการเลือกโครงการกิจกรรมส่งเสริมหลักสูตร ประกอบด้วย การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา เช่น การจัดสภาพห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษาอื่นๆด้วย การจัดสภาพแวดล้อมนอกห้องเรียน เช่น การฝึกงานในสถานประกอบการ เป็นต้น

8. การประเมินผลการใช้หลักสูตรและการปรับปรุงหลักสูตร ประเมินตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่วางไว้อย่างชัดเจน

สรุปได้ว่าการจัดการหลักสูตรให้มีคุณภาพนั้นต้องประกอบด้วยการจัดเตรียมเนื้อหาของหลักสูตรให้ครบถ้วนเพื่อเอื้อประโยชน์ให้ผู้ที่ใช้หลักสูตรสามารถนำหลักสูตรไปใช้ได้อย่างได้ผล โดยที่หลักสูตรนั้นต้องสอดคล้องกับสภาพความต้องการของบุคคลและสังคม และสามารถนำไปใช้ได้จริง รวมทั้งต้องมีการปรับปรุงหลักสูตรให้ทันต่อความก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยี และสอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ตลอดจนมีกระบวนการบริหารการใช้หลักสูตรเพื่อประเมินคุณภาพของหลักสูตรที่สร้างขึ้น

ด้านกระบวนการเรียนการสอน

คณะศิลปศึกษามีการจัดการเรียนการสอนเพื่อผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพ เน้นที่การวางแผนร่วมกันของผู้บริหารเพื่อวางแผนการจัดการเรียนรู้จะเป็นไปด้วยดีนั้น โดยเน้นที่อาจารย์บุคลากรในคณะศิลปศึกษา โดยเฉพาะอาจารย์ซึ่งเป็นตัวจักรสำคัญที่ทำให้การเรียนการสอนมีคุณภาพ ดังที่ดังนี้

1. การทำแผนการสอนเป็นการขยายรายละเอียดของหลักสูตรให้ไปสู่ภาคปฏิบัติ โดยกำหนดกิจกรรมและเวลาไว้อย่างชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติได้ โดยลักษณะที่กล่าวมานี้การจัดทำแผนการสอนจึงมักกระทำกันเป็นรายวิชา หรือเป็นรายชั้นเรียน แผนการสอนควรแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรกเป็นแผนการสอนระยะยาว และอีกส่วนหนึ่งเป็นแผนการสอนระยะสั้น ซึ่งนำเอาแผนการสอนระยะยาวมาขยายเป็นรายละเอียดสำหรับการสอนในแต่ละครั้งดังที่ สจัด อุทรานันท์ (2532 : 226-227) กล่าวว่า แผนการสอนมีคุณค่าต่อการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

1. เป็นแนวทางในการสอน ซึ่งจะช่วยให้ความสะดวกแก่อาจารย์ผู้ที่ใช้หลักสูตรสามารถดำเนินการสอนให้ได้ผลตามความมุ่งหมายของหลักสูตร

2. ให้ความสะดวกแก่ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์ในการช่วยเหลือแนะนำและติดตามผลการเรียนการสอน

3. เป็นแนวทางในการสร้างข้อทดสอบ เพื่อประเมินผลการเรียนการสอน เพื่อให้มีความครอบคลุมกับเนื้อหาสาระที่ได้สอนไปแล้ว

การจัดตารางสอน

การจัดตารางสอน คือ ตารางกำหนดวัน เวลา สถานที่ วิชา และกลุ่มผู้เรียนที่จะทำการเรียนการสอน ปกติตารางสอนจะจัดไว้เป็นสัปดาห์ การจัดตารางสอนเป็นการวางแผนงานส่วนหนึ่งที่ยังจำเป็นอยู่ เพราะถ้าไม่มีการกำหนดตารางไว้จะทำให้การเรียนการสอนดำเนินไปไม่ราบรื่น หลักในการจัดตารางสอนมีดังนี้

1. จัดให้ครบตามโครงสร้างของหลักสูตร เพื่อให้นิสิตได้ลงทะเบียนและเรียนได้ตามหลักสูตร
2. มีการพิจารณาการจัดตารางสอนตามธรรมชาติของแต่ละรายวิชา เพื่อเอื้ออำนวยความสะดวกต่อการเรียนของนิสิต ไม่ให้เกิดความเครียดหรือเหนื่อยเกินไป และไม่ให้ผลของวิชาหนึ่งไปกระทบกับอีกวิชาหนึ่ง เช่น วิชาภาคปฏิบัติ ควรจะจัดคู่กับทฤษฎีของวิชานั้น แต่ไม่ควรเป็น 2 รายวิชาในหนึ่งวัน
3. จัดให้มีเวลาที่นิสิตสามารถค้นคว้าด้วยตนเอง
4. จัดวิชาที่เป็นทฤษฎี และมีการคำนวณไว้ในภาคเช้ามากกว่าภาคบ่าย
5. ควรพิจารณาถึงครู อาจารย์ เช่น ความสะดวกที่จะสอน การมีเวลาว่างตรงกันเพื่อการประชุมหรือในภาควิชาหรือแผนกวิชา

2. การจัดอาจารย์เข้าสอนเป็นงานของฝ่ายวิชาการ การพิจารณาความเหมาะสมและความถูกต้องจึงเป็นสิ่งจำเป็น การดำเนินงานของการจัดอาจารย์เข้าสอนมีดังนี้

1. การสำรวจความพร้อมของบุคลากรด้านอาจารย์ก่อนเปิดหลักสูตรใหม่หรือเปิดแผนการสอนเพิ่ม
2. สำรวจภาระงานอาจารย์
3. สำรวจคุณสมบัติของอาจารย์ เช่น วุฒิ ประสบการณ์ ความชำนาญในด้านการสอนของแต่ละวิชา
4. จัดตามความพร้อมของอาจารย์ผู้สอน เช่น ความถนัดและความต้องการในการสอน จัดตามวุฒิทางการศึกษา จัดตามความสนใจและความถนัด จัดตามความเชี่ยวชาญและประสบการณ์
5. การแก้ปัญหาการขาดแคลนอาจารย์ ให้อาจารย์ได้ไปฝึกอบรมในบางรายวิชาที่ขาดแคลน จัดบุคลากรฝ่ายอื่นให้ช่วยสอน
6. จัดหาอาจารย์เข้าสอนแทนเมื่ออาจารย์ไม่มาสอน สิ่งที่ต้องคำนึงถึงในการจัดครูอาจารย์เข้าสอน ควรจะได้คำนึงถึงภาระงานของอาจารย์ โดยทั่วไปสถานศึกษานั้นๆจะมอบหมายงานอื่นให้อาจารย์รับผิดชอบ เช่น งานธุรการ งานกิจกรรมเฉพาะกิจ และงานอื่นๆตามที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะมอบหมาย

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2544 : 120-125) สรุปรูปแบบการสอนประกอบด้วย การวิเคราะห์หลักสูตร ผู้เรียน ผู้สอน และปัจจัยที่เกี่ยวข้องก่อนที่จะจัดการสอน โดยในการจัดการสอน ผู้สอนต้องมีการวางแผนดังนี้คือ ศึกษาหลักสูตรให้เข้าใจและตีความสาระที่กำหนดในหลักสูตรให้ถูกต้อง มีการกำหนดสาระในการสอนโดยทำความเข้าใจวัตถุประสงค์ของหลักสูตร พื้นฐานความรู้ของผู้เรียน ศึกษาตำราเอกสาร ระดับชั้น และเวลาเรียน การกำหนดสาระของการสอนแต่ละหัวข้อจะมีสาระที่สอนไม่เกินเวลาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร การเลือกรูปแบบการสอนซึ่งมีอยู่หลายรูปแบบขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการให้เนื้อหาสาระของแต่ละตอน โดยผู้สอนสามารถเลือกรูปแบบการสอนได้ดังนี้

1. ปาฐกถา คือ การถ่ายทอดความรู้ ความคิดเห็น ทศนคติ หรือการวิเคราะห์สาระ ข้อมูลที่กำหนดให้อย่างพิถีพิถัน มีระบบในการเรียบเรียงสาระนับแต่การขึ้นต้นการพูดจนกระทั่งสรุป ท้ายก่อนจะปิดการปาฐกถา ลักษณะการพูดเป็นพิธีการและเป็นการเสนอความรู้หลักจากผู้เชี่ยวชาญ ด้านนี้โดยเฉพาะ

2. บรรยาย คือ การถ่ายทอดความรู้ ความคิด ในหัวข้อที่กำหนดให้โดยมีวิธีการพูดที่เป็นกันเองมากกว่าวิธีการปาฐกถา ผู้พูดอาจใช้อุปกรณ์ประกอบการพูด หรืออาจใช้วิธีการสอนอื่นๆ ประกอบการสอนแบบบรรยายก็ได้ อาจารย์มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ใช้การบรรยายเป็นหลัก เนื่องจากสามารถคุมเนื้อหาสาระให้เป็นไปตามหลักสูตรได้อย่างเต็มที่

3. การอภิปรายอนุกรม คือ การจัดผู้ทรงคุณวุฒิผู้มีความเชี่ยวชาญแต่ละด้านใน หัวข้อที่เรียงตามลำดับกันและให้ผู้พูดหรือองค์ปาฐกถาซึ่งประกอบด้วย 4-5 คน พูดเรียงลำดับหัวข้อ โดยมีประธานการอภิปรายอนุกรม เป็นผู้เปิดการอภิปราย เชิญผู้อภิปราย พูดเรียงลำดับแต่ละคน และกล่าวสรุปเป็นการปิดการอภิปราย ผู้เรียนจะได้เรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญการพูดแต่ละหัวข้อ

4. การอภิปรายเป็นคณะ คือ การจัดให้วิทยากรพูดในหัวข้อเดียวกันทั้งนี้เพื่อให้ ผู้เรียนได้ฟังความคิดเห็นของผู้ที่มีความคิดหลากหลาย ซึ่งอาจสอดคล้องหรือแตกต่างกันแล้วแต่ ทักษะของผู้อภิปรายเหล่านั้น การอภิปรายเป็นหมู่คณะจะมีผู้ดำเนินการอภิปรายเป็นผู้ประสานงาน การพูดโยงความคิด และโยงเรื่องให้สอดคล้องเชื่อมโยงไปสู่สาระของการอภิปราย

5. การสอนโดยใช้โทรทัศน์ เพื่อประหยัดเวลาสำหรับการสอนที่มีนิสิตเป็นจำนวนมาก ผู้สอนอาจจะสอนโดยวิธีการบรรยาย หรือสาธิตประกอบการบรรยายให้ถ่ายทอดลงในเทป โทรทัศน์ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับรู้ศึกษาไปพร้อมๆกัน หรืออาจจะเปิดโทรทัศน์ให้ดูสำหรับกลุ่มใหญ่ที่เรียน ในชั่วโมงต่อไปได้

6. การใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน ผู้สอนอาจจะนำเสนอสาระของรายวิชาโดยนำเสนอ ผ่านทางคอมพิวเตอร์ในรูปแบบของการนำเสนอข้อมูลใช้โปรแกรม Power Point หรือจะทำใน รูปแบบคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่ทำให้เกิดสีสันสวยงาม เคลื่อนไหวได้ มีภาพต่างๆประกอบการสอนทำ ให้ผู้เรียนได้เห็นและเข้าใจสาระของการสอนมากขึ้น

7. การอภิปรายกลุ่มย่อย เป็นการอธิบายวิธีการสอนแบบกลุ่มย่อยซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนในด้านการฝึก การค้นคว้าการคิด การเขียน การเสนอความคิด การรับฟัง และการ ทำงานร่วมกัน ผู้เรียนจะเลือกประธาน เลขานุการ และทำหน้าที่เป็นสมาชิกกลุ่มที่ดี วางแผนร่วมกับ กลุ่มศึกษาค้นคว้าอภิปราย และเสนอรายงาน

8. การสัมมนา คือการที่ผู้สอนและผู้เรียนได้วางแผนการสอนการเรียนร่วมกัน โดย กำหนดหัวข้อที่จะศึกษาจากการที่ผู้สอนจะให้ข้อมูลความคิด ทฤษฎีพื้นฐานซึ่งจะจัดอยู่ในรูปของการ เชิญวิทยากรมาแสดงปาฐกถาหรือบรรยาย จากนั้นเป็นการค้นคว้าด้วยตนเอง การอภิปรายกลุ่มย่อย ตลอดจนเสนอผลการศึกษาค้นคว้าและข้อตกลงในกลุ่มใหญ่อีกครั้งหนึ่งเพื่อประมวลความรู้ตาม ขอบเขตที่กำหนดสาระวิชานั้น ในการสัมมนานิสิตจะได้มีโอกาสฝึกทักษะการทำเอกสารประกอบการ สัมมนา การจัดสัมมนา การอภิปรายกลุ่ม และมีโอกาสฝึกการเสนอรายงานต่อที่ประชุมใหญ่อีกด้วย

9. การศึกษาเฉพาะกรณี หรือโครงการสอนแบบศึกษาเฉพาะกรณี มุ่งให้นิสิตในกลุ่ม ย่อยประมาณ 5-7 คน ได้มีโอกาสศึกษาในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะเพื่อหาข้อมูลมาตัดสินใจวินิจฉัย

ดำเนินการแก้ปัญหา หรือหาทางเสนอแนะในเรื่องหนึ่งเรื่องใดที่กำหนด ซึ่งผู้เรียนในกลุ่มจะต้องศึกษา ตั้งแต่จุดเริ่มต้นของปัญหา สาเหตุของปัญหา แนวทางการศึกษาประกอบเพื่อการแก้ปัญหาตลอดจน ข้อเสนอแนะต่างๆ

10. การฝึกการปฏิบัติ การศึกษาในหลักสูตรระดับปริญญาตรี จำเป็นต้องมีการฝึกปฏิบัติ เช่น เมื่อเรียนภาคบรรยาย หรือทฤษฎีแล้วก็มีภาคปฏิบัติให้ทดลองทำด้วยตนเอง เพื่อให้เข้าใจ บทเรียนมากยิ่งขึ้น การสอนภาคปฏิบัติจำเป็นต้องแบ่งเป็นกลุ่มย่อยเพื่อประสิทธิภาพในการควบคุมดูแลให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติถูกต้องได้ผลมากยิ่งขึ้น

11. การสาธิต การศึกษาหลายกรณีให้ผู้สอนจำเป็นต้องสาธิตให้นิสิตดูเป็นตัวอย่าง เช่น การสาธิตการขาย อาจารย์อาจสาธิตให้ผู้เรียนดูว่าวิธีการเสนอสินค้าใหม่ให้แก่ลูกค้าควรจะพูดอย่างไร ซึ่งข้อดีข้อเด่นของสินค้านั้นอย่างไร มีเทคนิคที่จะจูงใจลูกค้าอย่างไรบ้าง อาจารย์ย่อมสาธิตให้ดูเป็นตัวอย่างได้ นอกจากนี้ในการฝึกการปฏิบัติผู้สอนจำเป็นต้องสาธิตหรือทำตัวอย่างให้ดูก่อนเพื่อ ผู้เรียนจะสามารถปฏิบัติด้วยตนเองได้

12. การสอนเป็นรายบุคคล การสอนเป็นรายบุคคลนั้นมุ่งเน้นการพัฒนาของผู้เรียน แต่ละคนเป็นหลัก ดังนั้นอาจจะใช้วิธีสอนโดยให้นิสิตไปค้นคว้าตามหัวข้อที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และ นำสาระที่ได้ศึกษามาอภิปรายร่วมกับผู้สอน การสอนประเภทนี้อาจจะใช้อุปกรณ์การสอนประกอบก็ได้ เช่น การเรียนจากตลับเสียง เอกสาร หรือจากบทเรียนคอมพิวเตอร์

13. การสอนแบบโปรแกรม เป็นการจัดบทเรียนสำเร็จรูป ซึ่งอาจอยู่ในรูปตำรา แบบเรียน หรือโปรแกรมในคอมพิวเตอร์ก็ได้ ในการสอนแบบนี้ผู้สอนก็ต้องเตรียมบทเรียน สำเร็จรูปไว้ให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ด้วยตนเอง และเรียนไปตามความสามารถความสนใจ และเวลาที่ ผู้เรียนสะดวก บทเรียนดังกล่าวจะให้ทั้งสาระ วิธีการเรียน และการวัดผลด้วย

14. การฝึกประสบการณ์ตรง การสอนโดยให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรงจากเรื่องที่กำหนดไว้ในหลักสูตร เป็นความจำเป็นอย่างยิ่งโดยเฉพาะในการศึกษาสาขาวิชาชีพ วิธีการสอนแบบนี้ จึงต้องเป็นการนิเทศชี้แนะอธิบายเป็นรายบุคคล ผู้สอนจำเป็นต้องสอนร่วมกับบุคลากรซึ่งควบคุมงาน ในหน้าที่ที่สถาบันนั้นส่งผู้เรียนไปฝึกงานด้วย

สรุปได้ว่าในด้านกระบวนการเรียนการสอนนั้นต้องจัดทำแผนการสอนซึ่งเป็นการขยาย รายละเอียดไปสู่ภาคปฏิบัติ โดยกำหนดกิจกรรมและเวลาไว้อย่างชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติได้ มีการจัดทำประมวลการสอนที่ดำเนินการโดยฝ่ายวิชาการและครูอาจารย์ รวมทั้งจัดตารางกำหนดวัน เวลา สถานที่ วิชา และกลุ่มผู้เรียนที่จะทำการเรียนการสอน การจัดอาจารย์เข้าสอนโดยพิจารณาตาม ความเหมาะสมและความถูกต้อง ซึ่งวิธีการสอนของอาจารย์นั้นควรสอนโดยคำนึงถึงผู้เรียนเป็น ศูนย์กลาง เนื่องจากเป็นวิธีการสอนที่คำนึงถึงความต้องการของผู้เรียนเป็นหลักอันจะส่งผลให้ผู้เรียน ได้รับความรู้มากที่สุด

2.การวิจัย และงานสร้างสรรค์

คณะศิลปศึกษามุ่งเน้นการวิจัย และงานสร้างสรรค์ด้านศิลปวัฒนธรรมที่เป็นเครื่องมือสำคัญ อย่างยิ่งต่อการพัฒนาการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ คณะศิลปศึกษาจึงต้องเร่ง พัฒนางานวิจัยในทุกๆด้านแบบองค์รวม หรือในทุกสาขาวิชาเพื่อสนับสนุนให้เกิดกระบวนการผลิต งานวิจัยให้ได้มาซึ่งความรู้ที่ต่อยอดไปสู่การพัฒนาสังคม ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในโลกยุค

ใหม่ได้อย่างมีคุณภาพ คณะศิลปศึกษา ได้กำหนดภารกิจตามบทบาทด้านการวิจัยไว้ว่า ในการสนับสนุนและส่งเสริมงานวิจัย เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการสร้างองค์ความรู้ใหม่ การพัฒนาการเรียนการสอน และการพัฒนาประเทศทางด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1.นโยบาย แผนงานการวิจัย

มีการกำหนดนโยบาย แผนงาน และระบบการสนับสนุนงานวิจัย เพื่อการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ การพัฒนาการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ ที่เชื่อมโยงไปสู่การนำไปใช้เพื่อการพัฒนาประเทศ

2.ทรัพยากรเพื่อการสนับสนุนการวิจัย

สนับสนุนจัดหาทรัพยากรให้เพียงพอต่อการส่งเสริมการวิจัยตามนโยบายและแผนงานการวิจัยของสถาบันมีการเสาะแสวงหาทรัพยากรจากหน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

3.ผลงานการวิจัย

แนวทางในการดำเนินงานด้านการวิจัยและงานสร้างสรรค์

แนวทางในการดำเนินงานที่ช่วยส่งเสริมให้มีความเจริญที่ยั่งยืนโดยใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือในการพัฒนานั้น ประเวศ วะสี (2543 : 25) ได้สรุปแนวทางไว้ดังนี้

1. ควรมีหลักการเพื่อสร้างเสริมสนับสนุนริเริ่มการศึกษาค้นคว้าและวิจัย เพื่อรวบรวมไว้สำหรับอนุรักษ์ พัฒนาและเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผลของการวิจัยสามารถใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสังคมและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น ซึ่งมีวิธีการในการดำเนินการคือ ให้อาจารย์ของสถาบันได้ทำวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวกับท้องถิ่นหรือเรื่องเกี่ยวกับภูมิปัญญาของท้องถิ่นเป็นสำคัญ

2. จัดตั้งศูนย์ข้อมูลเพื่อการวิจัยและพัฒนาท้องถิ่น และร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน จัดตั้งกองทุนหรือมูลนิธิการวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่นขึ้นในสถาบันทำหน้าที่รณรงค์และรวบรวมความช่วยเหลือในด้านงบประมาณเพื่อใช้สนับสนุนโครงการและงานวิจัย เพื่อการพัฒนาภูมิปัญญาและพัฒนาศักยภาพของคนในท้องถิ่น

วิรุณ ตั้งเจริญ ได้เสนอรูปแบบการวิจัยทางศิลปกรรมศาสตร์ ดังนี้ (วิรุณ ตั้งเจริญ. 2543 ก : 8-9)

การวิจัยแบบกรณีศึกษา (Case studies) เป็นการศึกษาศิลปป็นทั้งชีวิต และการสร้างสรรค์ผลงาน ศึกษาตัวผลงานโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ ทั้งเป็นการศึกษาระยะสั้นและระยะยาว

การวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ (Historical research) เป็นการศึกษาพื้นฐานที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ศิลป์ และความเป็นมาในเรื่องราวต่างๆ

การวิจัยภาคสนาม (Field studies) เป็นการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับชุมชน กลุ่มชนหมู่บ้านช่างที่มีความสัมพันธ์กับศิลปวัฒนธรรมและบริบทต่างๆ เช่น ผลงานวิจัยศิลปะพื้นบ้าน เป็นต้น

การวิจัยสำรวจ (Survey research) เป็นการศึกษาที่ใช้ข้อมูลจากการสำรวจหรือการใช้แบบสอบถามเป็นหลัก ซึ่งสามารถนำมาใช้ร่วมกับการวิจัยในลักษณะต่างๆ เช่น การวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ หรือการประยุกต์ใช้กับการวิจัยทางด้านศิลปศึกษา การออกแบบโฆษณาซึ่งมีผู้นำมาใช้มากมาย

การวิจัยทดลอง (Experimental research) เป็นการวิจัยโดยทดลองปฏิบัติโดยตรง ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับกระบวนการหรือกลวิธีในการสร้างสรรค์งานศิลปะในลักษณะต่างๆ เช่น การทดลองสร้างสรรค์ภาพพิมพ์หิน เพื่อตรวจสอบการใช้กลวิธีภาพพิมพ์หินว่า เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและสภาพอุณหภูมิในสังคมไทยหรือไม่อย่างไร

การวิจัยผสมผสานระเบียบวิธีวิจัย (Combined research methodologies) เป็นการวิจัยที่สามารถประยุกต์ระเบียบวิธีวิจัยต่างๆมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการแสวงหาคำถามความรู้ เช่น การวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ก็ใช้ทั้งการวิจัยเอกสาร การวิจัยสำรวจ การวิจัยภาคสนามผนวกเข้าไว้ด้วยกัน หรือการวิจัยและพัฒนา (Research and development) ซึ่งเป็นการผสมผสานการแสวงหาคำถามความรู้ด้วยระเบียบวิธีวิจัยต่างๆเพื่อให้ได้องค์ความรู้ใหม่ในอันที่จะพัฒนาไปสู่การใช้ประโยชน์โดยตรง

3.การบริการวิชาการแก่สังคม

คณะศิลปศึกษามีการจัดบริการวิชาการศิลปวัฒนธรรมตามนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ บริการวิชาการถือว่าเป็นบทบาทสำคัญสำหรับการพัฒนาท้องถิ่น โดยเป็นแหล่งวิชาการด้านวิชาการและวิชาชีพทางศิลปวัฒนธรรมรวมทั้งของท้องถิ่นและของชาติ โดยจัดกิจกรรมบริการให้ความรู้ที่จำเป็นนั้นแก่ชุมชนและสังคม หรือไปหาความรู้มาสนองแก่สังคมได้ การเรียนรู้เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นของตนจึงมีความสำคัญ เพราะมักจะต้องใช้การปรับความรู้และเทคโนโลยีต่างๆให้เหมาะสมสำหรับใช้ในท้องถิ่นนั้นๆ นำไปสู่การแก้ไขปัญหาสังคมและยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในสังคมได้เป็นอย่างดี ส่วนรูปแบบการให้บริการวิชาการจะมีหลากหลายรูปแบบ ได้แก่ การฝึกอบรม การศึกษาดูงาน(Residential program) บริการวิชาการผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ การให้คำปรึกษา การวิเคราะห์ตัวอย่าง และการวิจัยเพื่อการแก้ปัญหา การจัดนิทรรศการและการแสดง

รูปแบบด้านการบริการวิชาการ

การบริการวิชาการแก่ท้องถิ่นถือเป็นภารกิจสำคัญของสถาบันอุดมศึกษา สำหรับสถาบันอุดมศึกษาที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อท้องถิ่น ต้องมีความพร้อมด้านวิชาการเพื่อให้เป็นที่พึ่งทางปัญญาแก่ประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งการให้บริการทางวิชาการแก่ท้องถิ่นสามารถดำเนินการได้หลากหลายรูปแบบ ดังความคิดเห็นของนักวิชาการดังต่อไปนี้

ประเทือง ภูมิภัทราคม (2548 : 123) ได้เสนอรูปแบบการให้บริการวิชาการไว้คือ

1. การให้บริการวิชาการตามความพร้อมและทำได้ด้วยบุคลากรของสถาบันเอง ซึ่งการให้บริการในลักษณะนี้เป็นได้ทั้งการให้ความรู้ และการฝึกอบรมที่เป็นหลักสูตรระยะสั้นสาขาต่างๆ โดยสถาบันต้องเตรียมความพร้อมในด้านหลักสูตร ทีมวิทยากร อุปกรณ์ เครื่องมือ และห้องปฏิบัติการ พร้อมทั้งจัดทำแผนการให้บริการตลอดทั้งปีการศึกษา เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้ทราบข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับการให้บริการของสถาบัน

2. การให้บริการวิชาการตามความต้องการของสังคม การให้บริการในลักษณะนี้ สถาบันเองอาจไม่มีความพร้อม แต่ประชาชนหรือองค์กรภายในท้องถิ่น มีความจำเป็นต้องใช้บริการสถาบันอุดมศึกษาเพื่อท้องถิ่นต้องไม่ปฏิเสธการร้องขอของท้องถิ่น ควรดำเนินการให้บริการตามการร้องขอ มีวิธีการดำเนินงานโดยเชิญผู้มีความรู้จากภายนอกมาเป็นวิทยากร ส่วนค่าตอบแทนหรือค่าใช้จ่ายในด้านต่างๆ ควรใช้ระบบการบริหารจัดการมาดำเนินการ

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2542 : 263 – 264) ได้สรุปรูปแบบและวิธีการในการให้บริการวิชาการ คือ

1. การเผยแพร่ความรู้ เป็นการให้ความรู้ภายนอกรั้วของสถาบันการศึกษาโดยผ่านสื่อต่างๆ เช่น โทรทัศน์ การบรรยาย อภิปรายต่างๆ การจัดพิมพ์หนังสือเผยแพร่ รวมทั้งการให้นักศึกษาออกไปสู่ชุมชนท้องถิ่น เป็นต้น ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาต้องพิจารณาว่าความรู้ที่นำออกเผยแพร่นั้นเป็นความรู้แบบไหน และหวังผลอะไรจากการเผยแพร่นั้น

2. การให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือ เป็นการนำความรู้ที่มีอยู่ไปช่วยแก้ปัญหาของชุมชน เช่น การเป็นวิทยากร การเป็นกรรมการ การไปเป็นที่ปรึกษาขององค์กรรัฐวิสาหกิจหรือบริษัทห้างร้านเอกชน เป็นต้น

3. การร่วมมือในการแก้ไขปัญหาชุมชน ซึ่งเป็นแบบเฉพาะของประเทศที่กำลังพัฒนา ที่สถาบันอุดมศึกษาส่วนร่วมโดยตรงกับการแก้ปัญหาของประเทศ เช่น ค่ายอาสาพัฒนา โครงการในเรื่องต่างๆ เป็นต้น

4. การปรับปรุงสมรรถภาพของบุคลากรในหน่วยงาน งานบริการด้านนี้เป็นการฝึกอบรมสัมมนา การจัดประชุมต่างๆในส่วนนี้ออกจากหวังให้เกิดประโยชน์แก่หน่วยงานแล้ว ควรจะคำนึงถึงคุณภาพชีวิตของบุคลากรโดยส่วนรวมด้วย

ประเวศ วะสี (2534 : 24) ได้เสนอแนวทางในการให้บริการวิชาการต่อท้องถิ่นไว้คือ

1. สำรวจและสร้างเครือข่ายผู้รู้ขึ้นในท้องถิ่น แล้วใช้เครือข่ายนี้เป็นช่องทางสำหรับกระจายความรู้และข่าวสารไปสู่คนในท้องถิ่น ในขณะที่เดียวกันก็ใช้เครือข่ายนำหรือรวบรวมปัญหาและความต้องการของคนในท้องถิ่นด้วย

2. จัดให้มีการประชุม สาธิต และฝึกอบรมในเรื่องต่างๆ ตามความต้องการของคนในท้องถิ่น ดำเนินการให้คนในท้องถิ่นร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาและร่วมกันแสวงหาแนวทางในการแก้ปัญหา โดยสถาบันทำหน้าที่สนับสนุนหรือหาแหล่งสนับสนุน เพื่อช่วยในการแก้ปัญหาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ศึกษาและรวบรวมกรณีการพัฒนาท้องถิ่นที่ประสบความสำเร็จ หรือกรณีการแก้ปัญหาที่น่าสนใจของคนในท้องถิ่น แล้วนำมาเผยแพร่ หรือนำคนในท้องถิ่นเดินทางไปดูด้วยตัวเอง หรือจัดให้คนในท้องถิ่นได้มีการพบปะเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการแก้ปัญหากับคนในท้องถิ่นอื่นๆ

4. กำหนดให้อาจารย์และนักศึกษาในสาขาวิชาต่างๆได้ปฏิบัติงานภาคสนามเพื่อเรียนรู้ความเป็นจริงของท้องถิ่น ซึ่งจะเป็นการเปิดโอกาสให้สถาบันได้บริการทางวิชาการแก่บุคคลในท้องถิ่นโดยตรง และในขณะเดียวกันก็จะได้เรียนรู้จากผู้รู้ในท้องถิ่นด้วย

5. พัฒนาอาจารย์และนักศึกษา ให้ตระหนักถึงภาระความรับผิดชอบต่อปัญหาของสังคม โดยการจัดกิจกรรมต่างๆเพื่อให้รู้จักปัญหาของท้องถิ่นอย่างแท้จริง

สรุปว่า คณะศิลปศึกษามีบทบาทในการให้บริการทางวิชาการแก่สังคมเป็นเป้าหมายสำคัญ โดยจัดกิจกรรมศิลปวัฒนธรรมดานนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ที่พัฒนาสังคม มุ่งอำนวยความสะดวกในการพัฒนาทรัพยากรท้องถิ่น เพิ่มมูลค่าและป้องกันแก้ไขปัญหาสังคมต่างๆที่จะมีมาโดยกำหนดนโยบายที่ชัดเจนและรูปแบบของการบริการทางวิชาการในรูปแบบใหม่ๆ ที่ตอบสนองจุดประสงค์และ

กลุ่มเป้าหมายโดยเฉพาะโดยคำนึงถึงประโยชน์ต่อสังคมเป็นสำคัญ และการดำเนินการทางวิชาการแก่สังคมมีการควมร่วมมือกับเอกชนโดยการปรับปรุงแผนและโครงสร้างให้งานบริการทางวิชาการแก่สังคมมีประสิทธิภาพมาก ให้เป็นที่พึ่งแก่ท้องถิ่นสามารถตอบสนองต่อความต้องการของท้องถิ่นได้ในทุกๆด้าน โดยการใช้ความรู้ความสามารถจากบุคลากรภายในสถาบันเอง หรือใช้กระบวนการบริการจัดการเพื่อก่อให้เกิดบริการได้ตามความต้องการพัฒนาท้องถิ่นให้มีความเจริญได้อย่างมั่นคง

4. การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

การทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมนั้น จัดเป็นภารกิจหลักที่สำคัญที่คณะศิลปศึกษาศึกษาต้องดำเนินงาน เนื่องจากการศึกษามีหน้าที่หลักในการถ่ายทอดวัฒนธรรม ผู้ที่ดูแลจัดการศึกษาจึงต้องทำหน้าที่ในการอนุรักษ์สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรม ที่เป็นสิ่งแสดงถึงความเจริญ และสะท้อนให้เห็นถึงเอกลักษณ์ของชาติ เน้นให้ประชาชนเห็นคุณค่าและความสำคัญของวัฒนธรรม รู้จักรากเหง้าของตนเอง เกิดความรักความภูมิใจในศักดิ์ศรีของตน ซึ่งวิธีที่จะทำให้ประชาชนในท้องถิ่นมีความระหนักและเห็นคุณค่าต่อศิลปวัฒนธรรมของตัวเอง ตามแนวคิดของ ประเวศ วะสี (2538 : 110) คือการจัดกิจกรรมเพื่อจรรโลงศิลปวัฒนธรรม เช่น การสนทนาทางวัฒนธรรม การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ธุรกิจทางวัฒนธรรมการศึกษาเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ภาษา บทกวี การแต่งกาย ขนบธรรมเนียมประเพณี สถาปัตยกรรม การศึกษาและปฏิบัติธรรม เป็นต้น

ไพฑูริย์ สีนลรัตน์ (2530 : 293-297)มีความเห็นว่า บทบาทที่ควรจะเป็นของสถาบันอุดมศึกษาในการส่งเสริมวัฒนธรรมไทย คือ ควรทำความเข้าใจบทบาทของตนเองที่ควรจะเป็นให้ชัดเจน สถาบันศึกษามีหน้าที่ศึกษาค้นคว้าในเรื่องศิลป ประเพณี วัฒนธรรมไทยอย่างลึกซึ้งจริงจัง ต่อเนื่อง ยาวนานและหลากหลาย นอกจากนี้เนื้อหาทางด้านศิลปและวัฒนธรรมก็ยังได้รับความสนใจน้อย การเผยแพร่ผลการศึกษาค้นคว้าจะต้องเผยแพร่ออกไปสู่ประชาชนให้ตระหนักว่าเป็นของดีมีค่าไม่ใช้การบังคับในเรื่องการเก็บสะสมความรู้ต่างๆ โดยมหาวิทยาลัยจะเป็นแหล่งสะสม และศึกษาความเปลี่ยนแปลงอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

ทบวงมหาวิทยาลัย (2533:7-8) ได้กำหนดหน้าที่ด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของสถาบันอุดมศึกษาไว้ ดังนี้

1. ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ควรมีขอบเขตที่กว้างขวางขึ้น โดยไม่จำกัดอยู่เฉพาะการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมไทยเท่านั้น แต่รวมถึงการศึกษาให้เข้าใจถึงความเป็นไทยอย่างถ่องแท้ และการพัฒนาคุณลักษณะใหม่ที่ต้องการ เพื่อนำไปสู่การอยู่ร่วมกันในประชาคมนานาชาติอย่างมีเอกลักษณ์และศักดิ์ศรี

2. มุ่งส่งเสริมคุณลักษณะทางวัฒนธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ไว้เกิดขึ้นแก่บุคคลองค์กรและสังคม รวมถึงการสร้างสรรค์บรรยากาศทางวัฒนธรรมในสถาบันอุดมศึกษาให้เป็นต้นแบบแก่นักศึกษา อาจารย์ และบุคคลภายนอก

3. ควรผสมผสานงานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมเข้าเป็นส่วนหนึ่งในการจัดการเรียนการสอน กิจกรรมนักศึกษา ตลอดจนจนสภาพแวดล้อมต่างๆในสถาบัน

4. องค์กรทางศิลปวัฒนธรรมควรมีรูปแบบและโครงสร้างที่หลากหลาย และมีทรัพยากรพอเพียงในการดำเนินงานในแง่กำลังคน เงินทุน และความร่วมมือกับหน่วยงานภายในและภายนอกสถาบัน

คณะศิลปศึกษายึดถือการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมเป็นนโยบายหลักขององค์กร การดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องนี้เน้นให้นักศึกษามีส่วนร่วมมากขึ้น เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาการเรียนการสอนและการปลูกฝังค่านิยมและเจตคติที่ดีต่อนักศึกษา การศึกษาทางศิลปวัฒนธรรมเน้นการจัดดำเนินงานให้นักศึกษาได้แสดงออกทางศิลปวัฒนธรรม พร้อมกับมีเวทีแสดงศิลปะและเผยแพร่วัฒนธรรมของชาติอยู่เสมอ อาจตั้งศูนย์วัฒนธรรมและประเพณีของภาคต่างๆ ซึ่งรวมทั้งลักษณะความเป็นอยู่ ดนตรี ศิลปะ ฯลฯ อันจะเป็นการช่วยรักษาและถ่ายทอดวัฒนธรรมประเพณีซึ่งนับวันจะสูญหายไป นอกจากนี้จะเป็นศูนย์เก็บรักษาตัวแล้ว ศูนย์นี้อาจจะรวมกิจกรรมและการแสดงทางวัฒนธรรมจะเป็นศิลปะ ดนตรี หรือการละคร มิใช่เพื่อคนในมหาวิทยาลัย เท่านั้น แต่สำหรับประชาชนที่สนใจด้วย

ทบวงมหาวิทยาลัย, 2535. หน้า 31 – 32 ได้สรุปภารกิจด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมไว้ดังนี้

1. ภารกิจด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของสถาบันอุดมศึกษา เป็นภารกิจที่จะครอบคลุมความหมายที่กว้างขวางขึ้นในอนาคต เนื่องจากแนวโน้มการผสมผสานทางวัฒนธรรมและการมีส่วนร่วม ในประชาคมโลกในด้านเศรษฐกิจสังคมที่เพิ่มมากขึ้น ทำให้การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของสังคมไทยเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาอย่างมีดุลยภาพ
2. การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ไม่ควรถูกจำกัดอยู่แต่การอนุรักษ์มรดกทางศิลปวัฒนธรรมไทยเท่านั้น แต่ควรหมายถึง การศึกษาให้เข้าใจความเป็นไทยอย่างถ่องแท้ เพื่อนำไปสู่การสงวนความแตกต่างทางวัฒนธรรม และการอยู่ร่วมในประชาคมโลกอย่างมีเอกลักษณ์และศักดิ์ศรี
3. นอกจากนี้ การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมควรจะหมายรวมถึง การเสริมสร้างวัฒนธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ให้เกิดขึ้นกับบุคคล องค์กร และสังคม อันเป็นวัฒนธรรมและค่านิยมที่กลั่นกรองให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาประเทศ
4. การสร้างบรรยากาศทางวัฒนธรรมในสถาบันอุดมศึกษาโดยอาศัยสภาพแวดล้อมกิจกรรมนักศึกษาตลอดจนการเรียนการสอนที่มีบูรณาการของเป้าหมายและการดำเนินงานระหว่างกันเป็นสิ่งที่จะช่วยพัฒนาค่านิยม และคุณลักษณะทางวัฒนธรรมที่พึงประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น หลักสูตรและกิจกรรมที่สืบทอดภูมิปัญญาไทย สัมผัสชุมชนและวัฒนธรรม
5. การขยายขอบเขตการดำเนินการกิจด้านนี้ของสถาบันอุดมศึกษา จำเป็นต้องอาศัยการปฏิรูปองค์กรทางศิลปวัฒนธรรมในระดับสถาบันให้มีทรัพยากรเพียงพอทั้งในแง่กำลังคน เงินทุนและเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภายในและภายนอกสถาบัน เพื่อพัฒนากลไก และโครงสร้างใหม่ๆ เช่น องค์กรไทยคดีศึกษาเพื่อหล่อหลอมบุคลิกภาพและจิตใจของนักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ
6. ประการสำคัญในการเสริมสร้างวัฒนธรรมอันดีงามเป็นต้นแบบแก่นักศึกษาและสังคมจำเป็นต้องปฏิรูปทั้งแนวคิดและวิธีการดำเนินงาน ที่สามารถมองและถ่ายทอดกิจกรรมทาง

ศิลปวัฒนธรรม ออกมาเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อหล่อหลอมบุคลิกภาพและจิตใจของนักศึกษา ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (2549 : 5) ได้กำหนดมาตรฐานด้านการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมไว้ว่า “การอนุรักษ์ สืบสาน พัฒนา เผยแพร่เอกลักษณ์ศิลปะและวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่นอันเป็นมรดกไทย การบูรณาการในการผลิตบัณฑิต การวิจัย และการบริการวิชาการและวิชาชีพ รวมทั้งการสร้างสรรค์ และส่งเสริมภูมิปัญญาไทยให้เป็นรากฐานของการพัฒนาองค์ความรู้ที่สามารถพัฒนาสู่สากล ”

จากการศึกษาสรุปได้ว่า คณะศิลปศึกษามีภารกิจหลักในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เพื่อการทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ในการพัฒนาวัฒนธรรมของไทยให้คงอยู่ โดยที่สร้างสังคมของ สี่ให้อยู่ร่วมกับวัฒนธรรมได้และเข้าใจความเป็นรากฐานทางวัฒนธรรมภูมิปัญญาของตนเองอย่างถ่องแท้ การที่เรารักษาความเป็นอัตลักษณ์ของชาติเป็นเรื่องสำคัญที่สถาบันอุดมศึกษาต้องตระหนัก และให้ความสำคัญยิ่งในการที่จะสร้างความรู้ความเข้าใจให้สังคมยืนหยัดอยู่บนพื้นฐานรากเหง้าวัฒนธรรมของตนเองได้อย่างยั่งยืน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนายุทธศาสตร์การบริหารงานเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานวัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะของภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและที่พึงประสงค์การบริหารงานเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำ

เชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

3. พัฒนายุทธศาสตร์การบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย โดยใช้เทคนิคการวิจัยทั้งเชิงคุณภาพและปริมาณประกอบกัน ทั้งนี้เพื่อให้การทำวิจัยมีความสมบูรณ์ โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดกรอบแนวความคิดในการวิจัย โดยการศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 1.1 แนวคิดเกี่ยวกับผู้นำทางการศึกษา
- 1.2 แนวคิดผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย
- 1.3 แนวคิดเกี่ยวกับยุทธศาสตร์
- 1.4 การบริหารของคณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัย และรวบรวมข้อมูลงานวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาภาวะผู้นำทางการศึกษาและวัฒนธรรมไทย

- 2.1 ศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์คุณลักษณะภาวะผู้นำทางการศึกษา
- 2.2 ศึกษาวิเคราะห์วัฒนธรรมไทยใน 5 ด้าน ได้แก่
  - 2.2.1 ศิลปกรรม ได้แก่ ภาษาและวรรณคดี การละครและนาฏศิลป์

ดนตรี

- 2.2.2 มนุษยศาสตร์ ได้แก่ ปรัชญา คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม

ขนบธรรมเนียมประเพณี อนุกรมการณื ประวัติศาสตร์

- 2.2.3 กีฬาและนันทนาการ ได้แก่ การละเล่น ศิลปะการต่อสู้ของไทย

- 2.2.4 คหกรรมศาสตร์ ได้แก่ เสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย มารยาทไทย

ความรู้ในการอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัว เป็นต้น

- 2.2.5 การควบคุมทางสังคม ได้แก่ การปกครอง กฎหมาย กฎเกณฑ์

ระเบียบวินัย

- 2.2 การสังเคราะห์คุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย มี 7 ด้าน ได้แก่
  - 2.3.1 ด้านบุคลิกภาพเชิงวัฒนธรรมไทย
  - 2.3.2 ด้านความรู้เชิงวัฒนธรรมไทย
  - 2.3.3 ด้านทักษะเชิงวัฒนธรรมไทย
  - 2.3.4 ด้านเจตคติเชิงวัฒนธรรมไทย
  - 2.3.5 ด้านการสื่อสารเชิงวัฒนธรรมไทย
  - 2.3.6 ด้านสัมพันธภาพเชิงวัฒนธรรมไทย
  - 2.3.7 ด้านคุณธรรมจริยธรรมเชิงวัฒนธรรมไทย

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาสภาพการบริหารงานตามพันธกิจของคณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

3.1 ศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์ระบบการบริหารงานของคณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการศึกษา ด้านการวิจัย ด้านบริการทางวิชาการแก่สังคม ด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และด้านการบริหารจัดการ

3.2 สัมภาษณ์ผู้บริหาร อาจารย์ นักศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานของคณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เพื่อเก็บข้อมูลสภาพปัจจุบันของคณะ

3.2 สอบถามบุคลากรของคณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เพื่อศึกษาสภาพ ปัจจุบันและที่พึงประสงค์ รวมทั้งสภาพแวดล้อมการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย สำหรับนักศึกษา

ขั้นตอนที่ 4 นำข้อมูลที่ได้จากข้อ 2 และ ข้อ 3 นำมาสร้างเป็นเครื่องมือเพื่อหาสภาพปัจจุบัน และที่พึงประสงค์ของการบริหารงานเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย คณะศิลปศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

4.1 นำแบบสอบถามเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องในด้าน สำนวนและความครอบคลุมในด้านเนื้อหา

4.2 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงและผ่านการตรวจจากคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์นำเสนอ ต่อผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity)

4.3 ปรับปรุงแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิและนำเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์

4.4 นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาไปทดลองใช้ (Try Out) เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกของ แบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 1.71 ขึ้นไป และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ

4.5 ปรับปรุงแบบสอบถามนำเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ จากนั้นนำไปใช้เก็บ รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 5 พัฒนาร่างยุทธศาสตร์การบริหารเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย

ของนักศึกษา วิชาชีพครู คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ และนำเสนอต่อคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความเป็นไปได้ของยุทธศาสตร์

ขั้นตอนที่ 6 ปรับปรุงและนำเสนอยุทธศาสตร์ โดยนำผลจากการศึกษาที่ได้นำมาปรับปรุงและนำเสนอ ยุทธศาสตร์ในรายงานวิจัยที่สมบูรณ์

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันของผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาวิชาชีพครู คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนย่อย ดังนี้

ขั้นตอนย่อยที่ 1 กำหนดกรอบแนวความคิดในการวิจัย ด้วยการศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้องค์ความรู้ กำหนดเป็นกรอบแนวความคิดในการวิจัยเรื่องการนำเสนอยุทธศาสตร์การบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. วิธีการศึกษา ดำเนินการศึกษาทฤษฎี จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ

2. แหล่งข้อมูล ได้แก่เอกสารทางวิชาการหนังสือ บทความต่างๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวกับแนวคิดยุทธศาสตร์ แนวคิดภาวะผู้นำ แนวคิดเรื่องวัฒนธรรมและการบริหารงานของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้วยการวิเคราะห์และสังเคราะห์ เนื้อหาสาระสำคัญ ปัจจัยหรือตัวแปรที่เกี่ยวข้อง แล้วเรียบเรียงผลการศึกษิต่างๆด้วยตัวของผู้วิจัยเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) โดยการแจกแจงและพิจารณาในรายละเอียดแล้วสรุปเนื้อหาสาระ สาระสำคัญ ปัจจัย หรือ ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานเพื่อเสริมสร้างผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาวิชาชีพครู คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาภาคปฏิบัติ เป็นการลงเก็บข้อมูลวิจัยภาคสนาม เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย และการบริหารงานในคณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์โดยมีวิธีการดำเนินงานวิจัยดังนี้

1. วิธีการศึกษา ได้แก่ การศึกษาภาคสนาม

1.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเพื่อประสานงานกับเป้าหมายที่เป็นแหล่งข้อมูล เพื่ออนุญาตเข้าศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูล

1.2 ผู้วิจัยศึกษาภาคสนามโดยการสัมภาษณ์และเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในคณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ที่เป็นแหล่งข้อมูลเป้าหมายที่จะศึกษา

2. แหล่งข้อมูล แหล่งข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาวิชาชีพครู คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสอบถามชนิดมีโครงสร้างที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย

3.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยและผู้ให้ข้อมูล

คณะ/วิทยาลัย	ผู้บริหาร		หัวหน้าหมวด	อาจารย์	นักศึกษา
	ผู้อำนวยการ	รองผู้อำนวยการ			
ศิลปศึกษา	1	2	2	33	137
วิทยาลัยนาฏศิลป์	1	4	2	15	0
วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่	1	4	2	45	29
วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย	1	4	2	43	4
วิทยาลัยนาฏศิลป์กาฬสินธุ์	1	4	2	35	0
วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง	1	4	2	44	25
วิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณ	1	4	2	14	18
วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี	1	4	2	56	25
วิทยาลัยนาฏศิลป์นครศรีธรรมราช	1	4	2	15	10
วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี	1	4	2	49	27
วิทยาลัยนาฏศิลป์พัทลุง	1	4	2	30	29
วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด	1	4	2	21	0
วิทยาลัยนาฏศิลป์นครราชสีมา	1	4	2	30	14
	13	50	26	430	318
รวม	837				

ตารางที่ 3 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยและผู้ให้ข้อมูล

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ มีประชากรจำนวนมากและทราบจำนวนประชากรอย่างแน่ชัด ผู้วิจัยจึงเลือกใช้ของ ยามาเน่ (Taro Yamane) ในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n คือ ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

N คือ ขนาดประชากร

e คือ ค่าความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง โดยกำหนดให้มีระดับความเชื่อมั่น 95% สัดส่วนความคลาดเคลื่อนจึงเท่ากับ 0.05

แทนค่า $N = 837$ และ $e = 0.05$ ในสมการ

$$n = \frac{837}{1 + (837)(0.05)^2}$$

$$n = 270.65$$

นั่นคือ กลุ่มตัวอย่างมี จำนวน 271 คน

จากการแทนค่าจำนวนประชากร 837 คน ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05 สามารถคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างได้เท่ากับ 271 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบโควตา (Quota Sampling) เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยคำนึงถึงสัดส่วนองค์ประกอบของประชากร ผู้วิจัยจำแนกกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้บริหารและอาจารย์ และกลุ่มนักศึกษา ดังนั้น จากขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 271 คน จึงแบ่งเป็น กลุ่มผู้บริหารและอาจารย์จำนวน 175 คน และกลุ่มนักศึกษาจำนวน 96 คน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเดินทางไปสัมภาษณ์สภาพทั่วไปของแหล่งข้อมูล สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา วิชาชีพครู คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ขั้นตอนที่ 3 สังเคราะห์ข้อมูลจากข้อ 1 และข้อ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานเพื่อพัฒนาผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาวิชาชีพครู คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

1. กำหนดโครงสร้าง องค์ประกอบ ความสัมพันธ์ รวมทั้งกำหนดขั้นตอนรายละเอียดในการพัฒนาโดยใช้ขั้นตอนการวิจัยในข้อ 1 ข้อ 2 และข้อ 3 จากนั้นนำข้อมูลทั้งหมดมาสังเคราะห์ เพื่อนำมาใช้ในการออกแบบรูปแบบของแบบสอบถามเพื่อหาสภาพปัจจุบัน และที่พึงประสงค์ของการบริหารงานเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

2. กำหนดขอบข่ายเนื้อหาสำหรับการบริหารงานเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมของไทยของนักศึกษาวิชาชีพรู คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยใช้สร้างแบบสอบถามเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และแก้ไขตามคำแนะนำเรียบร้อยแล้ว นำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบเครื่องมือ เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา

3 ปรับปรุงแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิและนำเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

4 นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาไปทดลองใช้ (Try Out) เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 1.71 ขึ้นไป และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ

5 ปรับปรุงแบบสอบถามนำเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ จากนั้นนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 4 การเก็บรวบรวมข้อมูลการบริหารงานเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาวิชาชีพรู คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

1. เก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยจากกลุ่มตัวอย่างทั่วประเทศจาก วิทยาลัยนาฏศิลป์ วิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์ วิทยาลัยนาฏศิลปจันทบุรี วิทยาลัยนาฏศิลปเชียงใหม่ วิทยาลัยนาฏศิลปนครราชสีมา วิทยาลัยนาฏศิลปนครศรีธรรมราช วิทยาลัยนาฏศิลปพัทลุง วิทยาลัยนาฏศิลปร้อยเอ็ด วิทยาลัยนาฏศิลปลพบุรี วิทยาลัยนาฏศิลปสุโขทัย วิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณ และวิทยาลัยนาฏศิลปอ่างทอง ประกอบด้วย ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาวิชาชีพรู คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

ขั้นตอนที่ 5 พัฒนายุทธศาสตร์การบริหารงานเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาวิชาชีพรู คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

1. ทำ SWOT คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมากำหนดเป็นจุดอ่อนจุดแข็ง อุปสรรค และโอกาส เพื่อนำมาประกอบการตัดสินใจในการกำหนดยุทธศาสตร์

2. พัฒนาร่างยุทธศาสตร์การบริหารงานเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาวิชาชีพรู คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ที่จัดทำขึ้นเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ผ่านการพิจารณาความเหมาะสมและให้ข้อเสนอแนะ นำไปปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทำการตรวจสอบเพื่อประเมินความเหมาะสม ตามขั้นตอนคือ

1. คัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อดำเนินการตรวจสอบ และประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของยุทธศาสตร์การบริหารงานเพื่อพัฒนาผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาวิชาชีพรู คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

ขั้นตอนที่ 6 นำเสนอยุทธศาสตร์ โดยนำผลจากการศึกษาที่ได้นำมาปรับปรุงและนำเสนอยุทธศาสตร์ในรายงานวิจัยที่สมบูรณ์

1. ปรับปรุงแก้ไขยุทธศาสตร์การบริหารงานเพื่อพัฒนาผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย ของนักศึกษาวิชาชีพรู คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์โดยสรุปประเด็นความคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมด และใช้เกณฑ์ความสอดคล้องของผู้ทรงคุณวุฒิร้อยละ 80 เพื่อปรับปรุงแก้ไข

2. แล้วนำเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาตรวจสอบอีกครั้งเพื่อความถูกต้อง แล้วจัดทำเป็นรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของไลเคิร์ต (Likert's Scale) ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์การบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

2. ศึกษาการสร้างแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของไลเคิร์ต

3. นำข้อมูลจากข้อ 1 และ 2 มาสร้างข้อคำถามในแบบสอบถาม

4. นำแบบสอบถามเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องในด้านสำนวนภาษาและความครอบคลุมในด้านเนื้อหา

5. นำข้อคำถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity)

6. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามแล้วเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

7. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 1.71 ขึ้นไปมาเป็นข้อคำถามเพื่อการวิจัย

8. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach, 1984 : 180)

9. ปรับปรุงแบบสอบถามแล้วนำเสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้วจึงนำไปใช้รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) การหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน () และค่าร้อยละ (Percentage)

2. การศึกษาการบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยโดยการหาค่าความจำเป็นด้วยวิธีจากมากไปหาน้อยใช้สูตร Modified Priority Needs Index สูตร (PNI_{Modified}) (สุวิมล ว่องวานิช, 2548:277-282)

$$\text{สูตร } PNI_{\text{Modified}} = (I-D)/D$$

I = สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษา

D = สภาพปัจจุบันของการบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษา

3. กำหนดเกณฑ์การพิจารณาความต้องการจำเป็น จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามของการบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษา โดยใช้การอิงเกณฑ์ และแปลผลดังนี้

3.1 กลุ่มที่ค่าดัชนี PNI_{Modified} สูงกว่าหรือเท่ากับค่า PNI_{Modified} ของแต่ละด้าน หมายถึงจุดอ่อน และภาวะคุกคาม

3.2 กลุ่มที่ค่าดัชนี PNI_{Modified} ต่ำกว่าค่า PNI_{Modified} ของแต่ละด้าน หมายถึงจุดแข็ง และโอกาส

3.3 การจัดลำดับความสำคัญตามความต้องการจำเป็นของกลุ่มที่มีค่าดัชนี PNI_{Modified} สูงกว่าหรือเท่ากับค่า PNI_{Modified} เฉลี่ยของแต่ละด้านจากมากไปหาน้อย โดยแปลผลว่า ลำดับท้ายที่เป็นจุดอ่อน หรือ ภาวะคุกคาม มีความสำคัญตามต้องการจำเป็นสูง

3.4 การจัดลำดับความสำคัญตามความต้องการจำเป็นของกลุ่มที่มีค่าดัชนี PNI_{Modified} ต่ำกว่าค่า PNI_{Modified} เฉลี่ยของแต่ละด้านจากมากไปหาน้อย โดยแปลผลว่า ลำดับต้นที่เป็นจุดแข็ง หรือ โอกาส มีความสำคัญตามต้องการจำเป็นสูง

ลักษณะเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมของนักศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ซึ่งแบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ตำแหน่งงานผู้บริหาร ประสิทธิภาพการทำงาน และสำหรับนักศึกษาเพศ สาขาวิชาเอก และประสิทธิภาพในการทำกิจกรรม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการบริหารงานเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมของนักศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าคะแนนเฉลี่ย เป็น 5 ระดับ ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 4.21 – 5.00 หมายความว่า มีสภาพปัจจุบัน/ความคาดหวังระดับมากที่สุด

ค่าคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.41 – 4.20 หมายความว่า มีสภาพปัจจุบัน / ความคาดหวังระดับมาก

ค่าคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.61 – 3.40 หมายความว่า มีสภาพปัจจุบัน / ความคาดหวัง

ระดับปานกลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.81 – 2.60 หมายความว่า มีสภาพปัจจุบัน / ความคาดหวัง
ระดับน้อย

ค่าค่าคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 – 1.80 หมายความว่า มีสภาพปัจจุบัน / ความคาดหวัง
ระดับน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล ดังนี้

1. ขออนุญาตขอความร่วมมือในการดำเนินการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์และเครือข่ายจากวิทยาลัยนาฏศิลป์ทั่วประเทศ จำนวน 12 แห่ง
2. นำแบบสอบถามพร้อมหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ส่งถึงผู้บริหารสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์และเครือข่ายจากวิทยาลัยนาฏศิลป์ทั่วประเทศได้แก่ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ วิทยาลัยนาฏศิลป์ วิทยาลัยนาฏศิลป์กาฬสินธุ์ วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ วิทยาลัยนาฏศิลป์นครราชสีมา วิทยาลัยนาฏศิลป์นครศรีธรรมราช วิทยาลัยนาฏศิลป์พัทลุง วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย วิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณ วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยด้วยตนเอง
3. นำแบบสอบถามทั้งหมดที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และตรวจให้คะแนนตามค่าน้ำหนักคะแนนที่กำหนดที่ได้รับคืนและมีความสมบูรณ์
4. นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ตามความมุ่งหมายของการวิจัย โดยใช้วิธีการทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ (SPSS for WINDOWS)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องยุทธศาสตร์การบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย และ 2) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและที่พึงประสงค์การบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ และ 3) นำเสนอยุทธศาสตร์การบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย 6 ขั้นตอน ดังนั้นการนำเสนอสรุปผลการวิจัยอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ มีรายละเอียดต่อไปนี้

ตอนที่ 1 (ผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1) ผลการศึกษาองค์ประกอบของคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย

ตอนที่ 2 (ผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 และวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3) ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารเพื่อพัฒนาผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

ตอนที่ 3 (ผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2) ผลการวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามของกาบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย

ตอนที่ 4 (ผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3) ผลการร่างยุทธศาสตร์การบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

ตอนที่ 5 (ผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3) ยุทธศาสตร์การบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

ผู้วิจัยจึงขอนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งตามขั้นตอนการวิจัยขั้นต้น ดังนี้

ตอนที่ 1 (ผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1) ผลการศึกษาองค์ประกอบของคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลองค์ประกอบคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย มี 7 ด้าน คือ 1) ด้านบุคลิกภาพ เชิงวัฒนธรรมไทย 2) ด้านความรู้เชิงวัฒนธรรมไทย 3)ด้านทักษะเชิงวัฒนธรรมไทย 4) ด้านทัศนคติเชิงวัฒนธรรมไทย 5)ด้านสื่อสารเชิงวัฒนธรรมไทย 6)ด้านสัมพันธภาพเชิงวัฒนธรรมไทย และ 7)ด้านคุณธรรมและจริยธรรมเชิงวัฒนธรรมไทย โดยองค์ประกอบแต่ละด้านมีรายละเอียด ดังนี้

3) ด้านบุคลิกภาพเชิงวัฒนธรรมไทย ประกอบด้วย (1.1) ผู้รู้จักการแต่งกาย การแต่งหน้า และท่าพมที่เหมะสมกับการแสดง (1.2) ผู้รู้จักการดูแลรูปร่างหน้าตา และการแต่งกาย การแต่งหน้า และมีกิริยามารยาให้เหมะสมกับค่านิยม และขนบธรรมเนียมประเพณีไทย (1.3) มีความกล้าแสดงออก ทักษะการพูดด้วยความเชื่อมั่นในตนเอง และมีความมั่นคงทางอารมณ์ (1.4) มีความ

รับผิดชอบต่อตนเอง และส่วนรวม มีระเบียบวินัยและเคร่งครัดในกฎเกณฑ์ กฎหมาย

4) ด้านด้านความรู้เชิงวัฒนธรรมไทย ประกอบด้วย (2.1) มีความรู้ความเข้าใจในที่มา ทำรำ วิธีการแสดง เพลง ภาษา วรรณคดี นาฏศิลป์ การละคร และดนตรี รวมทั้งการละเล่น ศิลปะการต่อสู้ของไทย (2.2) มีความรู้ความเข้าใจในค่านิยมและขนบธรรมเนียมประเพณีไทยอย่างรอบรู้ และเท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกด้วยความเป็นเหตุเป็นผล (2.3) มีความรู้ความเข้าใจในภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิธีการดำรงชีวิตตามแบบไทย (2.4) มีความรู้ความเข้าใจในกฎหมาย ระเบียบวินัย กฎเกณฑ์ และผลกระทบของการไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับที่สังคมกำหนดไว้ภายใต้ระบอบการปกครองของไทย

3) ด้านทักษะเชิงวัฒนธรรมไทย ประกอบด้วย (3.1) มีทักษะการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ และความเชี่ยวชาญในศาสตร์วิชาชีพ นำไปสู่การประยุกต์ และบูรณาการกับศาสตร์อื่นๆได้(3.2) มีทักษะในการปฏิบัติตามค่านิยม และขนบธรรมเนียมประเพณีไทยที่มีความหลากหลายได้อย่างถูกต้อง และรับรู้สถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างเท่าทัน นำไปสู่การประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสม (3.3) มีทักษะในการละเล่น และศิลปะการต่อสู้ของไทย (3.4) มีทักษะการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และนำไปสู่การแก้ไขปัญหา หรือตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นได้ (3.5) มีทักษะการออกแบบเครื่องแต่งกาย การปักเครื่องร่ำ ละคร โขนและวิธีการเก็บรักษาเครื่องแต่งกาย อุปกรณ์การแสดง

4) ด้านเจตคติเชิงวัฒนธรรมไทย ประกอบด้วย (4.1) มีความภาคภูมิใจในวิชาชีพครู นาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ (4.2) เห็นคุณค่า และยอมรับในความแตกต่างของค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณีไทยและประวัติศาสตร์ไทยตามแต่ละภูมิภาค (4.3) เห็นคุณค่าคุณประโยชน์ของการละเล่นพื้นบ้าน และศิลปะการต่อสู้ของไทยที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น (4.4) เห็นความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น และวิถีชีวิตชุมชนที่มีส่วนสำคัญในการวางรากฐานการดำรงชีวิตของบุคคลในแต่ละท้องถิ่น (4.5) ตระหนัก ยึดมั่นในกฎระเบียบวินัย กฎเกณฑ์ กฎหมาย และเชิดชูระบอบการปกครองของไทยนำไปสู่ความสันติของสังคม

5) ด้านสื่อสารเชิงวัฒนธรรมไทย ประกอบด้วย (5.1) มีทักษะการสื่อสารด้านการฟัง การพูด การอ่านการเขียน และการนำเสนอการแสดงนาฏศิลป์ ละคร และดนตรีด้วยวิธีการที่เหมาะสม (5.2) ผู้รู้จักวิเคราะห์วิธีการสื่อสาร และวิเคราะห์เนื้อหาของสิ่งที่พูดตามข้อเท็จจริง ให้เหมาะสมกับค่านิยม และขนบธรรมเนียมประเพณีไทย (5.3) มีความสามารถแสดงออกทางวจนภาษาและอวจนภาษาให้เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล และรู้จักการสร้างบรรยากาศในการสื่อสารที่ดี (5.4) มีทักษะสื่อสารเพื่อชักจูง และโน้มน้าวให้ผู้อื่นยินยอมปฏิบัติตาม

6) ด้านสัมพันธภาพเชิงวัฒนธรรมไทย ประกอบด้วย (6.1) เป็นผู้สร้างสัมพันธภาพกับบุคคล ท้องถิ่น และสังคมด้วยการติดตาม สืบสาน และสร้างสรรค์ความก้าวหน้าของการแสดง นาฏศิลป์ ละคร ดนตรี และคีตศิลป์ (6.2) รู้จักประสานความเข้าใจ ความร่วมมือตามค่านิยม ขนบธรรมเนียม ประเพณี และประวัติศาสตร์ไทย ระหว่างตนเองและผู้อื่น (6.3) รู้จักการยอมรับ ให้เกียรติแต่ละบุคคลด้วยใจที่เปิดกว้าง และความจริงใจ โดยใช้หลักความร่วมมือความสามัคคี (6.4) รู้ถึงสิทธิหน้าที่ที่พึงกระทำของบุคคลตามกฎหมายที่กำหนดไว้

8) ด้านคุณธรรมและจริยธรรมเชิงวัฒนธรรมไทย ประกอบด้วย (7.1) มีจรรยาบรรณวิชาชีพครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ (7.2) ยึดหลักทางศาสนาในการดำรงชีวิตได้เหมาะสมกับค่านิยม และขนบธรรมเนียมประเพณีไทย (7.3) มีความเมตตากรุณา ไม่เอาเปรียบผู้อื่น และมีความ

กัตถุญต่อผู้มีพระคุณ (7.4) มีความกล้าหาญทางจริยธรรม ความยุติธรรม และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน และปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ระเบียบวินัย และกฎหมายอย่างเคร่งครัด ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ

ตอนที่ 2 (ผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2) ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารเพื่อพัฒนาผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

ผลการวิจัยในส่วนนี้ได้จากการนำผลของตอนที่ 1 ไปสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นเพื่อสอบถามกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยได้สรุปผลในรูปแบบตาราง ที่เป็นแบบตารางการรวมผลของสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา โดยแสดงความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแสดงรายละเอียดตามตารางดังนี้

2.1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปวิทยาลัย และเดินทางไปเก็บข้อมูลวิจัยด้วยตัวเอง จำนวน 13 แห่ง ละจำนวน 21 ฉบับ ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้อำนวยการ จำนวน 1 ฉบับ รองผู้อำนวยการ 3 ฉบับ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 2 ฉบับ อาจารย์ 9 ฉบับ และนักศึกษา 6 ฉบับ ผู้วิจัยได้แบบสอบถามคืนกลับมา จำนวน 13 แห่ง จำนวน 233 ฉบับ ได้รับคืนกลับมา คิดเป็นร้อยละ 85.97 ของจำนวนโรงเรียนที่ส่งแบบสอบถามทั้งหมด ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 4 ความถี่ และค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามข้อมูลพื้นฐาน แสดงข้อมูลของกลุ่มผู้บริหารและอาจารย์ (n = 148)

ข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ
ตำแหน่งปัจจุบัน		
- ผู้อำนวยการ	7	4.72
- รองผู้อำนวยการ	22	14.87
- หัวหน้าหมวด	15	10.14
- อาจารย์	104	70.27
เพศ		
- ชาย	65	43.92
- หญิง	83	56.08
อายุ		
- 20-30 ปี	8	5.40
- 31-40 ปี	23	15.54
- 41-50 ปี	80	54.06
- 51 ปีขึ้นไป	37	25.00
วุฒิการศึกษา		
- ปริญญาตรี	44	29.72
- ปริญญาโท	98	66.22
- ปริญญาเอก	6	4.06
ประสบการณ์การทำงาน		
- ต่ำกว่า 10 ปี	12	8.10
- 11-15 ปี	53	35.82
- 16 ปีขึ้นไป	83	56.08

จากตารางที่ 4 พบว่า ตำแหน่งปัจจุบันของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็น อาจารย์ (ร้อยละ 70.27) รองผู้อำนวยการ (14.87) หัวหน้าหมวด (ร้อยละ 10.14) และผู้อำนวยการ(ร้อยละ 4.72) ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 56.06) เพศชาย (43.92) ส่วนมากมีอายุ 41-50 ปี (ร้อยละ 54.06) รองลงมา อายุ 51 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 25.00) ถัดมา อายุ 31-40 ปี (ร้อยละ 15.54) และน้อยที่สุด 20-30 ปี(ร้อยละ 5.40) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีวุฒิการศึกษาปริญญาโท (ร้อยละ 66.22) รองลงมาคือ ปริญญาตรีหรือต่ำกว่า (ร้อยละ 29.72) และน้อยที่สุดคือ ปริญญาเอก (ร้อยละ 4.05) มีประสบการณ์ในการทำงานมากที่สุด ตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 56.08) รองลงมาคือ ทำมา 11- 15(ร้อยละ 35.81) และ น้อยกว่า 10 ปี (ร้อยละ 8.10) ตามลำดับ

ตารางที่ 5 แสดงข้อมูลของกลุ่มนักศึกษา (85 คน)

ข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
- ชาย	32	37.64
- หญิง	53	62.36
วิชาเอก		
- นาฏศิลป์	48	56.48
- ดนตรี	30	35.29
- คีตศิลป์	7	8.23

จากตารางที่ 5 พบว่า ตำแหน่งปัจจุบันของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นนักศึกษาคณะศิลปศึกษา ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 62.36) เพศชาย (37.64) เรียนวิชาเอกนาฏศิลป์มากที่สุด (ร้อยละ 56.48) รองลงมา ดนตรี (ร้อยละ 35.29) และน้อยที่สุด คีตศิลป์(ร้อยละ 8.23) ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 4

2.2 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย แบ่งเป็น 4 พันธกิจ คือ

1) พันธกิจการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครู ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ที่มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์

2) พันธกิจการวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์

3) พันธกิจการบริการทางวิชาการศิลปวัฒนธรรม ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์แก่ชุมชน

4) การทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์

ตารางที่ 6 สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์สภาพแวดล้อมภายนอกของการบริหารงานของคณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยโดยรวม

สภาพแวดล้อมภายนอก	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ	การแปลผล	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล
1 สภาพเศรษฐกิจ	3.84	0.78	มาก	4.42	0.91	มากที่สุด
2 สภาพทางสังคม	3.87	0.79	มาก	4.41	0.94	มากที่สุด
3 สภาพทางการเมือง	3.82	0.81	มาก	4.38	0.93	มากที่สุด
4 สภาพทางเทคโนโลยี	3.82	0.76	มาก	4.40	0.88	มากที่สุด
รวม	3.84	0.79	มาก	4.40	0.917	มากที่สุด

จากตารางที่ 6 พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารงานของคณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย ในด้านสภาพแวดล้อมภายนอก โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.84$, S.D.= 0.79) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า สภาพทางสังคม มากที่สุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.87$, S.D.= 0.79) รองลงมาคือ สภาพเศรษฐกิจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.84$, S.D.= 0.78) และลำดับสุดท้ายคือ สภาพทางการเมือง และสภาพทางเทคโนโลยี อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.82$, S.D.= 0.81 และ S.D.= 0.76)ตามลำดับ

ส่วนในสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานของคณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย ในด้านสภาพแวดล้อมภายนอก โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.40$, S.D.= 0.91) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า สภาพเศรษฐกิจ มากที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.42$, S.D.= 0.91) รองลงมาคือ สภาพทางสังคม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.41$, S.D.= 0.94) ถัดมาคือ สภาพทางเทคโนโลยี อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.40$, S.D.= 0.88) และลำดับสุดท้ายคือ สภาพทางการเมือง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.38$, S.D.= 0.93)

ตารางที่ 7 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสภาพแวดล้อมภายนอกในพันธกิจการจัด
การศึกษาเพื่อผลิตครู ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ที่มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์

การจัดการศึกษาเพื่อผลิตครู ด้าน นาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ที่มี คุณสมบัติ ที่พึงประสงค์	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	การ แปลผล	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	การแปลผล
สภาพแวดล้อมภายนอก						
E - สภาพทางเศรษฐกิจมีผลต่อ การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาภาวะ ผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย	3.75	0.88	มาก	4.54	0.72	มากที่สุด
S - สภาพทางสังคมและ วัฒนธรรมมีผลต่อการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรม ไทย	3.89	0.81	มาก	4.41	0.94	มากที่สุด
P - สภาพทางการเมืองมีผลต่อการ จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำ เชิงวัฒนธรรมไทย	3.76	0.86	มาก	4.34	0.87	มากที่สุด
T - สภาพทางเทคโนโลยีมีผลต่อ การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาภาวะ ผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย	3.71	0.78	มาก	4.36	0.86	มากที่สุด
รวม	3.78	0.833	มาก	4.41	0.848	มากที่สุด

จากตารางที่ 7 พบว่า สภาพแวดล้อมภายนอกของการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครู ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ที่มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ ในด้านสภาพแวดล้อมภายนอก อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.78$, S.D.= 0.83) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า สภาพทางสังคมมีผลต่อการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย มากที่สุดและอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.89$, S.D.= 0.81) และลำดับสุดท้ายคือ สภาพทางเทคโนโลยีมีผลต่อการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.71$, S.D.= 0.83)

ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครู ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ที่มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ ในด้านสภาพแวดล้อมภายนอก อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.41$, S.D.= 0.84) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า สภาพทางเศรษฐกิจมีผลต่อการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำ

เชิงวัฒนธรรมไทย มากที่สุด และอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.54, S.D.= 0.72$) และลำดับสุดท้ายคือ สภาพทางการเมืองมีผลต่อการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.34, S.D.= 0.87$)

ตารางที่ 8 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสภาพแวดล้อมภายนอกในพันธกิจการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์

การวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล
สภาพแวดล้อมภายนอก E - สภาพทางเศรษฐกิจเอื้อต่อการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรม	3.70	0.79	มาก	4.36	0.97	มากที่สุด
S -สภาพทางสังคมและวัฒนธรรมเอื้อต่อการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรม	3.78	0.83	มาก	4.39	0.93	มากที่สุด
P - สภาพทางการเมืองเอื้อต่อการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรม	3.75	0.84	มาก	4.30	1.02	มากที่สุด
T - สภาพทางเทคโนโลยีเอื้อต่อการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรม	3.74	0.82	มาก	4.36	0.84	มากที่สุด
รวม	3.74	0.82	มาก	4.35	0.94	มากที่สุด

จากตารางที่ 8 พบว่า สภาพปัจจุบันของการวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ ในด้านสภาพแวดล้อมภายนอกอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 3.74, S.D.= 0.82$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า สภาพทางสังคมมีผลต่อการวิจัยในการ

พัฒนาการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรม มากที่สุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.78$, S.D.= 0.83) และลำดับสุดท้าย คือ สภาพทางเศรษฐกิจมีผลต่อการวิจัยในการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.70$, S.D.= 0.79)

ในส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ ในด้านสภาพแวดล้อมภายนอก อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.35$, S.D.= 0.94) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า สภาพทางสังคมมีผลต่อการวิจัยในการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรม มากที่สุด และอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.39$, S.D.= 0.93) และลำดับสุดท้ายคือ สภาพทางการเมืองมีผลต่อการวิจัยในการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.30$, S.D.= 1.02)

ตารางที่ 9 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสภาพแวดล้อมภายนอกของพันธกิจการบริการทางวิชาการศิลปวัฒนธรรม ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์แก่ชุมชน

การบริการทางวิชาการ ศิลปวัฒนธรรม ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์แก่ชุมชน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	การแปล ผล	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ
สภาพแวดล้อมภายนอก E - สภาพทางเศรษฐกิจมี ผลต่อการบริการวิชาการ เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิง วัฒนธรรมไทย	3.86	0.74	มาก	4.39	0.92	มากที่สุด
S - สภาพทางสังคมมีผล ต่อการบริการวิชาการเพื่อ พัฒนาภาวะผู้นำเชิง วัฒนธรรมไทย	3.71	0.79	มาก	4.29	0.99	มากที่สุด
P - สภาพทางการเมืองมี ผลต่อการบริการวิชาการ เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิง วัฒนธรรมไทย	3.79	0.87	มาก	4.47	0.86	มากที่สุด
T - สภาพทางเทคโนโลยีมี ผลต่อการบริการวิชาการ เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิง วัฒนธรรมไทย	3.73	0.75	มาก	4.43	0.86	มากที่สุด
รวม	3.77	0.79	มาก	4.40	0.91	มากที่สุด

จากตารางที่ 9 พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริการทางวิชาการศิลปวัฒนธรรม ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์แก่ชุมชน ในด้านสภาพแวดล้อมภายนอกอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.77$, S.D.= 0.79) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า สภาพทางเศรษฐกิจมีผลต่อการจัดบริการวิชาการเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมของนักศึกษา มากที่สุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.86$, S.D.= 0.74) และลำดับสุดท้ายคือ สภาพทางสังคมมีผลต่อการจัดบริการวิชาการเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมของนักศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.71$, S.D.= 0.79)

ในส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการบริการทางวิชาการศิลปวัฒนธรรม ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์แก่ชุมชน ในด้านสภาพแวดล้อมภายนอกอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.40$, S.D.= 0.91) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า สภาพทางการเมืองมีผลต่อการจัดบริการวิชาการเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมของนักศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.47$, S.D.= 0.86) และลำดับสุดท้ายคือสภาพทางสังคมมีผลต่อการจัดบริการวิชาการเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมของนักศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.29$, S.D.= 0.99)

ตารางที่ 10 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสภาพแวดล้อมภายนอกในพันธกิจการทำงาน บำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์

การทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	ค่าเฉลี่ย	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ	ค่าเฉลี่ย	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ
สภาพแวดล้อมภายนอก E - สภาพทางเศรษฐกิจมีผลต่อการทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมเพื่อ พัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรม	3.94	0.76	มาก	4.38	0.93	มาก ที่สุด
S - สภาพทางสังคมและวัฒนธรรมมีผลต่อกา ทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ ศิลปวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิง วัฒนธรรม	3.94	0.74	มาก	4.45	0.82	มาก ที่สุด
P - สภาพทางการเมืองมีผลต่อกาทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมเพื่อ พัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรม	3.83	0.73	มาก	4.40	0.87	มาก ที่สุด
T - สภาพทางเทคโนโลยีมีผลต่อกาทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมเพื่อ พัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรม	3.81	0.72	มาก	4.39	0.84	มาก ที่สุด
รวม	3.88	0.744	มาก	4.41	0.869	มาก ที่สุด

จากตารางที่ 10 พบว่า สภาพปัจจุบันของการทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์
ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ ในด้านสภาพแวดล้อมภายนอกอยู่ในระดับมาก
($\bar{x} = 3.88$, ค่า S.D.= 0.74) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า สภาพทางเศรษฐกิจมีผลต่อการทำนุบำรุง

สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรม และสภาพทางสังคมมีผลต่อการทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรม มากที่สุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.94$, S.D.= 0.76 และ 0.74) และลำดับสุดท้ายคือ สภาพทางเทคโนโลยีมีผลต่อการทำนุบำรุงสืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.81$, S.D.= 0.72)

ในส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมด้าน นาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ ในด้านสภาพแวดล้อมภายนอก อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.41$, S.D.= 0.86) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า สภาพทางสังคมมีผลต่อการทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรม มากที่สุด และอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.45$, S.D.= 0.82) และลำดับสุดท้ายคือ สภาพทางเศรษฐกิจมีผลต่อการทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.38$, S.D.= 0.93)

ตารางที่ 11 สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานคณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยโดยภาพรวม

การบริหารงานของคณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เพื่อพัฒนา ภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	ค่าเฉลี่ย	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ	ค่าเฉลี่ย	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ
1. พันธกิจการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครู ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ที่มี คุณสมบัติที่พึงประสงค์	3.84	0.82	มาก	4.57	0.65	มากที่สุด
2. พันธกิจการวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนด้าน นาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์	3.71	0.85	มาก	4.49	0.74	มากที่สุด
3. พันธกิจการบริการทางวิชาการ ศิลปวัฒนธรรม ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และ คีตศิลป์แก่ชุมชน	3.78	0.80	มาก	4.54	0.68	มากที่สุด
4. พันธกิจการทำนุบำรุง สืบสาน และ สร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์	3.92	0.74	มาก	4.58	0.66	มากที่สุด
รวม	3.81	0.80	มาก	4.54	0.65	มากที่สุด

จากตารางที่ 11 พบว่าสภาพปัจจุบันของการบริหารงานของคณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.83$, S.D.= 0.80) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ มากที่สุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.92$, S.D.= 0.74) รองลงมาคือ พันธกิจการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครู ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ที่มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ ($\bar{x} = 3.84$, S.D.= 0.82) และลำดับสุดท้ายคือ การวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.71$, S.D.= 0.85)

ส่วนในสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานของคณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.54$, S.D.= 0.65) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.58$, S.D.= 0.66) รองลงมาคือพันธกิจการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครู ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ที่มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ ($\bar{x} = 4.57$, S.D.= 0.65) และ

ลำดับสุดท้ายคือ การวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.49$, S.D.= 0.74)

ตารางที่ 12 สภาพปัจจุบันและที่พึงประสงค์ของการบริหารงานเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย ใน พันธกิจการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครู ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ที่มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์

พันธกิจการจัดการศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล
1. บุคลิกภาพ	3.89	0.86	มาก	4.57	0.70	มากที่สุด
2. ความรู้	3.82	0.78	มาก	4.59	0.63	มากที่สุด
3. ทักษะ	3.68	0.88	มาก	4.48	0.69	มากที่สุด
4. เจตคติ	3.93	0.84	มาก	4.61	0.63	มากที่สุด
5. สื่อสาร	3.81	0.75	มาก	4.55	0.64	มากที่สุด
6. สัมพันธภาพ	3.88	0.82	มาก	4.59	0.61	มากที่สุด
7. คุณธรรม จริยธรรม	3.89	0.79	มาก	4.61	0.67	มากที่สุด
รวม	3.83	0.82	มาก	4.57	0.67	มากที่สุด

จากตารางที่ 12 พบว่า สภาพปัจจุบันของการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครู ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ที่มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.83$, S.D.= 0.82) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ในด้านเจตคติมีค่ามากที่สุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.93$, S.D.= 0.84) รองลงมาคือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.89$, S.D.= 0.79) ลำดับสุดท้ายคือ ด้านทักษะ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.68$, S.D.= 0.88)

ส่วนในสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครู ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และ คีตศิลป์ที่มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.55$, S.D.= 0.67) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ด้านเจตคติ และด้านคุณธรรมจริยธรรม มีค่ามากที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.61$, S.D.= 0.63 และ 0.67) และลำดับสุดท้ายคือ ด้านทักษะ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.48$, S.D.= 0.69)

ตารางที่ 13 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยในพันธกิจการวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์

พันธกิจการวิจัย	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล
1. บุคลิกภาพ	3.79	0.86	มาก	4.56	0.66	มากที่สุด
2. ความรู้	3.71	0.81	มาก	4.55	0.71	มากที่สุด
3. ทักษะ	3.74	0.83	มาก	4.51	0.69	มากที่สุด
4. เจตคติ	3.75	0.95	มาก	4.48	0.81	มากที่สุด
5. สื่อสาร	3.68	0.83	มาก	4.43	0.78	มากที่สุด
6. สัมพันธภาพ	3.61	0.81	มาก	4.43	0.76	มากที่สุด
7. คุณธรรม จริยธรรม	3.68	0.84	มาก	4.50	0.78	มากที่สุด
รวม	3.72	0.85	มาก	4.48	0.77	มากที่สุด

จากตารางที่ 13 พบว่า สภาพปัจจุบันของการวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.72$, S.D.= 0.85) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ในด้านบุคลิกภาพมีค่ามากที่สุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.79$, S.D.= 0.86) รองลงมาคือ ด้านเจตคติ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.75$, S.D.= 0.95) ลำดับสุดท้ายคือ ด้านสัมพันธภาพ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.61$, S.D.= 0.81)

ส่วนในสภาพที่พึงประสงค์ของการวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.48$, S.D.= 0.77) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ด้านบุคลิกภาพ มีค่ามากที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.56$, S.D. = 0.79) รองลงมาคือ ด้านความรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.55$, S.D.= 0.77) และลำดับสุดท้ายคือ ด้านสัมพันธภาพ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.43$, S.D.= 0.76)

ตารางที่ 14 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริการทางวิชาการเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย พันธกิจการบริการทางวิชาการศิลปวัฒนธรรม ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ แก่ชุมชน

พันธกิจการบริการทางวิชาการ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล
1 บุคลิกภาพ	3.85	0.80	มาก	4.52	0.72	มากที่สุด
2 ความรู้	3.91	0.80	มาก	4.59	0.66	มากที่สุด
3 ทักษะ	3.71	0.81	มาก	4.46	0.75	มากที่สุด
4 เจตคติ	3.79	0.76	มาก	4.60	0.69	มากที่สุด
5 สื่อสาร	3.63	0.83	มาก	4.57	0.66	มากที่สุด
6 สัมพันธภาพ	3.73	0.82	มาก	4.53	0.67	มากที่สุด
7 คุณธรรม จริยธรรม	3.85	0.79	มาก	4.57	0.63	มากที่สุด
รวม	3.78	0.80	มาก	4.52	0.71	มากที่สุด

จากตารางที่ 14 พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริการทางวิชาการศิลปวัฒนธรรม ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และ คีตศิลป์แก่ชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.78$, S.D.= 0.80) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ในด้านความรู้ มากที่สุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.91$, S.D.= 0.80) รองลงมาคือ ด้านบุคลิกภาพ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.85$, S.D.= 0.80) ลำดับสุดท้ายคือ ด้านการสื่อสาร อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.63$, S.D.= 0.83)

ส่วนในสภาพที่พึงประสงค์ของการบริการทางวิชาการศิลปวัฒนธรรม ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์แก่ชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.52$, S.D.= 0.71) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ด้านเจตคติ มากที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.60$, S.D.= 0.69) รองลงมาคือ ด้านความรู้

อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.59$, S.D.= 0.66) และลำดับสุดท้ายคือ ด้านทักษะ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.46$, S.D.= 0.75)

ตารางที่ 15 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย พันธกิจการทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์

พันธกิจการทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรม	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล
1 บุคลิกภาพ	3.94	0.74	มาก	4.60	0.64	มากที่สุด
2 ความรู้	3.94	0.68	มาก	4.55	0.76	มากที่สุด
3 ทักษะ	3.92	0.75	มาก	4.58	0.60	มากที่สุด
4 เจตคติ	3.93	0.75	มาก	4.54	0.70	มากที่สุด
5 สื่อสาร	3.93	0.80	มาก	4.59	0.71	มากที่สุด
6 สัมพันธภาพ	3.83	0.75	มาก	4.54	0.66	มากที่สุด
7 คุณธรรม จริยธรรม	3.98	0.69	มาก	4.66	0.60	มากที่สุด
รวม	3.92	0.74	มาก	4.56	0.69	มากที่สุด

จากตารางที่ 15 พบว่า สภาพปัจจุบันของการทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.92$, S.D.= 0.74) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านคุณธรรมจริยธรรม มากที่สุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.98$, S.D.= 0.69) รองลงมาคือ ด้านบุคลิกภาพ และด้านความรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.94$, S.D.= 0.74 และ 0.68) และลำดับสุดท้ายคือ ด้านสัมพันธภาพ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.83$, S.D.= 0.75)

ในส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.56$, S.D.= 0.69) เมื่อพิจารณา รายข้อพบว่า ด้านคุณธรรมจริยธรรม มากที่สุด และอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.56$, S.D.= 0.69) รองลงมาคือ ด้านบุคลิกภาพ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.60$, S.D.= 0.64) และลำดับสุดท้ายคือ ด้านการสัมพันธภาพ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.54$, S.D.= 0.66)

ตอนที่ 3 (ผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2) ผลการวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและ
ภาวะคุกคามของกาบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย

ตารางที่ 16 การจัดลำดับความต้องการจำเป็นของสภาพแวดล้อมภายนอกที่ส่งผลต่อการ
บริหารงานของคณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย
โดยภาพรวม

สภาพแวดล้อมภายนอก	ค่าเฉลี่ย สภาพ ปัจจุบัน	ค่าเฉลี่ย สภาพที่พึง ประสงค์	PNI	อันดับ
1. สภาพเศรษฐกิจ	3.84	4.42	0.15	2
2. สภาพทางสังคมและวัฒนธรรม	3.87	4.41	0.13	4
3. สภาพทางการเมือง	3.82	4.38	0.14	3
4. สภาพทางเทคโนโลยี	3.82	4.40	0.16	1

จากตารางที่ 16 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นของสภาพแวดล้อมภายนอกในการ
บริหารงานของคณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยเรียง
ลำดับดังนี้ สภาพทางเทคโนโลยี (PNI_{Modified}0.16) รองลงมา คือสภาพทางเศรษฐกิจ (PNI_{Modified}0.15)
และ สภาพทางการเมือง (PNI_{Modified}0.14) และ ลำดับสุดท้าย คือ สภาพทางเศรษฐกิจ
(PNI_{Modified}0.13)

ตารางที่ 17 การจัดลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารงานของคณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยโดยภาพรวม

การบริหารงานของคณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย	ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน	ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์	PNI	อันดับ
1 การจัดการศึกษาเพื่อผลิตครู ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ที่มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์	3.84	4.57	0.19	3
2 การวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์	3.71	4.49	0.22	1
3 การบริการทางวิชาการศิลปวัฒนธรรม ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์แก่ชุมชน	3.78	4.54	0.21	2
4 การทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์	3.92	4.58	0.17	4

จากตารางที่ 17 ลำดับความต้องการการบริหารงานของคณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย ในเรื่องการวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ มากที่สุด (PNI_{Modified} 0.22) รองลงมา การบริการทางวิชาการศิลปวัฒนธรรม ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์แก่ชุมชน (PNI_{Modified} 0.21) และการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครู ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ที่มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ (PNI_{Modified} 0.19) และลำดับสุดท้ายคือ การทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ (PNI_{Modified} 0.17)

ตารางที่ 18 การจัดลำดับความต้องการจำเป็นของสภาพแวดล้อมภายนอกพันธกิจการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครู ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ที่มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์

การจัดการศึกษาเพื่อผลิตครู ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ที่มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์	ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน	ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์	PNI	อันดับ
สภาพแวดล้อมภายนอก				
E - สภาพทางเศรษฐกิจมีผลต่อการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย	3.75	4.54	0.21	1
S - สภาพทางสังคมและวัฒนธรรมมีผลต่อการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย	3.89	4.41	0.13	4
P - สภาพทางการเมืองมีผลต่อการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย	3.76	4.34	0.15	3
T- สภาพทางเทคโนโลยีมีผลต่อการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย	3.71	4.36	0.17	2

จากตารางที่ 18 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นของสภาพแวดล้อมภายนอกในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยเรียงลำดับดังนี้ สภาพทางเศรษฐกิจ (PNI_{Modified} 0.21) สภาพทางเทคโนโลยี (PNI_{Modified} 0.17) สภาพทางการเมือง (PNI_{Modified} 0.15) และลำดับสุดท้ายคือ สภาพทางสังคมและวัฒนธรรม (PNI_{Modified} 0.13)

ตารางที่ 19 การจัดลำดับความจำเป็นของสภาพแวดล้อมภายนอกในพันธกิจการวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์

การวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์	ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน	ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์	PNI	อันดับ
สภาพแวดล้อมภายนอก E - สภาพทางเศรษฐกิจเอื้อต่อการวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรม	3.70	4.36	0.17	1
S - สภาพทางสังคมและวัฒนธรรมเอื้อต่อการวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรม	3.78	4.39	0.16	2
P - สภาพทางการเมืองเอื้อต่อการวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรม	3.75	4.30	0.14	3
T - สภาพทางเทคโนโลยีเอื้อต่อการวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรม	3.74	4.36	0.16	2

จากตารางที่ 19 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นของสภาพแวดล้อมภายนอกในการวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ในการพัฒนาการเรียนการสอนมีการเรียงลำดับดังนี้ สภาพทางเศรษฐกิจมีผลต่อการ (PNI_{Modified} 0.17) สภาพทางเทคโนโลยี และสภาพทางสังคมและวัฒนธรรม (PNI_{Modified} 0.16) และลำดับสุดท้ายคือ สภาพทางการเมือง (PNI_{Modified} 0.14)

ตารางที่ 20 การจัดลำดับความจำเป็นของสภาพแวดล้อมภายนอกพันธกิจบริการทางวิชาการศิลปวัฒนธรรม ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์แก่ชุมชน

การบริการทางวิชาการศิลปวัฒนธรรม ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์แก่ชุมชน	ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน	ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์	PNI	อันดับ
สภาพแวดล้อมภายนอก E - สภาพทางเศรษฐกิจมีผลต่อการจัดบริการวิชาการเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมของนักศึกษา	3.86	4.39	0.14	4
S - สภาพทางสังคมและวัฒนธรรมมีผลต่อการจัดบริการวิชาการเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมของนักศึกษา	3.71	4.29	0.15	3
P - สภาพทางการเมืองมีผลต่อการจัดบริการวิชาการเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมของนักศึกษา	3.79	4.47	0.17	2
T - สภาพทางเทคโนโลยีมีผลต่อการจัดบริการวิชาการเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมของนักศึกษา	3.73	4.43	0.18	1

จากตารางที่ 20 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นของสภาพแวดล้อมภายนอกในการบริการทางวิชาการศิลปวัฒนธรรม ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์แก่ชุมชนเรียงลำดับดังนี้ สภาพทางเทคโนโลยี (PNI_{Modified} 0.18) สภาพทางการเมือง (PNI_{Modified} 0.17) สภาพทางสังคมและวัฒนธรรม (PNI_{Modified} 0.15) และ ลำดับสุดท้ายคือ สภาพทางเศรษฐกิจ (PNI_{Modified} 0.14)

ตารางที่ 21 การจัดลำดับความต้องจำเป็นของสภาพแวดล้อมภายนอกในพันธกิจการทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์

การทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมด้าน นาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์	ค่าเฉลี่ยสภาพ ปัจจุบัน	ค่าเฉลี่ยสภาพ ที่พึงประสงค์	PNI	อันดับ
สภาพแวดล้อมภายนอก				
E - สภาพทางเศรษฐกิจมีผลต่อการทำนุบำรุง สืบสาน และ สร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรม	3.94	4.38	0.11	4
S - สภาพทางสังคมและวัฒนธรรมมีผลต่อการทำนุบำรุง สืบ สาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิง วัฒนธรรม	3.94	4.45	0.13	3
P - สภาพทางการเมืองมีผลต่อการทำนุบำรุงสืบสาน และ สร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรม	3.83	4.40	0.14	2
T - สภาพทางเทคโนโลยีมีผลต่อการทำนุบำรุงสืบสาน และ สร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรม	3.81	4.39	0.15	1

จากตารางที่ 21 พบว่า ลำดับความต้องจำเป็นของสภาพแวดล้อมภายนอกในกิจการทำนุ บำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ เรียงลำดับดังนี้ สภาพ ทางเทคโนโลยี (PNI_{Modified} 0.15) สภาพทางการเมือง (PNI_{Modified} 0.14) สภาพทางสังคมและ วัฒนธรรม (PNI_{Modified} 0.13) และ ลำดับสุดท้ายคือ สภาพทางเศรษฐกิจ (PNI_{Modified} 0.11)

ตารางที่ 22 การจัดลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารงานของคณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยโดยภาพรวม

การบริหารงานของคณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย	ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน	ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์	PNI	อันดับ
1 การจัดการศึกษาเพื่อผลิตครู ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ที่มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์	3.84	4.57	0.19	3
2 การวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์	3.71	4.49	0.22	1
3 การบริการทางวิชาการศิลปวัฒนธรรม ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์แก่ชุมชน	3.78	4.54	0.21	2
4 การทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์	3.92	4.58	0.17	4

จากตารางที่ 22 พบว่า ความสำคัญของความต้องการการบริหารงานของคณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย ในเรื่องการวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ มากที่สุด (PNI_{Modified} 0.22) รองลงมา การบริการทางวิชาการศิลปวัฒนธรรม ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์แก่ชุมชน (PNI_{Modified} 0.21) และ การจัดการศึกษาเพื่อผลิตครู ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ที่มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์(PNI_{Modified} 0.19) และลำดับสุดท้ายคือ การทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ (PNI_{Modified} 0.17)

ตารางที่ 23 การจัดลำดับความต้องการจำเป็นของการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครู ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ที่มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์

การจัดการศึกษาเพื่อผลิตครู ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ที่มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์	ค่าเฉลี่ย สภาพ ปัจจุบัน	ค่าเฉลี่ย สภาพที่พึง ประสงค์	PNI	อันดับ
1 บุคลิกภาพ	3.89	4.57	0.16	7
2 ความรู้	3.82	4.59	0.21	2
3 ทักษะ	3.68	4.48	0.22	1
4 เจตคติ	3.93	4.61	0.17	6
5 สื่อสาร	3.81	4.55	0.20	3
6 สัมพันธภาพ	3.88	4.59	0.18	5
7 คุณธรรม จริยธรรม	3.89	4.61	0.19	4

จากตารางที่ 23 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครู ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ที่มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์เรียงลำดับดังนี้ ด้านทักษะ ($PNI_{Modified}$ 0.22) รองลงมาคือ ด้านความรู้ ($PNI_{Modified}$ 0.21) และด้านสื่อสาร ($PNI_{Modified}$ 0.20) คุณธรรมจริยธรรม ($PNI_{Modified}$ 0.19) สัมพันธภาพ ($PNI_{Modified}$ 0.18) เจตคติ ($PNI_{Modified}$ 0.17) และลำดับสุดท้ายคือ บุคลิกภาพ ($PNI_{Modified}$ 0.16)

ตารางที่ 24 การจัดลำดับความต้องการจำเป็นของพันธกิจการวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ นำไปสู่
การพัฒนาการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์

การวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ นำไปสู่การ พัฒนาการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์	ค่าเฉลี่ย สภาพ ปัจจุบัน	ค่าเฉลี่ย สภาพที่พึง ประสงค์	PNI	อันดับ
1. บุคลิกภาพ	3.79	4.56	0.20	5
2. ความรู้	3.71	4.55	0.23	2
3. ทักษะ	3.74	4.51	0.20	6
4. เจตคติ	3.75	4.48	0.19	7
5. สื่อสาร	3.68	4.43	0.21	4
6. สัมพันธภาพ	3.61	4.43	0.24	1
7. คุณธรรม จริยธรรม	3.68	4.50	0.22	3

จากตารางที่ 24 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ นำไปสู่
การพัฒนาการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ เรียงลำดับดังนี้ สัมพันธภาพ
(PNI_{Modified} 0.24) ความรู้ (PNI_{Modified} 0.23) คุณธรรมจริยธรรม (PNI_{Modified} 0.22) สื่อสาร
(PNI_{Modified} 0.21) บุคลิกภาพ และทักษะ (PNI_{Modified} 0.20) และลำดับสุดท้ายคือ ด้านเจตคติ
(PNI_{Modified} 0.19)

ตารางที่ 25 การจัดลำดับความต้องการจำเป็นของพันธกิจบริการทางวิชาการศิลปวัฒนธรรม
ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์แก่ชุมชน วิเคราะห์ตามรายด้าน

การบริการทางวิชาการศิลปวัฒนธรรม ด้าน นาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์แก่ชุมชน	ค่าเฉลี่ย สภาพ ปัจจุบัน	ค่าเฉลี่ย สภาพที่พึง ประสงค์	PNI	อันดับ
1 บุคลิกภาพ	3.85	4.52	0.16	7
2 ความรู้	3.91	4.59	0.17	6
3 ทักษะ	3.71	4.46	0.20	4
4 เจตคติ	3.79	4.60	0.22	2
5 สื่อสาร	3.63	4.57	0.25	1
6 สัมพันธภาพ	3.73	4.53	0.21	3
7 คุณธรรม จริยธรรม	3.85	4.57	0.18	5

จากตารางที่ 25 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการบริการทางวิชาการศิลปวัฒนธรรม
ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์แก่ชุมชนเรียงลำดับดังนี้ การสื่อสาร (PNI_{Modified} 0.25) เจตคติ
(PNI_{Modified} 0.22) สัมพันธภาพ(PNI_{Modified} 0.21) ทักษะ (PNI_{Modified} 0.20) คุณธรรม จริยธรรม
(PNI_{Modified} 0.18) ความรู้(PNI_{Modified} 0.17) และลำดับสุดท้ายบุคลิกภาพ (PNI_{Modified} 0.16)

ตารางที่ 26 การจัดลำดับความต้องการจำเป็นของพันธกิจการทำนุบำรุง สืบสาน และ
สร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์

การทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีต ศิลป์	ค่าเฉลี่ย สภาพ ปัจจุบัน	ค่าเฉลี่ย สภาพที่พึง ประสงค์	PNI	อันดับ
1 บุคลิกภาพ	3.94	4.60	0.16	5
2 ความรู้	3.94	4.55	0.14	7
3 ทักษะ	3.92	4.58	0.18	3
4 เจตคติ	3.93	4.54	0.15	6
5 สื่อสาร	3.93	4.59	0.17	4
6 สัมพันธภาพ	3.83	4.54	0.20	1
7 คุณธรรม จริยธรรม	3.98	4.66	0.19	2

จากตารางที่ 26 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์
ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์เรียงลำดับดังนี้ สัมพันธภาพ (PNI_{Modified} 0.20)
คุณธรรมจริยธรรม (PNI_{Modified} 0.19) ทักษะ(PNI_{Modified} 0.18) สื่อสาร (PNI_{Modified} 0.17)
บุคลิกภาพ (PNI_{Modified} 0.16) เจตคติ(PNI_{Modified} 0.15) และลำดับสุดท้ายคือ ความรู้ (PNI_{Modified}
0.14)

ตารางที่ 27 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารงานพันธกิจการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครู ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ที่มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ (รายชื่อ)

การจัดการศึกษาเพื่อผลิตครู ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ที่มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์	ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน	ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์	PNI	อันดับ
บุคลิกภาพ				
1. คณะศิลปศึกษา มีการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ ให้เป็นผู้รู้จักการแต่งกายการแต่งหน้า และท่ามที่เหมาะสมกับการแสดง(วัฒนธรรมด้านศิลปะ)	3.82	4.49	0.17	24
2. คณะศิลปศึกษา มีการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ ให้เป็นผู้รู้จักการดูแลรูปร่างหน้าตา และการแต่งกาย การแต่งหน้า และมีกิริยามารยาให้เหมาะสมกับค่านิยม และขนบธรรมเนียมประเพณีไทย (วัฒนธรรมด้านมนุษยศาสตร์ และด้านคหกรรม)	3.83	4.51	0.17	20
3. คณะศิลปศึกษา มีการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ให้มีความกล้าแสดงออก ทักษะการพูด มีความเชื่อมั่นในตนเอง และมีความมั่นคงทางอารมณ์ (วัฒนธรรมด้านมนุษยศาสตร์และกีฬา นันทนาการ)	4.06	4.71	0.15	28
4. คณะศิลปศึกษา มีการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ให้เป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อตนเอง และส่วนรวม มีระเบียบวินัยและเคร่งครัดในกฎเกณฑ์ กฎหมาย (วัฒนธรรมด้านการควบคุมทางสังคม)	3.86	4.58	0.18	18
ความรู้				
5. คณะศิลปศึกษา มีการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ให้มีความรู้ความเข้าใจในที่มา ทำซ้ำ วิธีการแสดง เพลง ภาษา วรรณคดี นาฏศิลป์ การละคร และดนตรี รวมทั้งการละเล่น ศิลปะการต่อสู้ของไทย (วัฒนธรรมด้านศิลปะ)	4.01	4.71	0.17	26
6. คณะศิลปศึกษา มีการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ให้มีความรู้ความเข้าใจในค่านิยมและขนบธรรมเนียมประเพณีไทยอย่างรอบรู้ และเท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกด้วยความเป็นเหตุเป็นผล (วัฒนธรรมด้านมนุษยศาสตร์)	3.72	4.53	0.21	6

ตารางที่ 27 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารงานพันธกิจการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครู ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ที่มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ (รายชื่อ) (ต่อ)

การจัดการศึกษาเพื่อผลิตครู ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ที่มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์	ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน	ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์	PNI	อันดับ
7. คณะศิลปศึกษา มีการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ให้มีความรู้ความเข้าใจในภูมิปัญญาท้องถิ่นและ วิธีการดำรงชีวิตตามแบบไทย (วัฒนธรรมด้านคหกรรม)	3.90	4.67	0.19	12
8. มีการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ให้มีความรู้ความเข้าใจในกฎหมาย ระเบียบวินัย กฎเกณฑ์ และผลกระทบของการไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับที่สังคมกำหนดไว้ภายใต้ระบอบการปกครองของไทย (วัฒนธรรมด้านการควบคุมทางสังคม)	3.64	4.45	0.22	5
ทักษะ				
9. คณะศิลปศึกษา มีการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ให้มีทักษะการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ และความเชี่ยวชาญในศาสตร์วิชาชีพ นำไปสู่การประยุกต์ และบูรณาการกับศาสตร์อื่นๆได้ (วัฒนธรรมด้านศิลปะ)	3.64	4.55	0.25	2
10. คณะศิลปศึกษา มีการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ ให้มีทักษะในการปฏิบัติตามค่านิยม และขนบธรรมเนียมประเพณีไทยที่มีความหลากหลายได้อย่างถูกต้อง และรับรู้สถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างเท่าทัน นำไปสู่การประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสม (วัฒนธรรมด้านมนุษยศาสตร์)	3.81	4.59	0.20	10
11. คณะศิลปศึกษา มีการจัดการเรียนการสอนเพื่อผลิตครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ ให้มีทักษะในการเล่น และศิลปะการต่อสู้ของไทย (วัฒนธรรมด้านกีฬาและนันทนาการ)	3.67	4.29	0.17	27
12. คณะศิลปศึกษา มีการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ให้มีทักษะการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และนำไปสู่การแก้ไขปัญหา หรือตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นได้ (วัฒนธรรมด้านคหกรรม)	3.67	4.40	0.19	11

ตารางที่ 27 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารงานพันธกิจการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครู ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ที่มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ (รายชื่อ) (ต่อ)

การจัดการศึกษาเพื่อผลิตครู ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ที่มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์	ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน	ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์	PNI	อันดับ
13. คณะศิลปศึกษา มีการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครูนาฏศิลป์ให้มีทักษะการออกแบบเครื่องแต่งกาย การปักเครื่องรำละคร โขนและวิธีการเก็บรักษาเครื่องแต่งกาย อุปกรณ์การแสดง (วัฒนธรรมด้านศิลปะ และด้านคหกรรม)	3.62	4.57	0.26	1
เจตคติ				
14. คณะศิลปศึกษา มีการจัดการเรียนการสอนเพื่อผลิตครูนาฏศิลป์ ดนตรีและคีตศิลป์ให้มีความภาคภูมิใจในวิชาชีพครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ (วัฒนธรรมด้านศิลปะ)	4.21	4.74	0.12	34
15. คณะศิลปศึกษา มีการจัดการเรียนการสอนเพื่อผลิตครูนาฏศิลป์ ดนตรีและคีตศิลป์ให้มีความภาคภูมิใจในวิชาชีพครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ (วัฒนธรรมด้านศิลปะ)	4.21	4.74	0.12	34
16. คณะศิลปศึกษา มีการจัดการเรียนการสอนเพื่อผลิตครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ให้เห็นคุณค่า และยอมรับในความแตกต่างของค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณีไทยและประวัติศาสตร์ไทยตามแต่ละภูมิภาค (วัฒนธรรมด้านมนุษยศาสตร์)	4.04	4.65	0.15	31
17. คณะศิลปศึกษา มีการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ให้เห็นคุณค่า คุณประโยชน์ของการละเล่นพื้นบ้าน และศิลปะการต่อสู้ของไทยที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น (วัฒนธรรมด้านกีฬาและนันทนาการ)	3.78	4.49	0.18	15
18. คณะศิลปศึกษา มีการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ ให้เห็นความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น และวิถีชีวิตชุมชนที่มีส่วนสำคัญในการวางรากฐานการดำรงชีวิตของบุคคลในแต่ละท้องถิ่น (วัฒนธรรมด้านคหกรรม)	3.73	4.53	0.21	7
19. คณะศิลปศึกษา มีการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ ให้ตระหนัก ยึดมั่นในกฎระเบียบวินัย กฎเกณฑ์ กฎหมาย และเชิดชูระบอบการปกครองของไทยนำไปสู่ความสันติของสังคม (วัฒนธรรมด้านควบคุมทางสังคม)	3.88	4.61	0.18	17

ตารางที่ 27 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารงานพันธกิจจัดการศึกษาเพื่อผลิตครู ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ที่มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ (รายชื่อ) (ต่อ)

การจัดการศึกษาเพื่อผลิตครู ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ที่มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์	ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน	ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์	PNI	อันดับ
สื่อสาร				
20. คณะศิลปศึกษา มีการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ ให้เป็นผู้มีทักษะการสื่อสารด้านการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และการนำเสนอการแสดง นาฏศิลป์ ละคร และดนตรีด้วยวิธีการที่เหมาะสม (วัฒนธรรมด้านศิลปะ และด้านมนุษยศาสตร์)	3.94	4.69	0.19	14
21. คณะศิลปศึกษา มีการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ ให้เป็นผู้รู้จักวิเคราะห์วิธีการสื่อสาร และวิเคราะห์เนื้อหาของสิ่งที่พูดตามข้อเท็จจริง ให้เหมาะสมกับค่านิยม และขนบธรรมเนียมประเพณีไทย (วัฒนธรรมด้านมนุษยศาสตร์)	3.79	4.51	0.18	16
22. คณะศิลปศึกษา มีการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ให้สามารถแสดงออกทางวิจนภาษา และอวิจนภาษาให้เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล และรู้จักการสร้างบรรยากาศในการสื่อสารที่ดี (วัฒนธรรมด้านมนุษยศาสตร์ และด้านคหกรรม)	3.76	4.61	0.22	3
23. คณะศิลปศึกษา มีการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ ให้มีทักษะสื่อสารเพื่อชักจูง และโน้มน้าวให้ผู้อื่นยินยอมปฏิบัติตาม (วัฒนธรรมด้านศิลปะ)	3.75	4.42	0.17	22
สัมพันธ์ภาพ				
24. คณะศิลปศึกษา มีการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ให้เป็นผู้สร้างสัมพันธ์ภาพกับบุคคล ท้องถิ่น และสังคมด้วยการติดตาม สืบสาน และสร้างสรรค์ ความก้าวหน้าของการแสดงนาฏศิลป์ ละคร ดนตรี และคีตศิลป์ (วัฒนธรรมด้านศิลปะ)	3.92	4.61	0.17	23
25. คณะศิลปศึกษามีการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ ให้รู้จักประสานความเข้าใจ ความร่วมมือตามค่านิยมขนบธรรมเนียม ประเพณี และประวัติศาสตร์ไทย ระหว่างตนเองและผู้อื่น (วัฒนธรรมด้านมนุษยศาสตร์)	3.92	4.53	0.15	29

ตารางที่ 27 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารงานพันธกิจการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครู ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ที่มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ (รายชื่อ) (ต่อ)

การจัดการศึกษาเพื่อผลิตครู ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ที่มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์	ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน	ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์	PNI	อันดับ
26. คณะศิลปศึกษา มีการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ให้รู้จักการยอมรับ ให้เกียรติแต่ละบุคคลด้วยใจที่เปิดกว้าง และความจริงใจ โดยใช้หลักความร่วมมือและความสามัคคี (วัฒนธรรมด้านมนุษยศาสตร์ และด้านคหกรรม)	3.76	4.55	0.21	9
27. คณะศิลปศึกษา มีการจัดการเรียนการสอนเพื่อผลิตครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ ให้รู้ถึงสิทธิหน้าที่ที่พึงกระทำของบุคคลตามกฎหมายที่กำหนดไว้ (วัฒนธรรมด้านการควบคุมทางสังคม)	3.92	4.64	0.18	19
คุณธรรม จริยธรรม				
28. คณะศิลปศึกษา มีการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ให้มีจรรยาบรรณวิชาชีพครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ (วัฒนธรรมด้านศิลปะ)	3.96	4.72	0.19	13
29. คณะศิลปศึกษา มีการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ ให้ยึดหลักทางศาสนาในการดำรงชีวิต ได้เหมาะสมกับค่านิยมและ ขนบธรรมเนียมประเพณีไทย (วัฒนธรรมด้านมนุษยศาสตร์)	3.86	4.54	0.17	20
30. คณะศิลปศึกษา มีการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ ให้มีความเมตตา กรุณา ไม่เอาเปรียบผู้อื่น และมีความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ (วัฒนธรรมด้านคหกรรม และด้านการควบคุมทางสังคม)	4.00	4.58	0.14	32
31. คณะศิลปศึกษา มีการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ ให้มีความกล้าหาญทางจริยธรรม ความยุติธรรม และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน และปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ระเบียบวินัย และกฎหมายอย่างเคร่งครัด (วัฒนธรรมด้านการควบคุมทางสังคม)	3.76	4.61	0.22	3
รวม	3.83	4.55	0.18	--

จากตาราง 27 พบว่า สภาพปัจจุบันของการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครู ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ที่มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.83$, $S.D = 0.82$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า คณะศิลปศึกษา มีการจัดการเรียนการสอนเพื่อผลิตครูนาฏศิลป์ ดนตรีและคีตศิลป์ให้มีความภาคภูมิใจในวิชาชีพครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ มากที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด $\bar{x} = 4.21$, $S.D = 0.74$) รองลงมาคือ คณะศิลปศึกษา มีการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ให้มีความกล้าแสดงออก ทักษะการพูด มีความเชื่อมั่นในตนเอง และมีความมั่นคงทางอารมณ์

อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.06, S.D = 0.79$) และคณะศิลปศึกษา มีการจัดการเรียนการสอนเพื่อผลิตครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ให้เห็นคุณค่า และยอมรับในความแตกต่างของค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณีไทยและประวัติศาสตร์ไทยตามแต่ละภูมิภาค อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.04, S.D = 0.89$) และลำดับสุดท้ายคือ คณะศิลปศึกษา มีการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครูนาฏศิลป์ ให้มีทักษะการออกแบบเครื่องแต่งกาย การปักเครื่องรำ ละคร โขนและวิธีการเก็บรักษาเครื่องแต่งกาย อุปกรณ์การแสดง อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.62, S.D = 0.91$)

ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครู ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ที่มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.55, S.D = 0.67$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า คณะศิลปศึกษา มีการจัดการเรียนการสอนเพื่อผลิตครูนาฏศิลป์ ดนตรีและคีตศิลป์ให้มีความภาคภูมิใจในวิชาชีพครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ มากที่สุด และอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.74, S.D = 0.63$) รองลงมาคือ คณะศิลปศึกษา มีการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ให้มีจรรยาบรรณวิชาชีพครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.72, S.D = 0.64$) ถัดมาคือ คณะศิลปศึกษา มีการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ให้มีความรู้ความเข้าใจในที่มา ทำำา วิธีการแสดง เพลง ภาษา วรรณคดี นาฏศิลป์ การละคร และดนตรี รวมทั้งการละเล่น ศิลปะการต่อสู้ของไทย อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.71, S.D = 0.66$) และลำดับสุดท้ายคือ คณะศิลปศึกษา มีการจัดการเรียนการสอนเพื่อผลิตครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ ให้มีทักษะในการละเล่น และศิลปะการต่อสู้ของไทย อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.29, S.D = 0.85$)

ลำดับความต้องการจำเป็นในการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครู ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ที่มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ มากที่สุดในเรื่อง คณะศิลปศึกษา มีการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครูนาฏศิลป์ ให้มีทักษะการออกแบบเครื่องแต่งกาย การปักเครื่องรำ ละคร โขนและวิธีการเก็บรักษาเครื่องแต่งกาย อุปกรณ์การแสดง ($PNI_{Modified} = 0.26$) รองลงมาคือ คณะศิลปศึกษา มีการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ให้มีความรู้ความเข้าใจ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และความเชี่ยวชาญในศาสตร์วิชาชีพ นำไปสู่การประยุกต์ และบูรณาการกับศาสตร์อื่นๆได้ ($PNI_{Modified} = 0.25$) ถัดมาคือ คณะศิลปศึกษา มีการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ให้สามารถแสดงออกทางวัฒนธรรมและอวัจนภาษาให้เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล และรู้จักการสร้างบรรยากาศในการสื่อสารที่ดี และคณะศิลปศึกษา มีการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ให้มีความกล้าหาญทางจริยธรรม ความยุติธรรม และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน และปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ระเบียบวินัย และกฎหมายอย่างเคร่งครัด เท่ากัน ($PNI_{Modified} = 0.22$) และลำดับสุดท้ายคือ คณะศิลปศึกษา มีการจัดการเรียนการสอนเพื่อผลิตครูนาฏศิลป์ ดนตรีและคีตศิลป์ให้มีความภาคภูมิใจในวิชาชีพครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ ($PNI_{Modified} = 0.12$)

ตารางที่ 28 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารงานพันธกิจและการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการการวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ เป็นรายชื่อ

การวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์	ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน	ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์	PNI	อันดับ
บุคลิกภาพ				
1. คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ เรื่องการแต่งกาย การแต่งหน้าและการทำผมที่เหมาะสมกับการแสดงนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ (วัฒนธรรมด้านศิลปะ)	3.73	4.53	0.21	12
2. คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ เรื่องการเสริมสร้างแบบอย่างความเป็นครู เช่นรู้จักดูแลหน้าตา การแต่งกาย การแต่งหน้า และมีกิริยามารยาทให้เหมาะสมกับค่านิยม และขนบธรรมเนียมประเพณีไทย(วัฒนธรรมด้านมนุษยศาสตร์และด้านคหกรรม)	3.83	4.59	0.20	20
3. คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมการวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ เรื่องการลักษณะบุคลิกภาพ ความกล้าแสดงออก ทักษะการพูด ความเชื่อมั่นในตนเอง และความมั่นคงทางอารมณ์(วัฒนธรรมด้านมนุษยศาสตร์และด้านกีฬาและนันทนาการ)	3.80	4.53	0.19	24
4. คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ เรื่องความรับผิดชอบต่อตนเอง และส่วนรวม มีระเบียบวินัย และเคร่งครัดในกฎเกณฑ์ และกฎหมาย (วัฒนธรรมด้านการควบคุมทางสังคม)	3.78	4.59	0.21	11

ตารางที่ 28 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารงานพันธกิจ และการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการการวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ เป็นรายชื่อ (ต่อ)

การวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์	ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน	ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์	PNI	อันดับ
ความรู้				
5. คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมงานวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ เรื่องความรู้ ความเข้าใจในที่มา ทำซ้ำ วิธีการแสดง เพลง ภาษา วรรณคดี นาฏศิลป์ การละคร และดนตรี รวมทั้งการละเล่น ศิลปะการต่อสู้ของไทย(วัฒนธรรมด้านศิลปะ)	3.88	4.67	0.20	18
6 คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมงานวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ เรื่องความรู้ ความเข้าใจในค่านิยมขนบธรรมเนียม ประเพณีไทยอย่างรอบรู้ และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกด้วยความเป็นเหตุเป็นผล(วัฒนธรรมด้านมนุษยศาสตร์)	3.64	4.56	0.25	1
7 คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมงานวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ เรื่องความรู้ความเข้าใจในภูมิปัญญาท้องถิ่นและ วิถีการดำรงชีวิตแบบไทย(วัฒนธรรมด้านคหกรรม)	3.71	4.48	0.20	15
8 คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมงานวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ เรื่องความรู้ความเข้าใจในกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับการแสดงนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์(วัฒนธรรมด้านการควบคุมทางสังคม)	3.61	4.49	0.24	4
ทักษะ				
9 คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมงานวิจัยเรื่องทักษะการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และความเชี่ยวชาญในศาสตร์ วิชาสหการละคร นาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์นำไปสู่ การประยุกต์ และบูรณาการกับศาสตร์อื่นๆได้ (วัฒนธรรมด้านศิลปะ)	3.82	4.56	0.19	22
10 คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมงานวิจัยเรื่องทักษะในการ ปฏิบัติตามค่านิยม และขนบธรรมเนียมประเพณีไทย อย่างถูกต้องและรับรู้สถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างเท่าทัน นำไปสู่การประยุกต์ใช้(วัฒนธรรมด้านมนุษยศาสตร์)	3.84	4.57	0.18	25
11 คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมงานวิจัยเกี่ยวกับ ทักษะใน การละเล่น และศิลปะการต่อสู้ของไทย (วัฒนธรรมด้านกีฬาและนันทนาการ)	3.66	4.42	0.20	15

ตารางที่ 28 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารงานพันธกิจ และการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการการวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ เป็นรายข้อ (ต่อ)

การวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์	ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน	ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์	PNI	อันดับ
12 คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมงานวิจัยเกี่ยวกับทักษะในการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และนำไปสู่การแก้ไขปัญหา หรือตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นได้(วัฒนธรรมด้านคหกรรม)	3.73	4.60	0.23	6
13 คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมงานวิจัยเกี่ยวกับทักษะการออกแบบเครื่องแต่งกาย การปักเครื่องร่ำ ละคร โขน และวิธีการเก็บรักษาเครื่องแต่งกาย อุปกรณ์การแสดง (วัฒนธรรมด้านศิลปะและด้านคหกรรม)	3.65	4.38	0.19	21
เจตคติ				
14 คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมงานวิจัยเกี่ยวกับความภาคภูมิใจในวิชาชีพครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ (วัฒนธรรมด้านศิลปะ)	3.87	4.58	0.18	28
15 คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมงานวิจัยเกี่ยวกับคุณค่า ชื่นชม และยอมรับในความแตกต่างของค่านิยม ขนบธรรมเนียม ประเพณีไทย และประวัติศาสตร์ไทยตามแต่ละภูมิภาค (วัฒนธรรมด้านมนุษยศาสตร์)	3.70	4.50	0.21	10
16 คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมงานวิจัยเกี่ยวกับคุณประโยชน์ของการละเล่น และศิลปะการต่อสู้ของไทยที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น(วัฒนธรรมด้านกีฬาและนันทนาการ)	3.74	4.43	0.18	27
17 คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมงานวิจัยเกี่ยวกับความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น และวิถีชีวิตชุมชนที่มีส่วนในการวางรากฐานการดำรงชีวิตของบุคคลในแต่ละท้องถิ่น (วัฒนธรรมด้านคหกรรม)	3.75	4.46	0.18	25
18 คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมงานวิจัยเกี่ยวกับความตระหนัก ยึดมั่นในกฎระเบียบวินัย กฎเกณฑ์ กฎหมาย และเชิดชูระบอบการปกครองของไทยนำไปสู่ความสันติของสังคม (วัฒนธรรมควบคุมทางสังคม)	3.67	4.41	0.20	19

ตารางที่ 28 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารงานพันธกิจ และการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการการวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ เป็นรายชื่อ (ต่อ)

การวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์	ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน	ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์	PNI	อันดับ
สื่อสาร				
19 คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมงานวิจัยเกี่ยวกับทักษะการสื่อสารด้านการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และการนำเสนอ ด้วยวิธีการที่เหมาะสมกับการแสดงนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์(วัฒนธรรมด้านศิลปะและด้านมนุษยศาสตร์)	3.71	4.37	0.17	30
20 คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมงานวิจัยเกี่ยวกับทักษะการวิเคราะห์วิธีสื่อสารและวิเคราะห์เนื้อหาของสิ่งที่พูดตามข้อเท็จจริงให้เหมาะสมกับค่านิยม และขนบธรรมเนียมประเพณีไทย(วัฒนธรรมด้านมนุษยศาสตร์)	3.63	4.43	0.22	9
21 คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมงานวิจัยเกี่ยวกับการแสดงออกทางวจนภาษาและอวจนภาษาในการสื่อสารให้เหมาะสมกับกาลเทศะ และบุคคลและรู้จักการสร้างบรรยากาศในการสื่อที่ดี และไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง(วัฒนธรรมด้านมนุษยศาสตร์และการควบคุมทางสังคม)	3.70	4.49	0.21	12
สัมพันธ์ภาพ				
22 คณะศิลปศึกษา สนับสนุนงานวิจัยเกี่ยวกับการสร้างสัมพันธ์ภาพกับบุคคล ท้องถิ่น และสังคมด้วยการติดตาม สืบสาน และสร้างสรรค์ความก้าวหน้าของการแสดงนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์(วัฒนธรรมด้านศิลปะ)	3.64	4.45	0.22	7
23 คณะศิลปศึกษา สนับสนุนงานวิจัยเรื่องการประสานความเข้าใจ ความร่วมมือตามค่านิยม ขนบธรรมเนียม ประเพณี และประวัติศาสตร์ไทย ระหว่างตนเองและผู้อื่น(วัฒนธรรมด้านมนุษยศาสตร์)	3.73	4.53	0.21	12

ตารางที่ 28 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารงานพันธกิจ และการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการการวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ เป็นรายชื่อ (ต่อ)

การวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์	ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน	ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์	PNI	อันดับ
24 คณะศิลปศึกษา สนับสนุนงานวิจัยเกี่ยวกับสร้างสัมพันธ์ภาพ การยอมรับ ให้เกียรติบุคคลด้วยใจที่เปิดกว้าง และความจริงใจ โดยใช้หลักความร่วมมือความสามัคคี(วัฒนธรรมด้านมนุษยศาสตร์และด้านคหกรรม)	3.53	4.32	0.22	7
25 คณะศิลปศึกษา สนับสนุนงานวิจัยเรื่องสิทธิหน้าที่ที่พึงกระทำของบุคคลตามกฎหมายที่กำหนดไว้ เพื่อสร้างองค์ความรู้ในการพัฒนาการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์(วัฒนธรรมด้านการควบคุมทางสังคม)	3.55	4.43	0.24	2
คุณธรรม จริยธรรม				
26 คณะศิลปศึกษา สนับสนุนงานวิจัยเกี่ยวกับจรรยาบรรณวิชาชีพครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์(วัฒนธรรมด้านศิลปะ)	3.61	4.51	0.24	3
27 คณะศิลปศึกษา สนับสนุนงานวิจัยเกี่ยวกับการยึดหลักทางศาสนาในการดำรงชีวิตได้เหมาะสมกับค่านิยม และขนบธรรมเนียมประเพณีไทย (วัฒนธรรมด้านมนุษยศาสตร์)	3.60	4.45	0.23	5
28 คณะศิลปศึกษา สนับสนุนงานวิจัยเรื่องการมีความเมตตากรุณาช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเห็นอกเห็นใจ ไม่เอาเปรียบผู้อื่นและมีความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ (วัฒนธรรมด้านคหกรรม)	3.74	4.51	0.20	17
29 คณะศิลปศึกษา สนับสนุนงานวิจัยเรื่องความกล้าหาญทางจริยธรรม ความยุติธรรมและเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตนและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ระเบียบวินัยกฎหมายอย่างเคร่งครัด (วัฒนธรรมด้านการควบคุมทางสังคม)	3.78	4.51	0.19	23

จากตารางพบว่า 28 จากตารางพบว่า สภาพปัจจุบันของการวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.72$, S.D มาตรฐาน = 0.85) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมงานวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้เรื่องความรู้ ความเข้าใจในที่มา ท่ารำ วิธีการแสดง เพลง ภาษา วรรณคดี นาฏศิลป์ การละคร และดนตรี รวมทั้งการละเล่น ศิลปะการต่อสู้ของไทย มากที่สุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} 3.88$, S.D = 0.73) รองลงมาคือ คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมงานวิจัยเกี่ยวกับความภาคภูมิใจในวิชาชีพครู นาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} 3.87$, S.D = 1.02) และคณะศิลปศึกษา ส่งเสริมงานวิจัยเรื่องทักษะในการปฏิบัติตามค่านิยม และขนบธรรมเนียมประเพณีไทยอย่างถูกต้องและรับรู้สถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างเท่าทัน นำไปสู่การประยุกต์ใช้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} 3.84$, S.D = 0.79) และลำดับสุดท้ายคือ คณะศิลปศึกษา สนับสนุนงานวิจัยเกี่ยวกับสร้างสัมพันธ์ภาพ การยอมรับ ให้เกียรติบุคคลด้วยใจที่เปิดกว้าง และความจริงใจ โดยใช้หลักความร่วมมือความสามัคคี อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} 3.53$, S.D = 0.75)

สภาพที่พึงประสงค์ของการวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.48$, S.D = 0.77) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมงานวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้เรื่องความรู้ ความเข้าใจในที่มา ท่ารำ วิธีการแสดง เพลง ภาษา วรรณคดี นาฏศิลป์ การละคร และดนตรี รวมทั้งการละเล่น ศิลปะการต่อสู้ของไทย มากที่สุด และอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.67$, S.D = 0.61) รองลงมาคือ คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมงานวิจัยเกี่ยวกับทักษะในการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และนำไปสู่การแก้ไขปัญหา หรือตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นได้ ($\bar{x} = 4.60$, S.D = 0.56) และลำดับสุดท้ายคือ สภาพทางการเมืองมีผลต่อการวิจัยในการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.30$, S.D = 1.02)

ลำดับความต้องการจำเป็น พันธกิจการวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ มากที่สุดในเรื่อง คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมงานวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้เรื่องความรู้ ความเข้าใจในค่านิยมขนบธรรมเนียมประเพณีไทยอย่างรอบรู้ และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกด้วยความเป็นเหตุเป็นผล ($PNI_{Modified} = 0.25$) รองลงมาคือ คณะศิลปศึกษา สนับสนุนงานวิจัยเรื่องสิทธิหน้าที่ที่พึงกระทำของบุคคลตามกฎหมายที่กำหนดไว้ เพื่อสร้างองค์ความรู้ในการพัฒนาการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ ($PNI_{Modified} = 0.24$) ถัดมาคือ คณะศิลปศึกษา สนับสนุนงานวิจัยเกี่ยวกับจรรยาบรรณวิชาชีพครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ $PNI_{Modified} = 0.24$ และลำดับสุดท้ายคือ สภาพทางการเมืองมีผลต่อการวิจัยในการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรม ($PNI_{Modified} = 0.14$)

ตารางที่ 29 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารงานพันธกิจและลำดับความของความต้องการการบริการทางวิชาการศิลปวัฒนธรรม ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์แก่ชุมชน

การบริการทางวิชาการศิลปวัฒนธรรม ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์แก่ชุมชน	ค่าเฉลี่ย สภาพ ปัจจุบัน	ค่าเฉลี่ย สภาพที่พึง ประสงค์	PNI	อันดับ
บุคลิกภาพ				
1 คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการ จัดบริการทางวิชาการเรื่องการแต่งกาย การแต่งหน้า และทำผมที่เหมาะสมกับการแสดงนาฏศิลป์ ดนตรี และ คีตศิลป์ (วัฒนธรรมด้านศิลปะ)	3.88	4.42	0.13	30
2 คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการ จัดบริการทางวิชาการเรื่องการดูแลรูปร่าง หน้าตา การ แต่งกายและมีกิริยามารยาทให้เหมาะสมกับค่านิยม และ ขนบธรรมเนียมประเพณีไทย(วัฒนธรรมด้านมนุษยศาสตร์ และด้านคหกรรมศาสตร์)	3.92	4.64	0.18	21
3 คณะศิลปศึกษาส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการ จัดบริการทางวิชาการเกี่ยวกับความกล้าแสดงออก ทักษะ การพูด การสร้างเชื่อมั่นในตนเอง และความมั่นคงทาง อารมณ์ (วัฒนธรรมด้านกีฬาและนันทนาการ และด้านค หกรรมศาสตร์)	3.91	4.61	0.17	22
4 คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมเกี่ยวกับ ศิลปวัฒนธรรมในการจัดการต่อทางวิชาการเสริมสร้าง ความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวมให้แก่ชุมชนสังคม (วัฒนธรรมด้านการควบคุมทางสังคม)	3.70	4.39	0.18	18
ความรู้				
5 คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการ จัดบริการทางวิชาการความรู้เรื่องที่มา ทำซ้ำ วิธีการแสดง เพลง ภาษา วรรณคดี นาฏศิลป์ การละคร และดนตรี รวมทั้งการละเล่น ศิลปะการต่อสู้ของไทย(วัฒนธรรมด้าน ศิลปกรรม และ ด้านกีฬาและนันทนาการ)	3.99	4.62	0.15	26

ตารางที่ 29 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารงานพันธกิจ และลำดับความของความต้องการการบริการทางวิชาการศิลปวัฒนธรรม ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์แก่ชุมชน (ต่อ)

การบริการทางวิชาการศิลปวัฒนธรรม ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์แก่ชุมชน	ค่าเฉลี่ย สภาพปัจจุบัน	ค่าเฉลี่ย สภาพที่พึงประสงค์	PNI	อันดับ
6 คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมจัดในการ บริการทางวิชาการความรู้เรื่องค่านิยม ขนบธรรมเนียม ประเพณีไทยอย่างรอบรู้ และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ของโลกด้วยความเป็นเหตุเป็นผล(วัฒนธรรมด้าน มนุษยศาสตร์)	3.88	4.62	0.190	17
7 คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการ จัดบริการทางวิชาการความรู้เรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นและ วิธีการดำรงชีวิตแบบไทย (วัฒนธรรมด้าน คหกรรมศาสตร์)	3.86	4.53	0.174	25
ทักษะ				
8 คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการ จัดบริการทางวิชาการเรื่องทักษะการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ และความเชี่ยวชาญในศาสตร์วิชาชีพ นาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ นำไปสู่การประยุกต์ใช้ บูรณาการกับศาสตร์อื่นๆ(วัฒนธรรมด้านศิลปกรรม)	3.80	4.51	0.187	20
9 คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการ จัดบริการทางวิชาการเรื่องทักษะปฏิบัติตามค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณีไทยที่มีความหลากหลายได้ อย่างถูกต้อง และนำสิ่งที่เกิดขึ้นในอดีตมาประยุกต์ใช้ใน ปัจจุบันอย่างเท่าทัน(วัฒนธรรมด้านมนุษยศาสตร์)	3.67	4.39	0.197	15
10 คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการ จัดบริการทางวิชาการเรื่องทักษะในการเล่น และ ศิลปะการต่อสู้ของไทย(วัฒนธรรมด้านกีฬาและ นันทนาการ)	3.65	4.47	0.224	6
11 คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการ จัดบริการทางวิชาการเรื่องทักษะการใช้ภูมิปัญญา ท้องถิ่นและนำไปสู่การแก้ไขปัญหาหรือตอบสนองความ ต้องการของท้องถิ่น (วัฒนธรรมด้านศิลปกรรมและคหกรรมศาสตร์)	3.73	4.47	0.199	13

ตารางที่ 29 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารงานพันธกิจ และลำดับความของความต้องการการบริการทางวิชาการศิลปวัฒนธรรม ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์แก่ชุมชน (ต่อ)

การบริการทางวิชาการศิลปวัฒนธรรม ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์แก่ชุมชน	ค่าเฉลี่ย สภาพ ปัจจุบัน	ค่าเฉลี่ย สภาพที่พึง ประสงค์	PNI	อันดับ
เจตคติ				
12 คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการ จัดบริการทางวิชาการให้ชุมชน และสังคมมีความ ภาคภูมิใจในวิชาชีพครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ (วัฒนธรรมด้านศิลปกรรม)	3.88	4.64	0.194	16
13 คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการ จัดบริการทางวิชาการให้ชุมชน และสังคมเห็นคุณค่า ชื่น ชม และยอมรับในความแตกต่างของค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี และประวัติศาสตร์ไทยตามแต่ ละภูมิภาค(วัฒนธรรมด้านมนุษยศาสตร์)	3.78	4.58	0.213	10
14 คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการ จัดบริการวิชาการให้ชุมชน และสังคมเห็นคุณค่า คุณประโยชน์ ของการเล่น และศิลปะการต่อสู้ของไทย ที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น(วัฒนธรรมด้านกีฬาและ นันทนาการ)	3.75	4.61	0.228	5
15 คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการ จัดบริการทางวิชาการให้ชุมชน และสังคมเห็นความสำคัญ ของภูมิปัญญาท้องถิ่น และวิถีชีวิตชุมชนที่มีส่วนสำคัญใน การวางรากฐานการดำรงชีวิตของบุคคลแต่ละท้องถิ่น (วัฒนธรรมด้านศิลปกรรมและคหกรรมศาสตร์)	3.74	4.56	0.219	8
สื่อสาร				
16 คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการ จัดบริการทางวิชาการเรื่องทักษะการสื่อสารการฟัง การ พูด การอ่าน การเขียน และนำเสนอที่เหมาะสมกับการ แสดงให้แก่ชุมชน และสังคม (วัฒนธรรมด้านศิลปกรรม)	3.66	4.54	0.241	3
17 คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการ จัดบริการทางวิชาการเรื่องการวิเคราะห์วิธีสื่อสาร และ วิเคราะห์เนื้อหาของสิ่งที่พูดตามข้อเท็จจริงให้เหมาะสมกับ ค่านิยม และขนบธรรมเนียม ประเพณีไทย(วัฒนธรรม ด้านศิลปกรรม และมนุษยศาสตร์)	3.59	4.57	0.271	1

ตารางที่ 29 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารงานพันธกิจ และลำดับความของความต้องการการบริการทางวิชาการศิลปวัฒนธรรม ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์แก่ชุมชน (ต่อ)

การบริการทางวิชาการศิลปวัฒนธรรม ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์แก่ชุมชน	ค่าเฉลี่ย สภาพ ปัจจุบัน	ค่าเฉลี่ย สภาพที่พึง ประสงค์	PNI	อันดับ
18 คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการ จัดบริการทางวิชาการเรื่องการแสดงออกทางวงภาษา และอวัจนภาษาในการสื่อสารให้เหมาะสมกับกาลเทศะ และบุคคลและรู้จักการสร้างบรรยากาศในการสื่อสารที่ดี (วัฒนธรรมด้านศิลปกรรม และคหกรรมศาสตร์)	3.64	4.59	0.260	2
สัมพันธ์ภาพ				
19 คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการ จัดบริการทางวิชาการเพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพกับบุคคล ชุมชน และสังคมด้วยการติดตาม สืบสาน และสร้างสรรค์ ความก้าวหน้าของการแสดงนาฏศิลป์ ละคร ดนตรี และ คีตศิลป์ (วัฒนธรรมด้านศิลปกรรม)	3.78	4.53	0.199	13
20 คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการ จัดบริการทางวิชาการด้านศิลปวัฒนธรรม เพื่อประสาน ความเข้าใจ ความร่วมมือตามค่านิยม ขนบธรรมเนียม ประเพณี และประวัติศาสตร์ไทย(วัฒนธรรมด้านศิลปกรรม และด้านมนุษยศาสตร์)	3.68	4.53	0.229	4
21 คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการ จัดบริการทางวิชาการให้ชุมชน และสังคมรู้จักการยอมรับ ให้เกียรติบุคคลด้วยใจที่เปิดกว้าง และให้เกิดมิตรภาพใน สังคมโดยใช้หลักความร่วมมือ ความสามัคคี (วัฒนธรรม ด้านคหกรรม)	3.74	4.53	0.211	11
22 คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมจัดบริการ ทางวิชาการให้ชุมชน และสังคมรู้จักสิทธิหน้าที่ที่พึงกระทำ ของบุคคลตามกฎหมายที่กำหนดไว้(วัฒนธรรมด้านการ ควบคุมทางสังคม)	3.70	4.51	0.218	9
คุณธรรม จริยธรรม				
23 คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมให้นักศึกษามีจรรยาบรรณวิชาชีพ ครูโดยมีส่วนร่วมในการจัดบริการทางวิชาการ ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ ให้แก่ ชุมชน และสังคม (วัฒนธรรมด้านศิลปกรรม และกีฬาและ นันทนาการ)	3.90	4.58	0.177	24

ตารางที่ 29 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารงานพันธกิจ และลำดับความของความต้องการการบริการทางวิชาการศิลปวัฒนธรรม ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์แก่ชุมชน (ต่อ)

การบริการทางวิชาการศิลปวัฒนธรรม ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์แก่ชุมชน	ค่าเฉลี่ย สภาพ ปัจจุบัน	ค่าเฉลี่ย สภาพที่พึง ประสงค์	PNI	อันดับ
24 คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการ จัดบริการทางวิชาการให้ชุมชน และสังคมยึดหลักทาง ศาสนาในการดำรงชีวิตได้เหมาะสมกับค่านิยม และ ขนบธรรมเนียมประเพณีไทย(วัฒนธรรมด้านมนุษยศาสตร์)	3.78	4.62	0.223	7
25 ส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการจัดบริการทางวิชาการให้ ชุมชนและสังคมให้มีความเมตตา กรุณา ไม่เอาเปรียบผู้อื่น และมีความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ (วัฒนธรรมด้าน มนุษยศาสตร์และคหกรรมศาสตร์)	3.89	4.47	0.149	28
26 คณะศิลปศึกษาส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการ จัดบริการทางวิชาการให้ชุมชนและสังคมมีกล้าหาญทาง จริยธรรม ความยุติธรรมและเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มากกว่าส่วนตน และปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ระเบียบวินัย กฎหมายอย่างเคร่งครัด	3.84	4.62	0.203	12

จากตารางที่ 29 พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริการทางวิชาการศิลปวัฒนธรรม ด้าน นาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์แก่ชุมชน อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.78, S.D = 0.804) เมื่อ พิจารณารายข้อพบว่า คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการจัดบริการทางวิชาการ ความรู้เรื่องที่มา ทำรำ วิธีการแสดง เพลง ภาษา วรรณคดี นาฏศิลป์ การละคร และดนตรี รวมทั้ง การละเล่น ศิลปะการต่อสู้ของไทย มากที่สุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ 3.99, S.D = 0.82) รองลงมาคือ คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการจัดบริการทางวิชาการเรื่องการดูแลรูปร่าง หน้าตา การแต่งกายและมีกิจกรรมรยาทให้เหมาะสมกับค่านิยม และขนบธรรมเนียมประเพณีไทย อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ 3.92, S.D = 0.72) และคณะศิลปศึกษาส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการ จัดบริการทางวิชาการเกี่ยวกับความกล้าแสดงออก ทักษะการพูด การสร้างเชื่อมั่นในตนเอง และ ความมั่นคงทางอารมณ์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ 3.91, S.D = 0.88) ตามลำดับ และลำดับสุดท้ายคือ คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการจัดบริการทางวิชาการเรื่องการวิเคราะห์วิธี สื่อสาร และ วิเคราะห์เนื้อหาของสิ่งที่พูดตามข้อเท็จจริงให้เหมาะสมกับค่านิยม และขนบธรรมเนียม ประเพณีไทย อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ 3.59, S.D = 0.75)

ในส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการบริการทางวิชาการศิลปวัฒนธรรม ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์แก่ชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.52$, S.D = 0.71) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการจัดบริการทางวิชาการเรื่องการดูแลรูปร่าง หน้าตา การแต่งกายและมีกิจกรรมรยาทำให้เหมาะสมกับค่านิยม และขนบธรรมเนียมประเพณีไทย และคณะศิลปศึกษา ส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการจัดบริการทางวิชาการให้ชุมชน และสังคมมีความภาคภูมิใจในวิชาชีพครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ มากที่สุดเท่ากัน และอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.64$, S.D = 0.60 และ 0.66 ตามลำดับ)

ลำดับความต้องการการบริการทางวิชาการศิลปวัฒนธรรม ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ แก่ชุมชน มากที่สุดในเรื่อง คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการจัดบริการทางวิชาการเรื่องการวิเคราะห์วิธีสื่อสาร และ วิเคราะห์เนื้อหาของสิ่งที่พูดตามข้อเท็จจริงให้เหมาะสมกับค่านิยม และขนบธรรมเนียม ประเพณีไทย ($PNI_{Modified} = 0.27$) รองลงมาคือ คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการจัดบริการทางวิชาการเรื่องการแสดงออกทางวจนภาษา และอวจนภาษาในการสื่อสารให้เหมาะสมกับกาลเทศะ และบุคคลและรู้จักการสร้างบรรยากาศในการสื่อสารที่ดี ($PNI_{Modified} = 0.26$) ถัดมาคือ คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการจัดบริการทางวิชาการเรื่องทักษะการสื่อสารการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และนำเสนอที่เหมาะสมกับการแสดงให้แก่ชุมชน และสังคม ($PNI_{Modified} = 0.24$) และลำดับสุดท้ายคือ คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการจัดบริการทางวิชาการเรื่องการแต่งกาย การแต่งหน้า และท่ามที่ที่เหมาะสมกับการแสดงนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ ($PNI_{Modified} = 0.13$)

ตารางที่ 30 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารงานพันธกิจและการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการการดำเนินงาน สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรม ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์

การดำเนินงาน สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์	ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน	ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์	PNI	อันดับ
บุคลิกภาพ				
1. คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ทางการแต่งกาย การแต่งหน้า และการทำผมที่เหมาะสมกับการแสดงนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ (วัฒนธรรมด้านศิลปะ)	3.97	4.68	0.176	10
2. คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ ทางด้านการดูแลรูปร่าง หน้าตา และการแต่งกาย การแต่งหน้า และมีกิจกรรมรยา ให้เหมาะสมกับค่านิยม และขนบธรรมเนียมประเพณีไทย (วัฒนธรรมด้านมนุษยศาสตร์)	3.97	4.57	0.150	21
3. คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมให้นักศึกษารู้จัก สร้างสรรค์บุคลิกภาพความกล้าแสดงออก ทักษะการพูด มีความเชื่อมั่นในตนเอง และมีความมั่นคงทางอารมณ์ (วัฒนธรรมด้านมนุษยศาสตร์และกีฬาและนันทนาการ)	3.92	4.62	0.179	8
4. คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ ให้เป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อนตนเอง และส่วนรวม มีระเบียบวินัย เคร่งครัดในกฎเกณฑ์ และกฎหมาย(วัฒนธรรมด้านการควบคุมทางสังคม)	3.91	4.53	0.159	16
ความรู้				
5. คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมให้นักศึกษาทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ความรู้ความเข้าใจในที่มา ทำรำ วิธีการแสดง เพลง ภาษา วรรณคดี นาฏศิลป์ การละคร และดนตรี รวมทั้งการละเล่น ศิลปะการต่อสู้ของไทย (วัฒนธรรมด้านศิลปะและด้านกีฬาและนันทนาการ)	3.95	4.55	0.151	20

ตารางที่ 30 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารงานพันธกิจ และการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการการดำเนินงานบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์(ต่อ)

การดำเนินงานบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมด้าน นาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์	ค่าเฉลี่ย สภาพ ปัจจุบัน	ค่าเฉลี่ย สภาพที่พึง ประสงค์	PNI	อันดับ
6. คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมให้นักศึกษาทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ความรู้ความเข้าใจในค่านิยมและ ขนบธรรมเนียมประเพณีไทยด้านนาฏศิลป์ ดนตรีและ คีตศิลป์อย่างรอบรู้ และเท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลก ด้วยความเป็นเหตุเป็นผล(วัฒนธรรมด้านมนุษยศาสตร์)	3.92	4.56	0.162	15
7. คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมให้นักศึกษาทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์เรื่องความรู้ความเข้าใจในภูมิปัญญา ท้องถิ่นและ วิถีการดำรงชีวิตแบบไทย (วัฒนธรรมด้านค หกรรม)	3.95	4.54	0.150	21
ทักษะ				
8. คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักทำนุบำรุง สืบ สาน และสร้างสรรค์ทักษะการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ และความเชี่ยวชาญในศาสตร์วิชาชีพนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ นำไปสู่การบูรณาการกับศาสตร์อื่นๆได้ (วัฒนธรรมด้านศิลปะ)	3.95	4.60	0.165	14
9. คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักทำนุบำรุง สืบ สาน และสร้างสรรค์ทักษะในการปฏิบัติตามค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณีไทยที่มีความหลากหลายได้ อย่างถูกต้อง และรับรู้สถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างเท่าทัน นำไปสู่ประยุกต์ใช้ได้(วัฒนธรรมด้านมนุษยศาสตร์)	4.01	4.58	0.142	27
10. คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักทำนุบำรุง สืบ สาน และสร้างสรรค์ทักษะในการเล่น และศิลปะ การต่อสู้ของไทย(วัฒนธรรมด้านกีฬาและนันทนาการ)	3.94	4.56	0.158	18

ตารางที่ 30 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารงานพันธกิจ และการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการการดำเนินงานบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์(ต่อ)

การดำเนินงานบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมด้าน นาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์	ค่าเฉลี่ย สภาพ ปัจจุบัน	ค่าเฉลี่ย สภาพที่พึง ประสงค์	PNI	อันดับ
11. คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ทักษะการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และนำไปสู่การแก้ไขปัญหา หรือตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นได้(วัฒนธรรมด้านคหกรรม)	3.87	4.55	0.174	11
12. คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ทักษะการออกแบบเครื่องแต่งกาย การปักเครื่องรา ละคร โขน และการเก็บรักษาเครื่อง แต่งกายการแสดง(วัฒนธรรมด้านศิลปะและด้านคหกรรม)	3.83	4.60	0.200	5
เจตคติ				
13. คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ให้มีความภาคภูมิใจในวิชาชีพรู นาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์(วัฒนธรรมด้านศิลปะ)	3.84	4.62	0.203	2
14. คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ให้เห็นคุณค่า ชื่นชม และยอมรับ ในความแตกต่างของค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี และประวัติศาสตร์ไทยตามแต่ละภูมิภาค(วัฒนธรรมด้าน มนุษยศาสตร์)	3.99	4.55	0.140	28
15. คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ให้เห็นคุณค่า คุณประโยชน์ของ การละเล่น และศิลปะการต่อสู้ของไทยที่เป็น เอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น(วัฒนธรรมด้านกีฬาและ นันทนาการ)	4.06	4.55	0.118	31

ตารางที่ 30 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารงานพันธกิจ และการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการการดำเนินงาน สืบสาน และสร้างสรรค์ ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์(ต่อ)

การดำเนินงาน สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์	ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน	ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์	PNI	อันดับ
16. ส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ให้ตระหนักเห็นความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น และวิถีชีวิตชุมชนที่มีส่วนสำคัญในการวางรากฐานการดำรงชีวิตของบุคคลในแต่ละท้องถิ่น (วัฒนธรรมด้านคหกรรม)	3.92	4.47	0.139	29
17. คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมให้นักศึกษารู้จัก สืบสาน และสร้างสรรค์ตระหนัก ยึดมั่นในกฎระเบียบวินัย กฎเกณฑ์ กฎหมาย และเชิดชูระบอบการปกครองของไทยนำไปสู่ความสันติของสังคม(วัฒนธรรมด้านการควบคุมทางสังคม)	3.86	4.52	0.172	12
สื่อสาร				
18. คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์เกี่ยวกับทักษะการสื่อสารการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และการนำเสนอด้วยวิธีการที่เหมาะสมกับการแสดงนาฏศิลป์ ละคร และดนตรี (วัฒนธรรมด้านมนุษยศาสตร์และด้านศิลปะ)	3.93	4.51	0.14	24
19. คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์เกี่ยวกับวิธีการสื่อสารให้เหมาะสมกับ ค่านิยม และขนบธรรมเนียมประเพณีไทย(วัฒนธรรมด้านมนุษยศาสตร์)	3.86	4.60	0.192	7
20. ส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ความสามารถในการแสดงออกทาง วจนภาษาและอวัจนภาษาให้เหมาะสมกับกาลเทศะ และบุคคลและรู้จักการสร้างบรรยากาศในการสื่อสารที่ดี (วัฒนธรรมด้านมนุษยศาสตร์และด้านคหกรรม)	4.01	4.65	0.15	16

ตารางที่ 30 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารงานพันธกิจ และการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการการดำเนินงานบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์(ต่อ)

การดำเนินงานบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมด้าน นาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์	ค่าเฉลี่ย สภาพ ปัจจุบัน	ค่าเฉลี่ย สภาพที่พึง ประสงค์	PNI	อันดับ
สัมพันธภาพ				
21. คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักทำนุบำรุง สืบ สาน และสร้างสรรค์ ให้เป็นผู้สร้างสัมพันธภาพกับ บุคคล ท้องถิ่น และ สังคม ด้วยการติดตาม สืบสาน และสร้างสรรค์ความก้าวหน้าของการแสดงละคร นาฏศิลป์ และดนตรี(วัฒนธรรมด้านศิลปะ)	3.82	4.60	0.20	1
22. คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักทำนุบำรุง สืบ สาน และสร้างสรรค์ ด้วยการประสานความเข้าใจ ความร่วมมือตามค่านิยมขนบธรรมเนียม ประเพณี และประวัติศาสตร์ไทย ให้รู้จักตนเองและผู้อื่น (วัฒนธรรมด้านมนุษยศาสตร์)	3.90	4.45	0.14	25
คุณธรรม จริยธรรม				
23. คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักทำนุบำรุง สืบ สาน และสร้างสรรค์จรรยาบรรณวิชาชีพครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์(วัฒนธรรมด้านศิลปะ)	4.08	4.66	0.14	25
24. คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักทำนุบำรุง สืบ สาน และสร้างสรรค์ให้ยึดหลักทางศาสนาในการดำรง ชีวิตได้เหมาะสมกับค่านิยม และขนบธรรมเนียม ประเพณีไทย(วัฒนธรรมด้านมนุษยศาสตร์)	3.94	4.64	0.17	9
25. คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักทำนุบำรุง สืบ สาน และสร้างสรรค์ รู้จักการยอมรับ ให้เกียรติบุคคล ด้วยใจที่เปิดกว้าง จริงใจ และให้เกิดมิตรภาพในสังคม โดยใช้หลักความร่วมมือ(วัฒนธรรมด้านมนุษยศาสตร์)	3.77	4.52	0.20	5

ตารางที่ 30 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารงานพันธกิจ และการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการการทำงานบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์(ต่อ)

การทำงานบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์	ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน	ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์	PNI	อันดับ
26. คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักทำงานบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ ให้รู้ถึงสิทธิหน้าที่ที่พึงกระทำของบุคคลตามกฎหมายที่กำหนดไว้ (วัฒนธรรมด้านการควบคุมทางสังคม)	3.82	4.58	0.20	4
27. คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักทำงานบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ ความเมตตากรุณา ไม่เอาเปรียบผู้อื่นและมีความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ(วัฒนธรรมด้านคหกรรม)	3.92	4.71	0.20	3
28. คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักทำงานบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ ด้วยความกล้าหาญทางจริยธรรม ความยุติธรรมและเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตนซื่อสัตย์สุจริต (วัฒนธรรมด้านการควบคุมทางสังคม)	3.97	4.64	0.16	13

จากตาราง 30 พบว่า สภาพปัจจุบันของการทำงานบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.92$, $S.D = 0.74$) เมื่อพิจารณารายชื่อพบว่า คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักทำงานบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ จรรยาบรรณวิชาชีพครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ มากที่สุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.08$, $S.D = 0.73$) รองลงมาคือ คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักทำงานบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ให้เห็นคุณค่า คุณประโยชน์ของการละเล่น และศิลปะการต่อสู้ของไทยที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.06$, $S.D = 0.80$) และลำดับสุดท้ายคือ คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักทำงานบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ รู้จักการยอมรับ ให้เกียรติบุคคลด้วยใจที่เปิดกว้าง จริงใจ และให้เกิดมิตรภาพในสังคม โดยใช้หลักความร่วมมือ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.77$, $S.D = 0.72$)

ในส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการทำงานบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.56$, $S.D = 0.69$) เมื่อพิจารณารายชื่อพบว่า คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักทำงานบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ ความเมตตากรุณา ไม่เอาเปรียบผู้อื่นและมีความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ มากที่สุด และอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.71$, $S.D = 0.53$) รองลงมาคือ คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักทำงานบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์

ทางด้าน การแต่งกาย การแต่งหน้า และการทำผมที่เหมาะสมกับการแสดงนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.68$, S.D = 0.59) และคณะศิลปศึกษา ส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์จรรยาบรรณวิชาชีพครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.66$, S.D = 0.68) ตามลำดับ และลำดับสุดท้ายคือ สภาพทางเศรษฐกิจมีผลต่อการทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.38$, S.D = 0.93)

ลำดับของความต้องการจำเป็นการทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ มากที่สุดในเรื่อง คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ ให้เป็นผู้สร้างสัมพันธ์ภาพกับบุคคล ท้องถิ่น และ สังคม ด้วยการติดตาม สืบสาน และสร้างสรรค์ความก้าวหน้าของการแสดงละครนาฏศิลป์ และดนตรี ($PNI_{Modified} = 0.20$) รองลงมาคือ คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ให้มีความภาคภูมิใจในวิชาชีพครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ ($PNI_{Modified} = 0.20$) ถัดมาคือ คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ ความเมตตากรุณา ไม่เอาเปรียบผู้อื่นและมีความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ ($PNI_{Modified} = 0.20$) และลำดับสุดท้ายคือ สภาพทางเศรษฐกิจมีผลต่อการทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรม ($PNI_{Modified} = 0.11$)

ตารางที่ 31 ผลการจัดกลุ่มความต้องการจำเป็นและการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกที่ส่งผลต่อการบริหารงานของคณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยโดยภาพรวม

สภาพแวดล้อมภายนอก	ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน	ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์	PNI	อันดับ	การจัดกลุ่ม	วิเคราะห์สภาพแวดล้อม	
						โอกาส	ภาวะคุกคาม
1. สภาพเศรษฐกิจ	3.84	4.42	0.15	2	สูง		2
2. สภาพทางสังคมและ วัฒนธรรม	3.87	4.41	0.13	4	ต่ำ	1	
3. สภาพทางการเมือง	3.82	4.38	0.13	3	สูง	2	
4. สภาพทางเทคโนโลยี	3.82	4.40	0.15	1	ต่ำ		1

จากตารางที่ 31 พบว่า ความสำคัญของสภาพแวดล้อมความต้องการการบริหารงานของคณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย ด้านสภาพแวดล้อมภายนอก ในเรื่อง สภาพทางเทคโนโลยี มากที่สุด ($PNI_{Modified}$ 0.16) รองลงมาคือ สภาพทางเศรษฐกิจ ($PNI_{Modified}$ 0.15) สภาพทางการเมือง ($PNI_{Modified}$ 0.14) และสภาพทางสังคมและวัฒนธรรม ($PNI_{Modified}$ 0.15) ตามลำดับ

ตารางที่ 32 ผลการจัดกลุ่มความต้องการจำเป็นและการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกพันธกิจจัดการศึกษาเพื่อผลิตครู ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ที่มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์

การจัดการศึกษาเพื่อผลิตครู ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ที่มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์	ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน	ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์	PNI	อันดับ	การจัดกลุ่ม	วิเคราะห์สภาพแวดล้อม	
						โอกาส	ภาวะคุกคาม
สภาพแวดล้อมภายนอก E - สภาพทางเศรษฐกิจมีผลต่อการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย	3.75	4.54	0.21	1	สูง		1
S - สภาพทางสังคมและวัฒนธรรมมีผลต่อการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย	3.89	4.41	0.13	4	ต่ำ	1	
P - สภาพทางการเมืองมีผลต่อการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย	3.76	4.34	0.15	3	ต่ำ	2	
T - สภาพทางเทคโนโลยีมีผลต่อการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย	3.71	4.36	0.17	2	สูง		2

จากตารางที่ 32 พบว่าในด้านสภาพแวดล้อมภายนอกสภาพทางเศรษฐกิจมีผลต่อการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย มากที่สุด ($PNI_{Modified}$ 0.21) รองลงมาคือ สภาพทางเทคโนโลยีมีผลต่อการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย ($PNI_{Modified}$ 0.17) สภาพทางการเมืองมีผลต่อการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย ($PNI_{Modified}$ 0.15) และลำดับสุดท้ายคือ สภาพทางสังคมและวัฒนธรรมมีผลต่อการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย ($PNI_{Modified}$ 0.13)

ตารางที่ 33 ผลการจัดกลุ่มความต้องการจำเป็นและการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกในพันธกิจการวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์

การวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์	ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน	ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์	PNI	อันดับ	การจัดกลุ่ม	วิเคราะห์สภาพแวดล้อม	
						โอกาส	ภาวะคุกคาม
สภาพแวดล้อมภายนอก E - สภาพทางเศรษฐกิจเอื้อต่อการวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรม	3.70	4.36	0.17	1	สูง		1
S - สภาพทางสังคมและวัฒนธรรมเอื้อต่อการวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรม	3.78	4.39	0.16	2	สูง		2
P - สภาพทางการเมืองเอื้อต่อการวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรม	3.75	4.30	0.14	4	ต่ำ	1	
T - สภาพทางเทคโนโลยีเอื้อต่อการวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรม	3.74	4.36	0.15	3	สูง		3

จากตารางที่ 33 พบว่า ในด้านสภาพแวดล้อมภายนอกสภาพทางเศรษฐกิจมีผลต่อการวิจัยในการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรม มากที่สุด ($PNI_{Modified}$ 0.17) รองลงมาคือ สภาพทางเทคโนโลยีมีผลต่อการวิจัยในการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรม ($PNI_{Modified}$ 0.15) และลำดับสุดท้ายคือ สภาพทางการเมืองมีผลต่อการวิจัยในการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรม ($PNI_{Modified}$ 0.14)

ตารางที่ 34 ผลการจัดกลุ่มความต้องการจำเป็นและการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกพันธกิจบริการทางวิชาการศิลปวัฒนธรรม ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์แก่ชุมชน

การบริการทางวิชาการศิลปวัฒนธรรม ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์แก่ชุมชน	ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน	ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์	PNI	อันดับ	การจัดกลุ่ม	วิเคราะห์สภาพแวดล้อม	
						โอกาส	ภาวะคุกคาม
สภาพแวดล้อมภายนอก E - สภาพทางเศรษฐกิจมีผลต่อการจัดบริการวิชาการเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมของนักศึกษา	3.86	4.39	0.14	4	ต่ำ	1	
S - สภาพทางสังคมและวัฒนธรรมมีผลต่อการจัดบริการวิชาการเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมของนักศึกษา	3.71	4.29	0.15	3	ต่ำ	2	
P - สภาพทางการเมืองมีผลต่อการจัดบริการวิชาการเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมของนักศึกษา	3.79	4.47	0.17	2	สูง		2
T - สภาพทางเทคโนโลยีมีผลต่อการจัดบริการวิชาการเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมของนักศึกษา	3.73	4.43	0.18	1	สูง		1

จากตารางที่ 34 พบว่า ในด้านสภาพแวดล้อมภายนอก สภาพทางเทคโนโลยีมีผลต่อการจัดบริการวิชาการเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมของนักศึกษา มากที่สุด ($PNI_{Modified}$ 0.18) รองลงมาคือ สภาพทางการเมืองมีผลต่อการจัดบริการวิชาการเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมของนักศึกษา ($PNI_{Modified}$ 0.17) และ ลำดับสุดท้ายคือ สภาพทางเศรษฐกิจมีผลต่อการจัดบริการวิชาการเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมของนักศึกษา ($PNI_{Modified}$ 0.14)

ตารางที่ 35 ผลการจัดกลุ่มความต้องการจำเป็นและการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกในพันธกิจการทำงานบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์

การทำงานบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์	ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน	ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์	PNI	อันดับ	การจัดกลุ่ม	วิเคราะห์สภาพแวดล้อม	
						โอกาส	ภาวะคุกคาม
สภาพแวดล้อมภายนอก E - สภาพทางเศรษฐกิจมีผลต่อการทำงานบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรม	3.94	4.38	0.11	4	ต่ำ	1	
S - สภาพทางสังคมและวัฒนธรรมมีผลต่อการทำงานบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรม	3.94	4.45	0.13	3	สูง		3
P - สภาพทางการเมืองมีผลต่อการทำงานบำรุงสืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรม	3.83	4.40	0.14	2	สูง		2
T - สภาพทางเทคโนโลยีมีผลต่อการทำงานบำรุงสืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรม	3.81	4.39	0.15	1	สูง		1

จากตารางที่ 35 พบว่า ในด้านสภาพแวดล้อมภายนอกสภาพทางเทคโนโลยีมีผลต่อการทำงานบำรุงสืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรม มากที่สุด (PNI_{Modified} 0.15) รองลงมาคือ สภาพทางการเมืองมีผลต่อการทำงานบำรุงสืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรม (PNI_{Modified} 0.14) และ ลำดับสุดท้ายคือ สภาพทางเศรษฐกิจมีผลต่อการทำงานบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรม (PNI_{Modified} 0.11)

ตารางที่ 36 ผลการจัดกลุ่มความต้องการจำเป็นและการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของการ
บริหารงานของคณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย
โดยภาพรวม

การบริหารงานของคณะศิลปศึกษา สถาบัน บัณฑิตพัฒนศิลป์ เพื่อพัฒนาภาวะ ผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย	ค่าเฉลี่ย สภาพ ปัจจุบัน	ค่าเฉลี่ย สภาพที่ พึง ประสงค์	PNI	อันดับ	การ จัด กลุ่ม	วิเคราะห์สภาพแวดล้อม	
						จุดแข็ง	จุดอ่อน
1.การวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ นำไปสู่ การพัฒนาการเรียนการสอนด้าน นาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์	3.71	4.49	0.22	1	สูง		1
2.การบริการทางวิชาการศิลปวัฒนธรรม ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์แก่ ชุมชน	3.78	4.54	0.21	2	สูง		2
3. การจัดการศึกษาเพื่อผลิตครู ด้าน นาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ที่มี คุณสมบัติที่พึงประสงค์	3.84	4.57	0.19	4	ต่ำ	2	
4.การทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์	3.92	4.58	0.17	5	ต่ำ	1	

จากตารางที่ 36 พบว่า ความสำคัญของความต้องการการบริหารงานของคณะศิลปศึกษา
สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย ในเรื่องการวิจัย เพื่อสร้างองค์
ความรู้ นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ มากที่สุด (PNI_{Modified}
0.21) รองลงมาคือ การบริการทางวิชาการศิลปวัฒนธรรม ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์แก่ชุมชน
(PNI_{Modified} 0.20) และการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครู ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ที่มีคุณสมบัติที่
พึงประสงค์ และการจัดระบบการบริหารจัดการของคณะศิลปศึกษาให้มีประสิทธิภาพ (PNI_{Modified}
0.18) ตามลำดับ และลำดับสุดท้ายคือ การทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมด้าน
นาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ (PNI_{Modified} 0.17)

ตารางที่ 37 ผลการจัดกลุ่มความต้องการจำเป็นและการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมพันธกิจการวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์

การวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์	ค่าเฉลี่ย สภาพ ปัจจุบัน	ค่าเฉลี่ย สภาพที่พึงประสงค์	PNI	อันดับ	การจัดกลุ่ม	วิเคราะห์ สภาพแวดล้อม	
						จุดแข็ง	จุดอ่อน
1. บุคลิกภาพ	3.79	4.56	0.20	5	ต่ำ	3	
2. ความรู้	3.71	4.55	0.23	2	สูง		2
3. ทักษะ	3.74	4.51	0.20	6	ต่ำ	2	
4. เจตคติ	3.75	4.48	0.19	7	ต่ำ	1	
5. สื่อสาร	3.68	4.43	0.21	4	ต่ำ	4	
6. สัมพันธภาพ	3.61	4.43	0.24	1	สูง		1
7. คุณธรรม จริยธรรม	3.68	4.50	0.22	3	สูง		3

จากตารางที่ 37 พบว่า ความสำคัญของความต้องการการวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ ในด้านความรู้และด้านสัมพันธภาพมากที่สุด ($PNI_{Modified}$ 0.24) รองลงมาคือ ด้านความรู้และด้านคุณธรรมจริยธรรม ($PNI_{Modified}$ 0.22) และลำดับสุดท้ายคือ ด้านเจตคติ ($PNI_{Modified}$ 0.19)

ตารางที่ 38 ผลการจัดกลุ่มความต้องการจำเป็นและการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมพันธกิจการบริการทางวิชาการศิลปวัฒนธรรม ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์แก่ชุมชน วิเคราะห์ตามรายด้าน

การบริการทางวิชาการ ศิลปวัฒนธรรม ด้าน นาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ แก่ชุมชน	ค่าเฉลี่ย สภาพ ปัจจุบัน	ค่าเฉลี่ย สภาพที่พึง ประสงค์	PNI	อันดับ	การ จัด กลุ่ม	วิเคราะห์สภาพแวดล้อม	
						จุดแข็ง	จุดอ่อน
1 บุคลิกภาพ	3.85	4.52	0.16	7	ต่ำ	1	
2 ความรู้	3.91	4.59	0.17	6	ต่ำ	2	
3 ทักษะ	3.71	4.46	0.20	4	ต่ำ	4	
4 เจตคติ	3.79	4.60	0.22	2	สูง		2
5 สื่อสาร	3.63	4.57	0.25	1	สูง		1
6 สัมพันธภาพ	3.73	4.53	0.21	3	สูง		3
7 คุณธรรม จริยธรรม	3.85	4.57	0.18	5	ต่ำ	3	

จากตารางที่ 38 พบว่า ความสำคัญของความต้องการการบริการทางวิชาการศิลปวัฒนธรรม ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์แก่ชุมชน ในด้านการสื่อสาร มากที่สุด ($PNI_{Modified}$ 0.25) รองลงมา คือ ด้าน เจตคติและด้านสัมพันธภาพ ($PNI_{Modified}$ 0.21) และลำดับสุดท้ายคือ ด้านบุคลิกภาพ ($PNI_{Modified}$ 0.16)

ตารางที่ 39 ผลการจัดกลุ่มความต้องการจำเป็นและการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครู ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ที่มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์

การจัดการศึกษาเพื่อผลิตครู ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีต ศิลป์ที่มีคุณสมบัติที่พึง ประสงค์	ค่าเฉลี่ย สภาพ ปัจจุบัน	ค่าเฉลี่ย สภาพที่ พึง ประสงค์	PNI	อันดับ	การ จัด กลุ่ม	วิเคราะห์ สภาพแวดล้อม	
						จุดแข็ง	จุดอ่อน
1 บุคลิกภาพ	3.89	4.57	0.16	7	ต่ำ	1	
2 ความรู้	3.82	4.59	0.21	2	สูง		2
3 ทักษะ	3.68	4.48	0.22	1	สูง		1
4 เจตคติ	3.93	4.61	0.17	6	ต่ำ	2	
5 สื่อสาร	3.81	4.55	0.20	3	สูง		3
6 สัมพันธภาพ	3.88	4.59	0.18	5	ต่ำ	3	
7 คุณธรรม จริยธรรม	3.89	4.61	0.19	4	สูง		4

จากตารางที่ 39 พบว่า ความสำคัญของความต้องการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครู ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ที่มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ ในด้านทักษะมากที่สุด (PNI_{Modified} 0.22) รองลงมาคือ ด้านความรู้ (PNI_{Modified} 0.21) และด้านสื่อสาร (PNI_{Modified} 0.20) และลำดับสุดท้ายคือ ด้านบุคลิกภาพ (PNI_{Modified} 0.16)

ตารางที่ 40 ผลการจัดกลุ่มความต้องการจำเป็นและการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมพันธกิจการทำงาน บำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์

การทำงานบำรุง สืบสาน และ สร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรม ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และ คีตศิลป์	ค่าเฉลี่ย สภาพ ปัจจุบัน	ค่าเฉลี่ย สภาพที่พึง ประสงค์	PNI	อันดับ	การ จัด กลุ่ม	วิเคราะห์ สภาพแวดล้อม	
						จุด แข็ง	จุดอ่อน
1 บุคลิกภาพ	3.94	4.60	0.16	5	ต่ำ	3	
2 ความรู้	3.94	4.55	0.15	6	ต่ำ	2	
3 ทักษะ	3.92	4.58	0.18	3	สูง		3
4 เจตคติ	3.93	4.54	0.15	7	ต่ำ	1	
5 สื่อสาร	3.93	4.59	0.17	4	สูง		4
6 สัมพันธภาพ	3.83	4.54	0.20	1	สูง		1
7 คุณธรรม จริยธรรม	3.98	4.66	0.19	2	สูง		2

จากตารางที่ 40 พบว่า ความสำคัญของความต้องการการทำงานบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ ในด้านสัมพันธภาพ มากที่สุด ($PNI_{Modified}$ 0.20) รองลงมาคือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ($PNI_{Modified}$ 0.17) ถัดมาคือ ด้านการสื่อสาร ($PNI_{Modified}$ 0.16) และลำดับสุดท้ายคือ ด้านเจตคติ ($PNI_{Modified}$ 0.15)

ตอนที่ 4 ผลการร่างยุทธศาสตร์การบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

4.1 กำหนดร่างยุทธศาสตร์จากข้อสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จาก จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และภาวะคุกคาม จากการลำดับที่มีค่าความต้องการจำเป็นที่มีค่าดัชนี (PNI_{Modified}) ต่ำกว่า ค่าเฉลี่ยถือว่าเป็นจุดแข็งของความต้องการจำเป็นที่ต้องการพัฒนา ส่วนข้อมูลที่มีค่าดัชนีสูงกว่า ค่าเฉลี่ยแสดงถึงความต้องการที่ควรได้รับการพัฒนาถือว่าเป็นจุดอ่อน และต้องการนำเสนอ ยุทธศาสตร์จัดจุดอ่อนหรือลดจุดอ่อน มีรายละเอียด โดยเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากค่า คะแนน PNI_{Modified} จากมากที่สุดไปหาคะแนนน้อยสุด ดังนี้

ข้อสรุปผลการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และภาวะคุกคาม จากการลำดับที่มีค่าความต้องการจำเป็นที่มีค่าดัชนี (PNI_{Modified}) จากแบบสอบถามของการบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยเรียงลำดับดังนี้

ตารางที่ 41 ข้อสรุปผลการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และภาวะคุกคามของการบริหารพันธกิจ เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษา ในภาพรวม

โอกาส	ภาวะคุกคาม
1.สังคมและวัฒนธรรมมีผลต่อการบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษา 2.นโยบายและกฎระเบียบมีผลต่อการบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษา	1.เศรษฐกิจเป็นภาวะคุกคามต่อการบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษา 2.เทคโนโลยีเป็นภาวะคุกคามต่อการบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษา
จุดแข็ง	จุดอ่อน
1. การทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ 2. การจัดการศึกษาเพื่อผลิตครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์	1. การวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ดนตรีและคีตศิลป์ 2. การบริการวิชาการศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์แก่ชุมชน

ตารางที่ 42 ข้อสรุปผลการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และภาวะคุกคาม พันธกิจ การวิจัย เพื่อผลิตครูด้านนาฏศิลป์ ดนตรีและคีตศิลป์ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

โอกาส	ภาวะคุกคาม
<p>1.นโยบายและกฎระเบียบมีผลต่อการวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนครูด้านนาฏศิลป์ ดนตรีและคีตศิลป์</p>	<p>1.เศรษฐกิจเป็นอุปสรรคต่อการวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนครูด้านนาฏศิลป์ ดนตรีและคีตศิลป์</p> <p>2. สังคมและวัฒนธรรมเป็นอุปสรรคต่อการวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนครูด้านนาฏศิลป์ ดนตรีและคีตศิลป์</p> <p>3.เทคโนโลยีเป็นอุปสรรคต่อการวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนครูด้านนาฏศิลป์ ดนตรีและคีตศิลป์</p>
จุดแข็ง	จุดอ่อน
<p>ด้านเจตคติ</p> <p>1.ส่งเสริม มีความภาคภูมิใจในวิชาชีพครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์</p> <p>2. ส่งเสริมงานวิจัยเกี่ยวกับความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น และวิถีชีวิตชุมชนที่มีส่วนในการวางรากฐานการดำรงชีวิตของบุคคลในแต่ละท้องถิ่น</p> <p>3. เห็นคุณค่า ชื่นชม และยอมรับในความแตกต่างของค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณีไทย และประวัติศาสตร์ไทยตามแต่ละภูมิภาค</p>	<p>ด้านสัมพันธภาพ</p> <p>1. การติดตาม สืบสาน และสร้างสรรค์ ความก้าวหน้าของการแสดงนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์</p> <p>2. ให้อำนาจการยอมรับ ให้เกียรติแต่ละบุคคลด้วยใจที่เปิดกว้าง และความจริงใจ โดยใช้หลักความร่วมมือความสามัคคี</p> <p>3 เรื่องสิทธิหน้าที่ที่พึงกระทำของบุคคลตามกฎหมายที่กำหนดไว้</p>

ตารางที่ 43 ข้อเสนอผลการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และภาวะคุกคาม พันธกิจ การบริการวิชาการศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์

โอกาส	ภาวะคุกคาม
1. เศรษฐกิจเอื้อต่อการบริการวิชาการศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรีและคีตศิลป์ 2. สังคมและวัฒนธรรมเอื้อต่อการบริการวิชาการศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรีและคีตศิลป์	1. นโยบายและกฎระเบียบเป็นอุปสรรคต่อการบริการวิชาการศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรีและคีตศิลป์ด้านนาฏศิลป์ ดนตรีและคีตศิลป์ 2. เทคโนโลยีเป็นภาวะคุกคามมีผลต่อการบริการวิชาการศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรีและคีตศิลป์ด้านนาฏศิลป์ ดนตรีและคีตศิลป์
จุดแข็ง	จุดอ่อน
ด้านความรู้ 1. เรื่องที่มา ทำรำ วิธีการแสดง เพลง ภาษา วรรณคดี นาฏศิลป์ การละคร และดนตรี รวมทั้งการละเล่น ศิลปะการต่อสู้ของไทย 2. เรื่องค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณีไทยอย่างรอบรู้ และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกด้วยความเป็นเหตุเป็นผล 3. ความรู้เรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิถีการดำรงชีวิตแบบไทย	ด้านสื่อสาร 1. ทักษะการสื่อสารการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และนำเสนอที่เหมาะสมกับการแสดงให้แก่ชุมชน และสังคม 2. เรื่องการวิเคราะห์วิธีสื่อสาร และ วิเคราะห์เนื้อหา ของสิ่งที่พูดตามข้อเท็จจริงให้เหมาะสมกับค่านิยม และ ขนบธรรมเนียม ประเพณีไทย 3. คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการจัดบริการทางวิชาการเรื่องการแสดงออกทางวจนภาษา และอวจนภาษาในการสื่อสารให้เหมาะสมกับกาลเทศะ และบุคคลและรู้จักการสร้างบรรยากาศในการสื่อสารที่ดี

ตารางที่ 44 ข้อสรุปผลการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และภาวะคุกคาม พันธกิจ
การจัดการศึกษาเพื่อผลิตครูด้านนาฏศิลป์ ดนตรีและคีตศิลป์ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

โอกาส	ภาวะคุกคาม
1.การเปลี่ยนแปลงของสังคมและวัฒนธรรมมีผลต่อการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครูด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ 2.นโยบายและกฎระเบียบมีผลต่อการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครูด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์	1.เศรษฐกิจเป็นภาวะคุกคามต่อการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครูด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ 2. เทคโนโลยีเป็นภาวะคุกคามมีผลต่อการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครูด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์
จุดแข็ง	จุดอ่อน
ด้านบุคลิกภาพ 1. ความกล้าแสดงออก ทักษะการพูด มีความเชื่อมั่นในตนเอง และมีความมั่นคงทางอารมณ์ 2. รู้จักการดูแลรูปร่างหน้าตา และการแต่งกาย การแต่งหน้า และมีกิริยามารยาที่เหมาะสมกับค่านิยม และขนบธรรมเนียมประเพณีไทย 3. ความรับผิดชอบต่อตนเอง และส่วนรวม มีระเบียบวินัยและเคร่งครัดในกฎเกณฑ์ กฎหมาย	ด้านทักษะ 1. ทักษะการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ และความเชี่ยวชาญในศาสตร์วิชาชีพ นำไปสู่การประยุกต์ และบูรณาการกับศาสตร์อื่นๆได้อย่างเหมาะสม 2. ทักษะการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และนำไปสู่การแก้ไขปัญหา หรือตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นได้ 3. มีทักษะในการปฏิบัติตามค่านิยม และขนบธรรมเนียมประเพณีไทยที่มีความหลากหลายได้อย่างถูกต้อง และรับรู้สถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างเท่าทัน นำไปสู่การประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสม

ตารางที่ 45 ข้อเสนอผลการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และภาวะคุกคาม พันธกิจ การทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรีและคีตศิลป์

โอกาส	ภาวะคุกคาม
<p>O1. เศรษฐกิจเอื้อต่อการบริการทำนุบำรุงสืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรีและคีตศิลป์</p> <p>O2. สังคมและวัฒนธรรมเอื้อต่อทำนุบำรุงสืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรีและคีตศิลป์</p>	<p>1. นโยบายและกฎระเบียบเป็นอุปสรรคต่อทำนุบำรุงสืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรีและคีตศิลป์ด้านนาฏศิลป์ ดนตรีและคีตศิลป์</p> <p>2. เทคโนโลยีเป็นอุปสรรคต่อการทำนุบำรุงสืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรีและคีตศิลป์ด้านนาฏศิลป์ ดนตรีและคีตศิลป์</p>
จุดแข็ง	จุดอ่อน
<p>ด้านความรู้</p> <p>1. ความรู้ความเข้าใจในที่มา ทำราว วิธีการแสดง เพลง ภาษา วรรณคดี นาฏศิลป์ การละคร และดนตรี รวมทั้ง การละเล่น ศิลปะการต่อสู้ของไทย</p> <p>2. ความรู้ความเข้าใจในค่านิยมและขนบธรรมเนียม ประเพณีไทยด้านนาฏศิลป์ ดนตรีและคีตศิลป์อย่างรอบรู้ และเท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกด้วยความเป็นเหตุเป็นผล</p> <p>3. ความรู้เรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิถีการดำรงชีวิตแบบไทย</p>	<p>ด้านสัมพันธภาพ</p> <p>1. การประสานความเข้าใจ ความร่วมมือตามค่านิยม ขนบธรรมเนียม ประเพณี และประวัติศาสตร์ไทย ให้รู้จักตนเองและผู้อื่น</p> <p>2. รู้จักการยอมรับ ให้เกียรติบุคคลด้วยใจที่เปิดกว้างจริงใจ และให้เกิดมิตรภาพในสังคม โดยใช้หลักความร่วมมือ</p> <p>3. ให้รู้ถึงสิทธิหน้าที่ที่พึงกระทำของบุคคลตามกฎหมายที่กำหนดไว้</p>

ผลการร่างยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยผู้วิจัยมีการกำหนดยุทธศาสตร์ ดังนี้

กำหนดร่างยุทธศาสตร์การบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และภาวะคุกคาม ในรูปแบบ SWOT Matrix จากนั้นนำผลการวิเคราะห์ที่ได้มาคิดหายุทธศาสตร์ที่เหมาะสม ดังนี้

1) ข้อมูลจากการวิเคราะห์จุดแข็ง เริ่มจากการจับคู่ระหว่าง จุดแข็ง (Strengths) + โอกาส (Opportunities) จะได้เป็นคู่ของ SO นำมาวิเคราะห์ยุทธศาสตร์เพื่อเสริมจุดแข็ง

2) ข้อมูลจากการวิเคราะห์จุดแข็ง เริ่มจากการจับคู่ระหว่าง จุดแข็ง (Strengths) + ภาวะคุกคาม (Treats) จะได้เป็นคู่ของ ST นำมาวิเคราะห์ยุทธศาสตร์เพื่อเสริมจุดแข็งโดยนำจุดแข็งมาลดอุปสรรค

3) ข้อมูลจากการวิเคราะห์จุดอ่อน เริ่มจากการจับคู่ระหว่าง จุดอ่อน (Weakness) + โอกาส (Opportunities) จะได้เป็นคู่ของ WO นำมาวิเคราะห์ยุทธศาสตร์เพื่อลดหรือขจัดจุดอ่อน

4) ข้อมูลจากการวิเคราะห์จุดอ่อน เริ่มจากการจับคู่ระหว่าง จุดอ่อน (Weakness) + ภาวะคุกคาม (Weakness) จะได้เป็นคู่ของ WT นำมาวิเคราะห์ยุทธศาสตร์เพื่อลดหรือขจัดจุดอ่อนและป้องกันไม่ให้เกิดปัญหา

ผู้วิจัยสามารถสรุปตารางวิเคราะห์ SWOT MATRIX ได้ดังนี้

ตารางที่ 46 วิเคราะห์ SWOT MATRIX การกำหนดร่างยุทธศาสตร์การบริหารเพื่อพัฒนา
ภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ในภาพรวม

OT	O	T
<p>SW</p> <p>S</p> <p>1. การทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์</p> <p>2. การจัดการศึกษาเพื่อผลิตครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ที่มีคุณลักษณะที่</p> <p>พึงประสงค์</p>	<p>SO</p> <p>SO1. สังคมและวัฒนธรรมมีผลต่อการทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมด้าน นาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์</p> <p>SO2. นโยบายและกฎระเบียบมีผลต่อการทำนุ บำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมด้าน นาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์</p> <p>SO 3. สังคมและวัฒนธรรมการจัดการศึกษาเพื่อ ผลิตครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ที่มี คุณลักษณะที่</p> <p>พึงประสงค์</p> <p>SO4. นโยบายและกฎระเบียบมีผลต่อการจัด การศึกษาเพื่อผลิตครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ ที่มีคุณลักษณะที่</p> <p>พึงประสงค์</p>	<p>ST</p> <p>ST1. เศรษฐกิจเป็นภาวะคุกคามต่อการทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรม</p> <p>SO2.เทคโนโลยีเป็นภาวะคุกคามต่อการทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมด้าน นาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์</p> <p>ST3. เศรษฐกิจเป็นภาวะคุกคามต่อการจัด การศึกษาเพื่อผลิตครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ ที่มีคุณลักษณะที่</p> <p>พึงประสงค์</p> <p>SO4.เทคโนโลยีเป็นภาวะคุกคามต่อการจัด การศึกษาเพื่อผลิตครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ ที่มีคุณลักษณะที่</p> <p>พึงประสงค์</p>
<p>W</p> <p>1. การวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ไปสู่การ พัฒนาการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ดนตรีและ คีตศิลป์</p> <p>2. การบริการวิชาการศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์แก่ชุมชน</p>	<p>WO</p> <p>WO1. สังคมและวัฒนธรรมมีผลต่อการวิจัยเพื่อ สร้างองค์ความรู้ไปสู่การพัฒนาการเรียน การสอนด้านนาฏศิลป์ดนตรีและคีตศิลป์</p> <p>WO2. นโยบายและกฎระเบียบมีผลต่อการวิจัยเพื่อ สร้างองค์ความรู้ไปสู่การพัฒนาการเรียน การสอนด้านนาฏศิลป์ดนตรีและคีตศิลป์</p> <p>WO3. สังคมและวัฒนธรรมมีผลต่อการบริการ วิชาการศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และ คีตศิลป์แก่ชุมชน</p> <p>WO4. นโยบายและกฎระเบียบมีผลต่อการบริการ วิชาการศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และ คีตศิลป์แก่ชุมชน</p>	<p>WT</p> <p>WT1. เศรษฐกิจเป็นภาวะคุกคามต่อการวิจัยเพื่อ สร้างองค์ความรู้ไปสู่การพัฒนาการเรียน การสอนด้านนาฏศิลป์ดนตรีและคีตศิลป์</p> <p>WT2. เทคโนโลยีเป็นภาวะคุกคามต่อการวิจัยเพื่อ สร้างองค์ความรู้ไปสู่การพัฒนาการเรียน การสอนด้านนาฏศิลป์ดนตรีและคีตศิลป์</p> <p>WO3. สังคมและวัฒนธรรมมีผลต่อการบริการ วิชาการศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และ คีตศิลป์แก่ชุมชน</p> <p>WO4. นโยบายและกฎระเบียบมีผลต่อการบริการ วิชาการศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และ คีตศิลป์แก่ชุมชน</p>

จากตารางที่ 46 ผลการ SWOT MATRIX การบริหารตามพันธกิจของคณะศิลปศึกษา พบว่า

จุดแข็ง – โอกาส ได้แก่

SO1. สังคมและวัฒนธรรมมีผลต่อการทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์

SO2. นโยบายและกฎระเบียบมีผลต่อการทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์

SO 3. สังคมและวัฒนธรรมการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

SO 4. นโยบายและกฎระเบียบมีผลต่อการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

จุดแข็ง-ภาวะคุกคาม ได้แก่

ST1. เศรษฐกิจเป็นภาวะคุกคามต่อการทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรม

SO2. เทคโนโลยีเป็นภาวะคุกคามต่อการทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์

ST3. เศรษฐกิจเป็นภาวะคุกคามต่อการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

SO4. เทคโนโลยีเป็นภาวะคุกคามต่อการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

จุดอ่อน-โอกาส ได้แก่

WO1. สังคมและวัฒนธรรมมีผลต่อการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ดนตรีและคีตศิลป์

WO2. นโยบายและกฎระเบียบมีผลต่อการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ดนตรีและคีตศิลป์

WO3. สังคมและวัฒนธรรมมีผลต่อการบริการวิชาการศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์แก่ชุมชน

WO4. นโยบายและกฎระเบียบมีผลต่อการบริการวิชาการศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์แก่ชุมชน

จุดอ่อน-ภาวะคุกคาม ได้แก่

WT1. เศรษฐกิจเป็นภาวะคุกคามต่อการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้นำไปสู่การพัฒนาการเรียน การสอนด้านนาฏศิลป์ดนตรีและคีตศิลป์

WT2. เทคโนโลยีเป็นภาวะคุกคามต่อการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้นำไปสู่การพัฒนาการเรียน การสอนด้านนาฏศิลป์ดนตรีและคีตศิลป์

WO3. สังคมและวัฒนธรรมมีผลต่อการบริการวิชาการศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์แก่ชุมชน

WO4. นโยบายและกฎระเบียบมีผลต่อการบริการวิชาการศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์แก่ชุมชน

ตารางที่ 47 วิเคราะห์ SWOT MATRIX พันธกิจ การวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้นำไปสู่การ
พัฒนาการเรียนการสอนครูด้านนาฏศิลป์ ดนตรีและคีตศิลป์

<p>OT</p> <p>SW</p>	<p>O</p> <p>1.นโยบายและกฎระเบียบมีผลต่อการวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนครูด้านนาฏศิลป์ ดนตรีและคีตศิลป์</p>	<p>T</p> <p>1.เศรษฐกิจเป็นอุปสรรคต่อการวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนครูด้านนาฏศิลป์ ดนตรีและคีตศิลป์</p> <p>2. สังคมและวัฒนธรรมเป็นอุปสรรคต่อการวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนครูด้านนาฏศิลป์ ดนตรีและคีตศิลป์ 3.เทคโนโลยีเป็นอุปสรรคต่อการวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนครูด้านนาฏศิลป์ ดนตรีและคีตศิลป์</p>
<p>Sด้านเจตคติ</p> <p>S1.ส่งเสริม มีความภาคภูมิใจในวิชาชีพครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์</p> <p>S2. ส่งเสริมงานวิจัยเกี่ยวกับความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น และวิถีชีวิตชุมชนที่มีส่วนในกาวารากฐานการดำรงชีวิตของบุคคลในแต่ละท้องถิ่น</p> <p>S1. เห็นคุณค่า ชื่นชม และยอมรับในความแตกต่างของค่านิยม ขนบธรรมเนียม ประเพณีไทย และประวัติศาสตร์ไทยตามแต่ละภูมิภาค</p>	<p>SO</p> <p>SO1. กำหนดนโยบายการพัฒนาศักยภาพการเป็นสถาบันต้นแบบวิชาชีพครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์</p> <p>S1+S2+ Sw1+O1</p>	<p>ST</p> <p>ST1. สนับสนุนงบประมาณ แหล่งทุนจากภาครัฐและเอกชนในการเป็นผู้นำการวิจัยทางศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตในการทำวิจัยให้มีมาตรฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนและสังคมอย่างยั่งยืน</p> <p>S1+S2+T1+Sw1+T2</p>
<p>W ด้านสัมพันธภาพ</p> <p>W1. การติดตาม สืบสาน และสร้างสรรค์ความก้าวหน้าของการแสดงนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์</p> <p>W2. ให้รู้จักการยอมรับ ให้เกียรติแต่ละบุคคลด้วยใจที่เปิดกว้าง และความจริงใจ โดยใช้หลักความร่วมมือความสามัคคี</p> <p>W3 เรื่องสิทธิหน้าที่ที่พึงกระทำของบุคคลตามกฎหมายที่กำหนดไว้</p>	<p>WO1 การเพิ่มศักยภาพในการเป็นผู้นำการวิจัยและงานสร้างสรรค์ทางศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ และสร้างเครือข่ายการวิจัยในระดับชาติและนานาชาติ</p> <p>Ws1+Ws2+ +O1</p>	<p>WT 1</p> <p>การพัฒนาาระบบสารสนเทศเพื่อการวิจัยให้เป็นศูนย์กลางการค้นคว้า แลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ของชาติ</p> <p>WT1. ส่งเสริมการสร้างความเข้าใจ และสนับสนุนการขอคุ้มครองผลงานวิจัย และงานสร้างสรรค์ที่เป็นทรัพย์สินทางปัญญาและการรับรองการใช้ประโยชน์การวิจัย W1+Ws2+T1+T2</p>

ตารางที่ 48 วิเคราะห์ SWOT MATRIX พันธกิจ การบริการวิชาการศิลปวัฒนธรรมสอนด้าน
นาฏศิลป์ ดนตรีและคีตศิลป์

OT	O	T
<p>Sw</p>	<p>1.เศรษฐกิจเอื้อต่อการบริการวิชาการศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรีและคีตศิลป์</p> <p>2. สังคมและวัฒนธรรมเอื้อต่อการบริการวิชาการศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรีและคีตศิลป์</p>	<p>1.นโยบายและกฎระเบียบเป็นอุปสรรคต่อการบริการวิชาการศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรีและคีตศิลป์ด้านนาฏศิลป์ ดนตรีและคีตศิลป์</p> <p>2.เทคโนโลยีเป็นภาวะคุกคามมีผลต่อการบริการวิชาการศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรีและคีตศิลป์ด้านนาฏศิลป์ ดนตรีและคีตศิลป์</p>
<p>S</p> <p>ด้านความรู้</p> <p>S1. เรื่องที่มา ท่ารำ วิธีการแสดง เพลง ภาษาวรรณคดี นาฏศิลป์ การละคร และดนตรี รวมทั้งการละเล่น ศิลปะการต่อสู้ของไทย</p> <p>S2. เรื่องค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณีไทยอย่างรอบรู้ และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกด้วยความเป็นเหตุเป็นผล</p> <p>S3. ความรู้เรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิถีการดำรงชีวิตแบบไทย</p>	<p>SO</p> <p>SO1. การสร้างความร่วมมือกับชุมชนและสังคมจัดโครงการบริการวิชาการด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ให้สอดคล้องกับความต้องการ และบูรณาการกับวัฒนธรรมที่หลากหลาย เพื่อการพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน</p> <p>S1+S2+O1</p>	<p>ST</p> <p>ST1 จัดการบริการวิชาการกับการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ในวิชาการและวิชาชีพแก่ชุมชน</p> <p>S1+S2+S3+T1</p>
<p>Wด้านสื่อสาร</p> <p>W1. ทักษะการสื่อสารการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และนำเสนอที่เหมาะสมกับการแสดงให้แก่ชุมชน และสังคม</p> <p>W2. เรื่องการวิเคราะห์วิธีสื่อสาร และวิเคราะห์เนื้อหาของสิ่งที่พูดตามข้อเท็จจริงให้เหมาะสมกับค่านิยม และขนบธรรมเนียมประเพณีไทย</p> <p>W3. คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการจัดบริการทางวิชาการเรื่องการแสดงออกทางวจนภาษาและอวจนภาษาในการสื่อสารให้เหมาะสมกับกาลเทศะ และบุคคลและรู้จักการสร้างบรรยากาศในการสื่อสารที่ดี</p>	<p>WO</p> <p>WO1 พัฒนาทักษะการสื่อสารทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพเชื่อมโยงไปสู่ความเข้าใจอันดีงาม และใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ด้วยการสื่อสาร และนำเสนองานศิลปวัฒนธรรมอย่างสร้างสรรค์</p> <p>Ws1+W1+W2++O1+O2</p>	<p>WT</p> <p>WT1 ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีระบบจัดเก็บข้อมูลทางวัฒนธรรมการแสดงในระดับท้องถิ่นและในระดับชาติ</p> <p>W1+W2+T2</p>

ตารางที่ 50 วิเคราะห์ Swot Matrix พันธกิจ การทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์
ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรีและคีตศิลป์

OT	O	T
SW	<p>O1. เศรษฐกิจเอื้อต่อการบริการทำนุบำรุงสืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์</p> <p>O2. สังคมและวัฒนธรรมเอื้อต่อทำนุบำรุงสืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์</p>	<p>1. นโยบายและกฎระเบียบเป็นอุปสรรคต่อ ทำนุบำรุงสืบสาน และสร้างสรรค์ ศิลปวัฒนธรรม</p> <p>2. เทคโนโลยีเป็นอุปสรรคต่อการทำนุบำรุงสืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมด้าน นาฏศิลป์ ดนตรีและคีตศิลป์</p>
S	SO	ST
<p>ด้านความรู้</p> <p>S1. ความรู้ความเข้าใจในที่มา ทำรำ วิธีการแสดง เพลง ภาษา วรรณคดี นาฏศิลป์ การละคร และดนตรี รวมทั้งการเล่น ศิลปะการต่อสู้ของไทย</p> <p>S2. ความรู้ความเข้าใจในค่านิยมและขนบธรรมเนียม ประเพณีไทยด้านนาฏศิลป์ ดนตรีและคีตศิลป์อย่างรอบรู้ และเท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกด้วยความ เป็นเหตุเป็นผล</p> <p>S3. ความรู้เรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิถีการ ดำรงชีวิตแบบไทย</p>	<p>SO1. สนับสนุนการทำนุบำรุง สืบสานและ สร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมการแสดงของท้องถิ่นและ ของชาติ</p> <p>S1+ +O1</p>	<p>ST1 เสริมสร้างศักยภาพความร่วมมือจาก ชุมชนและสังคมสร้างความเข้าใจในเรื่อง ขนบธรรมเนียมประเพณี และวิถีการ ดำรงชีวิตแบบไทย เพื่อการสร้างสรรค์สัมพันธภาพ กับชุมชนและสังคมอย่างยั่งยืน</p> <p>S1+ S2+T1</p>
W	WO	WT
<p>ด้านสัมพันธภาพ</p> <p>W1. การประสานความเข้าใจ ความร่วมมือตาม ค่านิยมขนบธรรมเนียม ประเพณี และประวัติศาสตร์ ไทย ให้รู้จักตนเองและผู้อื่น</p> <p>W2. รู้จักการยอมรับ ให้เกียรติบุคคลด้วยใจที่เปิด กว้าง จริงใจ และให้เกิดมิตรภาพในสังคม โดยใช้หลัก ความร่วมมือ</p> <p>W3. ให้รู้ถึงสิทธิหน้าที่ที่พึงกระทำของบุคคลตาม กฎหมายที่กำหนดไว้</p>	<p>WO1. พัฒนาการแสดงด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และ คีตศิลป์เตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน</p> <p>W1+W2+W3+O1+O2</p>	<p>WT1. การพัฒนาสื่อเทคโนโลยีเพื่อ พัฒนาการแสดงศิลปวัฒนธรรมไทยด้าน นาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์และพัฒนา ภาพลักษณ์การแสดงไทยสู่ความเป็นสากล</p> <p>W1+W2+O1+O2</p>

ผลการร่างยุทธศาสตร์การบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยผู้วิจัยได้ทำการกำหนดยุทธศาสตร์ดังนี้

ตารางที่ 51 ร่างยุทธศาสตร์การบริหารงานตามพันธกิจเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของคณะศิลปศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

ประเด็นยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	แผนงาน/กิจกรรม
<p>ยุทธศาสตร์ที่ 1</p> <p>ยุทธศาสตร์เพิ่มศักยภาพการวิจัยและงานสร้างสรรค์เพื่อสร้างองค์ความรู้ไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพ และเป็นศูนย์กลางความเป็นเลิศทางวิชาการและวิชาชีพครูด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ให้เป็นที่ยอมรับในระดับชาติและระดับนานาชาติ</p>	<p>1. กลยุทธ์การพัฒนาศักยภาพการวิจัยวิชาชีพครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์เพื่อสร้างครูต้นแบบ</p>	<p>1. จัดโครงการพัฒนางานวิจัย และงานสร้างสรรค์เพื่อสร้างองค์ความรู้ไปสู่การพัฒนาบุคลากรเป็นผู้นำของครูศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์อาทิ ความภาคภูมิใจในวิชาชีพครู คุณลักษณะของครูศิลปะที่พึงประสงค์</p>
	<p>2. กลยุทธ์การยกระดับงานวิจัยให้มีมาตรฐานสากลเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนและสังคม</p>	<p>1. ส่งเสริมโครงการสร้างความร่วมมือด้านการวิจัย และงานสร้างสรรค์กับชุมชน และสังคมเพื่อสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น และวิถีชีวิตชุมชนที่มีส่วนในการวางรากฐานการดำรงชีวิตของบุคคลในแต่ละท้องถิ่นไปสู่การเพิ่มมูลค่า และการแก้ไขปัญหาตามความต้องการของชุมชน</p> <p>2. ส่งเสริมการทำวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการ เห็นคุณค่า ชื่นชม และยอมรับในความแตกต่างของค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณีไทย</p>

ตารางที่ 51 ร่างยุทธศาสตร์การบริหารงานตามพันธกิจเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย
ของคณะศิลปศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ (ต่อ)

ประเด็นยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	แผนงาน/กิจกรรม
		<p>และประวัติศาสตร์ไทยตามแต่ละภูมิภาคเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างเข้าใจ</p> <p>3. ส่งเสริมการจัดโครงการวิจัย และงานสร้างสรรค์ระหว่างอาจารย์ นักศึกษา และชุมชนเพื่อสร้างองค์ความรู้ด้วยการติดตาม สืบสาน และสร้างสรรค์ ความก้าวหน้าของการแสดงนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ทั้งในระดับชาติและนานาชาติ</p>
	<p>3. กลยุทธ์การเพิ่มศักยภาพในการเป็นผู้นำการวิจัยทางศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ และจัดหาพื้นที่เพื่อการเผยแพร่ผลงานวิจัยในระดับชาติและนานาชาติ</p>	<p>1. ส่งเสริมการจัดสร้างพื้นที่ของชุมชนแหล่งเรียนรู้สร้างความร่วมมือด้านการวิจัย และงานสร้างสรรค์กับชุมชน และสังคมเพื่อสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น และวิถีชีวิตชุมชนที่มีส่วนในการวางรากฐานการดำรงชีวิตของบุคคลในแต่ละท้องถิ่นไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์</p> <p>2. สนับสนุนงบประมาณการจัดหรือเข้าร่วมเผยแพร่งานวิจัย และงานสร้างสรรค์ระหว่างอาจารย์ นักศึกษา และชุมชนเพื่อสร้างองค์ความรู้ด้วยการติดตาม สืบสาน และสร้างสรรค์ ความก้าวหน้าของการแสดงนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ ไปสู่การพัฒนาการเรียน</p>

ตารางที่ 51 ร่างยุทธศาสตร์การบริหารงานตามพันธกิจเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย
ของคณะศิลปศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ (ต่อ)

ประเด็นยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	แผนงาน/กิจกรรม
	<p>4. กลยุทธ์การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการวิจัยในการจัดทำฐานข้อมูลให้เป็นศูนย์กลาง การค้นคว้า แลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ของชาติ</p>	<p>การสอนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ให้เป็นที่ยอมรับ</p> <p>1. จัดโครงการพัฒนาระบบฐานข้อมูลรวบรวมองค์ความรู้ของการวิจัยโดยประสานความร่วมมือจากอาจารย์ นักศึกษา และชุมชนในการติดตาม สืบสาน และสร้างสรรค์ความก้าวหน้าของการแสดงนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>2. จัดโครงการวิจัย และงานสร้างสรรค์ระหว่างอาจารย์ นักศึกษา และชุมชนเพื่อสร้างองค์ความรู้ด้วยการติดตาม สืบสาน และสร้างสรรค์ ความก้าวหน้าของการแสดงนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอน</p> <p>3. ส่งเสริมการทำวิจัย และงานสร้างสรรค์ให้รู้จัก</p> <p>การยอมรับให้เกียรติแต่ละบุคคล ด้วยใจที่เปิดกว้าง และความจริงใจ โดยใช้หลักความร่วมมือความสามัคคี</p>
	<p>5. กลยุทธ์การสนับสนุนการจัดสิทธิบัตรลิขสิทธิ์ งานวิจัยและงานสร้างสรรค์ และการรับรองการใช้ประโยชน์งานวิจัย</p>	<p>1. โครงการพัฒนางานวิจัย และงานสร้างสรรค์ เพื่อสร้างองค์ความรู้ไปสู่เรื่องสิทธิหน้าที่ที่พึงกระทำของบุคคลตามกฎหมาย</p>

ตารางที่ 51 ร่างยุทธศาสตร์การบริหารงานตามพันธกิจเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย
ของคณะศิลปศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ (ต่อ)

ประเด็นยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	แผนงาน/กิจกรรม
<p>ยุทธศาสตร์ 2</p> <p>ยุทธศาสตร์การเพิ่มศักยภาพการบริการวิชาการศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์อย่างมีส่วนร่วม และยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน และสังคม</p>	<p>1. กลยุทธ์การสร้างความร่วมมือกับชุมชน และสังคมจัดโครงการบริการวิชาการด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ให้สอดคล้องกับความต้องการ การแก้ไขปัญหาและบูรณาการกับวัฒนธรรมที่หลากหลายอย่างเหมาะสม</p> <p>ที่กำหนดไว้ไปสู่ทรัพย์สินทางปัญญา</p>	<p>1. ส่งเสริมการจัดกิจกรรมโครงการบริการทางวิชาการถ่ายทอดความรู้ เรื่องที่มา ทำราววิธีการแสดง เพลง ภาษา วรรณคดี นาฏศิลป์ การละคร และดนตรี รวมทั้งการละเล่นศิลปะ การต่อสู้ของไทยแก่ชุมชนและสังคม</p> <p>2. ส่งเสริมการจัดโครงการร่วมมือระหว่างอาจารย์ นักศึกษา และองค์กรภายนอกในการจัดบริการทางวิชาการให้ความรู้เรื่องค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณีไทยอย่างรอบรู้และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกด้วยความเป็นเหตุเป็นผล ชุมชน และสังคมนำไปสู่การเพิ่มคุณค่า และแก้ไขปัญหาของชุมชนอย่างเข้าถึง</p>
	<p>2. กลยุทธ์การพัฒนาทักษะการสื่อสารที่ดีเชื่อมโยงไปสู่ความเข้าใจอันดีงาม และใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ด้วยการสื่อสารและนำเสนองานศิลปวัฒนธรรมอย่างสร้างสรรค์</p>	<p>1. ส่งเสริมการจัดโครงการอบรมพัฒนาศักยภาพทักษะการสื่อสาร การฟังการพูด การอ่าน การเขียน และการนำเสนอที่เหมาะสมกับการแสดงให้แก่ชุมชน และสังคมเพื่อให้ถ่ายทอดองค์ความรู้ของตนเองได้อย่างสร้างสรรค์</p> <p>2. ส่งเสริมการจัดโครงการบริการวิชาการให้นักศึกษามีส่วนร่วมพัฒนาศักยภาพความรู้เรื่องการวิเคราะห์วิธีสื่อสารและวิเคราะห์เนื้อหาของสิ่งที่พูดตามข้อเท็จจริงให้เหมาะสมกับค่านิยมและขนบธรรมเนียมประเพณีไทย</p>

ตารางที่ 51 ร่างยุทธศาสตร์การบริหารงานตามพันธกิจเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย
ของคณะศิลปศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ (ต่อ)

ประเด็นยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	แผนงาน/กิจกรรม
		<p>แก่ชุมชนและสังคม</p> <p>3.ส่งเสริมการจัดโครงการบริการทางวิชาการให้นักศึกษา</p>
	<p>3.กลยุทธ์การจัดการบริการวิชาการเชื่อมโยงกับการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ด้านวิชาการและวิชาชีพแก่ชุมชน</p>	<p>1.ส่งเสริมจัดกิจกรรมโครงการบริการทางวิชาการฝึกประสบการณ์เรียนรู้ให้นักศึกษามีส่วนร่วมถ่ายทอดความรู้เรื่องที่มา ทำราวิธีการแสดง เพลง ภาษา วรรณคดี นาฏศิลป์ การละคร และดนตรี รวมทั้งการละเล่นศิลปะการต่อสู้ของไทยแก่ชุมชนและสังคม</p> <p>2. ส่งเสริมการนำองค์ความรู้จากบริการวิชาการมาบูรณาการกับการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์</p>
	<p>4. กลยุทธ์การพัฒนาระบบจัดเก็บข้อมูลทางวัฒนธรรมการแสดงของท้องถิ่นและชาติ เพื่อการศึกษา ค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ</p>	<p>1.ส่งเสริมการพัฒนาระบบจัดเก็บข้อมูลทางวัฒนธรรมบริการเพื่อการบริการทางวิชาการถ่ายทอดความรู้เรื่องที่มา ทำราวิธีการแสดง เพลง ภาษา วรรณคดี นาฏศิลป์ การละคร และดนตรี รวมทั้งการละเล่นศิลปะการต่อสู้ของไทยแก่ชุมชนและสังคม</p>

ตารางที่ 51 ร่างยุทธศาสตร์การบริหารงานตามพันธกิจเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย
ของคณะศิลปศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ (ต่อ)

ประเด็นยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	แผนงาน/กิจกรรม
<p>ยุทธศาสตร์ที่ 3</p> <p>ยุทธศาสตร์การยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาทั้งระบบเพื่อผลิตครูนาฏศิลป์ดนตรี และคีตศิลป์ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์</p>	<p>1. กลยุทธ์การพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครูด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ให้บุคลิกภาพให้เหมาะสมกับค่านิยมและวัฒนธรรมไทย</p>	<p>1. จัดโครงการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนา ความรู้ความเข้าใจในค่านิยมและขนบธรรมเนียมประเพณีไทยด้านนาฏศิลป์ดนตรีและคีตศิลป์อย่างรอบรู้และเท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกด้วยความเป็นเหตุเป็นผลแก่นักศึกษา</p> <p>2. ส่งเสริมการจัดการศึกษาที่เน้นการเรียนรู้ทักษะในศตวรรษที่ 21 ที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมไทยด้านทักษะสื่อสาร ทักษะการใช้และรู้เท่าทันเทคโนโลยี ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมที่เป็นค่านิยมที่พึงประสงค์ของคนไทย</p>
	<p>2. กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งภาครัฐและเอกชนในการเพิ่มศักยภาพการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครูด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ให้มีมาตรฐานสอดคล้องความต้องการของสังคม</p>	<p>1. จัดโครงการพัฒนาหลักสูตรสร้างความเป็นเลิศด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์เรื่องความรู้ความเข้าใจในที่มาทำรำ วิธีการแสดง เพลง ภาษา วรรณคดี และการละเล่นศิลปะการต่อสู้ของไทย</p> <p>2. จัดโครงการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ ในการสร้างความรู้ความเข้าใจในภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิถีการดำรงชีวิตแบบไทย</p>

ตารางที่ 51 ร่างยุทธศาสตร์การบริหารงานตามพันธกิจเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย
ของคณะศิลปศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ (ต่อ)

ประเด็นยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	แผนงาน/กิจกรรม
		3. ส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์อย่างเข้าถึง เข้าใจ และ ค้นคว้าเพิ่มเติมได้ด้วยตนเอง
	3. กลยุทธ์การส่งเสริมการจัดการศึกษาที่หลากหลายในการพัฒนาทักษะทางวิชาการและวิชาชีพเพื่อเพิ่มขีดความสามารถ ด้านนาฏศิลป์ดนตรีและคีตศิลป์ให้ เป็นที่ยอมรับในระดับชาติ และ ระดับนานาชาติ	1. สนับสนุนให้นักศึกษา และ บุคลากรได้รับประสบการณ์ และ ทักษะการชมการแสดงด้าน นาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ที่ เชื่อมโยงสู่การเรียนรู้ที่หลากหลาย 2. ส่งเสริมการจัดดำเนินงาน ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ทั้งในระดับชาติและ นานาชาติ อาทิ การจัดประชุม เสวนา และการสร้างพื้นที่การแสดง 3. จัดโครงการพัฒนาการจัดการ เรียนการสอนโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน การเรียนรู้ ในการสร้างความรู้ความ เข้าใจในภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิถี การดำรงชีวิตแบบไทย
	4. กลยุทธ์การ สร้างเครือข่ายความร่วมมือจากชุมชนและสังคมเป็น ฐานการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การศึกษาวิถีวัฒนธรรมและภูมิ ปัญญาไทยอย่างเข้าใจเพื่อการอยู่ ร่วมกันอย่างสันติ	1. ส่งเสริมการจัดโครงการเรียนรู้สู่ ชุมชนปลูกฝังการสร้างจิตสำนึก รู้จัก การยอมรับให้เกียรติบุคคลด้วยใจที่ เปิดกว้าง จริงใจ และให้เกิด มิตรภาพในสังคมโดยใช้หลักความ ร่วมมือและรู้ถึงสิทธิหน้าที่ที่พึง กระทำของบุคคลตามกฎหมายที่ กำหนดไว้

ตารางที่ 51 ร่างยุทธศาสตร์การบริหารงานตามพันธกิจเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย
ของคณะศิลปศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ (ต่อ)

ประเด็นยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	แผนงาน/กิจกรรม
		<p>2. ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการประสานความเข้าใจ ความร่วมมือตามค่านิยม ขนบธรรมเนียม ประเพณีและประวัติศาสตร์ไทย ให้รู้จักตนเอง และผู้อื่น</p>
<p>ยุทธศาสตร์ที่ 4</p> <p>ยุทธศาสตร์ เสริมสร้างประสิทธิภาพการทำงานบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์เพื่อเป็น ศูนย์กลางการเรียนรู้อย่างยั่งยืน และพัฒนาภาพลักษณ์การแสดงของไทย</p>	<p>1. กลยุทธ์การสนับสนุนการทำนุบำรุงสืบสานและสร้างสรรค์ ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ของท้องถิ่น และของชาติ</p>	<p>1.สนับสนุนการจัดโครงการทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ในการเพิ่มศักยภาพความรู้ความเข้าใจในที่มาทำรำ วิธีการแสดง เพลง ภาษาวรรณคดี นาฏศิลป์ การละคร และดนตรีรวมทั้งการละเล่น ศิลปะการต่อสู้ของไทยแก่นักศึกษาและบุคลากร</p> <p>2. ส่งเสริมการจัดโครงการเรียนรู้ระหว่างนักศึกษา และบุคลากรกับชุมชนเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจในภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทยให้รู้จักตนเองและผู้อื่น</p>
	<p>2. กลยุทธ์การเสริมสร้างศักยภาพความร่วมมือจากชุมชนและสังคมสร้างความเข้าใจในเรื่อง ขนบธรรมเนียมประเพณี และวิถีการดำรงชีวิตแบบไทย เพื่อการสร้างสัมพันธ์ภาพกับชุมชนและสังคมอย่างยั่งยืน</p>	<p>1.ส่งเสริมการจัดโครงการสร้างเครือข่ายร่วมมือระหว่างอาจารย์ นักศึกษา และชุมชนพัฒนาความรู้ความเข้าใจในค่านิยมและขนบธรรมเนียมประเพณีไทยเพื่อการทำงานบำรุง สืบสาน และ</p>

ตารางที่ 51 ร่างยุทธศาสตร์การบริหารงานตามพันธกิจเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย
ของคณะศิลปศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ (ต่อ)

ประเด็นยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	แผนงาน/กิจกรรม
		<p>สร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์ดนตรี และคีตศิลป์อย่างรอบรู้และเท่าทัน การเปลี่ยนแปลงของโลก</p> <p>2. สร้างศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้ นักศึกษาลงพื้นที่เรียนรู้ด้วยการ ประสานความเข้าใจ ความร่วมมือ ตามค่านิยมขนบธรรมเนียม ประเพณีและประวัติศาสตร์ไทย ให้ รู้จักตนเองและผู้อื่น</p> <p>3. จัดโครงการการเรียนรู้สู่ชุมชน ปลุกฝังจิตสำนึกนักศึกษาทำนุบำรุง และสร้างสรรค์ให้รู้จักการยอมรับให้ เกียรติบุคคลด้วยใจที่เปิดกว้าง จริงใจ และให้เกิดมิตรภาพในสังคม โดยใช้หลักความร่วมมือและรู้ถึง สิทธิหน้าที่ที่พึงกระทำของบุคคล ตามกฎหมายที่กำหนดไว้</p>
	<p>3. กลยุทธ์การพัฒนาภาพลักษณ์ การแสดงด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์เตรียมความพร้อมสู่ ประชาคมอาเซียนและพัฒนา ภาพลักษณ์การของไทยสู่สากล</p>	<p>1. ส่งเสริมการจัดโครงการทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ความรู้ความ เข้าใจในที่มาทำรำ วิธีการแสดง เพลง ภาษา วรรณคดี นาฏศิลป์ การละคร และดนตรีรวมทั้ง การละเล่น ศิลปะการต่อสู้ของไทย</p> <p>2. ส่งเสริมการจัดโครงการสร้าง เครือข่ายร่วมมือระหว่างอาจารย์ นักศึกษา และชุมชนทำนุบำรุง สืบ สาน และสร้างสรรค์ความรู้ความ เข้าใจในค่านิยมและ</p>

ตารางที่ 51 ร่างยุทธศาสตร์การบริหารงานตามพันธกิจเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย
ของคณะศิลปศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ (ต่อ)

ประเด็นยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	แผนงาน/กิจกรรม
		<p>ขนบธรรมเนียมประเพณีไทยด้านนาฏศิลป์ดนตรีและคีตศิลป์อย่างรอบรู้และเท่าทัน</p> <p>การเปลี่ยนแปลงของโลกด้วยความเป็นเหตุเป็นผล</p> <p>ประวัติศาสตร์ไทย ให้รู้จักตนเองและผู้อื่น</p> <p>3.สร้างศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้นักศึกษาลงพื้นที่เรียนรู้ด้วยการประสานความเข้าใจ ความร่วมมือตามค่านิยมขนบธรรมเนียมประเพณีและประวัติศาสตร์ไทย ให้รู้จักตนเองและผู้อื่น</p>
	<p>4. กลยุทธ์การพัฒนาสื่อเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาการแสดงศิลปวัฒนธรรมไทยด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์และพัฒนาภาพลักษณ์การของไทยสู่ความเป็นสากล</p>	<p>1.โครงการพัฒนาสื่อเทคโนโลยีทางศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ให้ไปสู่ความเป็นสากล</p> <p>2. ส่งเสริมการสร้างพื้นที่การเรียนรู้ภายในองค์กรเพื่อให้เป็นแหล่งศึกษาทางวัฒนธรรมการแสดงชั้นนำของชาติ</p>

ตอนที่ 5 ผลการประเมินร่างยุทธศาสตร์การบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

5.1 การตรวจสอบร่างยุทธศาสตร์ผู้วิจัยได้ดำเนินการในด้านความถูกต้อง และความครอบคลุมของเนื้อหา ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และประโยชน์ของยุทธศาสตร์ โดยการจัดประชุมแบบ Focus group โดยเชิญผู้เชี่ยวชาญ 7 ท่าน ประกอบด้วย นักการศึกษา ผู้บริหาร อาจารย์

มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ยุทธศาสตร์มีความครอบคลุมกับการบริการเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย แต่เนื้อหาที่เขียนในแผนกว้างไป ควรมีการลงรายละเอียดของแนวทางการจัดกิจกรรมให้ชัดเจนมากขึ้น
2. ควรมีการตั้งชื่อแผนงานของแต่ละพันธกิจที่อ่านแล้วเป็นคำเชิงรุกที่ต้องเร่งรีบพัฒนา หรืออาจนำคำว่ายกระดับคุณภาพมาใช้ก็ได้กับทุกยุทธศาสตร์
3. ควรใช้ภาษาที่กระชับอ่านแล้วได้ใจความ
4. การในการแผนโครงการให้ล้ากับยุทธศาสตร์รองด้วย เช่นถ้าพูดถึงความเป็นนานาชาติแผนก็ต้องไปสู่ความเป็นนานาชาติไม่ใช่แค่ระดับชาติ
5. ให้เปลี่ยน กลยุทธ์ มาเป็นยุทธศาสตร์ น่าจะเหมาะสมกว่าจะได้ใช้คำให้เป็นทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 52 การนำเสนอยุทธศาสตร์การบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของ
นักศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

ประเด็นยุทธศาสตร์	ยุทธศาสตร์	แผนงานยกระดับคุณภาพ การจัดการศึกษา	กิจกรรม
<p>ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1</p> <p>ยกระดับคุณภาพการวิจัย และงานสร้างสรรค์ ให้ เป็นศูนย์กลางความเป็น เลิศทางด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ให้เป็น ที่ยอมรับในระดับชาติ และระดับนานาชาติ</p>	<p>1. ยุทธศาสตร์พัฒนา ศักยภาพการเป็น สถาบันต้นแบบวิชาชีพ ครูนาฏศิลป์ ดนตรี และ คีตศิลป์</p>	<p>1. โครงการพัฒนางานวิจัย และงานสร้างสรรค์เพื่อสร้าง องค์ความรู้ไปสู่ความเป็นเลิศ ในระดับชาติและนานาชาติใน การเป็นผู้นำของครู ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์</p>	<p>1.อบรมเชิง ปฏิบัติการงานวิจัย และงานสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาศักยภาพ องค์กรสู่ความเป็น สถาบันต้นแบบ วิชาชีพครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์</p>
	<p>2. ยุทธศาสตร์พัฒนาขีด ความสามารถบุคลากร และนักศึกษาในการทำ วิจัยให้มีมาตรฐานเพื่อ พัฒนาคุณภาพชีวิตของ คนในชุมชนและสังคม อย่างยั่งยืน</p>	<p>1. โครงการสร้างความร่วมมือ ด้านการวิจัย และงาน สร้างสรรค์กับชุมชน และ สังคมเพื่อสร้างองค์ความรู้ เกี่ยวกับความสำคัญของภูมิ ปัญญาท้องถิ่น และวิถีชีวิต ชุมชนที่มีส่วนในการ วางรากฐานการดำรงชีวิตของ บุคคลในแต่ละท้องถิ่นไปสู่การ เพิ่มมูลค่า และการแก้ไข ปัญหาตามความต้องการของ ชุมชน</p> <p>2. โครงการการทำวิจัยและ งานสร้างสรรค์เพื่อสร้างองค์ ความรู้เกี่ยวกับการ เห็นคุณค่า ชื่นชม และยอมรับในความ แตกต่างของค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณีไทย และประวัติศาสตร์ไทย</p>	<p>1.งานวิจัยและงาน สร้างสรรค์ด้าน นาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ที่ ตอบสนองความ ต้องการของ ชุมชน</p> <p>2.จัดเผยแพร่ งานวิจัยและงาน สร้างสรรค์ที่นำไปใช้ ประโยชน์และ นำไปสู่การเพิ่ม มูลค่า และการแก้ไข ปัญหาของชุมชน และสังคม</p>

ตารางที่ 52 การนำเสนอยุทธศาสตร์การบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ (ต่อ)

ประเด็นยุทธศาสตร์	ยุทธศาสตร์	แผนงานยกระดับคุณภาพงานวิจัยและงานสร้างสรรค์	กิจกรรม
		<p>ตามแต่ละภูมิภาคเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างเข้าใจ</p> <p>3.โครงการนำเสนอผลงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ระหว่างอาจารย์ นักศึกษา และชุมชน เพื่อสร้างองค์ความรู้</p> <p>ด้วยการติดตาม สืบสาน และสร้างสรรค์ความก้าวหน้าของการแสดงนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ทั้งในระดับชาติและนานาชาติ</p>	
	<p>3. ยุทธศาสตร์เพิ่มศักยภาพในการเป็นผู้นำการวิจัยและงานสร้างสรรค์ทางศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ และสร้างเครือข่ายการวิจัยในระดับชาติและนานาชาติ</p>	<p>1. โครงการจัดสร้างเครือข่ายระหว่างประเทศในการสร้างความร่วมมือด้านการวิจัยและงานสร้างสรรค์กับนานาชาติเพื่อสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น และวิถีชีวิตชุมชนที่มีส่วนในการวางรากฐานการดำรงชีวิตของบุคคลในแต่ละท้องถิ่นไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์</p>	<p>1.วารสารทางศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ระดับชาติและนานาชาติ</p> <p>2.เจรจาสร้างความร่วมมือจากองค์กรภายในและภายนอกในการสนับสนุนทุนวิจัย</p>

ตารางที่ 52 การนำเสนอยุทธศาสตร์การบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของ
นักศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ (ต่อ)

ประเด็นยุทธศาสตร์	ยุทธศาสตร์	แผนงานยกระดับคุณภาพ งานวิจัยและงานสร้างสรรค์	กิจกรรม
		<p>2.โครงการจัดหาแหล่งทุนทั้งภายในและภายนอกองค์กรในการจัด หรือเข้าร่วมเผยแพร่ งานวิจัย และงานสร้างสรรค์ ของอาจารย์ และนักศึกษา เพื่อสร้างองค์ความรู้ด้วยการติดตาม สืบสาน และสร้างสรรค์ ความก้าวหน้าของการแสดงนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ ให้เป็นที่ยอมรับทั้งในระดับชาติและนานาชาติ</p>	
	<p>4.ยุทธศาสตร์พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการวิจัยให้เป็นศูนย์กลางการค้นคว้า แลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ของชาติ</p>	<p>1. โครงการพัฒนาระบบฐานข้อมูลรวบรวมองค์ความรู้ของการวิจัยโดยประสานความร่วมมือจากอาจารย์ นักศึกษา และชุมชนในการติดตาม สืบสาน และสร้างสรรค์ ความก้าวหน้าของการแสดงนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์</p>	<p>1.พัฒนาระบบและฐานข้อมูลวิจัยด้านนาฏศิลป์ดนตรี และคีตศิลป์ เพื่อการพัฒนาการเรียนการสอน และเป็นศูนย์กลางการค้นคว้า</p>

ตารางที่ 52 การนำเสนอยุทธศาสตร์การบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของ
นักศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ (ต่อ)

ประเด็นยุทธศาสตร์	ยุทธศาสตร์	แผนงานยกระดับคุณภาพ งานวิจัยและงานสร้างสรรค์	กิจกรรม
		<p>ไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>2. ส่งเสริมการทำวิจัย และงานสร้างสรรค์ให้รู้จัก</p> <p>การยอมรับให้เกียรติแต่ละบุคคลด้วยใจที่เปิดกว้าง</p>	<p>แลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางศิลปวัฒนธรรมของชาติ</p>
	<p>5.ยุทธศาสตร์ส่งเสริมการจดสิทธิบัตรลิขสิทธิ์งานวิจัยและงานสร้างสรรค์ และการรับรองการใช้ประโยชน์งานวิจัย</p>	<p>และความจริงใจโดยใช้หลักความร่วมมือความสามัคคี</p> <p>1.โครงการพัฒนาให้ความรู้เรื่องสิทธิหน้าที่ที่พึงกระทำของบุคคลตามกฎหมายที่กำหนดไว้ไปสู่การเป็นทรัพย์สินทางปัญญา การจดสิทธิบัตรลิขสิทธิ์งานวิจัยและงานสร้างสรรค์ และการรับรองการใช้ประโยชน์งานวิจัย</p>	<p>นาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ของชาติ</p> <p>1. อบรมความรู้และการจดสิทธิบัตรงานวิจัยและงานสร้างสรรค์</p>

ตารางที่ 52 การนำเสนอยุทธศาสตร์การบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ (ต่อ)

ประเด็นยุทธศาสตร์	ยุทธศาสตร์	แผนงานยกระดับคุณภาพงานบริการวิชาการ	กิจกรรม
<p>ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 ยกระดับคุณภาพการบริการวิชาการ ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์อย่างมีส่วนร่วม และคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน และสังคม</p>	<p>1. ยุทธศาสตร์สร้างความร่วมมือกับชุมชน และสังคมจัดโครงการบริการวิชาการด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ให้สอดคล้องกับความต้องการ และบูรณาการกับวัฒนธรรมที่หลากหลายเพื่อการพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน</p>	<p>1.โครงการบริการทางวิชาการถ่ายทอดความรู้เรื่องที่มา ทำราวีธีการแสดง เพลง ภาษา วรรณคดี นาฏศิลป์ การละคร และดนตรี รวมทั้งการละเล่นศิลปะการต่อสู้ของไทยแก่ชุมชนและสังคม</p> <p>2.โครงการร่วมมือระหว่างอาจารย์ นักศึกษา และองค์กรภายนอกในการจัดบริการทางวิชาการให้ความรู้เรื่องค่านิยมขนบธรรมเนียมประเพณีไทยอย่างรอบรู้และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกด้วยความเป็นเหตุเป็นผลชุมชนและสังคมนำไปสู่การเพิ่มคุณค่า และแก้ไขปัญหาของชุมชนอย่างเข้าถึง</p>	<p>1. จัดบริการวิชาการที่ตอบสนองความต้องการของชุมชนและสังคมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์นำไปสู่การเพิ่มคุณค่า และแก้ไขปัญหาของชุมชน</p>

ตารางที่ 52 การนำเสนอยุทธศาสตร์การบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ (ต่อ)

ประเด็นยุทธศาสตร์	ยุทธศาสตร์	แผนงานยกระดับคุณภาพการบริการวิชาการ	กิจกรรม
	<p>2.ยุทธศาสตร์พัฒนาทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพเชื่อมโยงไปสู่ความเข้าใจอันดีงาม และใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ด้วยการสื่อสาร และนำเสนองานศิลปวัฒนธรรมอย่างสร้างสรรค์</p>	<p>1.โครงการอบรมพัฒนาศักยภาพทักษะการสื่อสารการฟังการพูด การอ่าน การเขียน และการนำเสนอที่เหมาะสมกับการแสดงให้แก่ชุมชน และสังคม เพื่อให้ถ่ายทอดองค์ความรู้ของตนเองได้อย่างสร้างสรรค์</p>	<p>1. อบรมพัฒนาศักยภาพทักษะการสื่อสารการฟังการพูด การอ่าน การเขียน และการนำเสนอการแสดงให้แก่ชุมชน และสังคม</p>
		<p>2. โครงการบริการวิชาการให้นักศึกษามีส่วนร่วมพัฒนาศักยภาพความรู้เรื่องการวิเคราะห์วิธีสื่อสารและวิเคราะห์เนื้อหาของสิ่งที่พูดตามข้อเท็จจริงให้เหมาะสมกับค่านิยมและขนบธรรมเนียมประเพณีไทยแก่ชุมชนและสังคม</p> <p>3. โครงการบริการทางวิชาการให้นักศึกษามีส่วนร่วมพัฒนาทักษะในเรื่องการแสดงออกทางวจนภาษาและอวจนภาษาในการสื่อสารให้เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคลและรู้จักสร้างบรรยากาศในการสื่อสารที่ดีแก่ชุมชนและสังคม</p>	<p>2.จัดบริการวิชาการศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ภาพของชุมชน</p>

ตารางที่ 52 การนำเสนอยุทธศาสตร์การบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ (ต่อ)

ประเด็นยุทธศาสตร์	ยุทธศาสตร์	แผนงานยกระดับคุณภาพการบริการวิชาการ	กิจกรรม
	3.ยุทธศาสตร์จัดการบริการวิชาการเชื่อมโยงกับการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ ด้านวิชาการและวิชาชีพแก่ชุมชน	1.โครงการบริการทางวิชาการฝึกประสบการณ์เรียนรู้ให้นักศึกษามีส่วนร่วมถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องที่มา ทำราววิธีการแสดง เพลง ภาษา วรรณคดี นาฏศิลป์ การละคร และดนตรี รวมทั้งการละเล่นศิลปะการต่อสู้ของไทยแก่ชุมชนและสังคม และเชื่อมโยงไปสู่การจัดการเรียนการสอน	1.จัดบริการวิชาการที่บูรณาการกับการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ที่สร้างความรู้ให้แก่ชุมชนและสังคม 2. นำองค์ความรู้จากการบริการวิชาการมาบูรณาการกับการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์
	4. พัฒนาระบบจัดเก็บข้อมูลทางวัฒนธรรมการแสดงในระดับท้องถิ่นและในระดับชาติ เพื่อการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ	1.โครงการพัฒนาระบบจัดเก็บข้อมูลทางวัฒนธรรมบริการเพื่อการบริการทางวิชาการถ่ายทอดความรู้เรื่องที่มา ทำราววิธีการแสดง เพลง ภาษา วรรณคดี นาฏศิลป์ การละคร และดนตรี รวมทั้งการละเล่นศิลปะการต่อสู้ของไทยแก่ชุมชนและสังคม	1.พัฒนาระบบฐานข้อมูลทางวัฒนธรรมเพื่อการบริการวิชาการด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์

ตารางที่ 52 การนำเสนอยุทธศาสตร์การบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของ
นักศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ (ต่อ)

ประเด็นยุทธศาสตร์	ยุทธศาสตร์	แผนงานยกระดับคุณภาพ การจัดการศึกษา	กิจกรรม
<p>ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3</p> <p>ยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาทั้งระบบเพื่อผลิตครูนาฏศิลป์ดนตรีและคีตศิลป์ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์</p>	<p>1. ยุทธศาสตร์สร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งภาครัฐและเอกชนในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อผลิตครูด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ให้มีคุณลักษณะทางวิชาการและวิชาชีพ สอดคล้องกับความต้องการของสังคม</p>	<p>1. โครงการเครือข่ายความร่วมมือจากภาครัฐและเอกชน ระดมความคิดโดยใช้ชุมชนเป็นฐานการพัฒนาหลักสูตรในการสร้างความรู้ความเข้าใจในภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิถีการดำรงชีวิตแบบไทย</p> <p>2. โครงการพัฒนาหลักสูตรสร้างความเป็นเลิศด้านนาฏศิลป์ ดนตรีและคีตศิลป์ เรื่องความรู้ความเข้าใจในที่มาทำรำ วิธีการแสดง เพลง ภาษา วรรณคดี และการละเล่น ศิลปะการต่อสู้ของไทย</p>	<p>1. ระดมความคิดเตรียมความพร้อมการพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน</p> <p>2. พัฒนาหลักสูตรสู่ความเป็นเลิศ</p>
	<p>2. ยุทธศาสตร์พัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อผลิตครูด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ให้บุคลากรให้เหมาะสมกับค่านิยมและวัฒนธรรมไทย</p>	<p>1. โครงการส่งเสริมการจัดการศึกษาที่เน้นการเรียนรู้ทักษะในศตวรรษที่ 21 ที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมไทย ด้าน ทักษะสื่อสาร ทักษะการใช้และรู้เท่าทันเทคโนโลยี ค่านิยมคุณธรรมจริยธรรมที่เป็นค่านิยมที่พึงประสงค์ของคนไทย</p>	<p>1. พัฒนาศักยภาพองค์กรและระดมความคิดสู่การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมไทย</p>

ตารางที่ 52 การนำเสนอยุทธศาสตร์การบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของ
นักศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ (ต่อ)

ประเด็นยุทธศาสตร์	ยุทธศาสตร์	แผนงานยกระดับคุณภาพการ จัดการศึกษา	กิจกรรม
		<p>2 โครงการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนา ความรู้ความเข้าใจในค่านิยมและขนบธรรมเนียมประเพณีไทย ด้านนาฏศิลป์ดนตรีและคีตศิลป์ อย่างรอบรู้และเท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกด้วยความ เป็นเหตุเป็นผลแก่นักศึกษา</p> <p>3 โครงการพัฒนานวัตกรรมการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์อย่างเข้าถึง เข้าใจ และค้นคว้าได้ด้วยตนเอง</p>	<p>2.อบรมเชิงปฏิบัติการ พัฒนาศักยภาพครู การจัดการเรียนรู้ด้าน นาฏศิลป์ ดนตรี และ คีตศิลป์</p> <p>3. พัฒนาสื่อและ นวัตกรรมการสอน เพื่อการเรียนรู้ด้วย ตนเอง</p>
	<p>3. ยุทธศาสตร์พัฒนา ทักษะทางวิชาการ และวิชาชีพเพื่อเพิ่ม ชีตความสามารถด้าน นาฏศิลป์ดนตรีและคีต ศิลป์ให้เป็นที่ยอมรับ ในระดับชาติ และ ระดับนานาชาติ</p>	<p>1. โครงการเสริมสร้าง ประสพการณ์ทางการแสดงที่ หลากหลายให้แก่ศึกษา และ บุคลากรในการสร้าง สุนทรียภาพ การเรียนรู้แสดง ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และ คีตศิลป์ที่เชื่อมโยงสู่การเรียนรู้</p>	<p>1. เสริมสร้าง ประสพการณ์การ แสดงเพื่อสร้าง สุนทรียภาพและการ เรียนรู้ที่หลากหลาย</p> <p>2.อบรมเชิงปฏิบัติการ พัฒนาศักยภาพครู การจัดการเรียนรู้ด้าน นาฏศิลป์ ดนตรี และ คีตศิลป์</p>

ตารางที่ 52 การนำเสนอยุทธศาสตร์การบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของ
นักศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ (ต่อ)

ประเด็นยุทธศาสตร์	ยุทธศาสตร์	แผนงานยกระดับคุณภาพการ จัดการศึกษา	กิจกรรม
		<p>2 โครงการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนา ความรู้ความเข้าใจในค่านิยมและขนบธรรมเนียมประเพณีไทย ด้านนาฏศิลป์ดนตรีและคีตศิลป์ อย่างรอบรู้และเท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกด้วยความ เป็นเหตุเป็นผลแก่นักศึกษา</p> <p>3 โครงการพัฒนานวัตกรรมการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์อย่างเข้าถึง เข้าใจ และค้นคว้าได้ด้วยตนเอง</p>	<p>3. พัฒนาสื่อและ นวัตกรรมการสอน เพื่อการเรียนรู้ด้วย ตนเอง</p>
	<p>4.ยุทธศาสตร์สร้าง ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และสังคมเป็นฐานการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ การศึกษาวิถี วัฒนธรรมและภูมิ ปัญญาไทยอย่างเข้าใจ เพื่อการอยู่ร่วมกัน อย่างสันติ</p>	<p>1. โครงการเรียนรู้สู่ชุมชน ปลุกฝังการสร้างจิตสำนึก รู้จัก การยอมรับให้เกียรติบุคคลด้วย ใจที่เปิดกว้าง จริงใจ และให้เกิด มิตรภาพในสังคมโดยใช้หลัก ความร่วมมือและรู้ถึงสิทธิหน้าที่ ที่พึงกระทำของบุคคลตาม กฎหมายที่กำหนดไว้</p> <p>2. โครงการพัฒนาการจัดการ เรียนการสอนโดยใช้ชุมชนเป็น ฐานการเรียนรู้ ในการสร้าง</p>	<p>1. จัดสร้างศูนย์การ เรียนรู้ชุมชน เพื่อเป็น แหล่งศึกษาเรียนรู้ใน ภูมิปัญญาท้องถิ่นและ วิถีการดำรงชีวิตแบบ ไทยให้รู้จักตนเองและ ผู้อื่น</p>

ตารางที่ 52 การนำเสนอยุทธศาสตร์การบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ (ต่อ)

ประเด็นยุทธศาสตร์	ยุทธศาสตร์	แผนงานยกระดับคุณภาพ การทำงานบำรุง สืบสาน และ สร้างสรรค์	กิจกรรม
		<p>ความรู้ความเข้าใจในภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิถีการดำรงชีวิตแบบไทย</p> <p>3. ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการประสานความเข้าใจ ความร่วมมือตามค่านิยมขนบธรรมเนียมประเพณีและประวัติศาสตร์ไทย ให้รู้จักตนเองและผู้อื่น</p>	
<p>ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4</p> <p>ยกระดับคุณภาพการทำงานบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์เพื่อเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้อย่างยั่งยืนและพัฒนาภาพลักษณ์การแสดงของไทย</p>	<p>1. ยุทธศาสตร์สนับสนุนการทำงานบำรุงสืบสานและสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ของท้องถิ่นและของชาติ</p>	<p>1. โครงการทำงานบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ ด้วยการเผยแพร่โดยนักศึกษาและบุคลากรมีส่วนร่วมให้ความรู้ความเข้าใจในที่มาทำราวีธีการแสดง เพลง ภาษาวรรณคดี นาฏศิลป์ การละครและดนตรีรวมทั้งการละเล่นศิลปะการต่อสู้ของไทย</p> <p>2. โครงการเรียนรู้ระหว่างนักศึกษา และบุคลากรกับชุมชนเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจในภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทยให้รู้จักตนเองและผู้อื่น</p>	<p>1. จัดกิจกรรมทำนุบำรุงสืบสานและสร้างสรรค์ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ทั้งภายในและภายนอกองค์กร</p> <p>2. จัดปฏิบัติการเรียนรู้สู่ชุมชนศึกษาศิลปะการแสดงภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทย</p>

ตารางที่ 52 การนำเสนอยุทธศาสตร์การบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ (ต่อ)

ประเด็นยุทธศาสตร์	ยุทธศาสตร์	แผนงานยกระดับคุณภาพการ ทำนุบำรุง สืบสาน และ สร้างสรรค์	กิจกรรม
	<p>2.ยุทธศาสตร์เสริมสร้างศักยภาพความร่วมมือจากชุมชนและสังคมสร้างความเข้าใจในเรื่องขนบธรรมเนียมประเพณี และวิถีการดำรงชีวิตแบบไทยเพื่อการสร้างสัมพันธ์ภาพกับชุมชนและสังคมอย่างยั่งยืน</p>	<p>1.โครงการสร้างเครือข่ายร่วมมือระหว่างอาจารย์ นักศึกษา และชุมชนพัฒนาความรู้ความเข้าใจในค่านิยมและขนบธรรมเนียมประเพณีไทยเพื่อการทำนุบำรุงสืบสาน และสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์ดนตรีและคีตศิลป์อย่างรอบรู้และเท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลก</p> <p>2.โครงการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้นักศึกษาลงพื้นที่เรียนรู้ด้วยการประสานความเข้าใจความร่วมมือตามค่านิยมขนบธรรมเนียม ประเพณีและประวัติศาสตร์ไทย ให้รู้จักตนเองและผู้อื่น</p> <p>3. โครงการการเรียนรู้สู่ชุมชนให้นักศึกษารู้จักการยอมรับให้เกียรติบุคคลด้วยใจที่เปิดกว้างจริงใจ และให้เกิดมิตรภาพในสังคมโดยใช้หลักความร่วมมือและรู้ถึงสิทธิหน้าที่ที่พึงกระทำของบุคคลตามกฎหมายที่กำหนดไว้</p>	<p>1.เจรจาความร่วมมือและสร้างศูนย์การเรียนรู้ชุมชนทางด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ เพื่อเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ อย่างยั่งยืน</p>

ตารางที่ 52 การนำเสนอยุทธศาสตร์การบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ (ต่อ)

ประเด็นยุทธศาสตร์	ยุทธศาสตร์	แผนงานยกระดับคุณภาพการทำงานบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์	กิจกรรม
	<p>3. ยุทธศาสตร์พัฒนาการแสดงด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์เตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน</p>	<p>1.โครงการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนทั่วประเทศให้นักศึกษาลงพื้นที่เรียนรู้ด้วยการประสานความเข้าใจความร่วมมือตามค่านิยมขนบธรรมเนียม ประเพณี และประวัติศาสตร์ไทย ให้รู้จักตนเองและผู้อื่น</p> <p>3. โครงการพัฒนางานเพื่อทำงานบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ความรู้ความเข้าใจในค่านิยมและขนบธรรมเนียมประเพณีไทยด้านนาฏศิลป์ดนตรีและคีตศิลป์อย่างรอบรู้และเท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกด้วยความเป็นเหตุเป็นผลและนำเสนอผลงานในเวทีระดับชาติและอาเซียน</p>	<p>1.เจรจาสร้างความร่วมมือกับองค์กรในประเทศและระหว่างประเทศเพื่อสร้างศูนย์การเรียนรู้ ให้เป็นแหล่งศึกษาค้นคว้า แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในระดับชาติและอาเซียน</p> <p>3. จัดพื้นที่เผยแพร่งานศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์</p>
	<p>4 ยุทธศาสตร์การพัฒนาสื่อเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาการแสดงศิลปวัฒนธรรมไทยด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์และพัฒนาภาพลักษณ์การแสดงไทยสู่ความเป็นสากล</p>	<p>1.โครงการพัฒนาพัฒนาสื่อเทคโนโลยีทางศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ให้เป็นในการนำเสนอที่ผสมผสานกับเทคโนโลยีสมัยใหม่อย่างมีประสิทธิภาพ</p>	<p>1.พัฒนาสื่อเทคโนโลยีด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์</p>

ตารางที่ 52 การนำเสนอยุทธศาสตร์การบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ (ต่อ)

ประเด็นยุทธศาสตร์	ยุทธศาสตร์	แผนงานยกระดับคุณภาพการ ทำนุบำรุง สืบสาน และ สร้างสรรค์	กิจกรรม
		2. โครงการสร้างพื้นที่การเรียนรู้ภายในองค์กรเพื่อให้เป็นแหล่งศึกษาทางวัฒนธรรมการ แสดงด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และ คีตศิลป์ในระดับชาติ	2.ปรับปรุงภูมิทัศน์ และสร้างแหล่งเรียนรู้ ภายในองค์กรเพื่อ สนับสนุนการเรียนรู้ ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ใน ระดับชาติ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องยุทธศาสตร์การบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาคุณลักษณะของภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย 2) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและที่พึงประสงค์การบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ และ 3) การพัฒนายุทธศาสตร์การบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย 6 ขั้นตอน ดังนั้นการนำเสนอสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ มีรายละเอียดต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบของคุณลักษณะของผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลคุณลักษณะผู้นำแบบไทย มี 7 ด้าน คือ 1) ด้านบุคลิกภาพเชิงวัฒนธรรมไทย 2) ด้านความรู้เชิงวัฒนธรรมไทย 3) ด้านทักษะเชิงวัฒนธรรมไทย 4) ด้านทัศนคติเชิงวัฒนธรรมไทย 5) ด้านสื่อสารเชิงวัฒนธรรมไทย 6) ด้านสัมพันธภาพเชิงวัฒนธรรมไทย และ 7) ด้านคุณธรรมและจริยธรรมเชิงวัฒนธรรมไทย โดยองค์ประกอบแต่ละด้านมีรายละเอียด ดังนี้

5) ด้านบุคลิกภาพเชิงวัฒนธรรมไทย ประกอบด้วย (1.1) ผู้รู้จักการแต่งกาย การแต่งหน้า และท่ามที่เหมาะสมกับการแสดง (1.2) ผู้รู้จักการดูแลรูปร่างหน้าตา และการแต่งกาย การแต่งหน้า และมีกิจกรรมทำให้เหมาะสมกับค่านิยม และขนบธรรมเนียมประเพณีไทย (1.3) มีความกล้าแสดงออก ทักษะการพูดด้วยความเชื่อมั่นในตนเอง และมีความมั่นคงทางอารมณ์ (1.4) มีความรับผิดชอบต่อตนเอง และส่วนรวม มีระเบียบวินัยและเคร่งครัดในกฎเกณฑ์ กฎหมาย

6) ด้านด้านความรู้เชิงวัฒนธรรมไทย ประกอบด้วย (2.1) มีความรู้ความเข้าใจในที่มา ทำรำวิธีการแสดง เพลง ภาษา วรรณคดี นาฏศิลป์ การละคร และดนตรี รวมทั้งการละเล่น ศิลปะการต่อสู้ของไทย (2.2) มีความรู้ความเข้าใจในค่านิยมและขนบธรรมเนียมประเพณีไทยอย่างรอบรู้ และเท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกด้วยความเป็นเหตุเป็นผล (2.3) มีความรู้ความเข้าใจในภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิธีการดำรงชีวิตตามแบบไทย (2.4) มีความรู้ความเข้าใจในกฎหมาย ระเบียบวินัย กฎเกณฑ์ และผลกระทบของการไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับที่สังคมกำหนดไว้ภายใต้ระบอบการปกครองของไทย

3) ด้านทักษะเชิงวัฒนธรรมไทย ประกอบด้วย (3.1) มีทักษะการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ และความเชี่ยวชาญในศาสตร์วิชาชีพ นำไปสู่การประยุกต์ และบูรณาการกับศาสตร์อื่นๆได้ (3.2) มีทักษะในการปฏิบัติตามค่านิยม และขนบธรรมเนียมประเพณีไทยที่มีความหลากหลายได้อย่างถูกต้อง และรับรู้สถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างเท่าทัน นำไปสู่การประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสม (3.3) มีทักษะในการละเล่น และศิลปะการต่อสู้ของไทย (3.4) มีทักษะการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และนำไปสู่การแก้ไขปัญหา หรือตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นได้ (3.5) มีทักษะการออกแบบเครื่องแต่งกาย การปักเครื่องร่า ละคร โขนและวิธีการเก็บรักษาเครื่องแต่งกาย อุปกรณ์การแสดง

4) ด้านเจตคติเชิงวัฒนธรรมไทย ประกอบด้วย (4.1) มีความภาคภูมิใจในวิชาชีพครู นาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ (4.2) เห็นคุณค่า และยอมรับในความแตกต่างของค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณีไทยและประวัติศาสตร์ไทยตามแต่ละภูมิภาค (4.3) เห็นคุณค่า คุณประโยชน์ของการละเล่นพื้นบ้าน และศิลปะการต่อสู้ของไทยที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น (4.4) เห็นความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น และวิถีชีวิตชุมชนที่มีส่วนสำคัญในการวางรากฐานการ ดำรงชีวิตของบุคคลในแต่ละท้องถิ่น (4.5) ตระหนัก ยึดมั่นในกฎระเบียบวินัย กฎเกณฑ์ กฎหมาย และเชิดชูระบอบการปกครองของไทยนำไปสู่ความสันติของสังคม

5) ด้านสื่อสารเชิงวัฒนธรรมไทย ประกอบด้วย (5.1) มีทักษะการสื่อสารด้านการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และการนำเสนอการแสดงนาฏศิลป์ ละคร และดนตรีด้วยวิธีการที่เหมาะสม (5.2) ผู้รู้จักวิเคราะห์วิธีการสื่อสาร และวิเคราะห์เนื้อหาของสิ่งที่พูดตามข้อเท็จจริง ให้เหมาะสมกับ ค่านิยม และขนบธรรมเนียมประเพณีไทย (5.3) มีความสามารถแสดงออกทางวัจนภาษาและอวัจน ภาษาให้เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล และรู้จักการสร้างบรรยากาศในการสื่อสารที่ดี (5.4) มีทักษะ สื่อสารเพื่อชักจูง และโน้มน้าวให้ผู้อื่นยินยอมปฏิบัติตาม

6) ด้านสัมพันธภาพเชิงวัฒนธรรมไทย ประกอบด้วย (6.1) เป็นผู้สร้างสัมพันธภาพกับ บุคคล ท้องถิ่น และสังคมด้วยการติดตาม สืบสาน และสร้างสรรค์ความก้าวหน้าของการแสดง นาฏศิลป์ ละคร ดนตรี และคีตศิลป์ (6.2) รู้จักประสานความเข้าใจ ความร่วมมือตามค่านิยม ขนบธรรมเนียม ประเพณี และประวัติศาสตร์ไทย ระหว่างตนเองและผู้อื่น (6.3) รู้จักการยอมรับ ให้ เกียรติแต่ละบุคคลด้วยใจที่เปิดกว้าง และความจริงใจ โดยใช้หลักความร่วมมือความสามัคคี (6.4) รู้ ถึงสิทธิหน้าที่ที่พึงกระทำของบุคคลตามกฎหมายที่กำหนดไว้

9) ด้านคุณธรรมและจริยธรรมเชิงวัฒนธรรมไทย ประกอบด้วย (7.1) มีจรรยาบรรณ วิชาชีพครูนาฏศิลป์ ดนตรีและคีตศิลป์(7.2)ยึดหลักทางศาสนาในการดำรงชีวิตได้เหมาะสมกับค่านิยม และ ขนบธรรมเนียมประเพณีไทย (7.3) มีความเมตตากรุณา ไม่เอาเปรียบผู้อื่น และมีความกตัญญู ต่อผู้มีพระคุณ (7.4) มีความกล้าหาญทางจริยธรรม ความยุติธรรม และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มากกว่าส่วนตน และปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ระเบียบวินัย และกฎหมายอย่างเคร่งครัด

2. สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของสภาพแวดล้อมภายนอกของการบริหารเพื่อ พัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

2.1 จากการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสภาพแวดล้อมภายนอก ในการบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ใน ภาพรวม พบว่า

สภาพปัจจุบันของสภาพแวดล้อมภายนอกในการบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิง วัฒนธรรมไทยของนักศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.84$) เมื่อ พิจารณารายด้านพบว่า สภาพทางสังคม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.87$) รองลงมาสภาพเศรษฐกิจ อยู่ ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.84$) และลำดับสุดท้ายคือ สภาพทางการเมือง และสภาพทางเทคโนโลยี อยู่ใน ระดับมาก ($\bar{x} = 3.82$)

สภาพที่พึงประสงค์ของสภาพแวดล้อมภายนอกในการบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.40$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า สภาพเศรษฐกิจ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.42$) รองลงมาสภาพทางสังคม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.41$) ถัดมาคือ สภาพทางเทคโนโลยี อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.40) และลำดับสุดท้ายคือ สภาพทางการเมือง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.38$)

2.2 จากการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสภาพแวดล้อมภายนอกในการบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ตามพันธกิจ พบว่า

2.2.1 สภาพปัจจุบันของสภาพแวดล้อมภายนอกในการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครูด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ที่มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ โดยรวม อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.78) เมื่อพิจารณารายข้อเรียงตามลำดับดังนี้ สภาพทางสังคมมีผลต่อการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.89$) รองลงมาสภาพทางการเมืองมีผลต่อการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.76$) ถัดมาสภาพทางเศรษฐกิจมีผลต่อการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.75$) และลำดับสุดท้ายคือสภาพทางเทคโนโลยีมีผลต่อการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.71$)

สภาพที่พึงประสงค์สภาพแวดล้อมภายนอกการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครูด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ที่มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.41$) เมื่อพิจารณารายข้อเรียงตามลำดับดังนี้ สภาพทางเศรษฐกิจมีผลต่อการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.54$) รองลงมาสภาพสังคมมีผลต่อการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.41$) ถัดมาสภาพทางเทคโนโลยีมีผลต่อการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.36$) และลำดับสุดท้ายคือ สภาพทางการเมืองมีผลต่อการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.34$)

2.2.2 สภาพปัจจุบันสภาพแวดล้อมภายนอกในการวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.74$) เมื่อพิจารณารายข้อเรียงตามลำดับดังนี้ สภาพทางสังคมมีผลต่อการวิจัยในการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.78$) รองลงมาสภาพทางการเมืองมีผลต่อการวิจัยในการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.75$) ถัดมาสภาพทางเทคโนโลยีมีผลต่อการวิจัยในการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรม มากที่สุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.74$) และลำดับสุดท้ายคือ สภาพทางเศรษฐกิจมีผลต่อ

การวิจัยในการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำ เจริญวัฒนธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.70$)

สภาพที่พึงประสงค์ของสภาพแวดล้อมภายนอกในการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.35$) เมื่อพิจารณารายข้อเรียงตามลำดับดังนี้ สภาพทางสังคมมีผลต่อการวิจัยในการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเจริญวัฒนธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.39$) รองลงมาสภาพทางเศรษฐกิจและสภาพทางเทคโนโลยีมีผลต่อการวิจัยในการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเจริญวัฒนธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.36$) และลำดับสุดท้ายคือ สภาพทางการเมืองมีผลต่อการวิจัยในการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเจริญวัฒนธรรมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.30$)

2.2.3 สภาพปัจจุบันของสภาพแวดล้อมภายนอกในการบริการทางวิชาการศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์แก่ชุมชน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.77$) เมื่อพิจารณารายข้อเรียงตามลำดับดังนี้ สภาพทางเศรษฐกิจมีผลต่อการจัดบริการวิชาการเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเจริญวัฒนธรรมของนักศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.86$) รองลงมาสภาพทางการเมืองมีผลต่อการจัดบริการวิชาการเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเจริญวัฒนธรรมของนักศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.79$) ถัดมาสภาพทางเทคโนโลยีมีผลต่อการจัดบริการวิชาการเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเจริญวัฒนธรรมของนักศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.73$) และลำดับสุดท้ายคือ สภาพทางสังคมมีผลต่อการจัดบริการวิชาการเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเจริญวัฒนธรรมของนักศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.71$)

สภาพที่พึงประสงค์ของสภาพแวดล้อมภายนอกในการบริการทางวิชาการศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์แก่ชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.40$) เมื่อพิจารณารายข้อเรียงตามลำดับดังนี้ สภาพทางการเมืองมีผลต่อการจัดบริการวิชาการเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเจริญวัฒนธรรมของนักศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.47$) รองลงมาสภาพทางเทคโนโลยีมีผลต่อการจัดบริการวิชาการเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเจริญวัฒนธรรมของนักศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.43$) ถัดมาสภาพทางเศรษฐกิจมีผลต่อการจัดบริการวิชาการเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเจริญวัฒนธรรมของนักศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.39$) และลำดับสุดท้ายคือ สภาพทางสังคมมีผลต่อการจัดบริการวิชาการเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเจริญวัฒนธรรมของนักศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.29$)

2.2.4 สภาพปัจจุบันสภาพแวดล้อมภายนอกในการทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.88$) เมื่อพิจารณารายข้อเรียงตามลำดับดังนี้ สภาพทางเศรษฐกิจ และสภาพทางสังคมมีผลต่อการทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเจริญวัฒนธรรมไทย อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.94$) รองลงมาสภาพทางการเมืองมีผลต่อการทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเจริญวัฒนธรรมไทย อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.83$) และลำดับสุดท้ายคือ สภาพทางเทคโนโลยี

มีผลต่อการทำงานบำรุงสืบสานและสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.81$)

สภาพที่พึงประสงค์ของสภาพแวดล้อมภายนอกในการทำงานบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.41$) เมื่อพิจารณารายข้อเรียงตามลำดับดังนี้ สภาพทางสังคมมีผลต่อการทำงานบำรุงสืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.45$) รองลงมาสภาพทางการเมืองมีผลต่อการทำงานบำรุงสืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.40$) ถัดมาสภาพทางเทคโนโลยีมีผลต่อการทำงานบำรุงสืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.39$) และลำดับสุดท้ายคือ สภาพทางเศรษฐกิจมีผลต่อการทำงานบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.38$)

2.3 สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

2.3.1 จากการศึกษาสภาพปัจจุบันและ สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ในภาพรวม พบว่า

จากการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ พบว่าทั้ง 5 พันธกิจได้แก่ 1)การจัดการศึกษาเพื่อผลิตครูด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ที่มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ 2)การวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ 3)การบริการทางวิชาการศิลปวัฒนธรรม ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์แก่ชุมชน 4)การทำงานบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ และ 5) กิจการจัดระบบการบริหารจัดการของคณะศิลปศึกษาให้มีประสิทธิภาพ มีผลระดับคะแนนสูงกว่าสภาพปัจจุบัน

สภาพปัจจุบันของการบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.83$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากเช่นกัน เรียงตามลำดับดังนี้ การทำงานบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ ($\bar{x} = 3.92$) การจัดการศึกษาเพื่อผลิตครู ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ที่มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ ($\bar{x} = 3.84$) การบริการวิชาการแก่สังคมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ ($\bar{x} = 3.78$) และลำดับสุดท้ายคือ การวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.71$)

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานของเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.56$) เมื่อพิจารณารายพันธกิจพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับดังนี้ การทำงานบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.58$) การจัดการศึกษาเพื่อผลิตครู ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ที่มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ ($\bar{x} = 4.57$) การบริการวิชาการแก่สังคมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ ($\bar{x} = 4.54$) และลำดับสุดท้ายคือ การวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.49$)

2.3.2 จากการศึกษาสภาพปัจจุบันและ สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ตามพันธกิจ พบว่า

2.3.2.1 สภาพที่พึงประสงค์ พันธกิจการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครู ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ที่คุณสมบัติที่พึงประสงค์ในภาพรวมสูงกว่าสภาพปัจจุบัน และเมื่อพิจารณาโดยแยกตามรายด้านพบว่าทั้ง 7 ด้านได้แก่ บุคลิกภาพ ความรู้ ทักษะ เจตคติ สื่อสาร สัมพันธภาพ และคุณธรรมจริยธรรม มีผลระดับคะแนนสูงกว่าสภาพปัจจุบันเช่นเดียวกัน

สภาพปัจจุบันของการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครู ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ที่มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.83$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากเช่นกัน เรียงตามลำดับคะแนนดังนี้ เจตคติ ($\bar{x} = 3.93$) บุคลิกภาพ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.89$) คุณธรรมจริยธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.89$) สัมพันธภาพ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.88$) ความรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.82$) สื่อสาร อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.81$) และลำดับสุดท้ายคือ ด้านทักษะ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.68$)

สภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครู ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ที่มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.55$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน เรียงตามลำดับคะแนนดังนี้ เจตคติ และคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.61$) ความรู้ และสัมพันธภาพ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.59$) บุคลิกภาพ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.57$) สื่อสาร อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.55$) และลำดับสุดท้ายคือ ด้านทักษะ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.48$)

2.3.2.2 สภาพที่พึงประสงค์ พันธกิจการวิจัยสร้างองค์ความรู้ นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ในภาพรวมสูงกว่าสภาพปัจจุบัน และเมื่อพิจารณาโดยแยกตามรายด้านพบว่าทั้ง 7 ด้านได้แก่ บุคลิกภาพ ความรู้ ทักษะ เจตคติ สื่อสาร สัมพันธภาพ และคุณธรรมจริยธรรม มีผลระดับคะแนนสูงกว่าสภาพปัจจุบันเช่นเดียวกัน

สภาพปัจจุบันของการวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.72$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากเช่นกัน เรียงตามลำดับดังนี้ บุคลิกภาพมีค่ามากที่สุด ($\bar{x} = 3.79$) เจตคติ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.75$) ทักษะมีค่ามากที่สุด ($\bar{x} = 3.74$) ความรู้มีค่ามากที่สุด ($\bar{x} = 3.71$) สื่อสาร และคุณธรรมจริยธรรมมีค่ามากที่สุด ($\bar{x} = 3.68$) และลำดับสุดท้ายคือ สัมพันธภาพ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.61$)

สภาพที่พึงประสงค์ของการวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.48$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน เรียงตามลำดับดังนี้ บุคลิกภาพ มีค่ามากที่สุด ($\bar{x} = 4.56$) ด้านความรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.55$) ทักษะ มีค่ามากที่สุด ($\bar{x} = 4.51$) คุณธรรมจริยธรรม มีค่า

มากที่สุด ($\bar{x} = 4.50$) เจตคติ มีค่ามากที่สุด ($\bar{x} = 4.48$) และลำดับสุดท้ายคือ สื่อสาร และสัมพันธภาพ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.43$)

3.2.3 สภาพที่พึงประสงค์ พันธกิจการบริการวิชาการด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ในภาพรวมสูงกว่าสภาพปัจจุบัน และเมื่อพิจารณาโดยแยกตามรายด้านพบว่าทั้ง 7 ด้านได้แก่ บุคลิกภาพ ความรู้ ทักษะ เจตคติ สื่อสาร สัมพันธภาพ และคุณธรรมจริยธรรม มีผลระดับคะแนนสูงกว่าสภาพปัจจุบันเช่นเดียวกัน

สภาพปัจจุบันของการบริการทางวิชาการศิลปวัฒนธรรม ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และ คีตศิลป์แก่ชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.78$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากเช่นกัน เรียงตามลำดับดังนี้ ความรู้ มากที่สุด ($\bar{x} = 3.91$) บุคลิกภาพ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.85$) เจตคติ มากที่สุด ($\bar{x} = 3.79$) สัมพันธภาพ มากที่สุด ($\bar{x} = 3.73$) ทักษะ มากที่สุด ($\bar{x} = 3.71$) และลำดับสุดท้ายคือ การสื่อสาร อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.63$)

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริการทางวิชาการศิลปวัฒนธรรม ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และ คีตศิลป์แก่ชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.52$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน เรียงตามลำดับดังนี้ เจตคติ มากที่สุด ($\bar{x} = 4.60$) ความรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.59$) สื่อสาร และคุณธรรมจริยธรรมมากที่สุด ($\bar{x} = 4.57$) สัมพันธภาพ มากที่สุด ($\bar{x} = 4.53$) บุคลิกภาพ มากที่สุด ($\bar{x} = 4.60$) และลำดับสุดท้ายคือ ทักษะ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.46$)

2.3.2.4 สภาพที่พึงประสงค์ พันธกิจการทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ในภาพรวมสูงกว่าสภาพปัจจุบัน และเมื่อพิจารณาโดยแยกตามรายด้านพบว่าทั้ง 7 ด้าน ได้แก่ บุคลิกภาพ ความรู้ ทักษะ เจตคติ สื่อสาร สัมพันธภาพ และคุณธรรมจริยธรรม มีผลระดับคะแนนสูงกว่าสภาพปัจจุบันเช่นเดียวกัน

สภาพปัจจุบันของการทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.92$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับดังนี้ คุณธรรมจริยธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.98$) บุคลิกภาพ และความรู้ และบุคลิกภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.94$) เจตคติและสื่อสาร อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.93$) ทักษะ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.92$) และลำดับสุดท้ายคือ สัมพันธภาพ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.83$)

สภาพที่พึงประสงค์ของของการทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.56$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน เรียงตามลำดับดังนี้ คุณธรรมจริยธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.66$) บุคลิกภาพ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.60$) สื่อสาร อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.59$) ทักษะ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.58$) ความรู้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.55$) และลำดับสุดท้ายคือ เจตคติ และสัมพันธภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.54$)

2.4 ความต้องการจำเป็น จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามของการบริหาร เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

จากการศึกษาลำดับความต้องการจำเป็น จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามของในการบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ แบ่งผลการวิจัยออกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

2.4.1 ความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified}) ของการบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมของนักศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยภาพรวม พบว่า

การบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมของนักศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ในภาพรวม พบว่า มีความต้องการจำเป็นเรียงลำดับดังนี้ การวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ มากที่สุด (PNI_{Modified}0.22) รองลงมา การบริการทางวิชาการศิลปวัฒนธรรม ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์แก่ชุมชน (PNI_{Modified}0.21) การจัดการศึกษาเพื่อผลิตครู ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ที่มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ (PNI_{Modified}19) และลำดับสุดท้ายคือ การทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ (PNI_{Modified}0.16)

สภาพแวดล้อมภายนอกในการบริหารงานของคณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย มีความต้องการจำเป็นเรียงลำดับดังนี้ สภาพทางเทคโนโลยี (PNI_{Modified}0.16) สภาพทางเศรษฐกิจ (PNI_{Modified}0.15) สภาพทางการเมือง (PNI_{Modified}0.14) และสภาพทางสังคมและวัฒนธรรม (PNI_{Modified}0.13)

สรุปผลการศึกษาในภาพรวมได้ว่า

จุดแข็ง ได้แก่ การทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ (PNI_{Modified}0.16) การจัดการศึกษาเพื่อผลิตครู ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ที่มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ (PNI_{Modified}19)

จุดอ่อน ได้แก่ การวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ มากที่สุด (PNI_{Modified}0.22) และการบริการทางวิชาการศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์แก่ชุมชน (PNI_{Modified}0.21)

โอกาส ได้แก่ สภาพทางสังคมและวัฒนธรรม (PNI_{Modified}0.13)

ภาวะคุกคาม ได้แก่ สภาพทางเทคโนโลยี (PNI_{Modified}0.16) สภาพทางเศรษฐกิจ (PNI_{Modified}0.15) สภาพทางการเมือง (PNI_{Modified}0.14)

2.4.2 ความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified}) ของการบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมของนักศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ในรายด้าน

การจัดการศึกษาเพื่อผลิตครู ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ที่มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ พบว่า มีลำดับความต้องการจำเป็นเรียงดังนี้ ทักษะ (PNI_{Modified}0.22) ความรู้ (PNI_{Modified}0.21) และสื่อสาร (PNI_{Modified}0.20) คุณธรรมจริยธรรม (PNI_{Modified}0.19) สัมพันธภาพ (PNI_{Modified}0.18) เจตคติ (PNI_{Modified}0.17) และลำดับสุดท้ายคือ บุคลิกภาพ (PNI_{Modified}0.16)

สภาพแวดล้อมภายนอกในการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครู ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ที่มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ พบว่า มีลำดับความต้องการจำเป็นเรียงดังนี้ สภาพทางเศรษฐกิจ (PNI_{Modified} 0.21) สภาพทางเทคโนโลยี (PNI_{Modified}0.17) สภาพทางการเมือง(PNI_{Modified}0.15) และลำดับสุดท้ายคือ สภาพทางสังคมและวัฒนธรรม (PNI_{Modified}0.13)

สรุปผลการศึกษาได้ว่า

จุดแข็ง ได้แก่ สัมพันธภาพ (PNI_{Modified}0.18) เจตคติ (PNI_{Modified}0.17) และ บุคลิกภาพ (PNI_{Modified}0.16)

จุดอ่อน ได้แก่ ทักษะ (PNI_{Modified}0.22) ความรู้ (PNI_{Modified}0.21) สื่อสาร (PNI_{Modified}0.20) และคุณธรรมจริยธรรม (PNI_{Modified}0.19)

โอกาส ได้แก่ สภาพทางเทคโนโลยี (PNI_{Modified}0.17) สภาพทางการเมือง(PNI_{Modified} 0.15) และ สภาพทางสังคมและวัฒนธรรม (PNI_{Modified}0.13)

ภาวะคุกคาม ได้แก่ สภาพทางเศรษฐกิจ (PNI_{Modified}0.21)

2.4.3 การวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ พบว่า มีลำดับความต้องการจำเป็นเรียงดังนี้ สัมพันธภาพ (PNI_{Modified}0.24) ความรู้ (PNI_{Modified}0.23) คุณธรรมจริยธรรม (PNI_{Modified}0.22) สื่อสาร (PNI_{Modified}0.21) บุคลิกภาพ และทักษะ (PNI_{Modified}0.20) และลำดับสุดท้ายคือ ด้านเจตคติ (PNI_{Modified}0.19)

สภาพแวดล้อมภายนอกในการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครู ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ที่มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ พบว่า มีลำดับความต้องการจำเป็นเรียงดังนี้ สภาพทางเศรษฐกิจมีผลต่อการ (PNI_{Modified}0.17) สภาพทางเทคโนโลยี และสภาพทางสังคมและวัฒนธรรม (PNI_{Modified}0.16) และลำดับสุดท้ายคือ สภาพทางการเมือง (PNI_{Modified}0.14)

สรุปผลการศึกษาได้ว่า

จุดแข็ง ได้แก่ สื่อสาร (PNI_{Modified}0.21) บุคลิกภาพ และทักษะ (PNI_{Modified}0.20) และลำดับสุดท้ายคือ ด้านเจตคติ (PNI_{Modified}0.19)

จุดอ่อน ได้แก่ สัมพันธภาพ (PNI_{Modified}0.24) ความรู้ (PNI_{Modified}0.23) คุณธรรมจริยธรรม (PNI_{Modified}0.22)

โอกาส ได้แก่ สภาพทางการเมือง (PNI_{Modified}0.14)

ภาวะคุกคาม ได้แก่ สภาพทางเศรษฐกิจมีผลต่อการ (PNI_{Modified}0.17) สภาพทางเทคโนโลยี และสภาพทางสังคมและวัฒนธรรม (PNI_{Modified}0.16)

2.4.4 การบริการทางวิชาการศิลปวัฒนธรรม ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์แก่ชุมชน พบว่า มีลำดับความต้องการจำเป็นเรียงดังนี้ การสื่อสาร (PNI_{Modified}0.25) เจตคติ (PNI_{Modified}0.22) สัมพันธภาพ(PNI_{Modified}0.21) ทักษะ (PNI_{Modified}0.20) คุณธรรม จริยธรรม (PNI_{Modified}0.18) ความรู้(PNI_{Modified}0.17) และลำดับสุดท้ายบุคลิกภาพ (PNI_{Modified}0.16)

สภาพแวดล้อมภายนอกในการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครู ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ที่มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ พบว่า มีลำดับความต้องการจำเป็นเรียงดังนี้ สภาพทางเทคโนโลยี

(PNI_{Modified} 0.18) สภาพทางการเมือง (PNI_{Modified}0.17) สภาพทางสังคมและวัฒนธรรม (PNI_{Modified}0.15)และ ลำดับสุดท้ายคือ สภาพทางเศรษฐกิจ (PNI_{Modified}0.14)

สรุปผลการศึกษาได้ว่า

จุดแข็ง ได้แก่ ทักษะ (PNI_{Modified}0.20) คุณธรรม จริยธรรม (PNI_{Modified}0.18) ความรู้ (PNI_{Modified}0.17) และลำดับสุดท้ายบุคลิกภาพ (PNI_{Modified}0.16)

จุดอ่อน ได้แก่ การสื่อสาร (PNI_{Modified}0.25) เจตคติ (PNI_{Modified}0.22) สัมพันธภาพ (PNI_{Modified} 0.21)

โอกาส ได้แก่ สภาพทางสังคมและวัฒนธรรม (PNI_{Modified}0.15) และ สภาพทางเศรษฐกิจ (PNI_{Modified}0.14)

ภาวะคุกคาม ได้แก่ สภาพทางเทคโนโลยี (PNI_{Modified}0.18) และสภาพทางการเมือง (PNI_{Modified} 0.17)

2.4.5 กิจกรรมทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ พบว่า มีลำดับความต้องการจำเป็นเรียงดังนี้ สัมพันธภาพ (PNI_{Modified}0.20) คุณธรรม จริยธรรม (PNI_{Modified}0.19) ทักษะ(PNI_{Modified}0.18) สื่อสาร (PNI_{Modified}0.17) บุคลิกภาพ (PNI_{Modified}0.16) เจตคติ(PNI_{Modified}0.15) และลำดับสุดท้ายคือ ความรู้ (PNI_{Modified}0.14)

สภาพแวดล้อมภายนอกในการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครู ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ที่มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ พบว่า มีลำดับความต้องการจำเป็นเรียงสภาพทางเทคโนโลยี (PNI_{Modified}0.15) สภาพทางการเมือง (PNI_{Modified}0.14) สภาพทางสังคมและวัฒนธรรม (PNI_{Modified}0.13) และ ลำดับสุดท้ายคือ สภาพทางเศรษฐกิจ (PNI_{Modified}0.11)

สรุปผลการศึกษาได้ว่า

จุดแข็ง ได้แก่ บุคลิกภาพ (PNI_{Modified}0.16) เจตคติ(PNI_{Modified}0.15) และ ความรู้ (PNI_{Modified} 0.14)

จุดอ่อน ได้แก่ สัมพันธภาพ (PNI_{Modified}0.20) คุณธรรมจริยธรรม (PNI_{Modified}0.19) ทักษะ (PNI_{Modified}0.18) สื่อสาร (PNI_{Modified}0.17)

โอกาส ได้แก่ สภาพทางเศรษฐกิจ (PNI_{Modified}0.11)

ภาวะคุกคาม ได้แก่ สภาพทางเทคโนโลยี (PNI_{Modified}0.15) สภาพทางการเมือง (PNI_{Modified} 0.14) สภาพทางสังคมและวัฒนธรรม (PNI_{Modified}0.13)

สรุปผลการศึกษาได้ว่า

จุดแข็ง ได้แก่ เจตคติ (PNI_{Modified}0.17) ความรู้(PNI_{Modified}0. 16) สัมพันธภาพ (PNI_{Modified} 0.18) และ คุณธรรมจริยธรรม (PNI_{Modified}0.15)

จุดอ่อน ได้แก่ สื่อสาร (PNI_{Modified}0.22) ทักษะ (PNI_{Modified}0.21) สัมพันธภาพ (PNI_{Modified} 0.19)

โอกาส ได้แก่ สภาพการเมืองและสภาพทางเทคโนโลยี มีผลต่อ (PNI_{Modified}0.09)

ภาวะคุกคาม ได้แก่ สภาพทางเศรษฐกิจ (PNI_{Modified}0.12) สภาพทางสังคมและวัฒนธรรม (PNI_{Modified}0.11)

3. ยุทธศาสตร์การบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาวิชาชีพครู สถาบันบัณฑิตพัฒนาศิลป์

ยุทธศาสตร์การบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาวิชาชีพครู สถาบันบัณฑิตพัฒนาศิลป์มี 4 ประเด็นยุทธศาสตร์หลัก 21 ยุทธศาสตร์ และ 4 แผนงาน ดังนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 ยกระดับคุณภาพการวิจัย และงานสร้างสรรค์ ให้เป็น ศูนย์กลางความเป็นเลิศทางด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ให้เป็นที่ยอมรับในระดับชาติและระดับนานาชาติ

ยุทธศาสตร์

1.1 ยุทธศาสตร์พัฒนาศักยภาพการเป็นสถาบันต้นแบบวิชาชีพครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์

แผนงานยกระดับคุณภาพงานวิจัยและงานสร้างสรรค์

1.โครงการพัฒนางานวิจัย และงานสร้างสรรค์เพื่อสร้างองค์ความรู้ไปสู่ความเป็นเลิศในระดับชาติและนานาชาติในการเป็นผู้นำของครูศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ กิจกรรม

1.อบรมเชิงปฏิบัติการงานวิจัยและงานสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาศักยภาพองค์กรสู่ความเป็นสถาบันต้นแบบวิชาชีพครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์

1.2 ยุทธศาสตร์พัฒนาขีดความสามารถบุคลากรและนักศึกษาในการทำวิจัยให้มีมาตรฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนและสังคมอย่างยั่งยืน

แผนงานยกระดับคุณภาพงานวิจัยและงานสร้างสรรค์

1. โครงการสร้างความร่วมมือด้านการวิจัย และงานสร้างสรรค์กับชุมชน และสังคมเพื่อสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น และวิถีชีวิตชุมชนที่มีส่วนในการวางรากฐานการดำรงชีวิตของบุคคลในแต่ละท้องถิ่นไปสู่การเพิ่มมูลค่า และการแก้ไขปัญหาตามความต้องการของชุมชน

2. โครงการการทำวิจัยและงานสร้างสรรค์เพื่อสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการเห็นคุณค่า ชื่นชม และยอมรับในความแตกต่างของค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณีไทย และประวัติศาสตร์ไทยตามแต่ละภูมิภาคเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างเข้าใจ

3.โครงการนำเสนอผลงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ระหว่างอาจารย์ นักศึกษา และชุมชนเพื่อสร้างองค์ความรู้ด้วยการติดตาม สืบสาน และสร้างสรรค์ ความก้าวหน้าของการแสดงนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ทั้งในระดับชาติและนานาชาติ

กิจกรรม

1.งานวิจัยและงานสร้างสรรค์ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ที่ตอบสนองความต้องการของชุมชน

2.จัดเผยแพร่งานวิจัยและงานสร้างสรรค์ที่นำไปใช้ประโยชน์และนำไปสู่การเพิ่มมูลค่า และการแก้ไขปัญหาของชุมชนและสังคม

1.3 ยุทธศาสตร์เพิ่มศักยภาพในการเป็นผู้นำการวิจัยและงานสร้างสรรค์ทางศิลปวัฒนธรรม ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ และสร้างเครือข่ายการวิจัยในระดับชาติและนานาชาติ

แผนงานยกระดับคุณภาพงานวิจัยและงานสร้างสรรค์

1. โครงการจัดสร้างเครือข่ายระหว่างประเทศในการสร้างความร่วมมือด้านการวิจัย และงานสร้างสรรค์กับนานาชาติเพื่อสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น และวิถีชีวิตชุมชนที่มีส่วนในการวางรากฐานการดำรงชีวิตของบุคคลในแต่ละท้องถิ่นไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และ

คีตศิลป์

2. โครงการจัดหาแหล่งทุนทั้งภายในและภายนอกองค์กรในการจัด หรือเข้าร่วม เผยแพร่งานวิจัย และงานสร้างสรรค์ของอาจารย์ และนักศึกษา เพื่อสร้างองค์ความรู้ด้วยการติดตาม สืบสาน และสร้างสรรค์ ความก้าวหน้าของการแสดงนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ให้เป็นที่ยอมรับทั้งในระดับชาติและนานาชาติ

กิจกรรม

1. วารสารทางศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ระดับชาติและ

นานาชาติ

2. เจรจาสร้างความร่วมมือจากองค์กรภายในและภายนอกในการสนับสนุนทุน

วิจัย

1.4 ยุทธศาสตร์ พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการวิจัยให้เป็นศูนย์กลางการค้นคว้า แลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ของชาติ

แผนงานยกระดับคุณภาพงานวิจัยและงานสร้างสรรค์

1. โครงการพัฒนาระบบฐานข้อมูลรวบรวมองค์ความรู้ของการวิจัยโดย ประสานความร่วมมือจากอาจารย์ นักศึกษา และชุมชนในการติดตาม สืบสาน และสร้างสรรค์ ความก้าวหน้าของการแสดงนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ส่งเสริมการทำวิจัย และงานสร้างสรรค์ให้รู้จักการยอมรับให้เกียรติแต่ ละบุคคลด้วยใจที่เปิดกว้าง และความจริงใจโดยใช้หลักความร่วมมือความสามัคคี

กิจกรรม

1. พัฒนาระบบและฐานข้อมูลวิจัยด้านนาฏศิลป์ดนตรี และคีตศิลป์ เพื่อการพัฒนาการเรียนการสอน และเป็นศูนย์กลางการค้นคว้า แลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางศิลปวัฒนธรรมด้าน นาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ของชาติ

1.5 ยุทธศาสตร์ส่งเสริมการจัดสิทธิบัตรลิขสิทธิ์งานวิจัยและงานสร้างสรรค์ และการรับรอง การใช้ประโยชน์งานวิจัย

แผนยกระดับงานวิจัยและงานสร้างสรรค์

1. โครงอบรมพัฒนาให้ความรู้เรื่องสิทธิหน้าที่ที่พึงกระทำของบุคคลตามกฎหมายที่กำหนดไว้ไปสู่การเป็นทรัพย์สินทางปัญญา การจดสิทธิบัตรลิขสิทธิ์งานวิจัยและงานสร้างสรรค์ และการรับรองการใช้ประโยชน์งานวิจัย

กิจกรรม

1. อบรมความรู้และการจดสิทธิบัตรงานวิจัยและงานสร้างสรรค์

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 ยกระดับคุณภาพการบริการวิชาการศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์อย่างมีส่วนร่วม และคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน และสังคม

ยุทธศาสตร์

2. 1 ยุทธศาสตร์การสร้างความร่วมมือกับชุมชน และสังคมจัดโครงการบริการวิชาการด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ให้สอดคล้องกับความต้องการ และบูรณาการกับวัฒนธรรมที่หลากหลายเพื่อการพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน

แผนงานยกระดับการบริการวิชาการศิลปวัฒนธรรม

1. โครงการบริการทางวิชาการถ่ายทอดความรู้เรื่องที่มา ทำราวีธีการแสดง เพลง ภาษา วรรณคดี นาฏศิลป์ การละคร และดนตรี รวมทั้งการละเล่นศิลปะการต่อสู้ของไทยแก่ชุมชนและสังคม

2. โครงการร่วมมือระหว่างอาจารย์ นักศึกษา และองค์กรภายนอกในการจัดบริการทางวิชาการให้ความรู้เรื่องค่านิยมขนบธรรมเนียมประเพณีไทยอย่างรอบรู้และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกด้วยความเป็นเหตุเป็นผลชุมชน และสังคมนำไปสู่การเพิ่มคุณค่า และแก้ไขปัญหาของชุมชนอย่างเข้าถึง

กิจกรรม

1. จัดบริการวิชาการที่ตอบสนองความต้องการของชุมชนและสังคมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์นำไปสู่การเพิ่มคุณค่า และแก้ไขปัญหาของชุมชน

2.2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพเชื่อมโยงไปสู่ความเข้าใจอันดีงาม และใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ด้วยการสื่อสาร และนำเสนองานศิลปวัฒนธรรมอย่างสร้างสรรค์

แผนงานยกระดับคุณภาพการบริการวิชาการศิลปวัฒนธรรม

1. โครงอบรมพัฒนาศักยภาพทักษะการสื่อสารการฟังการพูด การอ่าน การเขียน และการนำเสนอที่เหมาะสมกับการแสดงให้แก่ชุมชน และสังคมเพื่อให้ถ่ายทอดองค์ความรู้ของตนเองได้อย่างสร้างสรรค์

2. โครงการบริการวิชาการให้นักศึกษามีส่วนร่วมพัฒนาศักยภาพความรู้เรื่องการวิเคราะห์วิธีสื่อสารและ วิเคราะห์เนื้อหาของสิ่งที่พูดตามข้อเท็จจริงให้เหมาะสมกับค่านิยมและขนบธรรมเนียม ประเพณีไทยแก่ชุมชนและสังคม

3. โครงการบริการทางวิชาการให้นักศึกษามีส่วนร่วมพัฒนาทักษะในการเรื่องการแสดงออกทางวิจนภาษาและอวิจนภาษาในการสื่อสารให้เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล และรู้จักการสร้างบรรยากาศในการสื่อสารที่ดีแก่ชุมชนและสังคม

กิจกรรม

1. อบรมพัฒนาศักยภาพทักษะการสื่อสารการฟังการพูด การอ่าน การเขียน และการนำเสนอการแสดงให้แก่ชุมชน และสังคม

2. จัดบริการวิชาการศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ภาพของชุมชน

2.3 ยุทธศาสตร์การบริการวิชาการเชื่อมโยงกับการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ด้านวิชาการและวิชาชีพแก่ชุมชน

แผนงานยกระดับการบริการวิชาการศิลปวัฒนธรรม

1. โครงการบริการทางวิชาการฝึกประสบการณ์เรียนรู้ให้นักศึกษามีส่วนร่วม ถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องที่มา ทำราววิธีการแสดง เพลง ภาษา วรรณคดี นาฏศิลป์ การละคร และ ดนตรี รวมทั้งการละเล่นศิลปะการต่อสู้ของไทยแก่ชุมชนและสังคม และเชื่อมโยงไปสู่การจัดการเรียน การสอน

กิจกรรม

1. จัดบริการวิชาการที่บูรณาการกับการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ที่สร้างความรู้ให้แก่ชุมชนและสังคม

2. นำองค์ความรู้จากการบริการวิชาการมาบูรณาการกับการเรียนการสอน ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์

2.4 ยุทธศาสตร์พัฒนาระบบจัดเก็บข้อมูลทางวัฒนธรรมการแสดงในระดับท้องถิ่นและใน ระดับชาติ เพื่อการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

แผนงานยกระดับคุณภาพการบริการวิชาการศิลปวัฒนธรรม

1. โครงการพัฒนาระบบจัดเก็บข้อมูลทางวัฒนธรรมบริการเพื่อการบริการทาง วิชาการถ่ายทอดความรู้เรื่องที่มา ทำราววิธีการแสดง เพลง ภาษา วรรณคดี นาฏศิลป์ การละคร และ ดนตรี รวมทั้งการละเล่นศิลปะการต่อสู้ของไทยแก่ชุมชนและสังคม

กิจกรรม

1. พัฒนาระบบฐานข้อมูลทางวัฒนธรรมเพื่อการบริการวิชาการด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 ยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาทั้งระบบเพื่อผลิตครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ยุทธศาสตร์รอง

3.1 ยุทธศาสตร์สร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งภาครัฐและเอกชนในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อผลิตครูด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ให้มีมาตรฐานสอดคล้องความต้องการของสังคม

แผนงานยกระดับการจัดการศึกษา

1. โครงการเครือข่ายความร่วมมือจากภาครัฐและเอกชนระดมความคิดโดยใช้ ชุมชนเป็นฐานการพัฒนาหลักสูตร ในการสร้างความรู้ความเข้าใจในภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิธีการ ดำรงชีวิตแบบไทย

2. โครงการพัฒนาหลักสูตรสร้างความเป็นเลิศด้านนาฏศิลป์ ดนตรีและคีตศิลป์ เรื่องความรู้ความเข้าใจในที่มาทำรำ วิธีการแสดง เพลง ภาษา วรรณคดี และการละเล่น ศิลปะการต่อสู้ของไทย

กิจกรรม

1. ระดมความคิดเตรียมความพร้อมการพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน
2. โครงการพัฒนาหลักสูตรสู่ความเป็นเลิศ

3.2 ยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการจัดการเรียนรู้เพื่อผลิตครูด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ให้บุคลากรให้เหมาะสมกับค่านิยมและวัฒนธรรมไทย

แผนงานยกระดับการจัดการศึกษา

1. โครงการส่งเสริมการจัดการศึกษาที่เน้นการเรียนรู้ทักษะในศตวรรษที่ 21 ที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมไทยด้าน ทักษะสื่อสาร ทักษะการใช้และรู้เท่าทันเทคโนโลยี ค่านิยม คุณธรรมจริยธรรมที่เป็นค่านิยมที่พึงประสงค์ของคนไทย

2. โครงการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนา ความรู้ความเข้าใจใน ค่านิยมและขนบธรรมเนียมประเพณีไทยด้านนาฏศิลป์ดนตรีและคีตศิลป์อย่างรอบรู้และเท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกด้วยความเป็นเหตุเป็นผลแก่นักศึกษา

3. โครงการพัฒนานวัตกรรมการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรม ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์อย่างเข้าถึง

กิจกรรม

1. พัฒนาศักยภาพองค์กรและระดมความคิดสู่การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมไทย

2. อบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพครูการจัดการเรียนรู้ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์

3. พัฒนาสื่อและนวัตกรรมการสอนเพื่อการเข้าใจ และค้นคว้าได้ด้วยตนเอง

3.3 ยุทธศาสตร์การพัฒนาทักษะทางวิชาการและวิชาชีพเพื่อเพิ่มขีดความสามารถ ด้านนาฏศิลป์ดนตรีและคีตศิลป์ให้เป็นที่ยอมรับในระดับชาติ และระดับนานาชาติ

แผนงานยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา

1. โครงการเสริมสร้างประสบการณ์ทางการแสดงที่หลากหลายให้แก่ นักศึกษา และบุคลากรในการสร้างสุนทรียภาพ การเรียนรู้แสดงด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ที่ เชื่อมโยงสู่การเรียนรู้

2. โครงการศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรีและคีตศิลป์ทั้งในระดับชาติ และนานาชาติ

3. โครงการพัฒนาทักษะการถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจในที่มาทำรำ วิธีการแสดง เพลง ภาษา วรรณคดี และการละเล่น ศิลปะการต่อสู้ของไทยสู่ชุมชนและสังคม

กิจกรรม

1. เสริมสร้างประสบการณ์การแสดงเพื่อสร้างสุนทรียภาพและการเรียนรู้ที่หลากหลาย

2. อบรมเชิงปฏิบัติการด้านนาฏ ดนตรี และคีตศิลป์ในระดับชาติและนานาชาติ

3. อบรมพัฒนาทักษะการสอน การถ่ายทอดความรู้สู่ชุมชน และสังคม

3.4 สร้างศูนย์การเรียนรู้ชุมชนและสังคมเป็นฐานการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การศึกษา วิถีวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยอย่างเข้าใจเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ

แผนงานการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา

1. โครงการเรียนรู้สู่ชุมชนปลูกฝังการสร้างจิตสำนึก รู้จักการยอมรับให้เกียรติบุคคลด้วยใจที่เปิดกว้าง จริงใจ และให้เกิดมิตรภาพในสังคมโดยใช้หลักความร่วมมือและรู้ถึงสิทธิหน้าที่ที่พึงกระทำของบุคคลตามกฎหมายที่กำหนดไว้

2. โครงการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ ในการสร้างความรู้ความเข้าใจในภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิถีการดำรงชีวิตแบบไทย

3. ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการประสานความเข้าใจ ความร่วมมือตามค่านิยมขนบธรรมเนียม ประเพณีและประวัติศาสตร์ไทย ให้รู้จักตนเองและผู้อื่น

กิจกรรม

1. จัดสร้างศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เพื่อเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ในภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิถีการดำรงชีวิตแบบไทยให้รู้จักตนเองและผู้อื่น

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 ยกระดับคุณภาพการทำงานบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์เพื่อเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้อย่างยั่งยืนและพัฒนาภาพลักษณ์การแสดงของไทย

ยุทธศาสตร์

4.1 ยุทธศาสตร์สนับสนุนการทำงานบำรุงสืบสานและสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ของท้องถิ่นและของชาติ

แผนงานยกระดับคุณภาพการทำงานบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์

1. โครงการทำงานบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ ด้วยการเผยแพร่โดยนักศึกษาและบุคลากรมีส่วนร่วมให้ความรู้ความเข้าใจในที่มาทำรำ วิธีการแสดง เพลง ภาษาวรรณคดี นาฏศิลป์ การละคร และดนตรีรวมทั้งการละเล่น ศิลปะการต่อสู้ของไทย

2. โครงการเรียนรู้ระหว่างนักศึกษา และบุคลากรกับชุมชนเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจในภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทยให้รู้จักตนเองและผู้อื่น

กิจกรรม

1. จัดกิจกรรมทำงานบำรุงสืบสานและสร้างสรรค์ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ทั้งภายในและภายนอกองค์กร

2. จัดปฏิบัติการเรียนรู้สู่ชุมชนศึกษาศิลปะการแสดงภูมิปัญญาท้องถิ่น และภูมิปัญญาไทย

4.2 ยุทธศาสตร์เสริมสร้างศักยภาพความร่วมมือจากชุมชนและสังคมสร้างความเข้าใจในเรื่องขนบธรรมเนียมประเพณี และวิถีการดำรงชีวิตแบบไทย เพื่อการสร้างสัมพันธ์ภาพกับชุมชนและสังคมอย่างยั่งยืน

แผนงานยกระดับคุณภาพการทํานุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์

1. โครงการสร้างเครือข่ายร่วมมือระหว่างอาจารย์ นักศึกษา และชุมชน พัฒนาความรู้ความเข้าใจในค่านิยมและขนบธรรมเนียมประเพณีไทยเพื่อการทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์ดนตรีและคีตศิลป์อย่างรอบรู้และเท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลก

2. โครงการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้นักศึกษาลงพื้นที่เรียนรู้ด้วยการ

ประสาน

ความเข้าใจ ความร่วมมือตามค่านิยมขนบธรรมเนียม ประเพณีและประวัติศาสตร์ไทย ให้รู้จักตนเอง และผู้อื่น

3. โครงการการเรียนรู้สู่ชุมชนให้นักศึกษารู้จักการยอมรับให้เกียรติบุคคล ด้วยใจที่เปิดกว้าง จริงใจ และให้เกิดมิตรภาพในสังคมโดยใช้หลักความร่วมมือและรู้ถึงสิทธิหน้าที่ที่พึงกระทำของบุคคลตามกฎหมายที่กำหนดไว้

กิจกรรม

1. สร้างความร่วมมือและสร้างศูนย์การเรียนรู้ชุมชนทางด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ เพื่อเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้อย่างยั่งยืน

4.3 ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาพลักษณ์การแสดงด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ เตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนและพัฒนาภาพลักษณ์การแสดงไทยสู่สากล

แผนงานยกระดับคุณภาพการทํานุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์

1. โครงการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนทั่วประเทศให้นักศึกษาลงพื้นที่เรียนรู้ด้วยการประสานความเข้าใจ ความร่วมมือตามค่านิยมขนบธรรมเนียม ประเพณีและประวัติศาสตร์ไทย ให้รู้จักตนเองและผู้อื่น

2. โครงการสร้างเครือข่ายร่วมมือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในที่มาท่าท่ารำ วิธีการแสดง เพลง ภาษา วรรณคดี นาฏศิลป์ การละคร และดนตรีรวมทั้ง การละเล่น ศิลปะการต่อสู้ของไทยระหว่างอาจารย์และนักศึกษาในระดับชาติและนานาชาติ

3. โครงการพัฒนางานเพื่อทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ความรู้ความเข้าใจในค่านิยมและขนบธรรมเนียมประเพณีไทยด้านนาฏศิลป์ดนตรีและคีตศิลป์อย่างรอบรู้และเท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกด้วยความเป็นเหตุเป็นผล และนำเสนอผลงานในเวทีระดับชาติและนานาชาติ

4.4 ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบข้อมูลระบบสารสนเทศศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์เพื่อการเผยแพร่ และเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ที่มีมาตรฐาน

แผนงานยกระดับคุณภาพการทํานุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์

1. โครงการพัฒนาระบบจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศทางศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ สืบค้นอย่างมีประสิทธิภาพ

2. โครงการสร้างพื้นที่การเรียนรู้ภายในองค์กรเพื่อให้เป็นแหล่งศึกษาทางวัฒนธรรมการแสดงด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ในระดับชาติ

กิจกรรม

1. พัฒนาระบบระบบจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศและระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อการสืบค้นข้อมูลด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์
2. ปรับปรุงภูมิทัศน์และสร้างแหล่งเรียนรู้ภายในองค์กรเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ในระดับชาติ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย เรื่อง การนำเสนอยุทธศาสตร์การบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ผู้วิจัยมีประเด็นอภิปรายยุทธศาสตร์ต่างๆ ดังต่อไปนี้

การนำเสนอยุทธศาสตร์การบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ มีจุดมุ่งหมายเพื่อยกระดับคุณภาพของการบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษา โดยเป็นการมุ่งเน้นการบริหารงานผลิตบัณฑิตวิชาชีพครูด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ให้มีความเป็นเลิศทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพให้เหมาะสมกับวัฒนธรรมไทยและเท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลก สอดคล้องกับ Ellsworth (2000:143) กล่าวว่า การที่จะเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาให้มีคุณภาพได้นั้น จำเป็นต้องมียุทธศาสตร์ที่เหมาะสมเพื่อให้มีประสิทธิภาพให้สอดคล้องกับบริบทและความคาดหวังของสังคม แม้ว่าปัจจุบันคณะศิลปศึกษาจะมีชื่อเสียงในการผลิตครูด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์แต่ควรเตรียมพร้อมขององค์กรในการเป็นผู้นำการผลิตบัณฑิตวิชาชีพครูด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ให้เป็นที่ยอมรับในระดับชาติและระดับนานาชาติ ยุทธศาสตร์การยกระดับคุณภาพการบริหารมี 4 ยุทธศาสตร์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 ยกระดับคุณภาพการวิจัย และงานสร้างสรรค์ ให้เป็นศูนย์กลางความเป็นเลิศทางด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ให้เป็นที่ยอมรับในระดับชาติและระดับนานาชาติ

ยุทธศาสตร์

1. ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพการเป็นสถาบันต้นแบบวิชาชีพครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ ส่งเสริมการพัฒนางานวิจัย และงานสร้างสรรค์เพื่อสร้างองค์ความรู้ไปสู่ความเป็นเลิศในระดับชาติและนานาชาติ

ในการเป็นผู้นำของครูศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ เนื่องจากกระแสการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นมันรวดเร็ว ส่งผลมาจากปัจจัยการพัฒนาก้าวกระโดดของความรู้ที่พัฒนาอย่างต่อเนื่อง และเกิดความซับซ้อนของสังคม อีกทั้งปัจจุบันการเปิดสอนวิชาชีพด้านนาฏศิลป์มีมากขึ้นเป็นผลให้เกิดการแข่งขันมากขึ้น เพื่อให้เกิดการพัฒนาทั้งระบบด้วยการพัฒนาองค์กรให้เป็นสถาบันต้นแบบของการผลิตครูทางด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ อีกทั้งเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ที่เป็นแนวหน้าของประเทศและเป็นที่ยอมรับในนานาชาติ ในการสร้างองค์ความรู้ที่จะพัฒนา

นักศึกษาหรือวิชาชีพต้องส่งเสริมการวิจัยและสร้างสรรค์ สอดคล้องกับ Peter Senge (1990) กล่าวว่า องค์กรแห่งการเรียนรู้ คือให้ทุกคนสามารถขยายศักยภาพของตนเองได้อย่างต่อเนื่อง ให้บุคลากร นักศึกษาสามารถทำวิจัยสร้างผลงานตามที่ตั้งเป้าหมายเป็นที่ซึ่งเกิดรูปแบบการคิดใหม่ๆ หลากหลายมากมาย ที่ซึ่งแต่ละคนมีอิสระที่จะสร้างแรงบันดาลใจ และเป็นที่ยังทุกคนต่างเรียนรู้วิธีการเรียนรู้ร่วมกัน เช่นเดียวกันกับ David A. Gavin (1993) กล่าวว่า วิจัยและงานสร้างสรรค์เป็นลักษณะในการสร้าง แสวงหา และถ่ายโยงความรู้ และมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเป็นผลมาจากความรู้ใหม่ และการเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ อย่างถ่องแท้ ทำให้การเปลี่ยนแปลงในลักษณะของพัฒนาการองค์กร ทั้งในด้านคุณภาพ ประสิทธิภาพ และการสร้างนวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง

2. ยุทธศาสตร์พัฒนาขีดความสามารถบุคลากรและนักศึกษาในการทำวิจัยให้มีมาตรฐาน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนและสังคมอย่างยั่งยืน

เป็นการพัฒนาบุคลากร นักศึกษาในการวิจัย และงานสร้างสรรค์ให้มีศักยภาพในการผลิตผลงานคุณภาพสูงอย่างต่อเนื่องที่เป็นความต้องการและจำเป็นให้มากขึ้น โดยเชื่อมโยงไปสู่โครงการสร้างความร่วมมือด้านการวิจัย และงานสร้างสรรค์กับชุมชน และสังคม เพื่อสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น และวิถีชีวิตชุมชนที่มีส่วนในการวางรากฐานการดำรงชีวิตของบุคคลในแต่ละท้องถิ่น รวมทั้งให้เห็นคุณค่า ชื่นชม และยอมรับในความแตกต่างของค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณีไทย และประวัติศาสตร์ไทยตามแต่ละภูมิภาคเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างเข้าใจ อันเป็นส่วนสำคัญในการวางฐานรากที่สำคัญของการปฏิรูปการวิจัยและงานสร้างสรรค์ในฐานะที่เป็นองค์กรวิชาการทางวัฒนธรรม ผู้บริหารจึงต้องสนับสนุนและพัฒนาศักยภาพบุคลากร นักศึกษาให้มีความรู้และทักษะการวิจัยอย่างเป็นระบบ โดยเน้นการวิจัยที่คำนึงถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน รวมถึงการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ที่ไปสู่การเพิ่มมูลค่า และการแก้ไขปัญหาตามความต้องการของชุมชนเพราะหากได้รับการพัฒนาและเพิ่มขีดความสามารถให้เต็มศักยภาพ จะสามารถเป็นฟันเฟืองที่สำคัญในการพัฒนา ติดตาม สืบสาน และสร้างสรรค์ ความก้าวหน้าของการแสดงนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ทั้งในระดับชาติและนานาชาติอย่างมีคุณภาพ

3. ยุทธศาสตร์ เพิ่มศักยภาพในการเป็นผู้นำการวิจัยและงานสร้างสรรค์ทางศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ และสร้างเครือข่ายการวิจัยในระดับชาติและนานาชาติ

เป็นเน้นที่การสร้างเครือข่ายระหว่างประเทศในการสร้างความร่วมมือด้านการวิจัย และงานสร้างสรรค์กับนานาชาติให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการทำวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น และวิถีชีวิตชุมชนในแต่ละท้องถิ่นไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ งานวิจัยและงานสร้างสรรค์ จึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้าง และพัฒนาองค์ความรู้ใหม่โดยการวิจัยให้ทันต่อความก้าวหน้าทางวิชาการสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ (Academic excellence) และสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของสังคม (วิชัย ต้นศิริ, 2542) และเป็นงานวิจัยที่ตอบสนองต่อความต้องการของสังคมอย่างแท้จริง หรือต้องให้สังคมมีส่วนร่วมและได้ประโยชน์ร่วมกันเกิดองค์ความรู้พร้อมกันแล้วนำไปต่อยอดพัฒนาชุมชนและสังคมต่อ ที่สำคัญผู้บริหารต้องสนับสนุนให้บุคลากร นักศึกษาได้รับหรือมีแหล่งทุนทั้งภายในและภายนอกองค์กร เพื่อการนำผลวิจัยไปเผยแพร่เพื่อให้ผลการวิจัยที่ได้

ไปสู่ชุมชนให้เข้มแข็งจากองค์ความรู้ที่นำไปต่อยอดพัฒนาบริหารชุมชน การเป็นผู้นำการวิจัย นักศึกษาต้องทำงานที่มีลักษณะสร้างสรรค์ มีดำเนินการอย่างเป็นระบบเพื่อเพิ่มพูนคลังความรู้ทั้งที่เกี่ยวกับมนุษย์ วัฒนธรรม และสังคม รวมถึงการใช้ความรู้เหล่านี้เพื่อการประยุกต์ใช้ในแนวทางใหม่ โดยมีองค์ประกอบคือ ไม่เคยมีใครทำมาก่อนและสามารถเพิ่มพูนความรู้ และการแก้ไขปัญหาที่ไม่สามารถเห็นได้ชัดแจ้งล่วงหน้า

4. ยุทธศาสตร์พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการวิจัยให้เป็นศูนย์กลางการค้นคว้า แลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ของชาติ

การพัฒนาระบบฐานข้อมูลรวบรวมองค์ความรู้ของการวิจัย เป็นการพัฒนากลไกสนับสนุนด้านระบบข้อมูลของงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ เพื่อสร้างกลไกการสนับสนุนการพัฒนา ระบบข้อมูลทางศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์บูรณาการและพัฒนาระบบข้อมูลที่ เหมาะสม ที่เอื้อให้นักศึกษาได้ค้นคว้าองค์ความรู้จากงานวิจัยอย่างง่ายและเพื่อตอบสนองต่อการใช้ ประโยชน์ การพัฒนาระบบฐานข้อมูลจึงเป็นความจำเป็นที่องค์กรต้องเร่งดำเนินการ รวมทั้งมีการ กำหนดมาตรฐานด้านข้อมูลและพัฒนาคุณภาพข้อมูลเพื่อข้อมูลมีความถูกต้องสำหรับใช้ในการศึกษา เรียนรู้ไปสู่การเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลร่วมกัน และเครือข่ายประสานความร่วมมือจากอาจารย์ นักศึกษา และชุมชนในการติดตาม สืบสาน และสร้างสรรค์ ความก้าวหน้าของการแสดงนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

5. ยุทธศาสตร์ส่งเสริมการจดสิทธิบัตรลิขสิทธิ์งานวิจัยและงานสร้างสรรค์ และการ รับรองการใช้ประโยชน์งานวิจัย

งานวิจัยเป็นกระบวนการแสวงหาความรู้ ความเข้าใจ ความถูกต้อง ในสิ่งที่ต้องการ ศึกษา มีการรวบรวมข้อมูล การจัดระเบียบข้อมูล การวิเคราะห์และตีความหมายของผลที่ได้จากการ วิเคราะห์ ซึ่งเป้าหมายที่สำคัญของการวิจัย คือ การได้มาซึ่งความรู้ ความเข้าใจ ในสิ่งที่ต้องการศึกษา อย่างถูกต้องตามหลักวิชา เป็นการดำเนินงานอย่างมีระบบที่สามารถตรวจสอบความถูกต้องได้ (วิทยาลัยนวัตกรรมการศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2549 : ออนไลน์) การสนับสนุนและ ส่งเสริมให้บุคลากร นักศึกษาทำงานวิจัยโดยมีการให้ทุนสนับสนุน ยังต้องให้ความรู้ในการการ งานวิจัย และงานสร้างสรรค์จดลิขสิทธิ์ หรือ สิทธิบัตร หรือการรับรองการใช้ประโยชน์ เพื่อพัฒนา ให้ความรู้เรื่องสิทธิหน้าที่ที่พึงกระทำของบุคคลตามกฎหมายที่กำหนดไว้ไปสู่การเป็นทรัพย์สินทาง ปัญญา นอกจากนี้ยังเป็นเครื่องการันตี หรือเพื่อการประกันคุณภาพในการขอรับการประเมินเพื่อ ความก้าวหน้าในวิชาชีพ และสามารถนำไปใช้ที่ก่อให้เกิดคุณประโยชน์แก่ชุมชน และสังคมได้เป็น อย่างดี

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 ยกระดับคุณภาพการบริการวิชาการศิลปวัฒนธรรมด้าน นาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์อย่างมีส่วนร่วม และคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน และสังคม

ยุทธศาสตร์

1. ยุทธศาสตร์สร้างความร่วมมือกับชุมชน และสังคมจัดโครงการบริการวิชาการด้าน นาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ให้สอดคล้องกับความต้องการ และบูรณาการกับวัฒนธรรมที่หลากหลาย เพื่อการพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน

เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมจัดโครงการบริการวิชาการด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และ คีตศิลป์ที่มีคุณภาพนำไปสู่การพัฒนาชุมชน และสังคมที่เสริมสร้างการเรียนรู้ เชิดชูภูมิปัญญาของ ท้องถิ่น โดยเน้นให้ชุมชนกับองค์กรร่วมมือกันระหว่างบุคลากร นักศึกษาและชุมชนในการสร้าง ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องที่มา ทำไร วิธีการแสดง เพลง ภาษา วรรณคดี นาฏศิลป์ การละคร และ ดนตรี รวมทั้งการละเล่น ศิลปะการต่อสู้ของไทย และค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณีไทยอย่างรอบ รู้ และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกด้วยความเป็นเหตุเป็นผลการรักษาและเสริมสร้างศักยภาพ ของภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่ภายในชุมชน เน้นการถ่ายทอดและนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์ ทั้งต่อการวิจัยพัฒนาต่อยอดให้เกิดประโยชน์ชาวบ้านในการรักษาและถ่ายทอดภูมิปัญญา สนับสนุนการ ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งความหลากหลายของศิลปะและวัฒนธรรมไทยทั้งที่เป็นวิถีชีวิต ค่านิยมที่ ดั้งเดิม และความเป็นไทยเพื่อการศึกษา เรียนรู้ พัฒนา ให้ชุมชนให้มีคุณภาพของวิถีชีวิตที่ดีขึ้น พัฒนาความเข้มแข็งของตัวเองและพัฒนาให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ให้แก่ ชุมชน และ ประเทศชาติ ถ่ายทอดและเผยแพร่สู่สังคมโลก

2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพเชื่อมโยงไปสู่ความเข้าใจอัน ดีงาม และใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ด้วยการสื่อสาร และนำเสนองานศิลปวัฒนธรรมอย่าง สร้างสรรค์

ส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการพัฒนาศักยภาพทักษะการสื่อสารการฟังการพูด การ อ่าน การเขียน และการนำเสนอที่เหมาะสมกับการแสดงให้แก่ชุมชน และสังคมเพื่อให้ถ่ายทอดองค์ ความรู้ของตนเองได้อย่างสร้างสรรค์ให้เหมาะสมกับค่านิยมและขนบธรรมเนียม ประเพณีไทยแก่ ชุมชนและสังคม รวมทั้งจากการถ่ายทอดความรู้ตามความต้องการที่แท้จริงของชุมชนแล้ว ยังต้อง สร้างพลังขับเคลื่อนให้สมาชิกชุมชนได้ฝึกฝนตนเองให้มีหลักคิด ทักษะสื่อสารพัฒนาการเรียนรู้ของ ตนเองอย่างต่อเนื่อง ด้วยการแสวงหา สร้าง พัฒนา จัดการอย่างเป็นระบบ การปรับเปลี่ยนปัจจุบัน มีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วอันสืบเนื่องมาจากการใช้เทคโนโลยีเพื่อเชื่อมโยงข้อมูลต่าง ๆ ของ ทุกภูมิภาคของโลกเข้าด้วยกัน กระแสการปรับเปลี่ยนทางสังคมที่เกิดขึ้นในศตวรรษส่งผลต่อวิถีการ ดำรงชีพของสังคมอย่างทั่วถึงดังนั้น องค์กรทางการศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญที่จะต้องสร้างแรง ขับเคลื่อนให้ชุมชนพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของทักษะการสื่อสารอย่างสม่ำเสมอ ทักษะสื่อสารมี ความจำเป็นการอ่าน เขียนสื่อ การวิเคราะห์ การเข้าถึง การจัดการ การบูรณาการ การประเมิน และการจัดทำข้อมูลในรูปแบบและสื่อที่หลากหลาย เหมาะสมกับศิลปวัฒนธรรมการแสดง

3. ยุทธศาสตร์การบริการวิชาการเชื่อมโยงกับการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และ คีตศิลป์ด้านวิชาการและวิชาชีพแก่ชุมชน

การจัดบริการวิชาการเป็นการสะท้อนถึงคุณภาพของการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมใน หลายฝ่ายทั้งในระดับสถาบัน หน่วยงาน บุคลากร และนักศึกษานบูรณาการงานบริการวิชาการกับ การเรียนการสอน หรือการบริการวิชาการ/วิชาชีพ จึงหมายถึงการนำศาสตร์ความรู้ที่รับจากการเรียน การสอนที่สอดคล้องกับบริการวิชาการ/วิชาชีพ ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันองค์กรต้องพิจารณาว่า แต่ละหลักสูตรที่เปิดสอนนั้น มีกิจกรรมเสริมอะไรบ้างที่ควรกำหนดประเด็นสำคัญที่ต้องการให้ นักศึกษาได้เรียนรู้หรือพัฒนาตนเองตามหลักสูตร แล้วนำมาพัฒนาเป็นโครงการบริการวิชาการเพื่อ โครงการบริการวิชาการที่มีความสอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนมาผสมผสานเข้าด้วยกันให้กลมกลืน

เป็นเนื้อเดียวกัน จนมีความสมบูรณ์ครบถ้วนในตัวเอง เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ เช่น เกิดองค์ความรู้ให้กับนักศึกษา ชุมชนที่รับบริการ และมหาวิทยาลัย

4. ยุทธศาสตร์พัฒนาระบบจัดเก็บข้อมูลทางวัฒนธรรมการแสดงในระดับท้องถิ่นและในระดับชาติ เพื่อการศึกษา ค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

การพัฒนาระบบจัดเก็บข้อมูลการบริการวิชาการเป็นการมุ่งเน้นรวบรวมองค์ความรู้จากการบริการทางวิชาการถ่ายทอดเกี่ยวกับความรู้เรื่องที่มา ทำรำวิธีการแสดง เพลง ภาษา วรรณคดี นาฏศิลป์ การละคร และดนตรี รวมทั้งการละเล่นศิลปะการต่อสู้ของไทยแก่ชุมชนและสังคม โดยเน้นที่การรวบรวมองค์ความรู้วัฒนธรรมการแสดงที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นการจัดเก็บความรู้ของการบริการวิชาการอย่างเป็นระบบเพื่อให้นักศึกษาใช้เป็นฐานข้อมูลในการบูรณาการกับการจัดโครงการ แต่การที่จะดำเนินการจัดได้อย่างมีคุณภาพนั้นนักศึกษาต้องมีความเข้าใจในสิ่งที่จะทำให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชนและสังคม เพราะการพัฒนาอย่างยั่งยืนต้องเข้าใจในรากฐานของตนเองและภูมิปัญญาของชุมชนและสังคม องค์กรจึงต้องพัฒนาการจัดเก็บข้อมูลโดยลักษณะที่เป็นองค์รวม ทั้งในระดับท้องถิ่น และระดับชาติ มีโลกทัศน์ทางวัฒนธรรมที่กว้างขวาง และรู้จักเลือกสรรไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาตนเองและสังคม เพราะปัจจุบันทุกองค์การทางการศึกษามีการจัดบริการทางวิชาการแก่ชุมชนและหลายโครงการในแต่ละปี การผลักดันให้เกิดระบบจัดเก็บข้อมูลโดยมุ่งเน้นให้บุคลากร นักศึกษาแต่ละคนได้เข้าใจถึงหลักการและแนวปฏิบัติของการใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูล รวมถึงการนำข้อมูลจากโครงการที่รับผิดชอบบันทึกลงในระบบ เพื่อให้เห็นประโยชน์ของวัฒนธรรมการแสดงที่มีต่อชุมชน และการยอมรับวิถีชีวิตที่แตกต่างหลากหลายภายในสังคมจะนำไปสู่การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืนในระยะยาว

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 ยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครูนาฏศิลป์ดนตรี และคีตศิลป์ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ยุทธศาสตร์

1. ยุทธศาสตร์สร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งภาครัฐและเอกชนในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อผลิตครูด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ให้มีมาตรฐานสอดคล้องความต้องการของ

สร้างเครือข่ายความร่วมมือจากภาครัฐและเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในความคิด ร่วมทำ และร่วมตัดสินใจ เพื่อประโยชน์ของความร่วมมือ การใช้ทรัพยากรร่วมกัน และการเพิ่มความแข็งแกร่งทางวิชาการ การสร้างบัณฑิตที่ตรงกับความต้องการของสังคม การดำเนินการเร่งด่วนของการจัดการศึกษาในอนาคตควรสะท้อนให้เห็นประสิทธิภาพของ “เครือข่ายการเรียนรู้” ที่มีการประสานสัมพันธ์กันอย่างมีศักยภาพในการระดมความคิดในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อสร้างให้นักศึกษามีความเป็นเลิศด้านนาฏศิลป์ ดนตรีและคีตศิลป์ให้มีความรู้ ความเข้าใจในที่มาทำรำ วิธีการแสดง เพลง ภาษา วรรณคดี และการละเล่น ศิลปะการต่อสู้ของไทยโดยใช้ชุมชนเป็นฐานความรู้เชื่อมโยงสู่ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิถีการดำรงชีวิตแบบไทย ที่สร้างความเชี่ยวชาญในศาสตร์วิชาชีพอย่างลึกซึ้ง และให้นักศึกษามีทักษะชีวิต ที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิตในโลกยุคใหม่อย่างเท่าทันได้ ให้อัจฉริยะทางการรู้จักแก้ปัญหา รวมถึงการได้รับการพัฒนาทักษะและนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียนอยู่อย่างไม่หยุดนิ่ง

2. ยุทธศาสตร์พัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อผลิตครูด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ให้บุคลิกภาพให้เหมาะสมกับค่านิยมและวัฒนธรรมไทย

เนื่องจากนักศึกษาศาสนาบัณฑิตพัฒนศิลป์มีความเด่นในเรื่องกริยามารยาทบุคลิกภาพแบบไทย การเรียนรู้จึงต้องเน้นจุดแข็งมาบูรณาการกับโลกปัจจุบันได้อย่างเหมาะสม สิ่งที่สำคัญต้องเร่งพัฒนาศักยภาพของครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนานักศึกษามีความรู้ความเข้าใจในค่านิยมและขนบธรรมเนียมประเพณีไทยด้านนาฏศิลป์ดนตรีและคีตศิลป์อย่างรอบรู้และเท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกด้วยความเป็นเหตุเป็นผลแก่นักศึกษาเกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21 ในการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักศึกษามีทักษะสำหรับการออกไปดำรงชีวิตในโลกในศตวรรษที่ 21 ที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมไทยด้าน ทักษะสื่อสาร ทักษะการใช้และรู้เท่าทันเทคโนโลยี ค่านิยมคุณธรรมจริยธรรมที่เป็นค่านิยมที่พึงประสงค์ของคนไทย ลักษณะเฉพาะของครูจึงต้อง มีความสามารถสูงและได้รับการฝึกอบรม และวิธีการสอนที่มีความเข้มข้นอย่างมีคุณภาพสามารถทำหน้าที่ครูได้อย่างรอบรู้ รู้จริง รู้แจ้ง อาจกล่าวได้ว่า ครูยุคใหม่ต้องบทบาทหน้าที่ซับซ้อนขึ้น ครูจะต้องมีความรู้ ประสบการณ์และก้าวทันสถานการณ์โลกจะต้องเป็นผู้มองกว้าง คิดไกล ใฝ่รู้ เพื่อให้เท่าทันกับสังคมในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

3. ยุทธศาสตร์พัฒนาทักษะทางวิชาการและวิชาชีพเพื่อเพิ่มขีดความสามารถด้านนาฏศิลป์ ดนตรีและคีตศิลป์ให้เป็นที่ยอมรับในระดับชาติ และระดับนานาชาติ

เน้นการเสริมสร้างประสบการณ์ทางการแสดงที่หลากหลายให้แก่ นักศึกษา และบุคลากรในการสร้างสุนทรียภาพ การเรียนรู้แสดงด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ที่หลากหลายในรูปแบบต่างๆ การใช้เทคโนโลยีเพื่อการแสดง หรือการศิลปะการแสดงของนานาชาติที่เชื่อมโยงสู่การเรียนรู้ให้บุคลากร นักศึกษานำประสบการณ์จากการแสดงมาบูรณาการกับทักษะการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ให้เกิดความความเชี่ยวชาญในศาสตร์วิชาชีพ นำไปสู่การประยุกต์ และบูรณาการกับศาสตร์อื่นๆได้อย่างเหมาะสม และรับรู้สถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างเท่าทัน นำไปสู่การประยุกต์ใช้ หรือถ่ายทอดองค์ความรู้ได้อย่างเหมาะสมกับภูมิปัญญาท้องถิ่น และนำไปสู่การแก้ไขปัญหา หรือตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นได้อย่างถูกต้อง ที่สำคัญส่งเสริมให้นักศึกษา และบุคลากรมีโอกาสในการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมทั้งในระดับชาติและนานาชาติ

4. ยุทธศาสตร์สร้างศูนย์การเรียนรู้ชุมชนและสังคมเป็นฐานการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อาจารย์ศึกษาวิถิวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยอย่างเข้าใจเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่าง

ส่งเสริมการสร้างศูนย์เรียนรู้สู่ชุมชนเป็นการสร้างความร่วมมือกับชุมชน และสังคมในการระดมทรัพยากรการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้แก่นักศึกษา และในชุมชน สอดคล้องกับกระทรวงมหาดไทย (2550) กล่าวว่า เป็นศูนย์การเรียนรู้เป็นสถานที่เสริมสร้างโอกาสแก่นักศึกษาในการเรียนรู้ ถ่ายทอด แลกเปลี่ยนประสบการณ์ วิทยาการ ตลอดจนภูมิปัญญาของชุมชน อีกทั้งยังเป็นแหล่งบริการชุมชนในการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน โดยเน้นให้นักศึกษาเกิดกระบวนการเรียนรู้ในวิถีชีวิตในชุมชนที่เป็นฐานรากในการสร้างความเข้มแข็งของวัฒนธรรมให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม ก่อให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ และมุ่งการพัฒนาแบบพึ่งตนเอง รวมทั้งสนอง โลหิตวิเศษ (2544) กล่าวว่า การเรียนรู้จากศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เป็นการเปิดโอกาสให้นักศึกษาทุกคนได้รับการศึกษาได้ที่หลากหลายโดยศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จะมีส่วน

สนับสนุนการเรียนรู้ของนักศึกษาอย่างเป็นระบบ และสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ และเติมเต็มให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้อย่างแท้จริง การจัดศูนย์การเรียนรู้ที่ดี ควรจะต้องสอดคล้องกับวิถีชีวิต ค่านิยม ภูมิปัญญาของชุมชนเป็นสำคัญปลูกฝังการสร้างจิตสำนึกให้นักศึกษารู้จักการยอมรับให้เกียรติบุคคลด้วยใจที่เปิดกว้าง จริงใจ และให้เกิดมิตรภาพในสังคมโดยใช้หลักความร่วมมือและรู้ถึงสิทธิหน้าที่ที่พึงกระทำของบุคคลตามกฎหมายที่กำหนดไว้

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 ยกระดับคุณภาพการดำเนินงาน สืบสาน และสร้างสรรค์ ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์เพื่อเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้อย่างยั่งยืนและพัฒนาภาพลักษณ์การแสดงของไทย

ยุทธศาสตร์

1. ยุทธศาสตร์สนับสนุนการดำเนินงานสืบสานและสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ของท้องถิ่นและของชาติ การดำเนินงาน สืบสาน และสร้างสรรค์

เป็นการผลักดันให้นักศึกษาและบุคลากรมีโอกาสเผยแพร่โดยศิลปวัฒนธรรมการแสดงด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ทั้งที่เป็นแบบมาตรฐาน และการแสดงภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ชุมชนและสังคมมีความภาคภูมิใจในความเป็นไทยและการเป็นส่วนหนึ่งของสังคมโลก ด้วยการเผยแพร่คุณค่ารักษา สืบทอดเอกลักษณ์ความเป็นไทยและการสร้างสรรค์ นำไปสู่การเรียนรู้ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมการแสดงที่เป็นรากเหง้าของวิถีชีวิตภูมิปัญญาดั้งเดิมของตนเองและผู้อื่นอย่างเข้าใจถึงรากฐานวัฒนธรรมระดับชาติ ระดับท้องถิ่น และประโยชน์ของวัฒนธรรมที่มีต่อชุมชน ให้เกิดการยอมรับวิถีชีวิตที่แตกต่างหลากหลายภายในสังคม นอกจากนี้ยังเน้นให้องค์กรมีส่วนร่วมในการผลักดัน หรือการสนับสนุนให้เกิดเวทีวัฒนธรรมในรูปแบบที่หลากหลายให้แก่บุคลากร นักศึกษา และชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม เช่น การ สนับสนุนกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่ริเริ่มโดยชุมชนท้องถิ่น การสร้างเวทีเสนอผลงานและเผยแพร่งานด้านศิลปวัฒนธรรม การพัฒนาระบบจุดใจและกระบวนการสร้างสรรค์ด้านศิลปวัฒนธรรมแก่การสร้างด้านศิลปวัฒนธรรมในการสร้างผลงานที่มีคุณค่าต่อสังคม

2. ยุทธศาสตร์เสริมสร้างศักยภาพความร่วมมือจากชุมชนและสังคม

สร้างความเข้าใจในเรื่องขนบธรรมเนียมประเพณี และวิถีการดำรงชีวิตแบบไทย เพื่อการสร้างสัมพันธ์ภาพกับชุมชนและสังคมอย่างยั่งยืน เป็นการสร้างเครือข่ายร่วมมือระหว่างอาจารย์ นักศึกษา และชุมชนพัฒนาความรู้ความเข้าใจในค่านิยมและขนบธรรมเนียมประเพณีไทยเพื่อการทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์ดนตรีและคีตศิลป์อย่างรอบรู้และเท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลก การเรียนรู้สู่ชุมชนให้นักศึกษาลงพื้นที่เรียนรู้ด้วยการประสานความเข้าใจความร่วมมือตามค่านิยมขนบธรรมเนียม ประเพณีและประวัติศาสตร์ไทย ให้รู้จักตนเองและผู้อื่น สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมการแสดงของชุมชนเพื่อเป็นทางเลือกในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสามารถอยู่ร่วมกันกับสังคมอื่นอย่างเข้าใจ เน้นคำนึงถึงพื้นฐานดั้งเดิม หรือมีการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตเฉพาะในส่วนที่ต้องการจะพัฒนาให้ดีขึ้น สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้ให้ความสำคัญในเรื่องวัฒนธรรมไทย โดยมีการกำหนดสิทธิและหน้าที่ไว้หลายประการ ดังต่อไปนี้ มาตรา 66 ได้กำหนดสิทธิและหน้าที่ของบุคคล ชุมชนท้องถิ่นอนุรักษ์หรือฟื้นฟู จารีต ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติ และมีส่วนร่วมในการจัดการ

การบำรุงรักษา บทบาทของการทำนุบำรุงจึงไม่เฉพาะแต่การให้นักศึกษา บุคลากรเผยแพร่เท่านั้นแต่ควรลงสู่ชุมชนในการเข้าไปเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่นให้เกิดความรู้ ทักษะในการปฏิบัติอย่างเข้าใจ การสร้างเครือข่ายร่วมมือกับชุมชนเป็นส่งเสริมการเรียนรู้อย่างรอบด้านเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ ในภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทยให้รู้จักตนเองและผู้อื่น

3. ยุทธศาสตร์พัฒนาภาพลักษณ์การแสดงด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์เตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนและพัฒนาภาพลักษณ์การแสดงไทยสู่สากล

เป็นการมุ่งเน้นให้นักศึกษายืนอยู่บนรากฐานทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของชุมชนและสังคมของตนเอง ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืนในระยะยาว โดยจะต้องมีการดำเนินงานในลักษณะที่เป็นองค์รวม คือการสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องและให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการทำนุบำรุงวัฒนธรรมอันดีงามทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นอย่างหลากหลาย สร้างโลกทัศน์ทางวัฒนธรรมที่กว้างขวาง และนำไปสู่การบูรณาการ รู้จักเลือกสรรไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาตนเอง และสังคมด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยมาต่อยอดไปสู่สร้างสรรค์ให้เกิดนวัตกรรมที่เหมาะสมและเป็นประโยชน์ รวมทั้งมีการพัฒนาและสร้างมาตรฐานทางศิลปวัฒนธรรม โดยคำนึงถึงเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมสาขาต่างๆ ขึ้นมาใหม่ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตปัจจุบันและอนาคต สนับสนุนการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ สร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยกับนานาชาติ และให้สามารถรับวัฒนธรรมต่างชาติมาประยุกต์ใช้อย่างรู้เท่าของชาติของสากล และนำไปเผยแพร่สู่สาธารณชน รวมทั้งส่งเสริมความรู้ความเข้าใจศิลปวัฒนธรรมของนานาชาติด้วย

4. ยุทธศาสตร์พัฒนาสื่อเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาภาพลักษณ์การแสดงศิลปวัฒนธรรมไทยด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ไปสู่ความเป็นสากล

ปัจจุบันกระแสวัฒนธรรมต่างชาติได้ไหลบ่าเข้ามาสู่สังคมไทยอย่างรวดเร็ว ก่อให้เกิดเปลี่ยนแปลงทางด้านทัศนคติ ค่านิยม และพฤติกรรมของคนไทย โดยการรับเอาวัฒนธรรมต่างชาติมาอย่างขาดการคัดกรองให้มีความเหมาะสมตามบริบทของสังคมไทย จนบางครั้งกลายเป็นการคลั่งไคล้ ทำให้หลงลืมและดูถูกวัฒนธรรมอันดีงามของชาติ (กระทรวงวัฒนธรรม.2544) ยุทธศาสตร์นี้เน้นที่การดำเนินการสร้างภูมิคุ้มกันให้นักศึกษา ชุมชนและสังคมในมิติวัฒนธรรมการแสดงไม่ให้เสื่อม หรือสูญหายไปจากสังคม ให้นักศึกษามีความรู้เข้าใจ “สื่อและเทคโนโลยี” ที่เป็นปัจจัยหลักที่มีส่วนในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและทัศนคติของคน เป็นเครื่องมือที่สามารถชักจูงให้คนที่รับสื่อเกิดการคล้อยตามได้ ดังนั้น นักศึกษาต้องเกิดการเรียนรู้เท่าทันสื่อโดยเฉพาะสื่อสมัยใหม่ จัดเป็นองค์ความรู้ที่สำคัญในการสร้างความเข้าใจของการแสดงได้อย่างชัดเจน ประเด็นของการรู้เท่าทันสื่อและเทคโนโลยีต้องปรับฐานความคิดของบุคลากร นักศึกษาในการนำสื่อและเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในการเป็นสื่อกลางเชื่อมไปสู่ชุมชนและสังคม จะและเทคโนโลยี จึงเป็นเครื่องมือในการสร้างความเข้าใจในสาระของการแสดงได้ชัดเจนมากขึ้น รวมทั้งสร้างที่น่าสนใจ ความแปลกทำให้การชมการแสดงทางด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ที่บางคนชอบมองว่าเป็นสิ่งที่น่าเบื่อ ดูยาก หรือไม่เข้าใจ ที่สำคัญเป็นการสร้างช่องทางในการเชื่อมไปสู่นานาชาติให้ยอมรับ เข้าใจในศิลปวัฒนธรรมของไทยมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยมี 2 สารสำคัญคือ ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลจากการวิจัยพบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยมี 7 ด้านคือ 1) ด้านบุคลิกภาพเชิงวัฒนธรรมไทย 2) ด้านความรู้เชิงวัฒนธรรมไทย 3) ด้านทักษะเชิงวัฒนธรรมไทย 4) ด้านทัศนคติเชิงวัฒนธรรมไทย 5) ด้านสื่อสารเชิงวัฒนธรรมไทย 6) ด้านสัมพันธภาพเชิงวัฒนธรรมไทย และ 7) ด้านคุณธรรมจริยธรรมเชิงวัฒนธรรมไทย โดยองค์ประกอบแต่ละด้านเน้นการมีความรู้ทักษะทางวิชาการและวิชาชีพที่เชื่อมโยงไปสู่ชุมชน และสังคมอย่างเข้าใจในค่านิยมและขนบธรรมเนียมประเพณีไทยในภูมิปัญญาท้องถิ่นและ วิธีการดำรงชีวิตตามแบบไทยอย่างรู้ เท้าทันการเปลี่ยนแปลงของโลก เพื่อให้เกิดการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยอย่างเป็นระบบ จึงขอเสนอแนะดังนี้

1.1.1 ผู้บริหารของสถาบันมีความตระหนัก และเห็นความสำคัญของการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษา ควรมีการกำหนดนโยบาย แนวทางการปฏิบัติงานที่ชัดเจน ในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย เพื่อให้บุคลากรทุกฝ่ายมีแนวทางในการดำเนินงานที่มีเป้าหมายเดียวกัน

1.1.2 ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาอาจารย์อย่างถูกต้อง ต่อเนื่อง และจริงจัง เพื่อให้อาจารย์สามารถพัฒนานักศึกษาให้มีภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยได้อย่างถูกต้อง มีการสนับสนุนงบประมาณในการให้อาจารย์เข้าร่วมสัมมนา อบรมทางวิชาการ การทำวิจัย การเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการ และการศึกษาต่อในระดับปริญญาเอกในการพัฒนาศักยภาพของตนเองอยู่เสมอ

1.1.3 พัฒนาคณะศิลปศึกษาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ที่เอื้อต่อการค้นคว้า ศึกษา เรียนรู้ และแลกเปลี่ยนความรู้ที่หลากหลายให้มีความพร้อมในด้านสถานที่ ข้อมูล อุปกรณ์ เจ้าหน้าที่ และบรรยากาศในการเรียนรู้ เพื่อให้สร้างให้บุคลากร และนักศึกษาเป็นผู้ใฝ่เรียน ใฝ่รู้ตลอดเวลา

1.2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยในภาพรวมพบว่า พันธกิจการวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์อยู่ในลำดับน้อยที่สุดทั้งสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ จึงขอเสนอแนะดังนี้

1.2.1 ผู้บริหารที่รับผิดชอบเรื่องงานวิชาการ ควรให้ความสำคัญกับการกำหนดนโยบาย การวางแผน และแนวปฏิบัติการวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ รวมทั้งมีการสร้างแรงจูงใจให้กับอาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักศึกษาในการทำงานวิจัย เช่น สนับสนุนงบประมาณการทำวิจัย พัฒนาความสามารถด้านการวิจัย การประเมินเงินเดือน ศึกษาดูงาน และจัดหาพื้นที่ในการเผยแพร่งานวิจัย

1.2.2 คณะศิลปศึกษามีการนำผลการวิจัยมาใช้ในการเรียนการสอนยังมีน้อย เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นการทำงานวิจัยในเชิงอนุรักษ์ ดังนั้นฝ่ายหลักสูตร และวิจัยควรมีกำหนดแนวทางการทำงานแบบบูรณาการร่วมกัน เพื่อส่งเสริมให้อาจารย์เจ้าหน้าที่ และนักศึกษาทำงานวิจัยที่ต่อยอดไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนอย่างเป็นรูปธรรม

1.2.3 คณะศิลปศึกษา ควรมีกำหนดการสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการวิจัยทั้งหน่วยงานภายในและภายนอกองค์กร เพื่อให้อาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักศึกษาติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการของงานวิจัย และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2.4 คณะศิลปศึกษา และเครือข่ายร่วมผลิตควรเน้นการร่วมมือกับชุมชนในเป็นพื้นฐาน การวิจัยเพื่อพัฒนางานวิจัยของคณะศิลปศึกษา และเครือข่ายร่วมผลิตลงสู่ชุมชนอย่างเข้าถึงในการแก้ปัญหา การพัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อให้อาจารย์ เจ้าหน้าที่และนักศึกษาลงพื้นที่ชุมชน ท้องถิ่นทำวิจัยสร้างองค์ความรู้แล้วนำไปต่อยอดบูรณาการสู่การเรียนการสอนให้นักศึกษามีความเข้าใจในวัฒนธรรมการแสดงภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างเข้าใจ และนำไปสู่การพัฒนาอย่างสร้างสรรค์เท่าทันสังคม

1.3 จากยุทธศาสตร์การบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ขอเสนอแนะให้คณะศิลปศึกษา ดังนี้

1.3.1 ผู้บริหารควรมีการประชุมกำหนดนโยบาย แนวทาง และแผนปฏิบัติของหน่วยงาน ทุกฝ่าย เพื่อการระดมพลังความคิดแบบมีส่วนร่วมทั้งผู้บริหาร อาจารย์ เจ้าหน้าที่ นักศึกษา และตัวแทนจากชุมชน เพื่อหาแนวทางการทำงานเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาอย่างเป็นระบบโดยทุกส่วนมีการทำงานที่เอื้อกันให้ไปสู่จุดหมาย

1.3.2 คณะศิลปศึกษามีความเข้มแข็งในการจัดการศึกษาผลิตบัณฑิตให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพครูด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์แต่มีจุดอ่อนในเรื่องการเชื่อมโยงไปสู่สังคม ดังนั้นในการพัฒนาหลักสูตรผู้ที่มีส่วนรับผิดชอบควรจัดหลักสูตรที่พัฒนาวิชาการและวิชาชีพที่นำไปสู่การเข้าใจชุมชน และสังคม พัฒนานักศึกษาให้มีทักษะการคิด วิเคราะห์ และสังเคราะห์วิชาชีพของตนเองกับศาสตร์วิชาอื่นอย่างเหมาะสมกับวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี และนำไปสู่การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมได้

1.3.3 ผู้บริหารคณะศิลปศึกษาควรกำหนดนโยบายสนับสนุนพัฒนาศักยภาพอาจารย์ในการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เพื่อให้กระบวนการจัดการเรียนการสอนส่งเสริมต่อการพัฒนานักศึกษาตามศักยภาพของแต่ละคน และออกไปปรับใช้ชุมชน และสังคมได้อย่างมีคุณภาพ

1.3.4 ผู้บริหารต้องสนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอในการดำเนินงาน รวมทั้งจัดหาแหล่งทุนจากภายนอกให้มาช่วยสนับสนุนให้การดำเนินงานพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาเพื่อให้การพัฒนานักศึกษาเป็นแบบองค์รวมครบทุกพันธกิจ

1.3.5 ควรพัฒนาคณะศิลปศึกษาเป็นองค์กรการเรียนรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมการแสดงของไทยอย่างเป็นระบบให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมในระดับประเทศ และเอื้อต่อการเรียนรู้ของนักศึกษาอย่างเต็มที่ในการเติมเต็มศักยภาพของตนเอง

1.3.6 พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือจากชุมชนสร้างศูนย์การเรียนรู้ทั่วประเทศให้เป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นของประเทศ ให้อาจารย์ และนักศึกษาสามารถเรียนรู้ถึงแหล่งข้อมูลได้เพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะอย่างเข้าใจในความแตกต่างของวัฒนธรรมตามภูมิภาค ให้อยอมรับอย่างใจ ปฏิบัติได้อย่างถูกต้องกับบุคคล สถานการณ์นำไปสู่การอยู่ร่วมกันอย่างสันติ

1.3.7 พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในระดับนานาชาติ เพื่อนำไปสู่ความร่วมมือ การเรียนรู้ แลกเปลี่ยนระหว่างประเทศ ให้เตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ความเป็นอาเซียน และไปสู่ การยอมรับในระดับสากลเปิดโอกาสให้อาจารย์ และนักศึกษาได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เสริมสร้าง ประสบการณ์ทางด้านศิลปวัฒนธรรมในรูปแบบต่างๆ หรือเชิญวิทยากรจากนานาชาติมาอบรมให้ ความรู้แก่อาจารย์และนักศึกษา

1.3.8 ผู้บริหารต้องเน้นการพัฒนาทักษะสื่อสารให้แก่นักศึกษาในด้านการสื่อสาร ทางวจนภาษา และอวจนภาษาเพื่อนำไปสู่การสื่อสารทางวิชาชีพ พัฒนาทักษะภาษาอังกฤษทาง วิชาชีพที่เชื่อมโยงไปสู่นานาชาติให้เข้าใจในศิลปะการแสดงของไทย รวมทั้งพัฒนาสื่อเทคโนโลยี มาใช้ในการแสดงเพื่อพัฒนาภาพลักษณ์การแสดงไทยให้เหมาะสมกับสังคมยุคปัจจุบันแต่คงความเป็น เอกลักษณ์ไทยอย่างชัดเจน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ในการวิจัยครั้งนี้ ศึกษาเฉพาะประชากรของคณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิต พัฒนศิลป์ในเชิงภาพรวม ไม่ได้ศึกษาแยกตามขนาดของวิทยาลัยในแต่ละจังหวัด ซึ่งอาจไม่ครอบคลุม หรือสอดคล้องกับความต้องการของวิทยาลัยที่มีขนาดแตกต่างกัน จึงควรมีการศึกษาวิจัยในกลุ่ม วิทยาลัยให้มีความครอบคลุมมากขึ้น เช่น ทำการศึกษาตามวิทยาลัยในแต่ละจังหวัดโดยเฉพาะ เพื่อ นำข้อค้นพบที่ได้มาศึกษาเปรียบเทียบ เพื่อให้ได้ยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรม ไทยที่เหมาะสมกับแต่ละวิทยาลัย

2.2 งานวิจัยครั้งนี้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยในงานวิจัยนี้ศึกษาเฉพาะ ระดับอุดมศึกษาซึ่งทำให้ได้ผลการวิจัยเฉพาะกลุ่มอุดมศึกษา แต่ไม่ครอบคลุมในระดับการศึกษาขั้น พื้นฐาน จึงควรมีการศึกษาเชิงลึกของการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยในระดับนี้ด้วย เพื่อให้ การจัดการศึกษาเป็นไปในทิศทางเดียวกันต่อยอดไปสู่ระดับอุดมศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กระทรวงวัฒนธรรม. โครงสร้างส่วนราชการกระทรวงวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: กระทรวงวัฒนธรรม. ม.ป.พ. อัดสำเนา, 2545.

กระทรวงมหาดไทย. มาตรฐานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เอกสารอัดสำเนา. กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย, 2550.

กระทรวงศึกษาธิการ. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ: เรื่องมาตรฐานอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ, 2551.

กนกพร ปิมาแปง. การสื่อสาร : การพูด [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://www.dpu.ac.th.artsciences/sgel39/office/attach/11840951.doc> [23 พฤศจิกายน 2556]

กวี วงศ์พุด. ภาวะผู้นำ. กรุงเทพฯ: พิมพ์ลักษณ์, 2539.

เกษม วัฒนชัย. ปฏิรูปการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545.

กิติ อาปัดคานนท์. เทคนิคการสร้างผู้นำ. กรุงเทพฯ: ท็อปพริ้นซ์, 2532.

กิติมา ปรีดีดีลิก. การบริหารและนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ: อักษรภาพิพัฒน์, 2532.

กมลรัตน์ หล้าวงษ์. จิตวิทยาศึกษาพิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดศรีเดชา, 2528.

กฤษณา ศักดิ์ศรี. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: นิยมวิทยา, 2530.

กาวิดา ธาราศรีสุทธิ. ภาวะผู้นำและจริยธรรมผู้บริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง, 2551.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. บั้นสมองของชาติ : ยุทธศาสตร์ปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: ซัคเซสมิเดีย, 2527.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. รายงานการประชุมทางวิชาการเรื่องทิศทางวัฒนธรรมในกระแสการเปลี่ยนแปลง. กรุงเทพมหานคร: วิ.ที.ซี.คอมมิวนิคเคชั่น, 2545.

คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, สำนักงาน. คู่มือการบริหารและการจัดการโครงการทางวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2544.

คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ,สำนักงาน. ความหมายของขอบข่ายของงานวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: ครุสภา, 2535.

งามพิศ สัตย์สงวน. สถาบันครอบครัวของกลุ่มชาติพันธุ์ในกรุงเทพมหานคร: กรณีศึกษาครอบครัวไทยโซ่ง. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

จรัส สุวรรณเวลา. อุดมศึกษาไทย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

จรัส สุวรรณเวลาและคณะ. บนเส้นทางอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

ชลิตา รัชภัพลเมือง. ศิลปวัฒนธรรม, เล่มที่ 13, ฉบับที่ 1-3. กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร.

- ชวลิต ทิสิกการ. การวางแผนธุรกิจเชิงกลยุทธ์ด้วย SWOT. ส่งเสริมเทคโนโลยี 28,161 ก.พ.-มี.ค. 2545.
- ชาญชัย อาจิมสมาจาร. ทักษะภาวะผู้นำ. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เนท, 2543.
- ฐานสัจจันทร์ วงศ์สุวรรณ. การพูดเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพ. ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2547.
- ณัฐนรี ศรีทอง. การเพิ่มศักยภาพภาวะความเป็นผู้นำในงานพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2550.
- ทบวงมหาวิทยาลัย. วัตถุประสงค์ นโยบาย มาตรการ และเป้าหมายของแผนอุดมศึกษาระยะยาว (พ.ศ.2533-2547). กรุงเทพฯ: ทบวงมหาวิทยาลัย, 2533.
- ทบวงมหาวิทยาลัย. ปริญญาานิพนธ์. ค.ด.(การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- ทวีชัย บุญเติม. การพัฒนากิจการเชิงยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น สำหรับ พุทธศักราช 2520. วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- ทิพย์อนงค์ เลื่อนพุกวัฒน์. รูปแบบการดำเนินงานด้านการทำงานบำรุงศิลปวัฒนธรรมใน สถาบันอุดมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ปริญญาตรีบัณฑิต สาขาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2546.
- เทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, สมเด็จพระ. “วัฒนธรรมไทย” ในกระแสวัฒนธรรมโลก. วารสารบัณฑิตศึกษา 1 กันยายน 2540.
- เทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, สมเด็จพระ. พระราชดำรัสในพิธีเปิดปีแห่งการรณรงค์เพื่อส่งเสริมและรักษาวัฒนธรรมไทย พ.ศ. 2538-2540. กรุงเทพฯ: นีลนาถการพิมพ์, 2537.
- ทรงวิทย์ แก้วศรี. เอกลักษณ์ไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, 2534.
- ทรงศักดิ์ ศรีกาฬสินธุ์และคณะ. การบริการวิชาการแก่สังคม: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และIndiana University Kokomo. *Aphit Journal*,4(2), 1-12.
- ทองอินทร์ วงศ์ไสร. คุณลักษณะและพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารงานสาธารณะสุขระดับอำเภอ และความจงรักภักดีของผู้ใต้บังคับบัญชา: กรณีผู้ใต้บังคับบัญชาที่เป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. วารสารสุโขทัยธรรมาธิราช ปีที่ 5 ฉบับที่ 3.
- ธวัช เต็มถ้วน. การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา ระดับปริญญาของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร. ปริญญาานิพนธ์ดุขฎิบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2548.
- นันทนิช อัครนนท์. เทคนิคการพัฒนาบุคลิกภาพ. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2548.
- นางลักษณ์ วิรัชชัยและสุจิตล ว่องวานิช. การสังเคราะห์งานวิจัยทางการศึกษาด้วยการวิเคราะห์อภิमानและวิเคราะห์เนื้อหา = A synthesis of research in education using meta-analysis and content analysis. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี้, 2542.

- นพพงษ์ บุญจิตราดุล. ภาวะผู้นำหรือประมุขศิลป์. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุล. หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: บพิตรการพิมพ์, 2534.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. หลักการบริหารการศึกษาทั่วไป. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อนงค์ศิลป์, 2535.
- บุญเลิศ ราโชติ. ประเพณีประจำถิ่น. ม.ป.ท. อัดสำเนา, 2536.
- ประชุม รอดประเสริฐ. นโยบายการวางแผน หลักการและทฤษฎี. กรุงเทพฯ: เนติกุลการพิมพ์, 2543.
- ประภา เพ็ญสุวรรณ. ทัศนคติ: การเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2526.
- ประเทือง ภูมิภัทราคม. ทอฝันมหาลัยราชภัฏเพื่อท้องถิ่น. นครสวรรค์: ริมปีงการพิมพ์, 2548.
- ประเวช วะสี. วัฒนธรรมกับการพัฒนา. ฉบับเดือนพฤศจิกายน-ธันวาคม 38(6): 62. กรุงเทพฯ: กรมประชาสัมพันธ์, 2538.
- ประเวช วะสี. ภาวะผู้นำ...พหุวิสัยภาพในสังคมไทยและวิถีแก้ไข. ใน สงวน นิตยารัมภ์พงศ์ (บรรณาธิการ) ภาวะผู้นำความสำคัญอนาคตชาติไทย, หน้า 32-33. กรุงเทพฯ: พิมพ์ไทย, 2543.
- ประเวช วะสี. ปฏิรูปการเรียนรู้สำคัญที่สุด. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543.
- ประเวช วะสี. การจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่น: สถาบันราชภัฏ ศูนย์ศึกษาและปฏิบัติในการอุดมศึกษาเพื่อท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ, 2534.
- ประสิทธิ์ สารธรรม. เพื่อนรักนักบริหาร CEO เพื่อนักบริหารธุรกิจและราชการยุคใหม่. กรุงเทพฯ: ธรรมสูตรพรินติ้ง, 2549.
- ปรัชญา เวสารัชช. หลักการจัดการศึกษา. สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: พิมพ์ลักษณ์, 2545.
- พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตโต). วัฒนธรรมกับการพัฒนา. กรุงเทพฯ: อัมรินทร์ปริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, 2536.
- พันธ์ศักดิ์ พลสารมัย. การพัฒนากระบวนการบริหารงานสถาบันอุดมศึกษาตามแนวคิดการบริหารงานแบบมุ่งคุณภาพทั้งองค์กร: กรณีศึกษาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทชั้นปริญญาโท สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- พรนพ พุกกะพันธ์. ภาวะผู้นำและการจูงใจ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จามจุรีโปรดักท์, 2544.
- ไพฑูริย์ สีนลารัตน์. อุดมศึกษากับสังคมไทย: รวมบทวิจารณ์เกี่ยวกับการอุดมศึกษาและสังคมไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- ไพฑูริย์ สีนลารัตน์. กระบวนการทัศน์ใหม่การบริหารจัดการการอุดมศึกษาไทย. กรุงเทพฯ: ศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
- ไพฑูริย์ สีนลารัตน์. หลักและวิธีการสอนระดับอุดมศึกษา. สาขาวิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2555.

- ภัทรียา งามมุข. การวิเคราะห์คุณลักษณะทางวัฒนธรรมไทยของนิสิตนักศึกษาในสถาบัน
อุดมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- ภิญโญ สาธร. การบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช, 2522.
- ภูมิพลอดุลยเดช, พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหา. คำสอนพ่อ: ประมวลพระบรมราโชวาทและ
พระราชดำรัสเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรุงเทพ, 2543.
- ภาวิตา ธาราศรีสุทธิ. ภาวะผู้นำและจริยธรรมผู้บริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
ข้าวฟ่าง, 2551.
- ยูเนสโก. สรุปการประชุมระดับโลกเรื่อง การอุดมศึกษา ในศตวรรษที่ 21 : วิสัยทัศน์และการ
ปฏิบัติ5-9 ตุลาคม 2541 ณ สำนักงานใหญ่ ยูเนสโก กรุงปารีส ฝรั่งเศส. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
ถ่ายเอกสาร, 2541.
- ยงยุทธ เกษสาคร. ภาวะผู้นำและการทำงานเป็นทีม. พิมพ์ครั้งที่ 6. ฉบับปรับปรุงตามหลักสูตร
มหาวิทยาลัยราชภัฏ. กรุงเทพฯ: ปิ่นนครินทร์, 2547.
- เย็นใจ ศรีวรรณบุรณ์. เย็นใจ ศรีวรรณบุรณ์. ผู้บริหารควรมีลักษณะผู้นำอย่างไร. วารสารเพิ่ม
ผลิต ฉบับมิถุนายน - กรกฎาคม 2541.
- รวีวรรณ ชินะตระกูล. หลักการศึกษ. กรุงเทพฯ: พี.พี.พรินท์, 2538.
- รังสรรค์ ประเสริฐศรี. ภาวะผู้นำ (headership). กรุงเทพฯ : ธนรัชการพิมพ์, 2544.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. พัฒนาการเตรียมการสอนอุดมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ:
ภาควิชาอุดมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- วันฐนรี ศรีทอง. การเพิ่มศักยภาพภาวะผู้นำในการพัฒนาชุมชน. พิมพ์ลักษณ์. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2550.
- วาสนา บุญสม. ศิลปวัฒนธรรมไทย สายใยจากอดีต. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ปิรามิด, 2548.
- วิจิตร ศรีสอาน. ผลกระทบการปฏิรูปอุดมศึกษาไทย ต่อสังคมฐานความรู้: ในรายงานสืบเนื่อง
จากการเสวนาวิชาการเรื่องผลผลิตออก ออกผล 9 ปีแห่งการปฏิรูปการศึกษา.
กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยและพัฒนา, 2547.
- วิชัย ต้นศิริ. โฉมหน้าการศึกษาไทยในอนาคต : แนวคิดสู่การปฏิรูปในพระราชบัญญัติการศึกษา.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. ความหมายของหลักสูตรและการสอน. วารสารพัฒนาหลักสูตร คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ, 2526.
- วิชัย อุตสาหจิต. การพัฒนาภาวะผู้นำกับการพัฒนาประสิทธิภาพของสถานศึกษา.
คณะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลปบริหารศาสตร์. กรุงเทพฯ, 2546.
- วิรุณ ตั้งเจริญ. ข้อมูลนโยบายและทิศทาง คณะศิลปกรรมศาสตร์ วารสารศิลปกรรมศาสตร์
ปีที่ 8 ฉบับที่ 1. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2543.
- วิรุณ ตั้งเจริญ. คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ครบรอบ
49 ปี. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2541.

- วิทยาลัยนวัตกรรมการศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หลักของงานวิจัย. [ออนไลน์]. 2553.
แหล่งที่มา: <http://www2.citu.tu.ac.th/citu/www/>
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. และคณะ. รู้เพียงเรื่องศัพท์การบริหารธุรกิจ/การบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ: ธารจักรพิมพ์, 2543.
- ศิริพร พงศ์ศรีโรจน์. องค์การและการจัดการ. กรุงเทพฯ: เอดิสันโปรดักส์, 2538.
- ศรีศัทร วัลลิโกดม. ชีวิตวัฒนธรรมกับความเชื่อในสังคมไทย: มองอนาคต: บทวิเคราะห์เพื่อปรับเปลี่ยนทิศทางของสังคมไทย. กรุงเทพฯ: มุลนิธิภูมิปัญญา, 2536.
- ศุภลักษณ์ สุวรรณะชญ. การกำหนดยุทธศาสตร์ชาติที่เหมาะสมเพื่อลดความตึงเครียดและการเผชิญหน้าทางทหารลง. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยกองทัพบก สถาบันวิชาทหารบกชั้นสูง, 2541.
- ศิริพร พงศ์ศรีโรจน์. องค์การและการจัดการ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2538.
- सनานจิตร์ สุนทรทรัพย์. (ม.ป.ป.). การบริหาร หลักการ แนวคิดและการประยุกต์ทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สนอง โลหิตวิเศษ. การศึกษาตลอดชีวิต:กับการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตชาวชนบท [ออนไลน์]. 2546.
แหล่งที่มา : <http://edu.swu.ac.th/ae/websnong/web01/inform.htm> [30 ตุลาคม 2549]
- สงัด อุทานันท์. พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มิตรสหาย. สภาการศึกษา. การจัดการศึกษาเฉพาะทางในประเทศไทย ปี 2547-2548. การผลิตบุคลากร. กรุงเทพฯ: สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550.
- สถิต วงศ์สุวรรณ. การพัฒนาบุคลิกภาพ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์รวมสาสน์, 2539.
- สาโรช บัวศรี. การศึกษาแนวใหม่หรือการศึกษาแบบพิพัฒนาการ(progressive Education) ” ในหนังสือศาสตราจารย์สาโรช บัวศรี ปรมาจารย์ผู้ทรงศีล. จัดพิมพ์เนื่องในโอกาสที่หนังสือศาสตราจารย์สาโรช บัวศรี อายุครบ 6 รอบ พ.ศ.2531.
- สิปปนนท์ เกตุทัต. การศึกษาไทยยุคโลกภิวัตน์ : เสริมสร้างสมรรถนะไทยในประชาคมก้าวมั่น พันโลก.เอกสารปาฐกถา ณ ห้องประชุมสารนิเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 1 ก.พ.2538.
- สิริชัยชาญ พักจำรูญ. วิวัฒนาการและอนาคตภาพของวิทยาลัยนาฏศิลป์ในการพัฒนา ศิลปวัฒนธรรมไทย. ปริญญาานิพนธ์ครุศาสตร์ดุขฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- สุกัญญา โขวิไลกุล. การวิเคราะห์ระบบในสถาบันอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์, 2545.
- สุจิต บุญบงการ การพัฒนาทางการเมืองของไทย: ปฏิสัมพันธ์ระหว่างทหาร สถาบันทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
- สุพัตรา สุภาพ. การบริหารบุคคล. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- สุพัตรา สุภาพ. สังคมวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช., 2522.

- สุเมธ แสงนิมนวล. ข้อคิดนักบริหารจากประสบการณ์นักปกครอง. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: บุคแบงค์, 2540.
- สุเมธ เดียวอัศเรศ. พฤติกรรมผู้นำทางการศึกษาสาขาบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์วัฒนาการพิมพ์, 2531.
- สุมน อมรวิวัฒน์. การศึกษาวัฒนธรรมประมวลสาระชุดวิชาทักษะและประสบการณ์พื้นฐานสำหรับเด็กประถม หน่วยที่9-12. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2537.
- สุมน อมรวิวัฒน์. การถ่ายทอดและการเรียนรู้วัฒนธรรม: การศึกษาการถ่ายทอดวัฒนธรรม: กรณีศึกษาหนึ่งใหญ่วัดขนอน. กรุงเทพฯ: พพิธการพิมพ์, 2537.
- สมบูรณ์ ศิริสรธริทธิ. การพัฒนารูปแบบ การพัฒนาคุณลักษณะ: ภาวะผู้นำของคณบดี. ปริญญาานิพนธ์ดุขฎิบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.
- สมยศ นาวีการ. การบริหารและพฤติกรรมองค์การ. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ตะวัน, 2540.
- สำนักงานกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. แผนแม่บทโครงการสืบสานวัฒนธรรมไทย พ.ศ.2538-2540. กรุงเทพฯ: นีลนาการพิมพ์, 2537.
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. กรอบและทิศทางแผนวัฒนธรรมแห่งชาติ (พ.ศ.2535-2539)ของวิจัยและวางแผน สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ, 2532.
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. แผนวัฒนธรรมแห่งชาติช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 ม.ป.ท.ม.ช.พ., 2539.
- สำนักรับรองมาตรฐานและประเมินผลคุณภาพการศึกษา. กรอบแนวทางการประเมินคุณภาพภายนอกระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฑทอง, 2549.
- หทัยรัตน์ ทับพร. ยุทธศาสตร์การศึกษาเพื่อสืบทอดความเป็นไทยของชาวไทยในประเทศสหรัฐอเมริกา. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุขฎิบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา ภาควิชา นโยบาย การจัดการ และความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549.
- อมรเทพ ฌ บางข้าง. ยุทธศาสตร์ในมุมมองของผม. นาวีกศาสตร์ 82,4(เมษายน): 59,2545.
- อานันท์ ปันยารชุน. “ผู้นำ”คือคนที่คนอื่นอยากเดินตาม. ในสงวน นิตยารัมภ์พงศ์(บรรณธิการ), ผู้นำไม่ใช่ทุกคนที่มีตำแหน่งจะเป็นผู้นำได้, หน้า 25-31 กรุงเทพฯ: มติชน, 2543.
- อุทัย บุญประเสริฐ. การวิจัยสถาบันการบริหารอุดมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- อดุลย์ วิริยเวชกุล. การประกันคุณภาพทางวิชาการในมหาวิทยาลัยไทย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล, 2541.
- อุทัย บุญประเสริฐ. สาระสำคัญของการวางแผนเชิงกลยุทธ์สำหรับงานวางแผนในสถาบันอุดมศึกษา. สารสภาคณาจารย์. 23 มิถุนายน 2537.
- เอกริน กิสุพนธ์. การบริหารทักษะและการปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: สุขภาพใจ, 2538.

ภาษาอังกฤษ

- Anastasi, Anne. Psychological Testing. New York: Manmillan Co, 1986.
- Allport. **Attitude**, “in C.Murchison ed. Handbook of Social Psychology.
Massachusetts.Clark University Press,Wobresstor, 1969.
- Baruth,L.G. and Manning,M.L. Multicultural education. Boston: Houghton Mifflin,1989.
- Creto , Samuel C and Perter, Paul. Strategic Management : Concept and Application. New York : Mcgraw Hill, 1991.
- Cetro and Peter. Strategic Management : concept and applications. New York :Mcgraw Hill, 1911.
- Clark , J.R. Executive power ; How to use it effectively. New Jersey : Prentice – Hall, 1979
- Daft.R.L. The Leadership Experience . 2nd Ed Edition. New York ; Harcourt College Publishers, 2001.
- David A. Garvin. **Building a Learning Organization**. Boston: Harvard Business School, 1993
- Dessler, Gray. Human Resource Management 7th ed. **New Jersey, Englewood**.
Cliff Prentice-hall,1991.
- Dubrin . J. Andrew. Leadership Research Findings , Practice , and Skills.
New Jersey : Hoghton Mifflin company, 1979
- Frigon,N.L.andHarry,K.J.The leader. New York: Amecom. Gorge Shinn. Copyright by
Mcgraw-hill,Inc, 1986.
- Groeinger. West's California reporter. California: University of California, 1975.
- Hilgard,Ernes.R. Introduction to psychology. New York: Harcout,1962.
- Hodgetts , Richard M. Organizational Behavior : Theory and Practice.
New York : Macmillan, 1991.
- Hugh .T. Set the Journey : A Strategic Development Processment Process for Association. U.S.A. : Association Strategic , 2001.
- James B. Ellsworth. Surviving Change: A Survey of Educational Change Models.
Michigan : Clearinghouse on Information & Technology,2000.
- John C.Maxwell. Leadership 101. New York: Maxwell Motivation ,Inc,. 2002.
- Kalman,H.C. Prespectives on social power. Chicago: Aldine,1985.
- Koontz Harold and City O” Donnell, **Principles of Management**.
New York : Mcgraw Hill bookcompany, 1968.
- Leslie A. White.The Evolution of Culture. New York: McGrew-hill book, 1959.
- Lionel D. Barnett. Antiquities of India : an account of the history and culture of ancient Hindustan.New Delhi: Mehra offset Press, 1992.

- Mintzberg,H.The nature of managerial work. Engle-wood Clift: Prentice Hall international, 1980.
- Peter Woods. Teacher Skills and Strategies. Basinstoke: Taylor & Francis, 1990
- Robins,S.P. Essentails of organizational behavior(7th ed.). New Jersey: Prentice-Hall, 2001.
- Ross ,M.G. The university:The anatomy of cadmic . New York : McGraw – Hill ,1976.
- Stogdill,R,M. Hand book of leadership. New York: The Free Press,A division of Micnillan Publisher, 1970.
- Taro Yamane. Statistics: an introductory analysis. New York: Harper & Row, 1973
- UNESCO,Education for Sustains Future: A Tran disciplinary Vision for concerted Action.Internationals Conference Thessalonib November, 1997.
- Wheelen.T.L. and Hunger D.J. Strategic Management and Business Policy. 13th ed. Upper SaddleRiver, NJ: Pearson, 2012.

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การนำเสนอยุทธศาสตร์การบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย

สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

(ฉบับ ผู้บริหารอาจารย์ผู้สอน)

*****

คำชี้แจง

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหาร การศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามแนวคิดจากผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการ และ ครูผู้สอน เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิง วัฒนธรรมไทยของนักศึกษา คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

2. ผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย หมายถึง ผู้ที่มีการแสดงออกที่บ่งบอกความเป็นผู้นำทางวัฒนธรรมไทยใน ด้านบุคลิกภาพ ความรู้ ทักษะ ทักษะคิด การสื่อสาร การรวมอยู่ทางสังคม และคุณธรรมจริยธรรม ที่ถูกต้อง เหมาะสมกับวัฒนธรรมไทย โดยเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิตตามแบบไทยที่เชื่อมโยงไปสู่การชี้นำ ถ่ายทอดถ่ายทอดให้ผู้อื่นได้

3. ยุทธศาสตร์การบริหาร หมายถึง วิธีการและแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการบริหารงานตามพันธกิจ ที่สนับสนุนการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษา ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการศึกษา ด้านการ วิจัย ด้านบริการทางวิชาการแก่สังคม ด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และด้านการบริหารจัดการที่มีคุณภาพ

4. แบบสอบถามเพื่อการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูล

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำ เชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษา คณะศิลปศึกษา

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

5. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามฉบับนี้ ผู้วิจัยจะนำไปวิเคราะห์และเสนอผลการวิจัยในภาพรวม ดังนั้น จึงไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อผู้ให้ข้อมูล

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ กรุณาสละเวลาตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้

นางสาวสุวิรัตน์ จินพงษ์
 นิติระดับคุณวุฒิปบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา
 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูล

คำชี้แจง 1) ความกรุณาจากท่านจะมีส่วนช่วยพัฒนาเป็นแนวทางเชิงรุกเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมของนักศึกษาในอนาคต

2) โปรดให้ข้อมูลโดยการขีดเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความตามสภาพความเป็นจริง

1. ตำแหน่งปัจจุบัน

ผู้อำนวยการ

รองผู้อำนวยการฝ่าย.....

2. เพศ อาจารย์ ชาย หญิง
3. อายุ ไม่เกิน 30 ปี 31 – 40 ปี
 41 – 50 ปี 51 ปีขึ้นไป
4. วุฒิการศึกษาสูงสุด ปริญญาตรี ปริญญาโท
 ปริญญาเอก อื่นๆ (โปรดระบุ).....
5. ประสบการณ์ทำงาน ไม่เกิน 5 ปี 6 – 10 ปี
 11 – 15 ปี 16 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมของนักศึกษา

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านในสภาพที่เป็นจริง และสภาพที่คาดหวัง โดยพิจารณาระดับและความหมาย ดังนี้

เกณฑ์ค่าระดับคะแนนในช่อง “สภาพที่เป็นจริง”

ระดับ 5 หมายถึง สภาพที่ตรงกับความเป็นจริงในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง สภาพที่ตรงกับความเป็นจริงในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง สภาพที่ตรงกับความเป็นจริงในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง สภาพที่ตรงกับความเป็นจริงในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง สภาพที่ตรงกับความเป็นจริงในระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์ค่าระดับคะแนนในช่อง “สภาพที่พึงประสงค์”

ระดับ 5 หมายถึง สภาพที่ควรจะเป็นในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง สภาพที่ควรจะเป็นในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง สภาพที่ควรจะเป็นในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง สภาพที่ควรจะเป็นในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง สภาพที่ควรจะเป็นในระดับน้อยที่สุด

ตัวอย่างการแสดงความคิดเห็นของท่าน ที่มีต่อกระบวนการบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษา

วัตถุประสงค์ ของข้อคำถาม	การบริหารงานของคณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย ของนักศึกษา	สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์					
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
1. การจัดการศึกษาเพื่อผลิตครู ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และกิตศิลป์ที่มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์												
1.1 บุคลิกภาพ	1.1.1 คณะศิลปศึกษา มีการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครูนาฏศิลป์ ดนตรี และกิตศิลป์ ให้เป็นผู้รู้จักการแต่งกายการแต่งหน้า และทำผมที่เหมาะสมกับการแสดง			✓							✓	
	1.1.2 คณะศิลปศึกษา มีการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครูนาฏศิลป์ ดนตรี และกิตศิลป์ ให้เป็นผู้รู้จักการดูแลรูปร่างหน้าตา และการแต่งกาย การแต่งหน้า และมีกิริยามารยาที่เหมาะสมกับค่านิยม และขนบธรรมเนียมประเพณีไทย				✓							✓

แปลความหมาย

ข้อที่ 1.1.1 คณะศิลปศึกษา มีการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครูนาฏศิลป์ ดนตรี และกิตศิลป์ ให้เป็นผู้รู้จักการแต่งกาย การแต่งหน้า และทำผมที่เหมาะสมกับการแสดง ท่านมีความคิดเห็นว่าคณะศิลปศึกษา

- 1) มีการบริหารตรงกับความเป็นจริงในระดับ 3 และคิดว่ามีสภาพที่ควรจะเป็นในระดับ 4

ข้อที่ 1.1.2 คณะศิลปศึกษา มีการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครูนาฏศิลป์ ดนตรี และกิตศิลป์ ให้เป็นผู้รู้จักการดูแลรูปร่างหน้าตา และการแต่งกาย การแต่งหน้า และมีกิริยามารยาที่เหมาะสมกับค่านิยม และขนบธรรมเนียมประเพณีไทย ท่านมีความคิดเห็นว่าคณะศิลปศึกษา

- 1) มีการบริหารตรงกับความเป็นจริงในระดับ 4 และคิดว่ามีสภาพที่ควรจะเป็นในระดับ 5

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การนำเสนอยุทธศาสตร์การบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย

สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

(ฉบับ นักศึกษา)

*****

คำชี้แจง

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบริหาร การศึกษา ภาควิชา โยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามแนวคิดจากผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการ และ ครูผู้สอน เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิง วัฒนธรรมไทยของนักศึกษา คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

2. ผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย หมายถึง ผู้ที่มีการแสดงออกที่บ่งบอกความเป็นผู้นำทางวัฒนธรรมไทยใน ด้านบุคลิกภาพ ความรู้ ทักษะ ทักษะคิด การสื่อสาร การรวมอยู่ทางสังคม และคุณธรรมจริยธรรม ที่ถูกต้อง เหมาะสมกับวัฒนธรรมไทย โดยเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิตตามแบบไทยที่เชื่อมโยงไปสู่การชี้นำ ถ่ายทอดถ่ายทอดให้ผู้อื่นได้

3. ยุทธศาสตร์การบริหาร หมายถึง วิธีการและแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการบริหารงานตามพันธกิจ ที่สนับสนุนการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษา ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการศึกษา ด้านการ วิจัย ด้านบริการทางวิชาการแก่สังคม ด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และด้านการบริหารจัดการที่มีคุณภาพ

4. แบบสอบถามเพื่อการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูล

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำ เชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษา คณะศิลปศึกษา

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

5. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามฉบับนี้ ผู้วิจัยจะนำไปวิเคราะห์และเสนอผลการวิจัยในภาพรวม ดังนั้น จึงไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อผู้ให้ข้อมูล

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่
กรุณาสละเวลาตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้

นางสาวสุริรัตน์ จินพงษ์

นิสิตระดับคุณวุฒิปบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูล

คำชี้แจง1) ความกรุณาจากท่านจะมีส่วนช่วยพัฒนาเป็นแนวทางเชิงรุกเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมของนักศึกษาในอนาคต

2) โปรดให้ข้อมูลโดยการขีดเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความตามสภาพความเป็นจริง

1. วิชาเอก	☐ นาฏศิลป์	คนตรี ☐
	☐ ดนตรี	
2. เพศ	☐ ชาย	หญิง ☐
3. ระดับชั้น	☐ ชั้นปีที่ 1	☐ ชั้นปีที่ 2
	☐ ชั้นปีที่ 3	☐ ชั้นปีที่ 4
	อื่นๆ (โปรดระบุ).....	

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมของนักศึกษา

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านในสภาพที่เป็นจริง และสภาพที่คาดหวัง โดยพิจารณาระดับและความหมาย ดังนี้

เกณฑ์ค่าระดับคะแนนในช่อง “สภาพที่เป็นจริง”

ระดับ 5 หมายถึง สภาพที่ตรงกับความเป็นจริงในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง สภาพที่ตรงกับความเป็นจริงในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง สภาพที่ตรงกับความเป็นจริงในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง สภาพที่ตรงกับความเป็นจริงในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง สภาพที่ตรงกับความเป็นจริงในระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์ค่าระดับคะแนนในช่อง “สภาพที่พึงประสงค์”

ระดับ 5 หมายถึง สภาพที่ควรจะเป็นในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง สภาพที่ควรจะเป็นในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง สภาพที่ควรจะเป็นในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง สภาพที่ควรจะเป็นในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง สภาพที่ควรจะเป็นในระดับน้อยที่สุด

ตัวอย่างการแสดงความคิดเห็นของท่าน ที่มีต่อกระบวนการบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษา

วัตถุประสงค์ ของข้อความ	การบริหารงานของคณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย ของนักศึกษา	สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์					
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
1. การจัดการศึกษาเพื่อผลิตครู ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ที่มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์												
1.1 บุคลิกภาพ	1.1.1 คณะศิลปศึกษา มีการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ ให้เป็นผู้จัดการแต่งกายการแต่งหน้า และทำผมที่เหมาะสมกับการแสดง			✓							✓	
	1.1.2 คณะศิลปศึกษา มีการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ ให้เป็นผู้จัดการดูแลรูปร่างหน้าตา และการแต่งกาย การแต่งหน้า และมีกริยามารยาทให้เหมาะสมกับค่านิยม และขนบธรรมเนียมประเพณีไทย				✓							✓

แปลความหมาย

ข้อที่ 1.1.1 คณะศิลปศึกษา มีการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ ให้เป็นผู้จัดการแต่งกายการแต่งหน้า และทำผมที่เหมาะสมกับการแสดงท่านมีความคิดเห็นว่าคณะศิลปศึกษา

- 1) มีการบริหารตรงกับความเป็นจริงในระดับ 3 และคิดว่ามีสภาพที่ควรจะเป็นในระดับ 4

ข้อที่ 1.1.2 คณะศิลปศึกษา มีการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครูนาฏศิลป์ ดนตรี และคีตศิลป์ ให้เป็นผู้รู้จักการดูแลรูปร่างหน้าตา และการแต่งกาย การแต่งหน้า และมีกิริยามารยาที่เหมาะสมกับค่านิยม และขนบธรรมเนียมประเพณีไทยท่านมีความคิดเห็นว่าคณะศิลปศึกษา

- 1) มีการบริหารตรงกับความเป็นจริงในระดับ 4 และคิดว่ามีสภาพที่ควรจะเป็นในระดับ 5

จบตัวอย่าง

วัตถุประสงค์ ของข้อ คำถาม	การบริหารงานของคณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์เพื่อพัฒนา ภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทย ของ นักศึกษา	สภาพปัจจุบัน					สภาพที่คาดหวัง					
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
	4.7.5 คณะศิลปศึกษา ส่งเสริมให้ นักศึกษารู้จักทำนุบำรุง สืบสาน และ สร้างสรรค์ความกตัญญูต่อบิดามารดา ครูอาจารย์ ผู้มีพระคุณ ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์											
4.8 สภาพแวดล้อมภายนอก	4.8.1 สภาพทางเศรษฐกิจมีผลต่อกา ทำนุบำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์เพื่อ พัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรม											
	4.8.2 สภาพทางสังคมมีผลต่อกาทำนุ บำรุง สืบสาน และสร้างสรรค์เพื่อพัฒนา ภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรม											

ภาคผนวก ข

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ที่ ศธ 0512.6(2771)/57- 2132

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

2 เมษายน 2557

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ระวีวรรณ วรรณวิไชย

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวสุรรัตน์ จินพงษ์ นิสิตหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “การนำเสนอยุทธศาสตร์การบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์” โดยมี อาจารย์ ดร.ปิยพงษ์ สุขเมตติกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ใคร่ขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวเพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.จutarัตน์ วิบูลผล)

รองคณบดี

ปฏิบัติการแทนคณบดี

งานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ฝ่ายวิชาการ
โทร. 0-2218-2681-82 ต่อ 600

ที่ ศธ 0512.6(2771)/57- 2133

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

2 เมษายน 2557

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์ ดร.อุษา สบฤกษ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวสุรรัตน์ จินพงษ์ นิสิตหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิทยานิพนธ์เรื่อง “การนำเสนอยุทธศาสตร์การบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์” โดยมี อาจารย์ ดร.ปิยพงษ์ สุเมตติกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ใคร่ขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวเพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

จตุรนต์ วิชาผล

(อาจารย์ ดร.จตุรนต์ วิชาผล)

รองคณบดี

ปฏิบัติการแทนคณบดี

งานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ฝ่ายวิชาการ
โทร. 0-2218-2681-82 ต่อ 600

ที่ ศธ 0512.6(2771)/57- 2134

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

2 เมษายน 2557

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนานรงค์

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวสุรรัตน์ จินพงษ์ นิสิตหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิทยานิพนธ์เรื่อง “การนำเสนอยุทธศาสตร์การบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์” โดยมี อาจารย์ ดร.ปิยพงษ์ สุเมตติกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในกรณีนี้ใคร่ขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวเพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.จuthาร์ตัน วิบูลผล)

รองคณบดี

ปฏิบัติการแทนคณบดี

งานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ฝ่ายวิชาการ

โทร. 0-2218-2681-82 ต่อ 600

ที่ ศธ 0512.6(2771)/57- 2135

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

2 เมษายน 2557

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.สินีนาด เลิศไพโรจน์

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวสุรรัตน์ จินพงษ์ นิสิตหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “การนำเสนอยุทธศาสตร์การบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์” โดยมี อาจารย์ ดร.ปิยพงษ์ สุเมตติกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ใคร่ขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวเพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.จuthาร์ตนัน วิบูลผล)

รองคณบดี

ปฏิบัติกรแทนคณบดี

งานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ฝ่ายวิชาการ
โทร. 0-2218-2681-82 ต่อ 600

ที่ ศธ 0512.6(2771)/57- 2136

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

2 เมษายน 2557

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา อินทรสุนานนท์

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวสุรรัตน์ จินพงษ์ นิสิตหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิทยานิพนธ์เรื่อง “การนำเสนอยุทธศาสตร์การบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์” โดยมี อาจารย์ ดร.ปิยพงษ์ สุเมตติกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ใคร่ขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวเพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.จุฑารัตน์ วิบูลผล)

รองคณบดี

ปฏิบัติการแทนคณบดี

งานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ฝ่ายวิชาการ
โทร. 0-2218-2681-82 ต่อ 600

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ที่ ศธ 0512.6(2771)/57- 2124

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

2 เมษายน 2557

เรื่อง ขอความร่วมมือเก็บข้อมูลวิจัย

เรียน อธิการบดีสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

สิ่งที่ส่งมา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวสุรรัตน์ จินพงษ์ นิสิตหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “การนำเสนอยุทธศาสตร์การบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์” โดยมี อาจารย์ ดร.ปิยพงษ์ สุเมตติกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องขอเก็บข้อมูลวิจัยด้วยแบบสอบถามกับ ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นิสิตได้ทำการเก็บข้อมูลวิจัยดังกล่าวเพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.จุฑารัตน์ วิบูลผล)

รองคณบดี

ปฏิบัติการแทนคณบดี

งานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ฝ่ายวิชาการ
โทร. 0-2218-2681-82 ต่อ 600

ที่ ศธ 0512.6(2771)/57- 2128

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

2 เมษายน 2557

เรื่อง ขอความร่วมมือเก็บข้อมูลวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์นครราชสีมา

สิ่งที่ส่งมา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวสุรรัตน์ จินพงษ์ นิสิตหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “การนำเสนอยุทธศาสตร์การบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์” โดยมี อาจารย์ ดร.ปิยพงษ์ สุเมตติกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องขอเก็บข้อมูลวิจัยด้วยแบบสอบถามกับ ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นิสิตได้ทำการเก็บข้อมูลวิจัยดังกล่าวเพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.จuthรัตน์ วิบูลผล)

รองคณบดี

ปฏิบัติการแทนคณบดี

งานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ฝ่ายวิชาการ
โทร. 0-2218-2681-82 ต่อ 600

ที่ ศธ 0512.6(2771)/57- 2129

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

2 เมษายน 2557

เรื่อง ขอความร่วมมือเก็บข้อมูลวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง

สิ่งที่ส่งมา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวสุรรัตน์ จินพงษ์ นิสิตหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “การนำเสนอยุทธศาสตร์การบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์” โดยมี อาจารย์ ดร.ปิยพงษ์ สุเมตติกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้นิสิตมีความจำเป็นต้องขอเก็บข้อมูลวิจัยด้วยแบบสอบถามกับ ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นิสิตได้ทำการเก็บข้อมูลวิจัยดังกล่าวเพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.จuthรัตน์ วิบูลผล)

รองคณบดี

ปฏิบัติการแทนคณบดี

งานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ฝ่ายวิชาการ
โทร. 0-2218-2681-82 ต่อ 600

ที่ ศธ 0512.6(2771)/57- 2130

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

2 เมษายน 2557

เรื่อง ขอความร่วมมือเก็บข้อมูลวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลปบุรี

สิ่งที่ส่งมา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวสุรรัตน์ จินพงษ์ นิสิตหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “การนำเสนอยุทธศาสตร์การบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์” โดยมี อาจารย์ ดร.ปิยพงษ์ สุเมตติกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องขอเก็บข้อมูลวิจัยด้วยแบบสอบถามกับ ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นิสิตได้ทำการเก็บข้อมูลวิจัยดังกล่าวเพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.จuthาร์ตัน วิบูลผล)

รองคณบดี

ปฏิบัติการแทนคณบดี

งานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ฝ่ายวิชาการ
โทร. 0-2218-2681-82 ต่อ 600

ที่ ศธ 0512.6(2771)/57- 2131

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

2 เมษายน 2557

เรื่อง ขอความร่วมมือเก็บข้อมูลวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลปสุโขทัย

สิ่งที่ส่งมา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวสุรรัตน์ จินพงษ์ นิสิตหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิทยานิพนธ์เรื่อง “การนำเสนอยุทธศาสตร์การบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์” โดยมี อาจารย์ ดร.ปิยพงษ์ สุเมตติกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องขอเก็บข้อมูลวิจัยด้วยแบบสอบถามกับ ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นิสิตได้ทำการเก็บข้อมูลวิจัยดังกล่าวเพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.จυχาร์ตน์ วิบูลผล)

รองคณบดี

ปฏิบัติการแทนคณบดี

งานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ฝ่ายวิชาการ
โทร. 0-2218-2681-82 ต่อ 600

ที่ ศธ 0512.6(2771)/57- 2127

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

2 เมษายน 2557

เรื่อง ขอความร่วมมือเก็บข้อมูลวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลปนครศรีธรรมราช

สิ่งที่ส่งมา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวสุรรัตน์ จินพงษ์ นิสิตหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “การนำเสนอยุทธศาสตร์การบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์” โดยมี อาจารย์ ดร.ปิยพงษ์ สุเมตติกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องขอเก็บข้อมูลวิจัยด้วยแบบสอบถามกับ ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นิสิตได้ทำการเก็บข้อมูลวิจัยดังกล่าวเพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.จุฑารัตน์ วิบูลผล)

รองคณบดี

ปฏิบัติการแทนคณบดี

งานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ฝ่ายวิชาการ
โทร. 0-2218-2681-82 ต่อ 600

ที่ ศธ 0512.6(2771)/57- 2126

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

2 เมษายน 2557

เรื่อง ขอความร่วมมือเก็บข้อมูลวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี

สิ่งที่ส่งมา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวสุรรัตน์ จินพงษ์ นิสิตหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “การนำเสนอยุทธศาสตร์การบริหารเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์” โดยมี อาจารย์ ดร.ปิยพงษ์ สุเมตติกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องขอเก็บข้อมูลวิจัยด้วยแบบสอบถามกับ ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นิสิตได้ทำการเก็บข้อมูลวิจัยดังกล่าวเพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.จuthารัตน์ วิบูลผล)

รองคณบดี

ปฏิบัติการแทนคณบดี

งานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ฝ่ายวิชาการ
โทร. 0-2218-2681-82 ต่อ 600

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวสุรรัตน์ จินพงษ์
วันเดือนปีเกิด	วันที่ 21 ธันวาคม 2522
สถานที่เกิด	จังหวัดนครสวรรค์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	104 หมู่ 4 ต.น้ำทรง อ.พยุหะคีรี จ.นครสวรรค์ 60130
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	อาจารย์ประจำสาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สถานที่ทำงาน	สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2544	ศป.บ. (นายศิลป์ไทย) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2548	กศ.ม. (การอุดมศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY